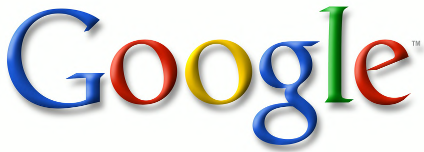

STANFORD UNIVERSITY
LIBRARIES

SBÍRKA PRAMENŮV

KU POZNÁNÍ LITERÁRNÍHO ŽIVOTA

V ČECHÁCH, NA MORAVĚ A V SLEZSKU.

VYDÁVÁ

III. TŘÍDA ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA

PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ V PRAZE.

SKUPINA PRVNÍ.

PAMÁTKY ŘEČI A LITERATURY ČESKÉ.

ŘADA I. ČÍSLO 5.

O SV. JERONYMOVI KNIHY TROJE.

V PRAZE.
NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.
1903.

O SV. JERONYMOVI

KNIHY TROJE.

PODLE RUKOPISU

MUSEA KRÁLOVSTVÍ ČESKÉHO V PRAZE

VYDAL

ADOLF PATERA.

V PRAZE.
NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.
1903.

Předloženo a k vydání přijato dne 4. května 1900.

Kommisse pro vydávání »Památek řeči a literatury české«.

V. E. Mourek.
Ant. Truhlář.

TISKEM ALOISA WIESNERA V PRAZE,
KNIHTISKAŘE ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

ÚVOD.

Císař Karel IV. byl velikým ctitelem sv. Jeronyma, pokládaného ve středověku za Slovana a prvního překladatele písma svatého do slovanského jazyka. Proto založiv r. 1347 v Praze klášter hlavně ke cti a chvále sv. Jeronyma a povolav do něho jihoslovanské mnichy, hleděl nabýti podrobnějších zpráv o tomto světci a uložil svému kancléři Janovi ze Středy v té příčině pátrati. Janu ze Středy podařilo se najíti tři latinské spisy o životě, smrti a zázracích sv. Jeronyma, jak o tom ve svém listě[1]) zachovaném v pozdějším přepise v rukopise c. k. univ. knihovny v Praze (V. G. 21. l. 39) podává zprávu císaři Karlovi IV. a zasílá mu zároveň tyto spisy v přepise; jsou to: 1. Eusebii epistola de morte Hieronymi ad Damasum, 2. Augustini, Hipponensis episcopi, ad Cyrillum, episcopum Ierosolymitanum, de magnificentiis beati Hieronymi epistola, 3. Cyrilli, episcopi Ierosolymitani, de miraculis Hieronymi ad sanctum Augustinum epistola. Kdo však bedlivěji uváží obsah knih uvedených, zajisté přesvědčí se, že všechny tyto tři knihy sepsány byly teprva asi v XIII. století, nepochybně od jednoho a téhož skladatele, jenž chtěje dodati svým spisům více vážnosti a hodnověrnosti, vyhlásil za jich původce vynikající spisovatele církevní, sv. Eusebia, sv. Augustina a sv. Cyrilla, aniž by byl znal, že na př. sv. Cyrill Jerusalemský mnohem dříve zemřel († 386) než sv. Jeronym, a nemohl tedy psáti o smrti a zázracích tohoto světce, kterýž zemřel teprve r. 420. Vědomosti pisatelovy o době sv. Jeronyma a okolnostech jeho života jsou vůbec velice chatrné a popletené. V nich přičítá skladatel sv. Jeronymovi slova velice příkrá, nepřátelská a nespravedlivá o knězích a zvláště o mniších,

[1]) Otištěn od p. kustoda Ferd. Tadry ve Věstníku České Akademie, roč. VIII (1899) str. 421.

ač odjinud jest dostatečně známo, že sv. Jeronym byl sám kněz, po mnišsku u Betléma žil a kláštery zakládal. Na některých místech hlásají se přímo zjevné bludy, odporující učení katolické církve. Proto nesvědčí to ani o veliké učenosti ve vědách bohosloveckých, ani o soudnosti Jana ze Středy, že tyto knihy o sv. Jeronymovi bez všelikých potřebných oprav doporučil a podal císaři Karlu IV.

Latinské knihy (epistolae) o sv. Jeronymovi byly již za Karla IV. a i v pozdějších dobách pilně přepisovány a po celém království Českém horlivě rozšiřovány, jak o tom svědčí veliké množství až na naše doby zachovaných rukopisů v různých knihovnách.

Zajisté nemineme se s pravdou, tvrdíme-li, že povzbuzením a působením Karla IV. byly latinské knihy o sv. Jeronymovi brzy po jejich nalezení přeloženy do češtiny, jak se to bylo stalo i při jiných spisech té doby. Do němčiny přeložil knihy tyto sám Jan ze Středy pro markraběnku Alžbětu, manželku markrabí Moravského Jošta, a dokončil svůj překlad asi r. 1376. I tento německý překlad byl potom pilně přepisován a rozšířen. Nejstarší dosud známý rukopis jest z r. 1389. Že by byl český překlad snad upraven dle německého, nelze nijak tvrditi, neb možno skoro s určitostí říci, že český překlad jest starší.

Až do r. 1893 byly tři české rukopisy knih o sv. Jeronymovi známy a sice:

1. Rukopis papírový ve 4^{ci} v Olomoucké studijní knihovně (I. E. 1) následujícího obsahu:

a) 1^a—69^a. *Epyſſtola blazeneho Euzebya k damazowy, Byſkupu portunſkemu, a k teodyonowy, panu Rzymſkemu, o ſmrty ſlawneho Jeronyma, vczennyka wyborneho, pro nyezto tyto knyhy ſlowu ſwateho Jeronyma.*

b) 69^a—81^a. *(Epyſtola) gyna ſwateho Auguſtyna, vczennyka wyborneho, k blazenemu Czyryllowy, druhemu byſkupowy Ieruzalemſkemu, o welykoſty a o dooſtogenſtwy vczennyka ſwateho Ieronyma, knyeze.*

c) 81^a—136^b. *(Epyſtola) gyna ſwateho Czyrylla, byſkupa Ieruzalemſkeho, k ſwatemu Auguſtynowy o dywyech, geſto gſu ſye ſtaly, ſwateho Ieronyma.*

Rukopis se končí následovně (136^b): *Dokonany gſu tyto knyhy w ſobotu przed ſwaty(m) Wawrzynczem leta tyſycz a cztyrzy ſta a deſſateho.*

2. Rukopis papírový ve fol. v Olomoucké studijní knihovně (III. B. 19) z r. 1482, v kterém na listech 142^a—248^b se nalézají též *knihy troje o sv. Jeronymovi* a kromě toho na l. 1^a—140^b *Vidění sv. Brigitty* a na l. 249^a—280^a *Sbírka 35ti krátkých rozprávek.*

3. Rukopis papírový ve 4^{ci} v c. k. universitní knihovně v Praze (XVII. E. 9) z druhé polovice XV. století následujícího obsahu:

a) 1ᵃ—66ᵇ. *epiſſtola blaženeho Euzebia k damazowi, biſkupu portunſkemu, a k theodyonowi, panu memu Rzymſkemu, O ſmrti ſlawneho Ieronima, vczennika wyborneho, Pro niehož tyto knihy ſlowu ſwateho Ieronima.*

b) 66ᵇ—79ᵇ. *(Epiſtola) gina Swateho Auguſtyna, vczennika wyborneho, k blaženemu Ciryllowi, druhemu biſkupowi Ieruzalemſkemu, o welikoſti a doſtogenſtwie doſtogneho vczennika Swateho Ieronima, knieze.*

c) 79ᵇ—134ᵇ. *(Epiſtola) S. Cirilla, Biſkupa Ieruzalemſkeho, k ſwatemu Auguſtynowi O diwiech, geſto ſtaly ſu ſe, S. Ieronima, vczennika wyborneho.* Kromě toho obsahuje tento rukopis ještě *Knihu Tobiášovu a několik Výkladů.*

Krátkou zprávu o universitním rukopise nalézáme již v prvém vydání (r. 1825) *Jungmannovy* historie literatury české, str. 142, č. 587 a 592, a v druhém vydání (1849) str. 39 (II—127), 109 (III—860) a 110 (III—866), kdežto o starším olomouc. ruk. se jen v druhém vydání str. 109 (III—860) a str. 114 (III—912) zmínka činí. *I. Hanuš* ve svých »Dodavcích a doplňcích« I., str. 21 (II—127) doplňuje zprávu o univ. rukopise a *Jul. Feifalik* ve svém článku »Ueber das Leben des heiligen Hieronymus von Johannes, VIII. Bischof von Olmütz« (Schriften der historisch-statistischen Sektion der k. k. mährisch-schlesischen Gesellschaft des Ackerbaues, der Natur- und Landeskunde, Band IX [1856] na str. 196 připomíná oba rukopisy a ze staršího olomouc. rukopisu otiskuje počátek na str. 207—208. Rovněž zmiňuje se o knihách sv. Jeronyma *Jos. Jireček* ve své »Anthologii ze staré literatury české« (1860) str. 50, a otiskuje na str. 53—54 počátek z »Epištoly sv. Augustina k Cyrillovi o divech sv. Jeronyma«. O dvou rukopisech podává zprávu též *Ant. Benedikt* ve svém vydání »Das Leben des heiligen Hieronymus in der Uebersetzung des Bischofs Johannes VIII. von Olmütz (Bibliothek der mittelhochdeutschen Litteratur in Böhmen, Band III [1880], p. LXIV—LXV) a *Fr. Černý* v »Listech filologických«, r. XXI (1894) str. 110—112. *V. Tille* ve svém »Seznamu českých rukopisů c. k. studijní knihovny v Olomúci« (Věstník Č. Akademie, roč. IV. [1895], str. 438 a 445) podává stručnou zprávu o obou olomouc. rukopisech a *F. Tadra* zmiňuje se o dvou rukopisech ve svém článku »Kancléř Jan ze Středy a jeho »Život sv. Jeronyma« (Věstník České Akademie, roč. VIII. [1899], str. 424).

4. Teprva roku 1893 podařilo se vydavateli této památky najíti na zámku Březnickém třetí a nejstarší rukopis *knih o sv. Jeronymovi.* Tento rukopis daroval téhož roku majitel panství Březnického p. Eduard hrabě Pálffy Museu království Českého, kde se nyní chová v rukopisném oddělení (sig. III. B. 8).

V Březnici byl rukopis nalezen bez všeliké vazby a až v Museu byl opatřen deskami, které byly Museu před léty darovány a pocházejí ze XVI. století. Býval-li tento rukopis před časy též v Roudnici, jako většina latinských rukopisů XIV. a XV. století darovaných z Březnice Museu, nelze nyní již určitě říci.

Rukopis jest pergamenový, psaný o dvou sloupcích na stránce písmem tučným, stejným a pěkným asi v letech 1365—1385 od písaře řemeslníka, jenž svou starší předlohu přepisoval mechanicky a nedbale, dopustiv se při tom mnoha přepisovačských chyb. Výška pergamenu jest nyní 31 *cm*, šířka jeho 23 *cm* 5 *mm*, výška sloupce 22 *cm* 3 *mm* a šířka jeho 7*cm* 5 *mm*, výška řádku 7 *mm*. Počet řádků na sloupci jest obyčejně 34, jen na prvé straně jsou oba sloupce po 19 řádcích, neb hořejší prázdná část strany byla nejspíše určena pro miniaturu aneb pro nějaký zvláštní nadpis. Řádky jsou velmi tence vyčárkovány a na počátku a na konci kolmými a vodorovnými čárami, sahajícími přes celou stranu, ovroubeny. Nadpisy knih a kapitol jakož i inicialky jsou veskrz červeně psány.

Pergamen jest pěkný, místy arci děravý; složky jsou desítilisté a jsou opatřeny na dolejším okraji poslední strany vždy římskou cifrou. Rukopis původní končil na l. 74ª sl. 1 ř. 31, ale nyní má již jen 70 listů, neb list 33, 50, 72 a 73 jsou vyříznuty a jak z přípisu ze XV. století na listě 75ᵇ ř. 1 (kopa a cztrnaſte liſtuow w tiechto knihach) patrno, stalo se to teprva v pozdější době. Poslední dva listy původního rukopisu utrpěly vlhkem tak, že písmo místy jest nyní již nečitelné.

Za původním rukopisem následují 74ª sl. 2 (74ᵇ a 75ª jsou zcela prázdny), 75ᵇ a 76ª pozdější přípisy a sice:

1. 74ª sl 2: »Kdyz krzecz biwa pienkawie, day gíe ſiemíe gitroczielowe zobati; pakli bi nechtiela, ale rozetra day gie ſ wodu piti, a kdyz o ſwatem Iakubie wiwieſiſſ gi, hned gie dai ſiemenecz, vwarze v horczicznem giſſele, a warz gei, azt ſie zpuka. A kdyz míeniſſ czihati, day gie kozieho mleka, zwarze dobrze, a wloz do níeho dwa korzenki petruzelna a korzen zagieczieho lupena, a to gie dawai wzdy w czyzbu, za tiden dwakrat; pak toto gíe daway Tre: mak, horcziczi, a konopiczi, zwarze to ſ czukrem. A mohlly bi dobiti ſiemene netrzeſkoweho, w czyzbu gie dawai niekoliko zrnecz mezi gynu ztrawu; pak na ſwateho Iakuba philipa kdez nalezneſſ kopecz mrawenczuow czrwenych, wſtaw tam hrnecz ſ medem Iarym a nech, at tam mrawenczi lezu, a ti mieſſiei, azt zahuſtne mrawenczi. Potom gei wſtaw do peczi, zamazie dobrzie, at wonie negde z nieho, pak truſie mezi gynu ztrawu daway gym w czizbu. A kdyz po czizbie daſſ penkawie ozimei zlinku hadoweho, rozetra v wodie, puſti perzie nowe ɔc.«

Přípisek tento o 16 řádcích psán jest písmem drobným asi v prvé čtvrti XVI. století.

2. (l. 74ª sl. 2 ř. 17—21): »Leta Bozieho tiſiczeho pieti ſteho a trzidczateho dewateho we cztwrtek tiela Bozieho przieczet ſem tuto kniehu od poczatku az do koncze ya, Gindrzich Bieſſin z bieſſin a na ſſtiepanowiczich, leta ſwrchu pſaneho.« Pocházejí-li opravy původního rukopisu zejmena na prvních listech od Jindřicha Běšína z Běšín, těžko určitě tvrditi.

3. (l. 75ᵇ) Kromě několika méně zajímavých přípisků připsány jsou ještě následující letopisné záznamy: »M⁰CCCC⁰36 w tu ſtrzedu po ſwatem Martynu zabit pan koſtka wilem. M⁰CCCC⁰3⁰7 vwazal ſie p. beneſſ w mieſtcze

herzmanowo. M°CCCC°37° in die fancti philipi et Iacobi oblehly Rohacze na fionie. M°CCCC°3°7 dominica poft Viti wigel Rokiczan z prahi. M°CCCC°37° wigel cziefarz z prahy w nediely przed S. Martynem. M°CCCC°3°7° w po(n)diely po poczeti Matky bozye we trzymezczietu hodynu vmrzel cziefarz zigmund w znoymie. M°CCCC°37° Bila zima welika, ze mnozy lide odznobili fobie nohi y rucze, a fnieh bil do paffu. M°CCCC°3°8° vmrzel diwiff Borzek, we cztwrtek po boziem krzczeni fchowan. Smylug fie buoh nad duffy.«

4. (l. 75b) připsáno v XVI. století: »Vrozenemu panu panu Yanowi z wa(r)tmbrga, naywyffímu pulgrabí (sic) kralowftwi czefkeho, panu memu miloftiwemu.« Jan z Wartenberka na Dubu byl nejvyšším purkrabím r. 1523 až 1525 a Jan z Wartenberka na Zvířeticích r. 1528 až 1542.

5. (l. 76a) Kromě několika bezvýznamných přípisků připsána v XVI. století ještě tato píseň:

»Zdrawas Czefarziewno, wffie cznofty, lafky, wyery y wffie fflechetnofty, marya, plnas milofty, racz na nas zpomenuti matko wffye dobrotiwofti.

v. Bychom my tie doftoynye chwalecze, zpiewagicze, cztucze y proffiecze, mohly dogiti toho boha otcze moczneho, milofty ducha fwateho.

v. Gednoftaynye my to wffeczko znamy, trzy ofoby welebne wyznawamy: nemyenieny geft otecz, nemyenyeny geft y fyn, geft y take duch fwaty.

v. Netoliko trzie fu nemye(ne)ny, ale geden geft boh fwrchowany, yakoz wierzymy w pana boha, takez wierzymy y w ffyna y ducha fwateho.

v. Gednoftayne geft y bozftwie rowne, trzy ofoby v podftatie gedne, wywolenaf ty matko wffie fy trogicze fw(ate), od koncze y bez poczatka.

v. Bohem otczem takf ty wybrana, (fy)nem bohem takf ty ozdobena, duchem fwatym nawfftiewe(na), czyerkwy fwatu potwrzena, wffech fwatych fwieticze fwata.« Píseň tato není zde úplně podána, ale úplné její znění známo jest nám již z rukopisu XV. století (v knihovně Musea království Českého, sig. XII. F. 14 l. 219a—220a) z tak zvaného Jistebnického kancionalu staršího.

O pravopise rukopisu musejního budiž zde uvedeno krátce toto:

I. Sykavky označují se takto:

1. *c* pravidelně skoro
   a) s přežkou *cz*: Otczy 1a sl. 1 ř. 7,[1]) wyeczech 1a sl. 2 ř. 4, zazracziech 1a sl. 2 ř. 4, czoz 1a sl. 2 ř. 16, bludiecze 1a sl. 2 ř. 18 atd.
   b) před *e*, *i* také *c*: lucerny 1b sl. 2 ř. 15, wieci 3a sl. 2 ř. 5, centuriowy 7a sl. 1 ř. 16, nafledownycy 53a sl. 1 ř. 10 atd.
2. *č* píše se
   a) obyčejně spřežkou *cz*: Poczyna 1a sl. 1 ř. 1, vczennyka 1a sl. 1 ř. 5, 13, placz 1a sl. 1 ř. 15, rozlycznymy 1a sl. 1 ř. 19, vczynyl 1a sl. 2 ř. 6 atd.

---

[1]) První cifra znamená list, *a* vedle ní stranu první, *b* druhou, *sl.* sloupec a *ř.* řádek sloupce.

b) někdy *c*: crwom 26[b] sl. 1 ř. 9, mlcyety 38[a] sl. 1 ř. 5, krocyty 54[a] sl. 2 ř. 35. atd.

3. *s* označuje se

a) nejčastěji *ſ*: ſye 1[a] sl. 1 ř. 1, Byſkupu 1[a] sl. 1 ř. 2, Portunſkemu 1[a] sl. 1 ř. 3, ſmrty 1[a] sl. 1 ř. 4, ſlawneho 1[a] sl. 1 ř. 4 atd.

b) někdy *s*: nas 1[a] sl. 2 ř. 6, 1[b] sl. 2 ř. 11, 6[a] sl. 2 ř. 25, tys 4[a] sl. 2 ř. 23, 5[a] sl. 2 ř. 19, was 5[b] sl. 2 ř. 13 atd.

c) často *ſſ*: poſſyela 1[a] sl. 1 ř. 17, vſſyluge 1[b] sl. 1 ř. 11, vſſylowanym 1[b] sl. 1 ř. 14, paddeſſat 1[b] sl. 1 ř. 18, weſſelym 1[b] sl. 2 ř. 10 atd.

d) též i *z*: zkutczyech 2[b] sl. 1 ř. 28, zazluhuge 7[b] sl. 1 ř. 26, znaznie 57[b] sl. 1 ř. 24. atd.

4. *š* píše se

a) nejčastěji *ſſ*: naſſyma 1[a] sl. 2 ř. 9, naſſy 1[a] sl. 2 ř. 11, ohlaſſen 1[a] sl. 2 ř. 15, geſſytneho 1[b] sl. 1 ř. 5, towarziſſ 3[a] sl. 2 ř. 22 atd.

b) často *ſ*: ſeſt 1[b] sl. 1 ř. 19, ſtyty 1[b] sl. 1 ř. 25, ſly 1[b] sl. 2 ř. 23, poſluſnyk 2[a] sl. 1 ř. 31, rozpraſyl 2[a] sl. 2 ř. 6 atd.

c) několikrát *s*: toczis 2[a] sl. 1 ř. 32, 4[b] sl. 1 ř. 12, 4[b] sl. 2 ř. 18, 24, ſmyes 5[a] sl. 2 ř. 20, potupuges 7[a] sl. 2 ř. 20, zaſluſis 14[b] sl. 1 ř. 25 Towarzis 11[b] sl. 2 ř. 23 atd.

d) též někdy vyskytuje se *z*: pohorzyl 3[b] sl. 1 ř. 13, nezczaſtny 28[b] sl. 2 ř. 27 a 34, rozkoznych 71[a] sl. 2 ř. 25.

5. *z* označuje se

a) pravidelně *z*: zbawen 1[a] sl. 1 ř. 15, rozkazuge 1[a] sl. 1 ř. 17; roz-licznymy 1[a] sl. 1 ř. 19, zazracziech 1[a] sl. 2 ř. 4, rozſiedlyny 3[b] sl. 1 ř. 8 atd.

b) někdy *ſ*: ſuby 4[a] sl. 1 ř. 3, ſloſtnymy 7[a] sl. 2 ř. 6, wſem 8[b] sl. 1 ř. 6, lybeſnym 26[a] sl. 1 ř. 1, ſlych 49[a] sl. 1 ř. 12 atd.

6. *ž* píše se

a) obyčejně *z*: blazeneho 1[a] sl. 1 ř. 1, nyezto 1[a] sl. 1 ř. 6, kterezto 1[a] sl. 2 ř. 5, Iakzto 1[a] sl. 2 ř. 7, o nyemzto 1[a] sl. 2 ř. 8 atd.

b) několikrát *zz*: zzyezy 3[a] sl. 2 ř. 1, zze 41[a] sl. 1 ř. 21, 41[b] sl. 1 ř. 16, 42[a] sl. 2 ř. 31, 51[b] sl. 2 ř. 12, cztyzz 44[a] sl. 2 ř. 19 atd.

c) někdy *ſ*: boſiem 1[b] sl. 1 ř. 20, yeſyſ 8[b] sl. 1 ř. 19, obtieſen 14[a] sl. 1 ř. 17, zaſluſis 14[b] sl. 1 ř. 25, zaſluſyl 26[b] sl. 2 ř. 15 atd.

d) též i *ſſ*: bieſſ 16[a] sl. 2 ř. 2, zaſluſſyly 57[b] sl. 2 ř. 22.

II. *ě* píše se po *d, t, n* nejčastěji literami *ye*, *ie*: nyekdy 1[a] sl. 1 ř. 12, nyeho 1[a] sl. 2 ř. 5, wydiely 1[a] sl. 2 ř. 16, odyenye 1[b] sl. 1 ř. 24, ohnyem 1[b] sl. 1 ř. 26, vdyelal 1[b] sl. 2 ř. 9, vtyeſſenym 1[b] sl. 2 ř. 11 chtyel 2[a] sl. 1 ř. 25 atd.

III. I po retnicích píše se nejčastěji *ye*, ie za *ě*: ſwietla 1[a] sl. 1 ř. 14, wyeczech 1[a] sl. 2 ř. 4, ſwiedkowe 1[a] sl. 2 ř. 8, gmye 1[b] sl. 1 ř. 28, namyeſtkom 1[b] sl. 2 ř. 19, mye 2[a] sl. 1 ř. 11, ſobie 2[b] sl. 1 ř. 23,

2^b sl. 2 ř. 29, bieſſe 2^b sl. 2 ř. 30, opiet 2^b sl. 2 ř. 33, trpielywy 4^a sl. 2 ř. 10 atd.

Vedle toho vyskytá se dialekticky: vmeny 1^a sl. 2 ř. 13, ſlepege 4^b sl. 2 ř. 16, przietezkeho 5^a sl. 1 ř. 13, vmenye 44^b sl. 1 ř. 6, nevmenye 44^b sl. 1 ř. 9 atd.

IV. Samohlasné *l* označuje se vždy nynějším spůsobem: naplnyl 1^b sl. 2 ř. 11, przieplnye 1^b sl. 2 ř. 15, plnye 2^a sl. 1 ř. 2, 2^b sl. 1 ř. 18, naplnyen 2^b sl. 1 ř. 32 atd.

V. Souhlasné *l* tvrdé píše se

a) skoro pravidelně *l*: mluwyl 1^a sl. 1 ř. 1, vczynyl 1^a sl. 1 ř. 6 ſlowye 1^a sl. 2 ř. 12, ſlyſſiely 1^a sl. 2 ř. 16 atd.

b) několikráte (tvrdé) *ll*: sſtallo 8^a sl. 1 ř. 21, ſtalla ſie 15^b sl. 1 ř. 33, ſtallo ſie 35^b sl. 1 ř. 20, ſtallo 54^b sl. 2 ř. 25, 55^a sl. 1 ř. 21, ſtally 57^a sl. 2 ř. 15.

Měkké *l* se neoznačuje.

VI. Samohlasné *r* píše se

a) skoro vždy nynějším spůsobem: ſmrty 1^a sl. 1 ř. 4, ſkrzie 1^a sl. 2 ř. 1, 5, potwrdil 1^b sl. 2 ř. 12, ſrdczye 2^a sl. 1 ř. 34, ſrſty 2^b sl. 2 ř. 29 atd.

b) dvakráte *yr*: tyrpyſſ 14^a sl. 1 ř. 2, Czyrna 23^a sl. 1 ř. 32.

VII. Měkké *ř* označuje se

a) nejčastěji spřežkou *rz*: Rzymſkemu 1^a sl. 1 ř. 4, ſpatrzyly 1^a sl. 2 ř. 11, krzywe 1^b sl. 1 ř. 2, kaczierzſke 1^b sl. 1 ř. 5, rzku 2^b sl. 1 ř. 6 atd.

b) též i *rſ*: wnytrſ 29^a sl. 2 ř. 20.

c) někdy dialekticky *r*: kaczyrſke 1^b sl. 1 ř. 23, kaczierſkeho 1^b sl. 1 ř. 32, ſpatrowach 3^b sl. 1 ř. 8 atd.

VIII. *i*, *í* píše se

a) nejčastěji *y*: Poczyna 1^a sl. 1 ř. 1, Byſkupu 1^a sl. 1 ř. 2, ſmrty 1^a sl. 1 ř. 4, vczennyka 1^a sl. 1 ř. 5, poczynagy 1^a sl. 1 ř. 7 atd.

b) často *i*: Euſebius 1^a sl. 1 ř. 12, hoſpodinu 1^a sl. 1 ř. 16, piſmiech 1^a sl. 2 ř. 3, nezaſwietil 1^b sl. 1 ř. 9, piſſem 1^b sl. 1 ř. 32 atd.

c) též *j*: euſebíj 5^a sl. 2 ř. 14.

IX. *y*, *ý* označuje se

a) nejčastěji *y*: wyborneho 1^a sl 1 ř. 5, tyto 1^a sl. 1 ř. 6, nyekdy 1 sl. 1 ř. 12, 19, nynye 1^a sl. 1 ř. 14, ſyna 1^a sl. 2 ř. 2 atd.

b) často *i*: przietychi 2^a sl. 2 ř. 32, wiſſoſty 2^b sl. 1 ř. 24, abich 2^b sl. 1 ř. 33, dobri 2^b sl. 2 ř. 5, puſtennyki 2^b sl. 2 ř. 26 atd.

X. *j* píše se

a) často buď *g*: poczynagy 1^a sl. 1 ř. 7, gſa 1^a sl. 1 ř. 15, wykazuge 1^a sl. 1 ř. 17, geſt 1^a sl. 2 ř. 1, 7, gſmy 1^a sl. 2 ř. 8 atd.

b) aneb *y:* prziedoſtoynemu 1^a sl. 1 ř. 8, yazyky 2^a sl. 1 ř. 7, moy 2^a sl. 1 ř. 11, 15, yazyk 2^a sl. 2 ř. 27, yazyka 2^a sl. 2 ř. 13 atd.

c) aneb *i:* Ieronyma 1^a sl. 1 ř. 4, 12, Iakzto 1^a sl. 2 ř. 7, iako 1^a sl. 2 ř. 18, 1^b sl. 2 ř. 24, iaz 1^b sl. 2 ř. 32, iazyk 2^a sl. 1 ř. 15 atd.

XI. *k* píše se

a) skoro pravidelně nynějším spůsobem: Byſkupu 1^a sl. 1 ř. 2, 9, Portunſkemu 1^a sl. 1 ř. 3, 10, rzymſkemu 1^a sl. 1 ř. 11, krzieſtanu 1^a sl. 1 ř. 11, nyekdy 1^a sl. 1 ř. 12 atd.

b) několikrát *c:* criſtowy 4^a sl. 1 ř. 25, capytola 1^b sl. 2 ř. 31, 2^a sl. 2 ř. 31, 2^b sl. 2 ř. 19, 3^b sl. 1 ř. 19, criſtus 7^a sl. 1 ř. 19 atd.

c) jednou (ve skupině *kv*) *q:* ſqwarek 23^a sl. 1 ř. 17.

XII. *f* označuje se

a) nejčastěji zdvojením *ff:* dovffaty 2^a sl. 1 ř. 10, vffa 6^a sl. 2 ř. 22, vffagiciemu 7^a sl. 1 ř. 18, vffagiczym 46^a sl. 2 ř. 4, vffagyczych 4^b sl. 1 ř. 18 atd.

b) ale též *f:* dovfal 4^a sl. 1 ř. 22, freiowanye 11^b sl. 2 ř. 20, 12^b sl. 2 ř. 29 atd.

XIII. *u* píše se

a) nejčastěji *u:* Euſebya 1^a sl. 1 ř. 1, Byſkupu 1^a sl. 1 ř. 2, Portunſkemu 1^a sl. 1 ř. 3, panu 1^a sl. 1 ř. 3, ſlowu 1^a sl. 1 ř. 6 atd.

b) na počátku slov obyčejně *v:* vczennyka 1^a sl. 1 ř. 5, 13, vczynyl 1^a sl. 2 ř. 6, vmeny 1^a sl. 2 ř. 13, vczeny 1^a sl. 2 ř. 13, vczil 1^a sl. 2 ř. 14 atd.

c) též i na počátku slov *w:* wmrziel 14^a sl. 1 ř. 23, wtyechu 47^a sl. 2 ř. 17.

XIV. *v* označuje se

a) nejčastěji *w:* Damaſowy 1^a sl. 1 ř. 2, Theodyonowy 1^a sl. 1 ř. 3, ſlawneho 1^a sl. 1 ř. 4, wyborneho 1^a sl. 1 ř. 5, ſlowu 1^a sl. 1 ř. 6 atd.

b) též *u* (hlavně v cizích slovech): Dauid 6^b sl. 1 ř. 11, uaſſye 15^b sl. 1 ř. 22, 23, Syluan⁹ 52^{a}sl. 1 ř. 29 atd.

Dvojení samohlásek vyskytá se několikrát: balaamowy 2^a sl. 1 ř. 16, taazz 28^a sl. 1 ř. 38, tee 43^a sl. 2 ř. 30, 46^a sl. 1 ř. 18, 68^b sl. 1 ř. 3, 68^b sl. 2 ř. 16, ee 65^b sl. 2 ř. 9, 29.

Dvojení souhlásek objevuje se častěji správně: vczennyka 1^a sl. 1 ř. 5, 13, puſtennyki 2^b sl. 2 ř. 26, muczennyk 3^a sl. 1 ř. 18, muczennykowe 3^a sl. 1 ř. 11, puſtennykem 3^a sl. 2 ř. 13 atd. Na některých místech byly zbytečně zdvojeny souhlásky jen tím, že písař zakončiv řádek souhláskou započal následující řádek opět toutéž souhláskou, na příklad 22^a sl. 1 ř. 11 a 12, 22^a sl. 1 ř. 29 a 30 atd.

S k r a t k ů nalézáme v musejním rukopise jen málo a jsou následující

1. *a)* ā = *am:* nā 1^{a} sl. 1 ř. 19, 1^{b} sl. 1 ř. 2, ſluhā 24^{a} sl. 2 ř. 27, mukā 63^{a} sl. ř. 18 atd.
   b) ā = *an:* nā 4^{a} sl. 1 ř. 3.
   c) ē = *em:* tēnoſty 1^{b} sl. 1 ř. 15, hnyewē 9^{a} sl. 1 ř. 10, ſwietē 14^{a} sl. 1 ř. 11, bohē 21^{a} sl. 2 ř. 15 atd.
   d) ē = *en:* ohlaſſē 1^{a} sl. 2 ř. 15, mēſiemu 9^{b} sl. 2 ř. 11, tyeleſſēſtwie 10^{b} sl. 1 ř. 2, tē 13^{b} sl. 2 ř. 27 atd.
   e) ȳ = *ym (-ím):* zlȳ 13^{a} sl. 2 ř. 4, gȳ 13^{b} sl. 2 ř. 6, wiernȳ 25^{b} sl. 2 ř. 20, mocznȳ 29^{a} sl. 1 ř. 1, nevczynȳ 47^{a} sl. 2 ř. 3 atd.
   f) ī = *in:* auguſtie 53^{a} sl. 1 ř. 12.
   g) ō = *om:* gednō 9^{b} sl. 1 ř. 8, 27^{b} sl. 2 ř. 24, tōto 10^{b} sl. 2 ř. 29, abichō 21^{b} sl. 2 ř. 21, Potō 25^{b} sl. 2 ř. 33 atd.
   h) ō = *on:* zakō 16^{a} sl. 1 ř. 15.
2. *p̊* = *pra:* op̊wuge 1^{b} sl. 2 ř. 5, nep̊wie 14^{a} sl. 1 ř. 33, p̊wyſſ 14^{b} sl. 2 ř. 11, p̊wda 20^{b} sl. 1 ř. 13 atd.
3. ꝓ = *pro:* ꝓ 35^{a} sl. 1 ř. 10, 44^{a} sl. 1 ř. 19 atd.
4. ⁹ = *us:* Ieronim⁹ 38^{a} sl. 2 ř. 9, 47^{a} sl. 1 ř. 6, 71^{b} sl. 1 ř. 4, Syluan⁹ 52^{a} sl. 1 ř. 29 atd.

Poněvadž skratky tyto byly v druhé polovici XIV. století v našich rukopisech zcela obyčejné a nepodávají nic zvláštního, byly tedy v našem vydání rozvedeny.

Nad některými písmeny nalézají se od některého pozdějšího čtenáře rukopisu (asi ze XVI. stol.) připsané tečky, na př. luczyſcze 1^{b} sl. 1 ř. 23, ſtyty 1^{b} sl. 1 ř. 25, geſto 1^{b} sl. 2 ř. 23, ſpula 6^{b} sl. 1 ř. 1, wieczſy 6^{b} sl. 1 ř. 7, wſiech 6^{b} sl. 1 ř. 14, wſye 6^{b} sl. 1 ř. 26, odtyſczeno 6^{b} sl. 2 ř. 18, zwieſtowaty 7^{a} sl. 2 ř. 12 atd. Rovněž připsány byly později nad některé *i* tečky, kterých písař našeho rukopisu ještě neužíval, kterých bylo však ve vydání našem již veskrz užito.

C h y b písařských vyskytá se v musejním rukopise (III. B. 8) dosti a byly, pokud možná bylo, v přidaných poznámkách k tomuto vydání, ve slovníčku a v opravách na konci buď opraveny aneb otištěním latinského textu k nim pozornost obrácena. Některé chyby byly již samým písařem aneb korrektorem opraveny aneb připsány a zbytečná slova a litery byly obyčejně podtečkovány (na př. p o ſ t u p 1^{b} sl. 2 ř. 13, ſ i e 4^{a} sl. 1 ř. 23, 6^{b} sl. 1 ř. 5, a t a k e 7^{b} sl. 1 ř. 25, z a m l 7^{b} sl. 2 ř. 5 atd., ve slově: wzdyczk*a*y 4^{b} sl. 1 ř. 7 jest *a* nejen podtečkováno, ale i nad ním nalézá se tečka). Jiné chyby byly však teprva v XVI. století opravovány a některé starší formy a slova novějšími nahrazovány, ačkoliv se to někdy dělo chybně (na př. pozywal [usus fuit] 51^{a} sl. 1 ř. 3 opraveno v *pozwal,* ſielenecz (fatuus)

52ᵇ sl. 1 ř. 8 opraveno v *ſiclnecz*). Na některých místech jsou opravy ze XVI. století tak důkladně provedeny, že jest těžko nyní původní znění uhodnouti.

I rasur jest v musejním rukopise dosti mnoho a byla k nim v patřičných poznámkách pozornost obrácena.

Co se jazyka dotýče, jest v rukopise dosti archaismů a zajímavých vazeb. Přehláska *u* v *i* jest již až na několik případů (duſſu 14ᵃ sl. 2 ř. 11, 15, 26ᵇ sl. 2 ř. 10, Ieſus 7ᵇ sl. 1 ř. 11, 24ᵇ sl. 2 ř. 18, pieſſnu 32ᵃ sl. 1 ř. 31, chwylu 71ᵇ sl. 1 ř. 15) provedena, ona postoupila mnohem dále, než se to bylo dálo v následujících stóletích (na př. ofwietlyge 1ᵇ sl. 1 ř. 33, wylyczyge 1ᵇ sl. 2 ř. 3, pohanyge 1ᵇ sl. 2 ř. 5, bogige 4ᵃ sl. 1 ř. 29, podlozyge 4ᵃ sl. 2 ř. 29 atd.). Délka samohlásky *o*, t. j. dvojhláska *uo*, vyskytuje se často (Buoh 3ᵃ sl. 2 ř. 27, 5ᵃ sl. 1 ř. 3, 5ᵃ sl. 2 ř. 19, 9ᵃ sl. 2 ř. 7, kuozie 2ᵇ sl. 2 ř. 30 atd.). Zajímavo jest, že se nám zachoval ještě superlativ *na* za pozdější *naj* (nawiſſieho 9ᵃ sl. 2 ř. 5) a že často místo superlativu užito předložky *pře*. Rovněž zajímavo jest časté užívání *cz* za *ť* (na př. cziechto 22ᵃ sl. 2 ř. 20, kraczytky 22ᵃ sl. 2 ř. 27, blyſkoczyny 23ᵃ sl. 2 ř. 9, czie 25ᵃ sl. 2 ř. 2, riczyerz 25ᵇ sl. 2 ř. 16, obraczyw 26ᵃ sl. 1 ř. 3 atd.). Za pravidlo též dlužno vytknouti, že předložky před slovy stejně znějící souhláskou počínajícími často splývají s následujícím slovem (na př. wdowye m. *w wdowye* 35ᵃ sl. 1 ř. 30, zahrady 37ᵃ sl. 2 ř. 23 m. *z zahrady*, zydowſkeho 38ᵃ sl. 2 ř. 20 m. *z zydowſkeho*, ſwietczſkymy 72ᵇ sl. 1 ř. 31 m. *ſ ſwietczſkymy* atd.).

Co se poměru českého překladu k jeho latinské předloze dotýče, možno říci, že celkem držel se překladatel dosti věrně své předlohy a že to mnohdy až na úkor českému jazyku činil. Pro významy, které mu hned nebyly na snadě, utvořil si sám slova, která zajisté v té době nebyla v obecné mluvě v užívání. Při pojmech abstraktních počíná si kolísavě a nejistě, užívaje pro jedny a tytéž pojmy slova rozličná na různých místech. Často opět rozvinul svůj překlad výklady, podávaje za latinské slovo dvě aneb více slov českých, ano i celé věty, a užívaje při tom často slova: *toczis*. Na některých místech překladatel nerozuměl dobře své latinské předloze aneb ji chybně četl, což mohla též zaviniti jeho latinská předloha (na př. w ſwietloſty [in limine] ſtogye 49ᵇ sl. 1 ř. 14 atd.). Přepisovači tří pozdějších rukopisů, jak olomouckých tak i pražského universitního, zaměňovali již méně srozumitelná slova a formy slovy a formami v jich době obvyklejšími, při čemž často dopustili se i mnohých chyb aneb vůbec tato místa zcela vynechali.

I při tomto vydání hleděno bylo především k tomu, aby znění rukopisu musejního (III. B. 8) bylo co možná věrně podáno. Text ve vydání rozdělen jest na odstavce a opatřen jest interpunkcí, které v rukopise musejním ještě není, a sice podle nejlepšího vydání latinského znění v »Migne J. B., Patrologiae cursus completus. Patrologiae latina: tomus XXII (Paris

1864)« sl. 239—326, odkud též vzato potřebné znění latinské v poznámkách našeho vydání, v kterých otištěna též různá čtení ze staršího olomouc. a universitního pražského rukopisu, při čemž použito bylo písmen *O* pro olomoucký a *U* pro universitní rukopis. Znění vytržených nyní listů 33, 50, 72 a 73 nahrazeno a otištěno v závorkách ze staršího olomouc. rukopisu. V závorkách otištěná tučně arabská čísla v našem vydání označují listy, jedna kolmá čárka konec sloupce a dvě kolmé čárky konec strany musejního rukopisu. V slovníčku podána jsou jen taká slova, kterých se buď nyní neužívá, aneb která svým významem aneb formou se od nynějšího užívání liší.

Konečně pokládám za svou milou povinnost vzdáti pp. univ. professoru dru. Jos. Pachtovi a gymn. professoru dru. V. Flajšhansovi své srdečné díky za jich laskavou pomoc, kterou mi při korrekturách tohoto vydání ochotně poskytli.

Poczyna ſye epiſtola blazeneho Euſebya k Damaſowy, Byſkupu Portunſkemu,[1] *a k Theodyonowy,*[2] *panu Rzymſkemu, O ſmrty ſlawneho Ieronyma, vczennyka wyborneho, pro nyezto Totot ſlowu knyhy tyto:*[3] *O ſwatem Ieronymowy, a poczynagy.*

OTczy prziedoſtoynemu damaſſowy, biſkupu portunſkemu, a theodonyowy,[4] panu rzymſkemu, krzieſtanu prziedobremu, Euſebius, nyekdy Ieronyma przieſwateho vczennyka,[5] Ale nynye pak ſwietla toho gſa zbawen, myloſtny[6] placz a prziechutnu radoſt w hoſpodinu wzkazuge a poſſyela.

I

mnohe mluwenye[7] a mnohymy obicziegy y rozlicznymy nyekdy nam wſyem boh mluwyl geſt ſkrzie prziemyleho ſyna ſweho ſwateho Ieronyma O piſmiech ſwatich v mnohych wyeczech y zazracziech[8]), kterezto ſkrzie nyeho on, hoſpodyn, prozſtrzied nas vczynyl geſt, Iakzto dobrzie wyeſte, O nyemzto my take gſmy ſwiedkowe, genzto geho ſmy wiedyely,[9] y naſſyma oczyma ſwatoſt geho ſpatrzyly; A y ruczie naſſy geho ſta ſmakale a drziele, O geho ſlowye a o vmeny[10] y o vczeny, genz geſt vmyel a gymz vczil, prziebitek geho a zywot geſt zyewen a ohlaſſen. Protoz czoz ſmy wydiely a[11] ſlyſſiely, zwieſtugyemy wam. Nebo byly ſmy iako[12] owczie bludiecze bludy a baſnyemy leſtnymy a marnymy: vczenye zdraweho a praweho neſlyſſiecze, Ale[13] leſtne a krzywe proroky nam hromazdiecze, kteryzto w lydu powſtawagicze, myſtrzy lzywy[14] gſucz, ſmulwy[15] a zakony kaczierzſke geſſytneho a marneho zatraczenye vwozowachu a vmyeſſowachu, Donyadz[16] den tento, to geſt ſwaty Ieronimus, byl ſye nezaſwietil a nezgyewyl, kte-

[1]) Portuensi. — [2]) M. *Theodoſyowy.* — [3]) pro nyezto tyto knyhy ſlowu ſwateho Ieronyma a tak ſye poczynagy *O* a *U.* — [4]) M. *Theodoſyowy.* — [5]) M. *vczennyk*, jak v *O* a *U.* — [6]) pium, myloſtywy *O* a *U.* — [7]) Multifariam. — [8]) virtutibus. — [9]) M *wydyely*, jak v *O* a *U.* — [10]) de verbo ejus scientiae, vmyenye *O* a *U.* — [11]) y *O.* — [12]) yakzto *O*, iakozto *U.* — [13]) A *O.* — [14]) Lzywi a lſtywi *U.* — [15]) M. *ſmluwy*, jak v *O* a *U.* — [16]) Donadz *O*; Donwadz *U.*

ryzto iakzto ſluncze ſtkwyegyc ſye, ſ potem vſſyluge na bdyeny a na czteny lekczyowem, aby nam chleba vczenye ſlomyl,[1]) mnohym vſſylowanym a nuziemy neb hubenſtwymy temnoſty bludow przicz zapuzugye, a wſſieczky od ztraty a zatraczenie wyſwobozuge. Paddeſſat let a ſeſt myeſſyeczow ſtkwiel ſie geſt w chramu boſiem; A poczem[2]) od wſchodu ſluneczneho az do zapadu, odnoſſyege[3]) a odgymage boge kaczyrſke, luczyſcze gych neb[4]) mocz ztyeragye a ztroſkotuge, odyenye a ſcyty, to wiez obranu a mocz gych, ohnyem ſpalyl. Nebo w nyem boh zazraky polozyl na zemy, aby w narodyech a v pokoleny gmye geho znamo bylo.

II.

Potom pak przyſſed az do konczyn zemſkych, obtyezene a ſnuzene vzdrawuge od ranyenye kaczierſkeho, rozumy a ſmyſly lydſke oſwietlyge, piſſem ſwatytych[5]) przieneſnadne | neſnadnoſty odmykage, ſwazky ſmyſlow rozwazuge, neſnadne a temne wieczy wylyczyge, pochybne a mylne wieczy wykladage, krzywdu a krzywoſty pohanyge A oprawuge, przyeſprawedlne wieczy y[6]) przyemnohych iazykow w gednotu ſhromazduge, aby nam czieſty zywota wieczneho vdyelal a vczynyl, a radoſty, weſſelym[7]) y vtyeſſenym naplnyl nas, Chramu bozieho poſylnyl a potwrdil, a k nyemu[8]) przyſtup ku podobenſtwy ſwietedlnyczie neb lucerny, roſſu nebeſku przieplnye a ſporzie ſkropeney,[9]) ne pode kbelem ſkrytey, ale na ſwiecznu w domu bozyem poſtaweney, wſſyem namyeſtkom chutnych ſlow ozdobnoſty zwlaſtnym powyſſenym, nad gyne wſſiem gynym zgewyl geſt, Aby v myeſto ſly prziebytka, a myeſto ſlawy nalezly; A aby nebyly iako[10]) przyedkowe gych, pokolenye przyehorzke, gye geſt zprawil a zpoſſobyl y wyſwodyl[11]) od ztraty[12]) bludow.

III.

Omluwa ſye Euſebius, ze vmenye geho nemoz ſtatczyty wymluwyty chwaly ſlawneho Ieronyma; tato capytola ſye poczyna.

ALe kdyz gſem iaz iako ſteblo przied dymanym[13]) wietru, a iakzto blato vliczne zagyekage [2] ſye, mluwyty nevmyege, any ſlow plnye czynyty a tworzyty moha: Czoz pak wam, myly otczowe a pany, chwaly geho vdyelym? zagiſte podle ſlowa onoho apoſtolowa: Bych lydſkymy y andielſkymy yazyky mluwyl, ſwrchowaneho porzadu chwalenye geſcze bych

[1]) vlomyl *O* a *U.* — [2]) incipiens; poczen *O.* — [3]) odnoſſye *O.* — [4]) A nebo *O* a *U.* — [5]) M *ſwatych*; pyſmem ſwatym tyech *O* a *U.* — [6]) M. *z* (ex). — [7]) weſſelu y utyeſſenu *O*; weſſelu *U.* — [8]) Za tím podtečkováno: poſtup. — [9]) foecundatae. — [10]) yakzto *O*, iakožto *U.* — [11]) M. *wyſwobodyl* jak v *O* a *U.* — [12]) perditione. — [13]) faciem.

nedofahl. Pro nyezto ne w mem luczyfczy dovffaty budu, any mecz moy fpaffena mye vczyny; Ale hofpodyn pan bude me ofwyeczenie. genzto geft nauczyl a nauczy ruku mu ku pfany, a zprawy neb zpoffoby iazyk moy k mluweny, iakto [1]) nyekdy oflyczie balaamowy. Nebo geho geft kralewftwie y cziefarztwie, a on panuge od morze az do morze, a od rzyeky az do konczy[n] [2]) fwieta wffeho. w gehozto moczi a panftwy polozeno geft wffeczko, przyed nymzto padagy a padaty budu kraly, Any geft, kto by fye mohl woly geho wzeprziety. Neb czozkolywek chtyel hofpodin, vczynyl [3]) na zemy, na morzy y na propaftech. A takzt yazyk [4]) muzie tak welykeho chwalu myflyty bude, A gmeno geho zwieftowaty bude wfyem.

IV.

Tentot zagifte byl geft ten yzrahelyta poflufnyk, poflufnyk bozy toczis, w nyemzto left neb [5]) krzywda nebila geft, wywoleny [6]) podle frdczye bozieho, k mluweny wfiech | wieczy, gez [7]) gemu prziekazal bil hofpodyn, wffiem lydem y kralowftwym. A dan geft nauczytel w lydech, aby wytrhal a wyczyftyl trnye neprawe a krzywe, to wiez wiery zkazyl, zatratyl a rozprafyl neb rozmetal, a prawu mudroft aby rozfal, vdyelal y rozplodyl. Ba [8]) tentot geft mylownyk bratrow: tot geft [9]) ten take, gefto lydu krzieftanfkemu tolyko a tak mnoho knyznych fwazkow z zydowfkeho a rzieczkeho yazyku w latynfky, [10]) nemalym vffylym przielozyl, koftelnie porzady nayprwe zgednal, a wffeho fwateho pifma nefnadne zmatky zgyewny a fnadny vczynyl. Zagifte w geho fwietlofty widiely gfmy fwietlo, a chlebem geho fpaffytedlneho vczenye naffyczenye gfucz, chodymy az do hory bozie oreb. Tentot geft ftkwuczie rzieka zywe wody yakzto krzyftal, pochodye od bozie ftolyczie proftrzied czierekwe [11]) fwate, a f obu ftranu gegie przienoffie drziewo zywota, owoczie czaffu fweho dal geft, kterehozto [12]) drziewa liftye yeft k lydfkemu vzdraweny.

O welykofty geho doftogenftwie tato capytola. [13])

Muz tento przietychi w lydu fwem zgyewyl fie geft, a protoz myl geft bohu y lydem, Nynye giz profy | za fwatu czierkew. On take geft fud [14]) przied ywny, wfelykterym drahym kamenym okrafleny, geft vdielanye naywiffyeho toho pana.

---

[1]) yakzto *O*, Jakoźto *U*. — [2]) do koncze *O* a U. — [3]) Za tím vynecháno: na neby (in coelo). — [4]) Vynecháno: *moy* (mea). — [5]) nebo *O* a *U*. — [6]) I wywoleny *O* a *U*. — [7]) źe *U*. — [8]) Ay *U*. — [9]) y geft *O*. — [10]) wlaftenfky w laczynfky *O* a *U*. — [11]) cierkwe *U*. — [12]) I kterehozto *O* a *U*. — [13]) capytola fye poczyna *O* a *U*. — [14]) vas.

V.

Ale wſſak czoz o tom wiecze rzku? gehozto nebeſſa ſlawu wyprawugi, a diela piſemna ruku geho, yez yeſt dielal, zwieſtugi nebeſſa? any gſu mluwenye any gſu rzieczy, gehozto vczenye ſlowa nebila by ſlyſſana: ano we wſyczku zemy wyſſel zwuk geho? O newymluwne [1]) myloſrdenſtwie ſpaſſytelowo, genz tolyk lydſkych zhromazdynye [2]) w Ieronymowy ſgednalo gſy, aby to, czoz on ſam gma [3]) plnye, gednak [4]) nyzadnemu czlowieku k tyem wieczem gedno rozdielnye, [5]) po czaſtkach, nebilo hodno any lzye ſahynuty [6]). Tentot geſt zagiſte wodczie naſſie wiery a vtyekagyczym [7]) k ſobie do nebeſke wiſſoſty przygyma. Tomutot Ieronymowy nad gine wieczſymy okraſſamy doſtogenſtwie okraſlenemu w zpyewanych, w przyſlowych, w zkutczyech a v wykladany narody lydſczy gſu ſye dywyly. gehozto mocz znama vczynyena ieſt w lydu, nebo naplnyen ieſt byl iako rzieka mudroſty. Ale abich ſprawedlywe wieczy rzekl, | podle onoho rczenie [8]) kralowny Saby: wieczſie yeſt zagiſte mudroſt geho y wieczſy gſu geho ſkutkowe, nezly ta powieſt, genzto ſlyſſyecze. [9]) O kterak zagiſte dobri geſt tento tyemto, kterzyz gſu praweho ſrdcze, nebo wzdyczky yeſt zloſty nenawydyel. vczynyl dywne wieczy w naſſyey zemy. pod geho ſtyenyem ſediely ſmy, a geho owocze ſladke geſt bylo vſtom naſſym. Ale to, czo gſmy o nyem ſlyſſyely a poznaly na zemy, kterak rozprawiety a zwieſtowaty budem?

VI.

Tuto ſye omluwage [10]) *Euſebius y mluwy na kratczye, kterak ſwaty Ieronymus ſwatemu Ianu w ſwatoſty y v przyebytkv zywota ieſt rowen; tato capytola ieſt.*

ALe ze neyſſem wymluwny od weczera a przied wczerayſſym dnem, iakz kratczie moczy budu, acz chczete przygietí, powiem wam, bratrzie [11]) myla, Ont geſt ian krzitel: [12]) obat gſta pannie cziſtyey, oba gſta puſtennyki. O Ianu ſye prawy: Byl Ian na puſti, odyen gſa w huny z welbludowych ſrſty. Tez o ſobie Ieronimus powiez: Opala bieſſe kuozie vdy neſwarne a ſpinawe pitlem, iako tyelo murzenyna zczernaleho. O Ianowy opiet ſie prawi: lupenye [13]) a ſtred leſny gedl yeſt. [3] O ſſobie pak Ieronimus rczi: o krmyech a o pyty mlczym, Nebo mnyſſie wody ſtudene gmy [14]) magy pozywaty, kdyz nyetczo warzeno [15]) ſnyeſty bylo by ſmylſtwo. [16]) Czoz pak wie-

---

[1]) O newymluwene *O.* — [2]) M. *zhromazdyenye*, jak i v *O* a *U.* — [3]) gmage *O* a *U.* — [4]) paene. — [5]) rozdyelenye *O* a *U.* — [6]) Prvé *y* podtečkováno tedy má se čísti: *ſahnuty*. aspirare. — [7]) Snad m. *vtyekagyczy*. — [8]) rzeczenye *O* a *U.* — [9]) M. *ſlyſſyte*, jak v *O* a *U;* audistis. — [10]) Tento ſye omluwa. *O*; Tuto omluwa ſe *U.* — [11]) bratrzycze *O.* — [12]) M. *krztytel*, jak v *O.* a *U.* — [13]) V latině: locustas. — [14]) *gmy* přebytečno a nepodtečkováno. — [15]) M. *warzeneho* — [16]) luxuria.

cze? onen pro ſprawedlnoſt ieſt muczennyk, a tento pak, acz meczem tieleſnym dokonanye zywota ſweho netrpiel na tomto ſwietie, wſſak muczennykowe odplati nenye zbawen. Nebo dwoge ieſt muczenye: Gedno ieſt, zabity podnyknuty [1]) zloſtnych lydy, Druhe ieſt, w nemoczech a v protywnych wieczech pokoru zachowaty na ſrdczy.

VII.

Tentot wiernye prawy ieſt muczennyk, genz pro ſprawedlnoſt a pro pokoru a pro ſlowa ſpaſſytedlna vczenye ſweho, na tohoto ſwieta placztywem morzi, ſilny boy od zaſtupu lydy zlych muznye ſtrpiel, wieda to, ze wſyech lydy ſylnyeyſye ieſt mudroſt bozie. anyz ieſt zleho czo vczynyl prz^y^ed opatrzenym bozym, Ale we wſech ſwych zamutczyech, hoſpodyna wzywage, nezhrzieſyl ieſt vſty ſwymy, Any ieſt czo blaznyweho proty bohu mluwyl. I zdaly pak mlczyety budu take o ſmutcziech, wſak ieſt: vſyle, nuze, muky, hadanye, by|czowanye, hlady, zzyezy, vkruttenſtwie tyela, pokuſſowanye, vtrpienye, bdyenye, putowanye, tyela zchurawenye, nahotu, poſty, hubenſtwie, A netolyk [2]) tyto wieci, ale wieczſye y nepocztugycze [3]) pro gmeno gezu kryſtowo na ſwem tiele przieſlawnem trpiel geſt, iakz on ſam mluwy. Bydlel gſem, prawſ, na puſty, a toz na tey puſty a welikey puſczy, geſto ſlunecznymy wedry poſwadſy, vkrutny prziebytek puſtennykom dawa, myſle, kterak gſem w czynye [4]) drahych krmy pozywal, na kazdy den lkanye, na kazdy plakanye [5]) gmyel gſem. A pakly kdy, a ta [6]) ſye brany [7]) gemu, ſen mye nadtrapyl, ledwa koſty zczwyktale [8]) pod kozy ſklonyl gſem na holey zemy, [9]) a ſczyrom y zwierzatom towarziſſ ſem bil gedynke, awſak czaſto pomyſlenym mym, a tak w ſtudenem a iako gyz v mrtwen [10]) gednak cziele gedne ſamo ſmylne zazehanye roſtyeſſe. Buoh my geſt ſwiedek, ze [11]) pomnym, czaſto den ſczynye ſ noczy, od obiczeneho [12]) bſczowanye neprzieſtawal gſem tak dluho, donyewadz bozym chtyenyem opiet vkroczenym [13]) w mye ſie nawraczylo. Na kazdy den plaka||ch, a protywugycze ſie mnye tyelo den ote dne nedoſtatky hubenſtwie krotyech. w peleſſy me wſtichach [14]) ſie iako ſwiedomy gſucz myſleny mych, a ſam ſobie hnyewyw a vkruten gſa, drach ſie ſam ſkrzye puſczie, a zadach v wyrzym [15]) dolowych a rozſiedlyny hor ſpatrowach. [16]) Tot ieſt byl meho tyela hubeneho prziebytek, tut ieſt bylo myeſto me modltwy.

---

[1]) succumbere gladiis. — [2]) A netolyko *O.* — [3]) innumerabiles. — [4]) M. w *rzymye*, jak *O* a *U.* — [5]) M. *den plakanye*; czaſſ plakanye *O* a *U.* — [6]) M. *ya*, jak v *O* a *U.* — [7]) M. *branye*, jak v *O* a *U.* — [8]) ossa haerentia. — [9]) Za tím vynecháno aneb nepřeloženo: Horrebant sacco membra deformia, aqua frigida languens utebar, et coctum aliquid accepisse, luxuria erat. Cutis mea propter incommoda squalida, carnis Aethiopicae situm obduxerat. — [10]) M. *v mrtwem*, jak v *O* a *U.* — [11]) toho ze *O* a *U.* — [12]) obyczneho *O.* — [13]) M. *vkroczenye*, jak v U. — [14]) wſtiehah *U*; pertimescebam. — [15]) M. v *wyrzyn*, jak v *O* a *U*; concava — [16]) ſpatrzywach *O* a *U.*

VIII.

Protoz ktoz nemoczen, ale ne on? kto pohorzyl [1]) ſie ieſt, ale ne on? Pro nyezto kdiz w nemoczech a w uſylych chwaleny magi byty ſwaty, y tentot wiernye chwalen ma byty.

O protywenſtwy, [2]) *czo geho gmyel od newiernych kaczierow a od zlych lydy, tato capytola ieſt.*

POydu pak k protywenſtwym a k nenawiſty,[3]) gezto od necztynych [4]) a krzywych bratrow na tohota[5]) ſwieta hubenem przebitku trpiel. Ale czo na tomto ſwietye gyneho zywot geho bil ieſt, gedynke ſ zaſtupy neprawych a krzywych kaczierzow a zlych lydy, protywugiczich ſie wierzie ſwatey, kterakeli za obyczey vſtawſczne hadanye? Na nyeho gſu rzwaly kaczierzy iakzto lwowe, nebo gye ieſt treſktal a zhynuty kazal duſſem gich iakto [6]) pauczynye; a owocze gich z zemye zahla|dyl a plemye gych od ſynow czlowieczich wyplel, a gich knyhy krzywe a kazanye mrzka a krzywa precz zapudyl.[7]) Otewrzyelo zakowſtwo ſmylſtwu [8]) poddanne uſta ſwa nan, a wzhrziely gym a mluwyly gſu vſty lſtywymy, a zlobywu nenawyſty nenawiediely gſu geho, nebo gych mrzkemu przebitku a hrziechom protywyl ſye ieſt. Obklyczyly gey [9]) pſy mnozy, a tuczny bikowe oſtupyly [10]) gey; Oſtupyly zagiſte a proty nyemu powſtaly ſwiedkowe krzywy, oſtrziecze yazyky ſwe yako hadowe, a ged aſpidowy toho lyteho hadu pode rti gych, Myſlecze w ſrdczi zloſty, ſtrogiecze czely den boge, podtrhu[gy]cze [11]) ſlepegie geho. prowazky leczſiely gſu w oſydla noham geho, aby z zemye pamyet geho ſhladyly, a wywrhly geho z lydy, aby byl poruhanye ſuſyedom ſwym.

IX.

Na rzymſkem lydu bylo wzweliczenye geho, a mocz geho dywna bila w ſlowiech geho, A ſwaty we wſiech ſwych [12]) ſkutcziech.[13]) Byl geſt padlych pozdwyhuge, okowane rozwazuge, ſlepe oſwieczuge, a ſprawedlne zprawuge, a iako truba zwuczny gſa, ſylu, ſpraweldnoſt y mocz dawal lidu wiernemu,[14]) wſiem zloſtnym hrziechy [15]) zwieſtuge, hrzieſnych mocz a otpory [16]) prziesylne zlamuge me[4]czem vczenye ſweho. To pak ſlyſſiecze

---

[1]) M. *pohorſſyl*, jak v *U*; scandalizatus. — [2]) Na konci *e* vyškrábáno. — [3]) persecutiones. — [4]) Prvé y. nemá se čísti. — [5]) M. *tohoto*, jak v *O* a *U*. — [6]) yakzto *O*. — [7]) *A gich knyhy . . . zapudyl* přidáno od českého překladatele. — [8]) lasciviis. — [9]) gſu gey *O* a *U*. — [10]) obſtupyly *U*; obsederunt. — [11]) podrhugycze *O*. — [12]) Vynecháno v *O*. — [13]) ſkutciech geho *U*. — [14]) k wyernemu *O*. — [15]) hrzyechy gych zwyeſtuge *O*. — [16]) opory *O*, zawory *U*; vectes.

zloſtny a newierny, leptachu ſie [1]) ſrdczy ſwymy, ſuby ſwymy nan ſkrziepiecze, Myſlyli gſu a mluwyly gſu zloſty. Luczyſſcze, toczyſ vczenye ſwe, napiely, a gye przyprawyly, a w nyem przychyſtaly przyprawu [2]) ſmrty.

Tuto pak o geho ſwatey pokorzye, kterak wſeczko myle trpiel pro buoh. Tato rziecz wſyeczka chyly ſye na kaczyerze.

ALe kdyz on bil ieſt pln ducha ſwateho, na ſwich modlytwach [3]) dobrich vſtawiczen gſa, hrziechi vmorzige, dobre ſkutky obzywuge, pomahage z blata praczneniu, a z layna chudeho [4]) powzdwyhuge. Nebo ne w ſylach konowych, any w lyboſtech gych, any w okraſſie domowey libilo ſie gemu, any w bohatſtwye dovſal, ale ſylu hoſpodynowu poſilnyen [5]) gſa, neſtrachuge ſie nykoheho, czieſſarzſtwie [6]) kraly ſwemu, a moczi criſtowy ſwemu powiſſil ieſt. Gyne vczye praczowaſſe, iako dobri rityerz gezu criſtow, wieda to, ze nebude koronowan, gedno ktoz v bogy bogige ſprawedlywe [7]) a prawie. vzrziewſſe pak gey muzie zloſtny, rozhnyewaly ſie, a boleſty gye popadly, nebo gſu [8]) zle a prziewraczene pokolenye, a gſu ſynowe, w nychzto | wiery nenye. Ony zagiſte w ſwych radach a w mrzkoſtech drazdyly a hnyewaly geho [9]) a k hnyewu gey wzbuzowaly. a radu marnu bez bazny, ruchem zemſkym, [10]) iakzto muzy zloſtnemu a ſmylnemu, poſmyewaly gſu ſie, Pohrom [11]) wſſyczkny zagedno nan vczynyly, a wywrhly gey wen z myeſta Rzymſkeho. a on pak dobrotywy, trpielywy, tichy a pokorny gſa, blaznoſtwy gych przied ſye daw gity, wſieczka zawyenyenye gych opowrh za ſſie.

X

odtawad wiſſed z rzyma [12]) do myeſta Conſtantynopolytanſkeho, k przieſwatemu biſkupu Rzehorzowy nazarrzenſkemu. [13]) O Ieronyme, muzy newymluwny, [14]) O wſſiech cztnoſty ſude prziedywny, O ſwietloſty pokory a ſwieczne przieſtkwuczy, O koruno czty a chwaly, ba [15]) ty ſy przieſylny kamen vhelny, tys prziklad newynnoſty, tys ſlup zlaty [16]) wſie czierekwye [17]) ſwate. czymz wiecze tluczen gſy, tyem menye pohanyen gſy. Beranek zagiſte newynny nazwan gſy, tolykemu praczowany hrdlo podlozyge a bohu dyeky wzdage [18]) a rzka: [19]) Dyekugy tobye, boze moy, z [20]) doſtogen ſem

---

[1]) dissecabantur. — [2]) vasa. — [3]) Za tím v českém nepřeloženo: et in operibus. — [4]) praczneho *O.* — [5]) poſylen *O* a *U.* — [6]) Zde v překladě českém vynecháno: (non formidavit) adversarios, sed super ipsos correctionibus et doctrinis sanctis tonuit, dans imperium. — [7]) ſprawedlywye *O*; pewnie *U.* [8]) Za tím podtečkováno: ſie. — [9]) M. *drazdyly a hnyewaly geho a w mrzkoſtech.* — [10]) M. *zenſkym,* jak v *U.* — [11]) impetum. — [12]) Za tím v českém překladě vynecháno: peragravit. — [13]) M. *nazianſkemu.* — [14]) Newymluweny *U.* — [15]) Ay *U.* — [16]) Vynecháno v českém: et fundamentum. — [17]) cierkwe *U.* — [18]) wzdawage *O* a *U.* — [19]) *a bohu — rzka* přidáno od českého překladatele. — [20]) ze *O* a *U.*

tak gmyen byty, aby mne ſwiet nenawydyel. Nebo wiedie to zagiſte, ze k ſlawie nebeſkey przigyty nenie gyni przyſtup gedne ſkrzie ohyzdu a dobre przyſlowye.

Kterak pokuru[1] *ſwe neprzately przemohl, dovſſanye gmage ſylne*[2] *w hoſpodynu.*

Obeſtrziela gſu nebeſſa pokoru geho, nebo tam wzdyczky bila ieſt potwrzena mocz ſlawy geho; a w bohu polozyl geſt ſylu ſwu, any ieſt kdy odſtupylo ſrdcze geho od hoſpodyna. Luczifcze ſylních przemozeno ieſt, toczis mocz kaczierzſka, a on geſt ſylu podpaſſan a w nemoczy w ſwey ſwityezil ieſt, a ſyln[3] vczynyen ieſt w bogy[4]. a prawiczie geho ruky ztroſkotala[5]) neprzately, nebo pomocznyk a obranczie vczynyen ieſt gemu hoſpodyn.[6] A protoz ſpiewaymy hoſpodynu, nebo dywne wieczy vczynyl ieſt. zwieſtuymy to po ſwem[7] ſwietu. Naczyeraymy wodu[8] w radoſty z ſtudnicz ſpaſſitelowych. Ba[9] bludilit gſu zloſtny v myſlenych ſwych, Nebo zatemnylo ſie bilo nemudre ſrdcze gych, a mnyegycze ſie mudrzy, blazny vczynyeny gſu w zlobach ſwych, Nebo promyenyly gſu ſprawedlnoſt w lez; Ale prawda zewyla[10] ſie ieſt zemne,[11] a ſprawedlnoſt z nebe prorziela[12] ieſt. A zagiſte blazny w ſachtu,[13] kteruz zakri|ly[14] biechu, a w Iamu, kteruz biechu wykopaly, vpadly gſu a ſprawedlny nykdy ieſt [ne]bil zamuczen, nebo hoſpodyn vtwrdyl geſt ruku geho.

XI.

Pro nyezto, przedoſtoyny otczowe a pany, znamenagicze mudrzie ſprawedlneho a wierneho, kterak wierny a ſprawedlny geſt k naſſemu navczeny a zloſty hrzieſnych lydy k wycziſczeny[15], w domu bozſem wzdyczky bil ieſt. O nyemzto nam welyka a newyprawugycze k mluweny bila bi rziecz, Ale przielis mdly a nedoſtateczny vczynyen gſem, nebo trzieſſenye weſlo ieſt w koſty me, a ſlepege[16] me pode mnu ſmutyly ſie, abich wyſſoko welmy newſtupil, toczis omluweny. Gſu zagiſte tyeſſna wrata, a vzka czieſta, to wiez v mem rozumu, a tento pak pokrm twrdy ſwrchowanych a mudrych lydy, kterzizto gmagy ſmyſly obyczene k mudroſty, toczis rziecz, ta ieſt neſnadna k wymluweny mnye. Pro nyezto

---

[1]) M. *pokoru*. jak v *U*. — [2]) douſſaye ſylnye *O*. — [3]) ſilny *U*. — [4]) Za tím vynecháno v českém překladě: et dextera sua glorificata est in virtute. — [5]) confregit. — [6]) Vynecháno: in salutem. — [7]) M. *wſſem*, jak v *O* a *U*. — [8]) wody *O* a *U*; hauriamus aquas. — [9]) Ay *U*. — [10]) M. *zgewyla*, jak v *O* a *U*. — [11]) M. z *zemye*, jak v *O* a *U*. — [12]) M. *prozrziela*. — [13]) fatui in lacum. — [14]) zakrzyly *O*; aperuerunt. — [15]) et illuminandum abscondita tenebrarum, et effugiendum nequitias peccatorum. — [16]) ſlepiege *U*.

mnoho nefnadnich a pilnych wieczy opuftie, tak welykeho muzie newymluwneho,[1]) gehozto chwaly plna ieft zemfe, gehozto ftkwienye neb przy^e^bytek zgewen geft, a mocz[2]) w ruku geho, Ninye pak tohoto czaffu geho flawneho vmrzienye nyektere wieczy chczy wyprawyty.

[5] *Kterak hofpodyn po vfyly tohoto fwieta fwateho Ieronyma nawftyewyl ieft.*

Ieft zagifte buoh wffemohuczi, gehozto mylofrdenftwie przied geho obliczeigem prziedchody, genz y fprawedlny ieft, y prawy fud geho, nawraczuge mzdy za uffile fwatym fwym, Patrz[3]) prawy a dobry,[4]) mylofrdym fwym zpoffobuge wffeczko, a owczye fwe fhromazdige w fwe lono, Naypoflez pak dnow tyechto netragiczieho[5]) wieku, hadanye przietezkeho, w kteremzto hadany neb przziebitku tielo wzdi zada proty duffy, a duch proty tielu, zczaftnye dokonanem, fweho przziemyleho fyna Ieronyma z ru^c^ha fhnyleho a fmrtedlneho tohoto tiela hubeneho wywlek, odplatu wieczne nefmrtedlnofty okraflyw, k przziebitku nebefkemu ieft przíwolan, aby brziehu dawno zadagiczieho, z plawanfe morze tohoto fwieta plneho wln, na nyemzto morzí bezcziflne gfu potwory[6]) neprzatelow a zaftupowe przziekazegyci, aby oklamaly a zahubyly fprawedlne frdczem, gyz doyda czoz zde v podobenftwi, wzdy[7]) fie tam obliczyey[8]) ku oblyczyegy widiel.

XII.

Gehozto kdyz gyz poflednye hodyna[9]) z tiela duffie wygdenye naftupy, gyz dewaddeffat a flet[10]) let w ftarzy gfa, zymny|cy welyku by na^d^trapen, a tak proty fwym chtiel ieft do pofledku wzdy wieren byty, kterezto iako nowoffcziepy[11]) vtwrdyl byl od fwe mladofty. Gychzto twarzy fmutkem truchle opatrzyw, yakzto myloftywy a mylofrdny, tyem plakanym rozyelyw[12]) fie, iako malyczko zakrutyw fie duchem fwym, a pozwzdwyh na nye nyekterako[13]) iako oczy fwu placzywu[14]) zyewnym hlaffem rzekl my ieft:

Kterak branyl plakaty fwe nemoczy eufebiowy.

Synu eufebíj, procz tak daremne flzy prolewaff? wffak marna ieft wiecz nad mrtwym plakaty? I kto zywy ieft na fwietye, genz neuzrzy

[1]) difficilia et ardua tanti viri ineffabilis; newymluweneho *O.* — [2]) cujus splendor est sicut luna et cornua. — [3]) M. *Paftyrz*, jak v *U*; pastor. — [4]) fwym prawym a dobrym *O.* — [5]) intolerabili. — [6]) reptilia. — [7]) wydyffye wzdy *O.* — [8]) oblyczegem *O.* — [9]) hofpodyno *O.* — [10]) M. *ffeft*, jak v *U.* — [11]) novellas plantationes. — [12]) M. *rozzyelyw*, jak v *U.* — [13]) nyekterak *O* a v *U.* — [14]) placzlywu *O*; placztiwu *U.*

ſmrty? czoz gednu buoh mluwyl, a tis ſlyſſal, y ſmyes proty tomu mluwyty? wiez to, ze y zadny nemoz protywyty ſie woly geho. Protoz gyz nynye [1]), ſynu, proſym tebe, aby podle tyeleſenſtwie nechodyl a plakaty przieſtal. Neb zagiſte nenyet tyeleſne odyenye prziebítka naſſeho. Potom pak ochotnym oblyczyegem a iaſnym ſylnym hlaſſem k gynym ke wſiem ſwym ſynom mluwie zawolal a rzka: Przieſtan zaloſt, oteydy plakanye, Bud wſiech waſ hlaſ gednoſtaynye ſie radugici. Nebo ay tot czaſſ wdyeczny, ay tot dnowe ſpaſſenye a weſſele, nade wſeczky gyne dny zywota meho, w nyemzto wierny gſa hoſpodin w ſlowiech ſwich, a ſwaty we wſyech ſkutcziech ſwich, otewrzyel ruku ſwu, aby duſſy mu putugiczy az doſowad w zalarzy teyto ſmrtedlnoſty pro hrziechy a zawynyenye otczie gegie adama, poſazenu k wieczney wlaſty drahu krwy ſyna ſweho, odwolal a nawratil. Nerodte, ſynaczkowe przyenamyleſſy, genzto [2]) ſem v mem ſrdczy mylowal, prziekaziety mey radoſty, newzbranygte zemy wratyti, czoz gegie ieſt. tyelo me ynhed ſwleczte,[3]) a na zemy polozte, z nyezto vczynyeno ieſt, aby ſie nawratylo, odkowadz poſlo ieſt.

O hroznych ranach, kterez wydyely, ſwlekſe geho.

A kdyz ſlowa ta dokona, wſiczkny bratrzie ſlzamy mokrzy biechu, obnazychu to przieſwate tyelo, vtrpenym ſpynawe, zkorale a neſwarne, tak ze hrozno na nye hledaty bieſſe; neb taku churawnoſty zlybyewe̥h̥o̥lo [4]) bieſſe, ze wſieczky koſty po vdyech zeczteny mohly byty; tak ranamy zkrwaweno bieſſe, ze na tyelo malomoczneho radieyſie by ſie hledalo. a takz naha na zemy ynhed gey polo|zychu a platnyenym pitlem gey obynuchu.

XIII.

a tak kdyz muz bozy twrdoſt zemnu poczy, welmy weſſel gſa, a k bratrzy ſye obratyw, pro boleſt a pro ſmutek any wſiczkⁿy placzem mokrzy, weczie gym: Napomynam waſſ, myly mogy a przienaymyleyſſy ſynaczkowe, gezto ſem porodyl duchownye,[5]) a zadagi toho vᵛmyloſty gezu criſtowíe ſkrzie myioſt a mylowanye, gymzto [6]) ſem mylowal was. aby, vpokogyecz ſie, nynye pokoy myely. Sluſſiet zagiſte wam, iakzto bozym ſluham, domownykom [7]) y przatelom, k duchownym wieczem poſpyechaty, abyſte gynym byly na przyklad. Ba wy, geſto duchowny ſte, procz tyto ſlzy tak nevzitecznye prolewate? Hrziechow waſſych zpomynanye placz mezy wamy zbuzuy. Tyem hotowieyſe buᵈte k zaplakany, czym ſte hotowieyſſe byly k zawynyeny. kdyz kto vmrze na duſſy, toho placzte. Nebo kdyz zly

---

[1]) nyenye *O.* — [2]) quos. — [3]) ſwleczete *O.* — [4]) *ho* nemá se čísti; zlybyewyelo *O*; zlibiwielo *U*; macie affectum. — [5]) in visceribus Jesu Christi. — [6]) k gezu kryſtowy gymyzto *O.* — [7]) domesticos.

ſ pokanym od ſmrty wſtane, andyele budu ſie w nebeſſiech radowaty; Zagiſte, kdyz pak kto w hrzieſſiech vmrze, angele zelegy. Mne zawyerne ne iakzto vmrleho placzte, Ale ſe mnu, genz do kralow[6]ſtwie nebeſkeho gdu, ſie radugte.

O hubenſtwy tohoto ſwieta.

Czo mdleiſſieho ieſt nezly hubenſtwie tohoto zywota,[1]) w nyemz tolyko mnozſtwy boleſty y muk rozlycznych obklyczeny ſmy, ze gednak nyzadna hodyna nemoz zmynuty, w nyeyz by zywy czlowiek kteryzkoly bez boleſty byl a prziemynul? Geſtly bohaty ſe wſiech ſtran muty, bogie ſie, abi toho neztratyl, czoz gma, Geſtly chudy nykdy neodpoczyne, aby nalezl, Geſtly dobry tohoto ſwieta bogy ſie ſkody: Ten gyſty dobry welmy ſie muty, aby ſmrtedlna lody na morzy tohoto ſwieta ſ nym nepotopyla ſie. Pron, genzto nyzadny ſtaw, wiek nebo wzroſt kteryzkoly bez boleſty, donawadz na hubenſtwy ſwieta tohoto bydly, moz przyemynuty, Acz tiech wieczy nyeczo na mnye wydyte,[2]) toho zeleite. E bieda, kolyk plawagiczych po tomto welykem a dluhem morzy, w nyemzto [3]) tolyk geſt oſſob neprzatelſkych, przyekazegyczych podle kazdeho czlowieka ſyly a welykoſty, ze gyz po mnohem zczieſty [4]) tohoto przyebytka, po mnohem takem [5]) ſwytyezeny mnyecze, by konczie czaka|gyczyeho doſly gyz, nalyt pak nyekterym dyabelſkym ponuczenym w gedney chwyly ku oſydlu ztraczenye ſwe nemudroſty oſydlem doſly gſu? E bieda, kolyk [6]) gych na tomto ſwietye chwalnych [7]) gedynym powolenym hrziecha vkrutna ſmrt a padenye pekelne vmorzylo?

O bozye bazny.

PRotoz kdyz zywy ſte, bratrzſe,[8]) boyte ſie: poczatek mudroſty, bazen bozie.[9]) zywot naſſ ieſt boiowanye na tomto ſwietie; ktoz zde ſwietyezy, ten tam bude koronowan. Donſewadz w tomto tyeleſſenſtwy gſmy, nyzadne nam wytyezſtwſe nenye giſte. By byl naſſ prwy otecz bal ſie, nykdy by nevpadl w hrziech. Poczatek wſeho zleho bila ieſt geho ſwietloſt.[10]) Ktoz ſie nebogy, ten ſam do ſebe vffa,[11]) kterak mezy lotry kto brziemye zlata neſſa bezpeczne p^r^oyde? Spaſſitel naſſ y czo nas gyneho vczy, gedno baty ſie? Bdyete, prawy, nebo newſete, kteru hodynu zlodyey ma przygſty. Nebo by wyediel otecz czeledny,[12]) kteru by hodynu zlodiey przyſſel, bdyel ^by^ owſem, a neprziepuſtyl by p^r^okopaty domu

[1]) ſwyeta y zywota *O* a *U*. — [2]) Nepřeložcno: meum impediens iter. — [3]) Za tím nepřeloženo: in quo sum. — [4]) felicitatem. — [5]) take *O* a *U*; post multas victorîas. — [6]) tolik *U*; quot. — [7]) chwalenych *O*. — [8]) bratrzycze *O*. — [9]) bozye geſt *O* a *U*. — [10]) M. *ſmyeloſt*, jak v *O* a *U*; praesumptio. — [11]) praesumit. — [12]) paterfamilias.

ſweho. Ten naywyſſi klycznyk petr apoſtol prawy: Strzy^e^zwy budte, bratrzie,[1] a bdiete, nebo protywník ¦ waſſ dyabel iakzto lew rzewa ſpula ſie,[2]) hledage, koho by pohltil.

XIV.

Nizadnyt mezi hady ſ bezpecznoſty nebidly: ktoz ſwieteyſſy a mudrzieyſſy ieſt,[3]) boy ſie wiecze. Nebo ktoz wiſſe ieſt, vpadna pak wieczſy vraz wezme. krmye dyablowa wyborna ieſt: to, ze o zlych netba, geho[4]) gſu. Padl ten mudry ſalomun, padl take y otecz geho Dauid, wyborny[5]) podle ſrdcze bozieho. Boyte ſie, bratrzyce, opiet proſſym, ſe wſiech ſtran boyte ſie: Nebo blazeny ieſt muz ten, ktoz ſie boha bogy. Nebo acz by proty nyemu hrady ſtawiely, nebude ſie baty ſrdcze geho. acz powſtal by na nyeho boy, w tom nadiegi gmyeti bude, ze tr^w^agici[6]) ieſt w hoſpodynu. Neb bozie bazen bazen marnu ſwieta tohoto precz zapuzye. Bazn'e ieſſytne neyma myloſt. myloſt, bazen bozye, wſye gednoſtayna wiecz ieſt. znamenaw to prorok bozy, wolage, prawieſſe: zbod[7]) t^i^elesenſtwie me bazny twu, at nevzrzy ieſſytnoſty.

O bazny opiet przyemluwa.

KTo z waſ ieſt, dnow dobrich widieti zadage, przyſtùp ſem a oſwietlen bude, a obliczyey | geho nebude pohanyen. ktoz ſie bogy boha, vczyny dobre ſkutky, a ktoz ieſt naſledownyk prawdy, ten gye doſyehne, a duſſie geho w dobrych wieczech prziebywaty bude, a geho pokolenye dyedyczſky drziety bude zemy. nebo ſtwrzenye[8]) ieſt hoſpodyn wſyem bogyczym geho, a ſwiedeczſtwie geho, aby gym zyewno bylo. kdyz dobreho czo czyníte, ſ welyku opatrnoſty czynte. Neb mnohe[9]) dobre ſkutky czynye, gichzto ſkutkow vzytek zadoſt ſwieczſke ſchluby podtrhuge. Dwanaczt[10]) bylo diewicz, awſak polowyczie gych od kralewſtwie nebeſkeho odtyſczena. E bieda, kolyk gych dnes ieſt ſwatym criſtem[11]) pokrztyenych, geſto gmena krzieſtanſkeho pozywagy, gymzto lepe by bylo nebyty gymy. Geſt zagiſte pekelna muka pohanom bezcziſlnye menſye, nezly zlym krzieſtanom.[12]) Nebo lody ſe wſiech ſtran cziela gſuczy, gedynku dyerku potopena bywa. Bludily lyde na tohoto ſwieta puſczi: Gedny brzemenem lakomſtwie hrdla ſwa podlozy,[13]) Druzy neczistotu ſmilſtwie iako przíemrzke ſwynye gſu ſie zprznily,[14]) Gyne[15]) podle nevzytecznych wie[7]czi marnych ſie zap^l^etly;

---

[1]) bratrzycze *O*. — [2]) tula ſe *U*. — [3]) Následuje v originale podtečkované *ſie*. — [4]) neb geho *O* a *U*. — [5]) electus. — [6]) *w* později nadepsáno. — [7]) confige. — [8]) firmamentum. — [9]) M. *mnozy* jak v *O*; multi. — [10]) decem. — [11]) M. *krzſtem*, jak v *O* a *U*; baptismate. — [12]) Za tím nepřeloženo: Utinam non foret talium major pars. — [13]) podlozyly *O* a *U*; submittentes. — [14]) deturpati; zkalyly *O*, zkaleli *U*. — [15]) M. *gyny*, jak v *O* a *U*; alii circa inutilia.

pro nyezto obiczeigem rozumnym bludiecze, iakzto dobytek hlupy vczynyen ieſt.[1]) Ey byly[2]) gym rowny, a czieſty prziebitka noweho myeſta ieruſalema nepoznaly, nezly poznawſe ſkrzie rozlyczne wieczy bozych przikazany ſwatich, y neopatrzie geho; neb do kralewſtwie nebeſkeho nyzadny zli newende. Stokrat ieſt vzſy czieſta do kralewſtwie nebeſkeho, nezly wierzeno bywa, kakzkoly bogiczym ſie hoſpodyna zawierne ſſyroka ieſt. Nebo k onomu centuriowy, bogiciemu ſie hoſpodyna,[3]) criſtus przygity ſlybil, Ale k onomu kralyku, do ſebe vſſagiciemu, criſtus przigity wzhrdyel.

XV.

Zawierne ne wſſyczkny dneſ ſwatemu czteny poſluſny gſu. neb powiediel bieſſe apoſtol, ze przyde czaſ, w nyemzto vzyteczneho vczenye lyde trpiety nebudu. Mnozyt zwieſtugy ſlowo bozie, Ale ne wſyczkny ſprawedlnoſt wyhlaſſygy; Sproſtnych lydy ſrdczye w hrzyeſſiech obwazugy. Brziemena welyka z malitkych hrziechow wſezy na lydy, Ale v wieczſſych pak okem poſmurzenym prziemynugy.

O wſyech dobrych kazatelech, kterak poznany bywagy, toto ieſt. |

Zawierne ieſt vczennyk[4]) faleſny neb newierny iakzto mecz ſ obu ſtranu oſtry, genz ſkutkem a przykladem rzieze ne[5]) ſ gedne ſtrany, a genz tepe a zabigſe ſlowy ſloſtnymy a lſtywymy ſ druhe ſtrany. I kterak ohen ſtudenoſt da, nebo woda horkoſt? neb kterak kamen poyde wzhoru, bez pomoczy toczis? Takez kteru cziſtotu muz ſmylny zwieſtowaty bude? a zwieſtugeli pak, ktery vzytek odtowad poſluchaczom przide? Czoz gyneho moz rzeczy poſluchacz, gedno toto a rzka: Procz kazeſ to, gehozto ſkutkem neczynyſſ? Dobre vſty mluwie, ale zle ſkutkem zyw gſa, ſam ſie potupuges. zagiſte lepi ieſt taky zwieſtowacz mlczie, nezli mluwie. Ay tot kterak wzaczno ieſt take kazanye, vkazuge ſie ſkrzie Dawida: Hrzieſſnemu, prawi, rzekl ieſt buch, procz ty wyprawugeſſ ſprawedlnoſty me, a przygymaſſ ſkrzie twa vſta ſwiedecztwie me? ty ſy nenawidiel bazny, a rzieczy me zawrhl ſi za ſſye. Mnozit cztu welyke wieczi, plnoſtem[6]) ſie nauczygy, chytrzie ſie hadagy, okraſlenye ſwe rzieczy mluwie tak, aby apoſtolowe a kazatelowe | czty ſobie doſyhly[7]) a w ſborziech lydſkych[8]) miſtrzy nazwany bily; ale nycz neczynye. zagiſte wierzytely w takowich wieczech czlowieku ſwiedomemu,[9]) mnye wierzte, zet wiecz ſwatoſt prziebitka wzbuzuge ſrdcze czlowieczie, nezli rzieczy okraſlenye. Ba nayprwe czynte, potom pak vſty[10]) kazte. Neb nayprwe poczal Ieſus

---

[1]) M. *vczynyeny gſu.* — [2]) M. *by byly.* — [3]) boha *O.* — [4]) M. *myſtr*; doctor. — [5]) *ne* zbytečno a nepodtečkováno. — [6]) ardua. — [7]) doſiehli *U.* — [8]) in plebibus. — [9]) experto. — [10]) V originale za tím *ti* přeškrtnuto.

czynyti, potom pak kazaty, Ale ne kazaty bez czynyenye; Neb take zagyſte nerzekl ieſt buoh: ktoz kazaty bude woly otczie meho, ale, ktoz czynyti bude, toczis ſkutkem. Nehyzdym kazanye na tiech, toczis geſto czynſe, czos kazy. Myſtr gedno chtrych [1]) ſlow gſa a ſkutkem neczynytel gſa, kakes nadutye vcha a para brzo zmynugyczie bez vzytka ſprawedlnoſty. Rozumyeite, bratrzie, [2]) tomu, czo wam prawym, rozumeyte czo powiedam: welmy wiecze, kto czyny [3]) a kaze, zazluhuge odplaty, nezly ten, ktoz mlczy a czyny. zagyſte czynymli ſamo dobre, ſamemu mnye ieſt gedno platno: A pakly kazy y czynym ſkutkem, y mnye y gynym ſem proſpieſſen. Pro nyezto ktoz ſprawedlnoſty vczie mnohe, budu iakzto hwiezdy na wieczne wiecznoſty.

O temz, [4]) ⁝ *toczyſſ kterak kazatelowe poznany bywagy.*

Gſu zawierne ſwieti kazatelowe ſwietloſt k oſwieczeny, Nebo ſkrzie gich vczenye [5]) zamraczyla a ſlepa ſrdczie temnoſty hrziechow gezu criſtowi, prawemu ſwietlu, [6]) genz we tmach ſwiety, oſwieczigi ſie. Gſu take wierny kazatelowe ſuol ku ozdobie ſlowa bozieho, geſto ieſt krmye duſſie dobre ſkutki czynygicie. kazdemu vmyelemu vrzad kazanye poruczen bywa, kdyz by gedno czynyl gyey ſprawedlywie; Ny[e] [7]) wiecze geſcze powiedie: ktoz vmye a gedynke czyny, a gynych neuczy, poczet z toho ma wydaty hoſpodynu. Neb podle ſlowa Iana apoſtolowa: [8]) ktoz nenawydy bratra ſweho, wrazedlnyk ieſt; A ktoz ſbozie [9]) ſwieta tohoto gmyety bude, a vzrzy bratra ſweho nuzy trpiecze, a my[lo]ſrdenſtwie ſwe od nyeho zawrze, i kterak w nyem prziebywa miloſt? Czym pak wiecze ktoz vzrzy bratra ſweho bludyecze a ſmrtedlnymy hrziechi bludiecze [10]) obtyezenu gſucze, a nepoſluzy gemu navczenym ſlowa bozieho; ten ktoz ieſt vczen, a toho neuczyny, wrazedlnyk ieſt a myloſty w nyem nenye.

XVI.

Boyte ſie, o wy zprawcze [8]. a nauczitelowe, y kazately, gymzto hoſpopodyn vrzady kazanye poruczie, Nepoſluzitely lydu ſwemu ſlowem bozym. Neb zawierne kolykz gych koly neb waſſym przykladem neb waſſym obmeſkanym w hrzieſſiech vmrze, tolyk gych z ruku waſſych potrziebowaty bude [11]) hoſpodyn den [12]) ſudny. Neb zawierne czym v wietſiem gſte doſtogenſtwy, [13]) tyem wieczſymy mukamy muczeny budete; neb neyſte

[1]) M. *chytrych*, jak v *O* a *U*; subtilium. — [2]) bratrzycze *O.* — [3]) Za tím: *a kake a* jest podtečkováno. — [4]) O tomz *O.* — [5]) Za tím podtečkováno: zaml. — [6]) a Christo vero lumine. — [7]) e později nadepsáno; imo. — [8]) apoſſtola *O* a *U*. — [9]) ſubstantiam. — [10]) *bludiecze* zbytečno. — [11]) requiret. — [12]) M. *w den.* — [13]) *y* škrabáním později předěláno v *i*, jakož i v následujících slovech: wieczſymy mukamy, muczeny, pany.

pany, ale paſtyrzy. geden ieſt pan, a geden ieſt ſwrchowany,[1]) genz ſwe owczye zna, a gych z ruku uaſſy potrziebuge.

O zlych paſtyrzyech ſye czte.

E bieda, kolyk gych dnes w ſwate czierekwy ieſt nepaſtyrzyew, ale mezdnarzow,[2]) k nymzto nycz neprziſluſſie owcziech[3]) gezu criſtowych, toczis gich netbanym. Nye[4]) wiecz ieſczie,[5]) abich prawdu powiediel, y ony ſamy,[6]) ſu wlcie chwatagyczi, geſto y owcze lapagſ y lapagycz rozpuzugy. wiernyet nycz nenye horſyeho, nycz ohawnyeiſſieho, nez kdyz ten, geſto oſtrziehati ma, rozno pak rozpraſuge. Ey bieda, czo ſie ieſt dnes nyekterych[7]) koſtelech nepaſtyrzyew, Ale zkazytelow, gichzto ne menſy dyel ieſt, nezly toczis dobrich, ſtallo, tak ze ſtatek a vſyle[8]) lydſke w pekle neſſitye | ſehlty wſe. netolyk od hrziechow lydy vcziſtyly, Ale y ſamy neb ſwym neb ſwym[9]) zameſkanym, neb ſwu przyemrzku ſluzbu, neb ſwymy naprz^{n}ienymy[10]) ſkutki k neſlechetnoſtem gie tahly. Ba wiernye nechwaly,[11]) by hoſpodyn takych[12]) bez pomſty nechal, neb[13]) bohem nebyl by wiecze. A protoz, iakzto gyz czaſto powiedieno ieſt, ſynaczkowe myly, kdyz ſte zywi, ſluzte hoſpodynu v bazny a weſſelte ſie gemu ſ trzeſſenym.[14]) Pochopte bazen[15]) geho, abiſte nezhynuly ſſ cziesty ſprawedlnoſty. Okuſte, mogi myly ſynaczkowe, a opiet rzku, okuſte, a wyzte, kterak pochutny[16]) ieſt hoſpodyn. Bohaty nedoſtateczny a laczny byly, a rozkoſ neb lhoſtagenſtwie[17]) w ſbozy magſcze na tomto ſwietie, nycz w ruku ſwu nenalezly gſu, toczis dobreho. Ale hledagyczſ hoſpodyna nebudu nedoſtateczny wſeho dobreho. Mlad ſem byl i ſtaral ſem ſie, a nykdy ſem newiediel[18]) ſprąwedlneho az do konczie gſucze opuſczena, any plemye geho, by chleba zadno[19]) bylo.

XVII.

O mylowany chudoby, ze ktoz pokornye trpy, ze zde y tam w nebeſſyech naſſyczen bude, toto ſye czte.

Naſledownyczy budte chudoby, ſynaczkowe, a gegich[20]) ſtopiegi ſie nadrzte,[21]) Neb || kdyz moczny gſa o boziey oſobie,[22]) hoſpodyn zde na ſwietye wſeczko ſlowem mocy ſwe zpoſſobuge, w gehozto przziebitku bohatſtwie a

[1]) Vynecháno: *paſtyrz* (pastor). — [2]) mercenarii. — [3]) M. *o owcziech*, jak v *O*. — [4]) Škrabáním předěláno později v *Ne*. — [5]) Quin imo. — [6]) Za tím vynecháno: *wyedie, ze* (sciunt.) — [7]) M. *w nyekterych*; ſebralo w nyekterych, *O* a *U*. — [8]) substantias et labores. — [9]) Podruhé »*neb ſwym*« zbytečno. — [10]) nefandis. — [11]) nechally by *O* a *U*; dicam. — [12]) taky *O*. — [13]) *neb* zbytečno. — [14]) cum tremore; ſ krzyeſſenym *O*; za tím podtečkováno: Okuſte. — [15]) disciplinam. — [16]) suavis. — [17]) voluptatibus. — [18]) vidi; newydyel *O* a *U*. — [19]) egens. — [20]) M. *gegie*. — [21]) ut sequamini vestigia ejus. — [22]) in forma Dei.

ſlawa gſu, ſam ſie ponyzyl, oſſobu ſluzebnu na ſſie wſem,[1]) nedoſtateczny a chudi ſie vczynyl.[2]) Chudie ſie vczynyl,[3]) narodyl, a wiecze nezly chudy byl, kdyz prziebywal na ſwietye. Neb prziechudie vmrziel na ſwatem krzyzy, y pohraban byl.[4]) Pro nyezto ſam on, hoſpodyn, prawy: Lyſky ieſkynye[5]) magy, a ptaczy nebeſty hnyezda, Ale ſyn czlowiecy nema, kde by hlawu ſwu podklonyl. Apoſtol take nuty[6]) nenoſſyty any tobolky any myeſka na czieſtye. A yeſyſ radil ieſt take mladenczy onomv, aby rozprodal wſeczko, czoz ma, y rozdielyl chudym. zawierne wierzytely criſtowy, nemohucze ſamiem[7]) ſobu mylity, tehdy wierztez chutnye gemu; neb gynak nebil bi buoh. A kdyz gemu wierzite, ze nemoz mylity, Ba naſleduytez ieho chutnye. Nykaz[8]) to nemoz byty, bohatu gſucze, y nazledowaty boha ſprawedlnye. Neb toho przyrozeny[e][9]) brany, aby protywne wieczy ſpolu ſmyeſſeny byly. Pro nyezto nemozemy bohu ſluzyty a bohatſtwi, anebot ia lzy, | toto mluwie, nebot pak ony oklamany[10]) budu na ſkonczeny. ktoz my newierzie nynye,[11]) vwierzye my tehdy, kdyz gich bohatſtwie w chudobu ſye obraty. Bohatecz onen ſlawnye na kazdy den gyedaſſe a oblaczieſſe ſie w zlatohaw a w naſſiecz:[12]) Ale kdyz pak vmrzel, proto ze moyzieſſowi a prorokom nerodyl wierzyty, v mukach pak poſſazen gſa, y czyl[13]) ieſt to. Nebo y zadny bohu ſluzie, nema ſie w ſieczſke[14]) wieczi zapleſty. wſak kral nebude ſpaſſen ſkrzie mocz ſwu any ſwym bohatſtwym; nebo faleſny kon ieſt k ſpaſſenye bohatſtwie. wſak zagiſte ſ bohatſtwym picha ieſt ſgednana; A kdez ieſt picha, tu ieſt muka. Nebo wſeczko zle plozvge[15]) ſie z pychi, iakzto z gednoſtayneho korzene.

Kterak bohatſtwie pychy przyſparzye,[16]) *tato ſye rziecz omluwa o tom.*

Zagiſte kdyz czlowiek gme ſie rozbohaczowaty, A kdyz ſlawa domu geho rozmnoz[17]) ſie, yhned [ſye] take gme pychy; A kdyz poczne pichaty ynhed wſeczky czieſty po wſie czaſſy naprznyeny[18]) bywagy. A tehdyz pak ſedye ſ bohatymy w taynycy neb w tagemſtwy myſly, aby zahubyl newynneho. Oczi geho typita[19]) na chudeho, a ſkoden gſa gemu w taynoſty myſly, aby[20]) pochwatl ge[9]ho iakzto lew w lozczi[21]) ſwem a rzka: zapomny[e]lt[22]) ieſt buoh, otwratyl ieſt obliczіey ſwoy, aby newiediel az do ſkonanye. Ieſt zagiſte hoſpodyn nyekdy iako vſnugyczy, podpogen[23]) gſa

[1]) accipiens. — [2]) natus est. — [3]) *vczynyl* přebytečno, není i v *O*. — [4]) sepultus est. — [5]) foveas. — [6]) Apostolis etiam lubet. — [7]) eum falli non posse; ſamy ny *O*; ſamy ſebu *U*. — [8]) M. *Nykakz*. — [9]) natura. — [10]) zklamani *U*. — [11]) neny *O*. — [12]) purpura et bysso. — [13]) M. *vczyl* jak v *O* a U; sensit. — [14]) M. *w ſwieczſke*. — [15]) ſplozye *O*. — [16]) przichazie *U*. — [17]) M. *rozmnozy*. — [18]) polluuntur. — [19]) respiciunt; trpita *U*. — [20]) Za tím: zahubyl newynneho, což však podtečkováno. — [21]) in cubili. — [22]) Po straně později připsáno *zapo*. — [23]) M. *vſnugyczy, iako podpogen*; quasi crapulatus.

wynem. Nebo czym buoh wiecze pokornyegye czaka, nechtye wydaty pomſty ſudu ſweho, tyem pak wiecze pokornyegie czaka, nechcze wydaty pomſty [1]), kdyz hnyewem ſie roznyeczuge. A proto ſtokrat wieczſie hrozy baty ſie ſluſie, kdiz dluho trpy zloſt czlowieczy buoh, geſto pak brzczie potom pomſty. Zawierne nyektereho czaſſu prziepuſczie buoh, aby dobrzy trpiely a muczeny byly od zloſtywich a pyſnych, pak aby hrzieſny na chrzebtye dobrich kowaly, toczis, ſwu woly nad nymy magicze, abi ſwu zloſt prodlyly [2]) ſobie. A protoz kakzkolywek [3]) nyekdy iako zapomnyel by chudeho, awſak ne do ſkonanye zapomyene ſie ſmylowaty nad nym. neb on ſyrotku a chudemu pomocznyk bude, Gemuz oſtawen ieſt chudy a ont [4]) ſie protywy pyſnym, dawage myloſt pokornym: zlobywich a hrzieſnych mocz ztroſkotuge, [5]) vſlyſſuge chudych zadoſt, ſyrotku a przichoznemu [6]) y pokornemu ſud vcziny, aby pyſny neprzyczynyl czlowiek honoſſyty [7]) ſie wiecz nad ze my.

XVIII.

Napomynanye dobre o ſwatey pokorzie.

PRo nyezto ey nu, mogy myly ſynaczkowe, acz ſte chudy, pokorny budte pod moczny ruku boha nawiſſieho, abiſte neztratyly toho, czoz czynyte dobreho, gehozto buoh myly vchoway. wiernyet nyzadna chudoba nenyet bohu bez pokory wzaczna. Ba znamenayte, ze ſyn bozy chtyel z blahoſlawene dyewky maryge ſye narodyty wiecze pro gegie pokoru, nezly pro gynu kterukolywek gynu [8]) cztnoſt. Iakzt zawierne z ſameho korzene pyſneho wſeczko zle wichody, [9]) Tak z ſameho korzene pokory wſeczko dobre ſie plody. vczte ſye od ſpaſſytele, genz tychy a pokyrny [10]) ieſt ſrdczem; pokorzyl ieſt ſam ſebe pro ny, vczynyw ſie poſluſſen az do ſmrty. [11])

O poſluſſenſtwy w gednoſwornem a naywiecz w dochowenſtwy [12]) toto:

PRo nyezto wzdy rzku a prawy wam: kdyz chczete pokorny bity, budtez take y poſluſny wſelykteremu ſtworzeny pro hoſpodyna. znamenayte, ſynaczkowe mogy naymyleyſſy, kterym gmenem ſte nazwany: Neb mnych tolyk [13]) yeſt [14]) rzeczeno, iako geden, toczis ſtrazye duſſie ſwe. Pro nyezto

---

[1]) *»pokornyegie czaka, nechcze wydaty pomſty,«* zbytečně opakováno. — [2]) prolongent; plodyly *O* a *U.* — [3]) kdyzkolwyek *O.* — [4]) Deus — [5]) conterit. — [6]) *prichoznemu* přidáno zbytečně v českém překladě. — [7]) magnificare se; ponoſyty *O* a *U.* — [8]) *gynu* zbytečno. — [9]) pochody *O* a *U.* — [10]) M. *pokorny*, jako v *O* a *U*; humilis. — [11]) Nepřeloženo: mortem autem crucis. — [12]) M *w duchowenſtwy.* — [13]) toliko *O* a *U.* — [14]) Připsáno po straně s odkazem k místu patřičnému.

neflufſiet mnychu nechtyenye a chtyenye gmyety, gedno to wiez w tom, aby nehrzieſſyl. Bratrzícze ma, bud take wam to gedynke ſamo chtyenye, abiſte we wſiech ſlyczních a hodnych wieczech poſluſny bily. any take mnoha przikazanſe nebywayte mezy wamy k czynyeny. Nebo nenye ten poſluſny, ale lenywy a obmeſkaly, ktoz druheho czaka przikanye, [1]) po gednom nechtye vczynyty. wſak zagiſte k gedynemu przykazany hlaſſu bozieho petr a ondrey [2]) ſiety a wſeho, czoz gſu gmyely, nechawſe, hoſpodyna gſu naſledowaly. Tohot wzdyczky prawe poſluſſenſtwíe zada, aby ſwey woly czlowiek nelahodyl. [3]) Neb przyklad tento zagiſte na poſlednyey weczerzy criſtus oſtawyl, kdyz vmywage nohy ſwych mlazſych, [4]) petrowy rzekl: Nebudeſly poſluſſen, w nebeſſyech czeſty [5]) ſe mnv gmyety nebudeſſ. Protoz, prziemyloſtny ſynowe mogy, tak iakz wam gednoſworne meno ieſt mnychowe, takez bud wam gedno chtyenye, toczis w dobrem, a nechtyeníe we zlem. Nebo zagiſte dobra a vtyeſſena wiecz ieſt. bratrzy, [6]) w gednotye przybywaty. [7])

Napomynanye take o pokorzye toto ieſt.

Any take mezy wamy wietczy any menſy bud: Ale ktoz wieczſy ieſt, bud iako ſluzebník, aby, toczis podle podobenſtwíe | kralow tohoto ſwieta, ktoz wieczſy ieſt mezy wamy, gynym bratrom nepanowal, a tak aby od takych marnych chwal aby ſie chlubu nehonoſſyl. [8]) Ale ku przykladu iheſu criſta krale, ktoz wladanym tyeleſnym tyemto wieczſy ieſt nad gynymy, bud iakzto menſſy nad tyemy, gymzto wladne. Bud take mezy wamy wieczſy ſkrzie pokoru menſiemu towarzis, kdyz dobre ſkutky czyny; Ale kdyzt ſhrzieſſy, powzdwyhny ſe proty nyemu ſkrzie myloſt ſprawedlnoſty. Nebo nyzadne nykdy nebyway tobie ſgednanye ſ hrzyechi, ze by toczis nyekoho mylowal, genz zle czyny. Tak od tebe czlowiek bud mylowan, aby hrziech geho nenawidyen byl Nebo zawierne welyke znamenye myloſty ieſt czlowiek, z kterychzkolywek naymenſych hrziechow treſktaty. [9]) Nebo take wſak czaſto przielyſna pokora geſſytna ſkody. Neb nenye to ſprawedlna pokora, mlcziecze hrziechy mynuty bez treſktanye na ſwem blyzſiem. neb wſak Izaiaſſ prorok prawy a rzka: Ba wolay, neprzieſtaway, a iako truba wzneſſ hlas twoy na horu, a zwieſtuy lydu memu hrziechy gych. E myly hoſpodyne, ba boh day, wſelykte[10]re ſtworzenye proty hrziechom wolaly. [10]) Neb kdyz ſye [11]) czlowiek [12]) gyz boha nebogy, aſſa ponye lydy zda bi ſſe ſtydyal. pro nyezto dawyd [13]), otecz naſ, y prawy takto: Hnyewayte ſie a [14]) nerodte hrzieſſyty. na waſſy zlobu ſluncze neza-

[1]) M. *przikazanye,* jak i v *O* a *U.* — [2]) M. *ondrzyeg,* jak v *O* a *U* — [3]) Za tím nepřeloženo: sed reverenter alienae. — [4]) ſwym mladſym *O.* — [5]) partem. — [6]) Psáno původně: *bratrzye.* — [7]) M. *przyebywaty.* — [8]) aby ſe nechlubil *U.* — [9]) bude treſktati *U.* — [10]) M. *wolalo by* (clamaret). — [11]) Po straně připsáno s odkazem k patřičnému místu. — [12]) peccator. — [13]) apostolus. — [14]) Za tím: *ne* podtečkováno.

chod. Sprawedlywyt ieſt[1]) y myluget ſprawedlnoſt: oblyczey geho prawdu ieſt widyel. kdyz zawierne ſprawedlny ieſt, y wy budte ſprawedlny. Ne zameſkanye,[2]) toczis w treſktany, a pokora, toczis geſſytna vmlczeny, paſtyrzowa ſmyeloſt czyny, aby wlczie mezy owczie ſie rzityly.[3])

O mylowany wſyech lydy a gedno pro bozy ſprawedlnoſt tato capitola.

Nehledte na oblycziey moczneho, nebt zagiſte nezbiera hoſpodyn oſſob lydſkych.

XIX.

wſudy, czoz ſprawedlneho ieſt, czynte, Nebo tomu chcze prawa ſprawedlnoſt, aby kazdemu dano bylo, czoz geho ieſt. Hodne ieſt boha poſluchaty nayprwe, ale ne lydy. zagiſte kdyz prawdy mlczyte pro ſtrach mocznych lydy, giſte ſamy ſte[4]) ſie odſudily, a gſte ſudcze myſleny waſſych. wieczſie bud waſſe ſprawedlnoſt nezly mudrakow[5]) a lyczemyernykow![6]) Necz'iete[7]) wiecze bohateho nezly chudeho, gedno acz by lepſy,[8]) toczis dobrymy ſkutky neb powiſſenym doſtogenſtwſe,[9]) gichzto buoh powy|ſſyty chtyel. ne,[10]) abych ſprawedlnyegle rzekl: wiecze chudeho cztyete, nebo w chudem ſtkwie ſe obraz gezu criſtow, ze chudym gſa narodity ſie raczyl; Ale v bohatem ſtkwie ſe[11]) obraz ſwieta tohoto, neb bohatſtwie naſleduge. wſyczkny my z poczatka gednoho tyela gſmy porozenye, wſyczkny ſpoleczny gſmy[12]) vdowe w gednom tyele, gehozto tyela hlawa ieſt gezus criſtus; Gednoho ſmy boha ſynowe, k gehoz gednotye a przykladu ſie nadrz'my. Ba y czym ieſt czty bohaty wiecze zaſluſyl, nezly chudy? ſnad tyem, ze bohatyeſſy[13]) a mocznyeyſſy ieſt? Ale ieſtly to tak, proczez pak bohatſtwie na tomto ſwietie odpowiedamy ſie?[14]) zagiſte cztiſſly bohateho nad chudeho pro bohatſtwie, tehdy ſwiet nad boha naprzied prziedkladaſſ. A geſtly to, ze nyekteru wiecz na ſwietie wiecze myluges, nezly boha, neygſy boha doſtogen. Protoz proſſym waſ, ſynaczkowe, czoz bozieho ieſt, nawratte bohu, a czoz ſwieczſke, ſwietu.

---

[1]) Za tím vynecháno: hoſpodin (dominus). — [2]) Negligentia. *Ne* zbytečno. — [3]) audere possint. — [4]) *ſte* připsáno v XVI. století. — [5]) mudrczuow *U*; scribarum. — [6]) zakonnikuow *U*; pharisaeorum. — [7]) Psano původně: *Necczziete*, později nadepsané *cz* vyškrabáno a nadepsáno za cz *t*. — [8]) M. *lepſy byl*. — [9]) doſtogenſtwym *O*. — [10]) Psáno původně: *nye*. — [11]) *ſe* připsáno v XVI. stol. — [12]) Předěláno v XVI. stol. v *gſme*. — [13]) M. *bohatyeyſſy*. — [14]) detestamur.

O chlubnych ſwieta tohoto, geſto vrozenym a ſbozym nad gyne ſye honoſſye,[1]) *tato capytola ieſt.*

Wſſudy dobrota pocztyena bud, zloba wſudy owſem pohanyena. Ale kterak nynye o tyechto tohoto ſwieta lydech, geſto wyhynugycziem ſbozy w ſwem chlubie ſye, genzto take ſmrduteho tyeleſſenſtwie, v popel ſie obratyty gmagicieho, kakyms vrozenym, kakus moczy a doſtogenſtwym welebie ſie, a marnym ponuczenym, lehku a ieſytnu[2]) na radu blaznywich lidy wzhonoſſygy ſie;[3]) a tak, gyne pod ſye podtlaczygycz, gie hanebnye potupugy, mnyecze,[4]) by ſkrzie to chwaly kralewſtwie nebeſkeho doſly, genzto gedynke[5]) pokornym lydem a ſwiet tento potupugyczym myloſtywy hoſpodyn przichyſtal ieſt. Ale nynye pak tohoto czaſſu, czo o nych hodne ieſt, powiedyety, abych powiediel: Ba bieda, bieda wam, geſto chwatate do kralewſtwie nebeſkeho czieſtu bohatſtwie wgyty, wieducze, wieducze[6]) wſak, zze ſnaze ieſt welbludowy ſkrzie gehelnyei vſſy progyty, nezly bohatemu do kralewſtwie nebeſkeho wnyty. Neyſut to ſlowa ma, ale criſtowa; a myely by pak ten ſud odwolagiczi bity, criſtus nebyl bi criſtem.[7]) Neb rzekl ieſt on ſam: Nebe y zemye, toczis ſwoy bieh, myne,[8]) ale ſlowa ma neprziemynu.[9]) Narziekaytez a placztez, o wy pſotny a hubeny, vrozeny a moczny ſwieta tohoto neuſtawicʒneho, ſtyeſtym powzdwyzeny gſucz, geſto gyne ohawnye, necztnye vhanyegycze, gie tupiecze, a iakto[10]) nevrozene a ſproſtne pod ſye gie podtlaczigicze, tupiecze; neb ſnad geſſitnoſty marnu a lſtywu, doſtogenſtwie[11]) powiſſenym, faleſnym a krzywym, y take czty zhynugiczy[12]) ſwieta tohoto oſlepeny gſucz, ſ welmy brzkym przziebitkem zywota naſſieho richlv[13]) ſmrty iakzto pawᵘczyna[14]) ſnad teto noczy ſyrziezany[15]) budete: a tak v pekle nedokonanym dokonanym nad gyne budete muczeny, vſtawicznye mrucze, zywy budete, toczis mrucz nebude lzye vmrziety, ande[16]) muka za muku wzdyczky mnozyty ſie nebude.[17])

XX.

O hubenczí hubeny, wſak wi nepraczugete na ſwietye w uſily lydſkem, proczez gye hrdlyte:[18]) ne[19]) wyecze geſcze netolyko ſ lydmy pracze neneſſete, ale tyem, geſto praczugi a vſſylugy zywu byty, przziekaziete; Pro nyezto[20]) ne ſ lydmy praczownymy a wiernymy, Ale z dyably na wieky

---

[1]) chlubij *U.* — [2]) Předěláno z *ieſutnu*; za tím vynecháno: *czti* (dignitate). — [3]) wzwelebugij ſe *U.* — [4]) a mnyecze *O* a *U.* — [5]) gedyne *O* a *U.* — [6]) Podruhé zbytečno. — [7]) Deus. — [8]) Jest nadepsáno později; pomine *U.* — [9]) nepominu *U.* — [10]) yakozto *O*, yakzto *U.* — [11]) M. *doſtogenſtwiem.* — [12]) *h* později z čehosi předěláno. — [13]) *v* škrabáním předěláno z *y.* — [14]) *u* později nadepsáno; texente. — [15]) M. *ſrziezany*, y nemá se čísti; succidetur. — [16]) anode *O*; ano *U.* — [17]) M. *bude*, jak v *O* a *U.* — [18]) hrdlugete *U.* — [19]) Původně psáno: *nye.* — [20]) A pro nyezto *O* a *U.*

wiekom muczeny budete. Neb zawiern^ie,[1]) czym na tomto ſwietye chwala a weſſele wieczſie ieſt, tyem wieczſie muka[2]) v pekle gemu bude przychyſtana.

O pyſnycziech a o bahatczich, geſto w ſbozy ſobye pozicze[11]nem nechtye podle kazanye bozyeho bydlety.

ALe czoz pak rzku wiecze o hubenczich tohoto ſwieta? wſak wiemy,[3]) ze dwanadczt apoſtolow hoſpodin wywolil ſobie, z nychzto ſam gediny Bartholomyey z pokolenye bil vrozeneho; Matyey, donydz apoſtolem nebyl, bohatſtwie ſie nadrzal, gyny pak przichudy byly ribarzowe. Slyſtez, bratrzie, pylnye, procz gſem toto propowiediel. kdyz zawiern^ie[4]) criſtus ſprawedlny ieſt, a ty wſeczky wieczy, kterez z geho vſt ſem ſlyſſal, neyſu lzywe, tehdy z lydy tyechto tak pyſnych a chlubnych ledwa z tyſſicze geden bude nalezen, hoden gſa kralewſtwie nebeſkeho; ktoz pak z nych newierzie mnye, po malem czaſſu ſwieta tohoto, v mukach gſucze pekelnych, wzwiediet to. Pakly ſnad nyekto, oſlepen gſa bez ſwietla ſprawedlnoſty, dywil bil ſie[5]) tomu a mne o tom giſtem otazal, Ia bich k niemu odpowiediel a rzka: wſak gedynym ſmrtedlnym hrziechem, wierzymy tomu, czlowiek bude zatraczen wiecznye. a diely on to: ieſt tak; tehdy ia prawy, ze ze ſta tyſſyczow z takych lydy tak nalezenych acz geden ſpaſſen bude. Nebo zegiſte[6]) y czo gyneho[7]) bohaty a ſmrtedlny taky ieſt, genz ſtcze tyem[8]) tohoto ſwieta ſie paſtwy, nezly kakyſ ſud ſhnyly wſiech hrziechow naplnyeny? Ba y kde pycha? ba y kde ſmylſtwo y kde lamkomſtwie?[9]) w bohatych zagiſte a w urozenych y w mocznych[10]) naywiecze. ne[11]) y lotrowe gſu taczi wſyczkny, genzto ^y vſyle chudym bezdieky otgymagy, pod ſie ge podtlaczygycz, y k tomu take zabiegiegi? Swak[12]) czo czynye z toho bohatſtwie ty taczy, gymzto ieſt z plnoſty domu bozieho to ſbozie dano? Nebo tu, kdez by myely chude potrziebu tyeleſnu darowaty, wezmu[13]) gym to, czoz gmagy. zagiſte mnozſtwie rucha ku mnozſtwi przieliſnemu przyczynygy, w hromadu gye hromazdiecze pro chlubu ſwieczku, o chudych a o nahych, genz zymu mru, nyczehoz nycz netbagycze. Syeni[14]) kraſne a wyſſoka ſtawenie domowa na horu powzdwyhugy, aby ſie lidſczie oczy w nych kochale: Ale chudy na ulyczech a po czyeſtach leziecze hanebnye a nepokoyne mru, nemagicz ſie ſkdye[15]) ſhrnuty. Hody przieczaſto gynym bohatczom przyprawugy, aby krmyeny[16]) rozkozſnymy hlubynu brzycha ſweho naplnyli; a chudy pak hladem zhynugy. I czo gyneho ieſt gych

[1]) Později nadepsáno i — [2]) Za tím později přeškrtnuto: *ieſt*. — [3]) *y* předěláno později v *c*. — [4]) *i* nadepsáno v XVI. stol. — [5]) M. *by ſye*, jak v *O* a *U*. — [6]) M. *zagiſte*, jak v *O* a *U*. — [7]) gyne *O*. — [8]) M. *ſſczeſtym*, jak v *O* a *U*. — [9]) M. *lakomſtwie*. — [10]) a w mocznych *O*. — [11]) Původně bylo *nye*, jak i v *O*. — [12]) M. *Wſak*, jak v *O* a *U*. — [13]) y wezmu *O* a *U*. — [14]) Původně psáno *Syeny*, později pak *y* škrábáním přeměněno v *i*. — [15]) *y* podtečkováno; kde ſkryty any ſhrnuty *O* a *U*. — [16]) M. *krmyemy*.

przy^{e}bytek, nezly hrzieſſy mrzczy? kdyz takym mnozſtwym krmy ‖ d^{r}ahych terzych [1]) ſwoy naplnye, Inhed ſmylſtwo w gich podwogiech [2]) ſtogy, ynhed wilnoſt w gich ſkarzedem miſleny k ſkutku ſie ſtrogy a gey kona ſ welykeho horka zazenym. I czo bych wiecz mluwyl pak o nych, ano by wſelyktery iazyk, toczis ſmrtedlnych lydy, neſtaczyl wyprawyty, ktere a kterak mnoho hrziechow czynye? wſak any chtye boha znaty, gedno kterakos iako ze ſſna, toczis iako by ſie nyeczſo we ſnſe o nyem kolotalo gym. Nye, zda my ſie,[3]) ze nemnye, by kdy vmrziely. Neſnadnyet zagiſte ten w hrziech vpadne, ktoz na to pamatuge, ze vmrziety ma; a toho ſie nechybuge,[4]) ze boh geho ſudczy bude, toczis a w toho dovſſa, ze nyzadny ſudczi geho nebude z zleho i z dobreho, gedno ſam ſyn bozy.

O tyech,[5]) *geſto nedouſſa, by kdy vmrzyety myel, magycz peczy o ſbozy, tato capytola ieſt.*

Zagiſte a zawierne przielis mdly a hubeny ieſt ten, ktoz tyechto wieczſ nepamatuge, kdyz giſtye a wiernye wſſieczka pokuſſenye dyabelſka nelechczie[6]) ſobie wazſ, toczis ze gich nelechczie[6]) trpi, Ale chutnye a muznye ſie gym brany. Protoz chutnſe a ſprawedlnye to powiedie, by boha, ſudczi ſweho, znaly, a ſie vmrziety magicze wierzyly, nykdy by tak ſwobodnye nehrzieſſyly. Ba procz ty pſotny a hubeny do koſtelow poſpiechagy,[7]) aby na ſluzbach bozych byly? ſnad aby twarzy zenſke opatrowaly.[8]) Tot ieſt gych myſlenye, hubenczow, Tot ieſt kazanye ſerzednykow, Tot ieſt gich boha poznanye, wylnykow. Tak wzpytagy[9]) na bozſ zakon, ſpulakowe, po zemy ſie ſpulagſcz,[10]) po morzi, vſtawicznye bdyenye a myſlenye ſobie ſtrogie, aby ſobie a ſynom ſwym ſbozie ſhromazdiely; gedno po druhem rucho na kwaſſiech dywnu promenu, myſtrowſtwie dywne promyenſ,[11]) dielem vſtawyczne promyenygi na ſſobie; nye hry, dwory, klanye, freiowanye, tanczowanye, opilſtwie, hodi welyke, krmy^{e} rozkoſne Towarzis towarzyſſy, przietel przietely, geden druhemu czynye, zeny k ſwych rozkoſſy doplnyeny zowu, aby wſeczko to w mnozſtwy gmyely.

XXI.

O rozkoſnych, geſto ſwa tyela drazye krmye, ſmylſtwo a nemoczy przychodye.

ALe bieda wam, hubeny a mrzczſ, czo czynyte? Ba y wieztely, czy nycz[12]): Tyelo przied czaſſem kazte,[13]) a duſſy zabygite.[14]) Ba odkad nemoczi

[1]) terziż *U.* — [2]) ad fores — [3]) Za tím začal psáti písař *i* a přidělal po straně tečku. — [4]) non ignoret. — [5]) M. *o tom,* jak *O* a *U.* — [6]) M. *nelekczie.* — [7]) Psáno: *poſpiechalygy, ly* nemá se čísti. — [8]) opatrzowaly *O* a *U.* — [9]) percunctantur. — [10]) tulagicz *U.* — [11]) Předěláno z *promyenu*; mira artificií varietate. — [12]) Ba wyli gſte czili nicz *U*; non agnoscitis. — [13]) *t* později z čehosi předěláno. — [14]) nezabyete *O*; nezabite *U.*

a ſmrt neczaſna? [1]) gedno z przyelyſneho mnozſt[12]wie krmy, A z czaſteho obyczyegie ſmylſtwie. ſzda ſie wam ſnad, biſte boha oklamaly? Ba wiernye ſamí ſie oklamugete. pro tyelo duſſye zapomynate a tak duſſy y tielo zkazygete przied czaſſem. A protoz raduyte ſie, tíeſſte ſie a weſſelte ſie, a weſſelte ſie na tomto kratíczkem ſwietye, genzto gmate: Po malem pak czaſſu ſ dyebly bez dokonanye czaſſu narziekaty a plakaty budete. I czo pak vczyníte tehdy? toho czaſſu ſnad rucha waſſye przieczaſto okrallowaty [2]) budete? ba przieſtanet to gyz, wiecz nebude lzie toho gyz vczynyty w tom míeſtie, v tom towarzyſtwi, w tom ikrzyehtany zubow. zhynet waſſie tu ſlechta, anyt bude, kto by nad wy wynykl tak, abiſte v pekle vhanyenye a hanbu wiecznu wziely. y kde waſſy kwaſſowe? kde waſſe hodowanye? kde waſſie rozkoſſne krmye, kde draha wyna waſſye ſladkoſty a ſ drahym korzenym a ſ drahymy wonyemy przichiſtana? obzieraite ſye, opigeyte ſie: gyz ſtalo weſſele, [3]) przieſtala vtyeſſenye, przyſla horzkoſt za ſladkoſt, przyblyzil ſye ſmutek za weſſele, za myekke rucho ohen pekelny, za wilne hledanye opatrnoſt dyabla pekelneho, za polybenye ſmylne poczielowanye dyablowe, za rozkoſſ zenſku vkrutnoſt dyabelſku. [4]) zagiſte po ſmrty nebude gyz wiecz nyczehoz lzye czynyty, nez horzie lkaty a ſ onyem bohatczem, geſto ſlawnye ſye na kazdy den krmyeſie. v pekelnych mukach naymenſye kropyczky wody budete zadaty, y nebudete gie moczi gmyety k napogy. Paſtez ſwe weſſele, konaytez waſſe rozkoſſy w ſmylſtwy. Syeite w hynugiczich wieczech a zhynugieczie wieczy budete ziety a zbieraty, toczis mrzka diela tohoto ſwieta czynyte, mrzku wezmete odplatu w ohny pekelnem, kdyz ten hrubi a vkrutny ſud v welyky den ſudní ten ſprawedlny ſudczye, hoſpodín, a rzka [5]) na wy wyda a rzka: Ba [6]) gdete zlorzeczeny w °hen wieczny, geſto przychiſtan [7]) ieſt dyablu a angelom geho.

O zuffany a o netbany ſmrty, geſto zde wiecze tyto rozkoſſy ſwiedſke mylugy, nezly nezhynugyczie w nebeſſyech, a takto ſye ta rzyecz mluwy:

E Bieda tobie ſrdcze kamenne, ze, kdyz tato vtieſſenye toho [8]) ſwieta malyczka myſlyſſ ſobie, Ale ſudu gmagíczieho na tie przygyty neſtrachuges ſie. A take zagiſte dne toho hrozneho a ᵛkrutneho Neboge ſſye, w kteremzto dny netolyko z ſmylneho, [9]) Ale z o|pᴵlſtwye, z obzerzſtwíe a z toho ze wſeho czaſſu, kterehoz ſte zywy byly, y take kazde marne a ieſſitne rzieczy y z kazdeho zleho myſlenſe muſſie hoſpodynu poczet wydan byty. Ba y procz ſie nepolepſis, o czlowiecze, procz meſkaſſ den ote dne

---

[1]) intempestiva. — [2]) *ty* připsáno po straně s odkazem. — [3]) waſſye weſſele *O.* — [4]) M. *dyabelſka.* — [5]) *a rzka* zbytečno. — [6]) Za *Ba* vyškrabáno *y.* — [7]) przipraven *U.* — [8]) tohoto *U.* — [9]) M. *ſmylneho krzyechu* jak v *O* a *U.*

pfotnycze, k hofpodynu fye obratyty, procz tobie nenye zel tolyk zleho vczynyty? Ay tot fmrt fie blyzí, aby tye zetrziela, dnem y noczi k tobie biezycy.[1] Ay tot gyz dyabel chifta fie, aby tye wzal. ay tot fbozie zhyne, Ay tot czrwie tyela tweho, gezto[2]) gfy f welyku fnaznofty krmyl, czakagy, aby gye hlodaly, donydz opiet f duffy fie nefgedna tu, kdez f ny fpolu muky nelkonagiczíe myety bude. I czo na tohoto fwieta rozcziefty bludie? Proffis a zadaff vtyeffenye, bohatftwy, chwaly a gynych wieczi tobie lybeznych? ba wiernye nenaleznes gych zde, nebt neyffu zde na tomto fwietie.

XXII.

Ale acz zagifte fprawedlnych radofty hledaff, ba k tey nebefkey chwale pofpiechaty,[3] k nyezto ftworzen a vczynyen gfy. Tamt zagifte, zawierne ty fprawedlne a prawe radofty gfu, kterichzto any oko widielo, any vcho f'iffalo, a[4] w frdcze czlowieczie tanulo neb wftupilo. Protoz profym tebe, czlowieczie, nechay tyechto padugiczich a richle przziebiehugiczich wieczí, aby wiecznye na wieky buduczie gmyety mohl. Ale czoz rzku o tyech pak, gefto any pro myloft bozy, any pro bazen, any pro ftrach v muku przichozigyczye fmrty fie oftychagy[5] fie[6] neb faffagy, aby przieftaly hrzieffíty. nye gymz gieft ziel, ze nemohu zle czynyty, yakz zadagy pachaty, toczyff nyekdy tak mnoho zlofty pachaty, a toho tak nemohu dowefty, iakz chtye, ze gym ieft toho zyel, ze toho przied fie gednaty nemohu tak, iakz by chtyely? Ba bíeda, bieda, o wy pfotny,[7] gefto fie zde fmyegy, nebo budete plakaty w horuczyem ohnyem pekelnym.[8] Ba bieda wam, genz tyechto czafnych radofty zadate; nebo, acz nerady, muky pekelne trpiety budete, aby[9] tot male chwyle czaffek zbywa wam. ba naplnte my^e^ry zlofty waffych, aby przyffel na waff welken hnyew bozy, vzywayte tohoto czaffu malcho fpilenye a klamow a opilftwie, boiow a fwarow, tanczow a freiowanye, any kteremu czaffu prazdnu[10] prziepufte zmynuty. ba i czo dlyte a roztahugete,[11] kdyz fte zywy? hromazdte czty, bohatftwie a moczi, toczis aby mocz[13]ny byly, fynom waffym przyfporztes flechty a flowutenftwie, aby y waffy fynowe mohly tez czynyty, czoz fte wy czynyly, abifte f nymy v pekle wieczfy muku myely.

[1]) Prvé *y* předáláno později v *e*. — [2]) Zatím *ſte* podtečkováno. — [3]) M. *poſpie-chaj*. — [4]) any *O* a *U*. — [5]) oſtydagy *O* a *U*. — [6]) *ſie* zbytečno. — [7]) hubenczy pſotny *O* a *U*. — [8]) M. *ohny pekelnem*, jak v *O* a *U*. — [9]) M. *ay*, jak v *O* a *U*. — [10]) M. *w prazdnu*. — [11]) wſtahugete *O* a *U*.

XXIII.

O tyech, gefto kakes okolky myenye fobie a dovffanye neprawe gmagy, wieducz, ze buoh nayfprawedlyweyffy ieft, a takto fye ta rziecz mluwy: [1])

ALe fnad nyekto dye: míloftywy [2]) ieft hofpodyn a mylofrdny, genz kazdeho hrziefneho k fobie fie nawraczigiczieho przigyma a gemu odpuftye. zagifte prawda ieft, iaz to znagy, ze myloftywegi [3]) ieft hofpodyn, nezly fie komu zda, a kazdemu odpufczie, ktoz fie k nyemu nawraczige, iakz fluffie. ne [4]) prawy ia to: bezcziflnye myloftywy ieft hofpodin, genz tak mnoho zlofty a krzywdy od hrziefnych lydy trpy, dawage gym czaff, aby oblepfyly fwoy prziebytek. Ale wiez to, ze tak, iak ieft myloftywy buoh w trpeny, take fprawedlywy ieft v pomfczeny nad hrziefnymy. Ale fnad opiet dye nyekto, ze czlowiek toho wfeho czaffu, kteryz zyw byl, acz ieft zle fkutky czynyl, na fmrtedlne pak poftely przyma [5]) pokanye, y bude wffak myety fmylowanye od boha. A bieda, bieda, kterak to ief fytne domnyenye, kterak to neprawe myflenye! ano fnad ledwa geden ze fta tifficzow lidy, gefto zle gfu zywy na fwietye zlym przibitkem, zafluzy od boha takeho fmylowanye. Nebo y ktere ten takowy czlowiek, wefken w hrzieffiech porozen gfa y krmen, fkruffenye moz gmyety, genzto [6]) gefto any boha widiel, any, toczis w fwem fwiedomy, geho znal, any o nyem flyffiety chtiel, any fie w fwem hrzeffeny znal? any czo by bylo pokanye, gedno iako by fie gemu ze fpanye kolotalo, znaty chtyely, wefken w hrzieffiech zapleten gfa, gehozto nuzie a tefknoft pro fyny, pro dczery y pro zenu tyfkne, gehozto frdeczna boleft pro fbozie tohoto fwieta rmuty [7]), gez po ffobie oftawuge, kdyz gyz widy, ze geho wiecz nemoz k fwey lybofty pozywaty [8]) any gmyety. I kterak ieft to pokanye wzaczno bohu toho tak boleftneho czaffu, kterehozto pokanye by wiediel, ze by zyw mohl bity z nemoczi te, neprzyal by zagifte? chczit konecznye rzeczy: ktoz, kdyz zdraw ieft a mlad, nebogy fie boha hnyewaty a proty nyemu czynyczy, w czaff fmrty neobdrzyt fmylowanye bozieho. Nebo, mogy myly fynaczkowe, y kterake ieft pokanye to, kdyz nyekto teprw, gefto zyw wida fie byty nemoha, y przygyma pokanye; genzto, kdyby z fwe nemoczy wftal, byl by horfy, nezly drzyewe? wiedie gych dofty mnoho tyech bohatczow penyezytich, gefto na fmrtedlney poftely przygemffe pokanye a z fwe nemoczy wftawffe a na zdrawy fye oblepfywffe, na fwem przziebitku fu fie pohorfyly. Tak ia za to gmam y za prawdu mnym, a tot fem mnohu giftotu zwiediel, zet nebywa dobreho dokonanye tomu, gehozto przziebytek

---

[1]) Na hořejším okraji připsáno asi v druhé polovici 15. stol. drobným písmem: O tom, ze miloftiwi geft Buoh a tolikez fprawedlywy. — [2]) *mi* později předěláno z *ny*. — [3]) miloftiwieyffi *U.* — [4]) Původně psáno bylo *nye*. — [5]) przygyma *U.* — [6]) nadbytečno a není ani v *O* ani v *U.* — [7]) muti *U.* — [8]) przyprawyty *O*

wzdyczky zly byl ieſt; geſto ſie ieſt hrzieſſyti nebal, Ale hrzeſſie tak w geſſytnoſtech tohoto ſwieta wzdyczky ieſt bidlel. Neb prawy prorok: wzaczna ieſt ſmrt prtied hoſpodynem ſwatich geho, Ale ſmrt hrzieſnych przieemrzka hrzieſnych. [1])

XXIV.

O tom, abychom pro ſprawedlnoſt wſeczko myle trpiety, [2]) *w bozye odplaty zn^aſnye.*

PRotoz, ſynaczkowe myly mogy, podpaſte ſie ſilu a budte ſynowe ſylny, a ^ne^rodte ſie ſtrachowaty tyechto pſotnych a hubenych bohatczow a mocznych, kdyz ſprawedlnoſt czynyte a vkazugete; Nebt ieſt gich kratka| a mala mocz, iakz ſmy gych gyz hubenſtwie vkaly [3]) tak mnozy, ze by [4]) yazyk wymluwyty neſtaczyl. Nebo zawierne, ktoz pro ſprawedlnoſt protywenſtwie trpíe, blahoſlaweny ſu a dobrze gym bude, a vmruly pak, yeſtye blahoſlawenyeiſſy budu; nebo giſtye wzaczna ieſt ſmrt gych przied hoſpodynem. Nebo kdyz zadaſſ prziebitek twoy w hoſpodynu weſty, ſmrty ſie nerod baty pro hoſpodina trpiety. Neb wſak kterez gſu hodne a doſtoyne wieczy k buduczyey chwale, zgeweny budu, kdyz ſie chwala zgiewy, geſto ſ wrchu ieſt, ale ne na zemy. Neymyei nadiegye ten ke mzdíe neb ku odplatye, toczis nebeſkey, ktoz zde nediela, dobrich ſkutkow neczynye. Nenyet na tom doſty gmíe krzieſtanſke gmyety gedynke ſamo. Gſily krzieſtan, naſleduyz ſprawedlnye [5]) criſta. Nadarmot gmye ma ten krzieſtanſke, ktoz dyabla naſleduge. nye wiecz owſem [6]) ten nenye krzieſtan, ale ieſt antikrzit, [7]) toczis przyewratitel wſeho dobreho, podle onoho ſlowa ſwateho iana, geſto prawy: Sliſſieli ſte, ze antikrzit [7]) prziſſel. nynye pak tohoto czaſſu mnozy antikrzyſtowe vczynyly gſu ſie, to wíez [14] dyablowy [8]) naſledownyczy; protoz chczeſly ſ kriſtem kralowaty, tyrpyſſ ſ kriſtem. kdyz ieſt hodne bylo criſtowy, kraly a panu, gemuzto gmye ieſt nade wſeczka gmena, trpiety, aby wſel tak w ſlawu ſwu, [9]) kterez my pak dovſſaníe, bez vſſile a bez trpenye tam wgity, mamy? O kterak blaznywy gſmy, opozdyeleho ſrdcze k wierzeny, ze chczemy ſie zde ſwietem radowaty a potom pak ſ kriſtem kralowaty. Pan naſſ wſel ieſt, toczíſſ na nebeſſa: [10]) a ſluha pak mnozſtwym przieliſnym rucha, zlatem y drahym kamenym gſa obtieſen, [11]) newende tam. Tento, toczíſſ ſyn bozy, ſ utrpenym [12]) wſel ieſt: a ſluha pak geho pln gſa obzerzſtwie, pln [13]) gſa mrzkeho ſmylſtwie, kterak

---

[1]) M. *geſt*, jak v *O* a *U.* — [2]) M. *trpiely*, jak v *O* a *U.* — [3]) M. *vkazaly* (ostendimus), jak v *O* a *U.* — [4]) Za tím podtečkováno: *gazyz.* — [5]) ſprawedlywye *O* a *U.* — [6]) Quin imo. — [7]) M. *antikriſt.* — [8]) *y* předěláno později v *c.* — [9]) w ſwu *O* a *U.* — [10]) Vynecháno zatím: *nahy* (nudus). — [11]) obneſen *O* a *U.* — [12]) M. *laczen* (jejunus). — [13]) Za *pln* vyškrabáno *a.*

chcye wgity? pan za krzieſtaní na krzyzy wmrziel. wſel,[1] a tento pak, na rozkoſney poſtely ſpye, nykakz newende. Gehozto pan neczyny, ſluha to czyny? hoſpodyn ſynom zebedeowym kralowſtwym [2]) ſwe ſlybyl daty, kdyz by vtrpenye mohly,[3] kterezto on gmyeti bude na ſwatem krzyzy.[4]

Kterak krzyeſtan ma naſledowaty criſtà.

PRo nyezto, bla'nywy [5]) ſynowe czlowieczie, procz neprawie ſudite, anyz, czoz ſprawedlne|ho ieſt, znate, nazywagicze zle dobrym a dobre zlym. Nawratte ſie k ſrdczy waſſemu, a tak nawratyecz ſie poſluchaytez mne: y budu wam rozprawiety, czoz gſem ſlyſſal a czoz gſem znal, a czoz otczy naſſy ziewyli mnye, aby nebilo zatageno od ſynow czlowieczich. Dobro ieſt boha ſie nadierzity, a yakoz on, takez chodyty. Iakoz criſtus za naſſ duſſu ſwu polozyl, takez y my mamy za prawdu, gezto prawda ſam ieſt hoſpodín, kdyz potrziebie ieſt, polozyty mamy. kdyz [6]) myluge duſſu ſwu na tomto ſwietie, ztraty [7]) gy. Criſtus za naſſ trpiel ieſt, nam przyklad oſtawuge, abichom geho ſlepiege nazledowaty.[8] Neyma ſie krzieſtanem pomyllyty ten, ktoz pro criſta nenaleza ſie hotow gſa vmrziety. ktoz criſtowy ſluzy, naſleduyz geho. dieſſ ſnad, czlowiecze ty, geſto gedynke gmenem a rzieczy krzieſtanem gſy: wieru criſtowu gmam a gy zwieſtugy. wſak dobre to ieſt, Ale ſkutkowe kdeſſ pak gſu? neb wiera bez ſkutkow mrtwa ieſt. [9]) Ia tobie k tomu rzku takto: Ty, kteryz gſy ten, geſto gedno vſty, ale ne ſkutkem criſta chwalyſſ, zapieraſſ geho; Nebo zagiſte by tomu wierzyl, ktoz [10]) on ieſt mluwyl, aſſa po‖nie [11]) bal by ſie geho, a ſtidiel by ſie twymy [12]) hrziechy. A pakly wierziſſ, ze ieſt to tak, a zle ſkutky czynys, przieſ to ſtokrat wiecz nad tobu ma pomſtyeno byty. Neb zagiſte ten hrziech, genz bywa z wiedome [13]) zloſty czlowiecze, bezcziſlnye horſy ieſt, nezly ten, genz z newiedonie [14]) przychodie. Shrzieſſil bil angiel prwy w nebeſſiech, ſhrzieſſil prwi czlowiek w ragy: tento ieſt mohl nalezſty myloſt, genz w ragi ſhrzieſſyl, adam to wiez, Ale onen nycz. procz ſie to ſtalo, ſlyſſ: Onen, toczis angel, ſwu wlaſtny zloſty to vczynyl: Ale czlowiek, to wiez adam, ponuczenym dyabelſkym hrzieſſyl ieſt.

---

[1]) na nebe wſſel *O* a *U.* [2]) M. *kralowſtwie.* — [3]) kdyz vtrpenie gmieli by *U.* — [4]) Zde se odchýlil český tlumočník od svého originálu, kterýž zní: si calicem, quem bibiturus erat, possent bibere. — [5]) blaznowy *O.* — [6]) M. *ktoz*, jak v *U.* — [7]) ztraczyge *O*, zatraczuge *U.* — [8]) M. *naſledowaly*, jak v *O* a *U* — [9]) Za tím podtečkováno, (neb se nemá čísti): *Ale ſkutkowe.* — [10]) M. *czoz* (quae). — [11]) saltem. — [12]) M. *ſwymy.* — [13]) ſ wyedomye *O* a *U*: certa. Po straně v XV. století připsáno: *o hrzieſiech.* — [14]) M. *newiedomie*; ex ignorantia.

XXV.

O tom, ze pokuſſenye ieſt ſwietye na tomto gmyety dobro.

ALe ſnad pak dieſſ, ty czlowiecze: A ya wed take ponuczenym dyabelſkym ſhrzieſſyl gſem; k nyemuzto ia odpowiedam takto: Ba hubencze, y ktere odplati zaſluſis, kdyz nyzadneho boge gmyty nebudes na tomto ſwietie? Nebudeſly pokuſſeny gmyety, y ktera tobie bude odplata na onom ſwietie? wſak rytyerz zemſky ke wſem nehodam podklada [1]) ſie, aby ſie ſlybil ſwemu panu, iakoz y ty podlozyty ſie gmaſſ? Pro nyezto nyzadna omluwa tobie nemoz byty, by | rzekl, ze [2]) ponuczenym dyabelſkym ſhrzieſſil gſem, iako y adam: ommluwa ta nemoz oſtaty. Neb ieſt on to gedynke ſamo prziekazanye [3]) gmyel, aby z toho drziewa negedl. Ale on geſcze toho czaſſu newiediel, any znal ieſt, czo by bylo dyabelſke przielſtyenye, any ieſt take tomu rozumyel, by tak welmy bohu hrziech mrzek byl; A ty pak, iakz ſam prawyſſ, ze znaſſ leſſ dyabelſku, a wierzis tomu take, kterak welmy bohu hrziech mrzek ieſt, A kolyk pak ſet [4]) tyech hrziechow czynyſſ? A takz zagiſte y rzku konecznye: ktozkoly taczy gſu krzieſtane, ze ſwymy vſty mylugy geho, a ſrdczem ſwym lzzy gemu, gych vmyſl nenye ſprawedlny ſ nym, any w geho ſwyedeczſtwy wiery ktere gmagy.

Kterak dobry krzyeſtan na nycz protywneho nema tbaty.

KToz ieſt prawy krzieſtan az w laſczie, knyez nebo mnych, w nyemzto iako w zrczadle gma ſye ſtkwiety ſwrchowanye, netolyko odpowiez ſie [5]) wſeho, czoz gma, Ale take ſam ſebe ſie odpowiez, tak aby weſken mrtew bil ſwietu tomuto. Nebo nebudely vmrtweno zrno obilne w zemy padna, czielo oſtane ſamo w ſobie, toczis bez vzytka. Neb ktoz tohoto ſwie-[15]ta peczem a zpoſſobowany zyw ieſt, bohu ieſt mrtew. zawierne tot hodne ieſt tomu czlowieku, ktoz ſwrchowan neb dobry chcze bity, tak mrtwu byty tomuto ſwietu, aby iakzto mrtwy czlowiek o ſbozy tohoto ſwieta nycz newiediel, A tak pak aby ſ apoſtolem mohl rzecy: Prziebywanye me na nebeſſiech ieſt. A opiet aby mohl rzeczi: zyw gſem ya a ne ya, toczis zyw gſem yaz, toczis bohu, Ale ne ſwietu tomuto, A tak criſtus we mnye zyw ieſt. Protoz ktoz ſprawedlny ieſt, prziebitka tohoto zywota, genzto ſmrtedlny ieſt, ztratyti ſie neboy, aby w hoſpodynu prziebitek mohl naleſty. Nebo nenye bazen przied nymy, geſto tyelo zabiegiegy, nebot duſſie zabity nemohu. Trp zde na tomto ſwietye ſmutky, genz brzczie zamynugy, [6])

---

[1]) Na konci vyškrabáno *m*, jež bylo tečkami opatřeno. — [2]) by *U*. — [3]) *e* vę *przie* částečně vyškrábáno. — [4]) millia. — [5]) renunciet. — [6]) pominugi *U*; labuntur.

aby ſ hoſpodynem radoſty bezcziſlne mohly gmyety. Neb tat ieſt cziesta ſamyem hoſpodynem vkazana, genzto ieſt wchod do nebes, toczis ſkrzye ſmutky a protywenſtwie. zagiſte by kteru gynu czieſtu mohlo gedno [1]) bity tam, tehdy by boh owſem we lzy oſtal. Tyech ſlow zagiſte newzal gſem od czlowieka, Ale z ſwateho cztenye, gymz ſem ſie gym navczil. [2])

XXVI.

O pokorzye przyemluwa. a rzka:

Za wſiczku radoſt to mnyete [3]) ſobie, kdyz mnohe vkory a protywenſtwie na tomto ſwietie gmate, nebo wiete, ze z toho ze dwogieho ſyla a pokora wzplozugi ſie. Nebot pokora ſwrchowane dokonanye [4]) ma, ze ſkrzie ny gyne wſieczky cztnoſty w czlowieku, yako zlato ſkrzie ohen, zkuſſeny bywagy. ktoz gyne cztnoſty bez pokory gma, ten iako by w trziepynach zlato noſſyl, nebezpeczen gym [5]) gſa. Neb prawieſſe ſpaſſitel, ze w ſſamey pokorzie neb trpnoſty duſſie waſſie ziſczete [6]) ſobie. Syla ſ pokoru ieſt w hromadu ſpogena, nebo ktoz pokorny ieſt, tent ieſt ſylneho gyz vmyſla; A takz [7]) pak pokeren [8]) a ſilen gſa giſtu nadiegy gma k buduczyemu prziebitku. Protoz zachowaytez pokoru na waſſey myſly, A kdyz toho potrziebie ieſt, ſkutkem gy naplnte. Neb zagiſte pokora ieſt iako weſlo, kterymzto nabezpecznoſty [9]) tohoto ſwieta, kamzkoly lody prziebitka tohoto kterymzkoly wietrowym podutym wzneſſena bude, bezpecznye, nyzadneho przieſtrachu nebogeczi ſie, poplowe. Nyzadny z waſſ proty blyznyemu ſwemu pro pomſtu neb pro nenawyſt vkornych ſlow nepowzdwyhny.

XXVII.

O myloſrdenſtwy proty ſwemv blyznyemu.

Budte myloſrdny, iako otecz waſſ nebeſky myloſrdny ieſt, genzto deſcz na prawe y na neprawe ſpuczuge, [9]) a ſlunczy ſwemu na dobre y na zle wzchodyty wely. wiernye [10]) ten, ktoz myloſrdenſtwie neczyny, ſud bozy bez myloſrdenſtwie ſpadne nan; Neb myloſrdenſtwie nad ſud wynyka. Neodpuſtytely tyem, geſto proty wam zawynygy, anyz otecz waſſ take odpuſty wam. Nadarmet [11]) ten myloſty proſſy od boha, ktoz myloſrdenſtwie blyz-

---

[1]) ire; m. *gdeno*, jako *O*. — [2]) Za tím v českém překladě nepřeloženo více vět, které snad již v latinské předloze překladatelově byly vynechány. — [3]) existimate. — [4]) ſwrchowanye *O*; perfectum opus. — [5]) *gym* připsáno po straně s patřičným odkazem. — [6]) possidebitis. — [7]) takez *O* a *U*. — [8]) M. *pokoren*. — [9]) M. *nebezpecznoſty*. [10]) M. *ſpuſſczuge*, jak v *O* a *U*. — [11]) wyemy, ze *O* a *U*. — [12]) M. *Nadarmot*.

nym ſwym neczyny; Neb prawi apoſtol: Trpte, acz waſſ kto k[1]) porobeny nuty, acz waſſ kto y waſſy twarz tepe. wiernye zde na ſwietie tyem uaſſye[2]) ſyla ſtwrzuge ſie, tyem uaſſye mzda a odplata roſte, kdyz przately mylugemy w hoſpodynu, a neprzately pro hoſpodyna. Sluha onen neſlechetny, k nyemuzto pan geho myloſrdenſtwie vczynyl, ſluzie ſwemu myloſrdye[3]) vczynyczy nechtiel, zaſluzyl ieſt vkrutenſtwie w ſprawedlnoſty, ze ſprawedlnoſt bez myloſty, toczis ſ nym, ſtalla ſie: Neb ſprawedlnoſt[4]) bez myloſrdenſtwie vkrutnoſt| ieſt, Pro nyezto ſprawedlnoſt wzdyczky ſmyeſſena ma byty ſ myloſrdenſtwym. Neb weſken naſſ zakon w myloſrdenſtwy ieſt. wſak boh zawierne pro hrziech mohl nas zatratyty, genzto ieſt pak myloſrdenſtwym ſwym ſpaſſyl. Pro nyezto ktoz neyma myloſrdenſtwie, ten krzieſtan nenye. Nebot nelziet ieſt toho pochibenye gmyety, ktoz myloſtny a myloſtywy ieſt, by hnywu[5]) bozieho neukogyl. Nebo blazeny prawy gſu myloſrdny, neb ony myloſrdenſtwie obdrzie. Ba knyez a mnych zwlaſtye mluwiecze bez myloſrdenſtwie, ieſt iako prawie lody proſtrzied morze ſe wſiech ſtran dyerawa. Nebo wiernye daremnye ieſt ten zakon, klerſz neyma myloſrdenſtwie. malot ieſt to platno rucho gynake neſczy,[6]) nezly ſwieczczy[7]) lyde, a prziebitkem[8]) pak rownu gym byty. Nebo ne ruchem dluhym, to wiez knyez[9]) nebo zakonem mnych, Gedinke tyem ſamyem nazwan ma byty, ale dobrym prziebitkem.[10])

K tomu podobna przyemluwa toto ieſt.

ALe e[11]) bieda, czoz pak wiecze rzku proto, ze czaſto y[12]) przieliſſneho ſmutka czlowiek mnoho mluwy. Ay tot weſken ſwiet pln ieſt mnychow a knyezy; Awſak[16] z tolyka przierziedczi ſu knyezie a mnyſſie dobrym prziebitkem, tak ze ze ſta ledwa geden moz nalezen byty a toz ledwa ſnad. zawierne y zagiſte nyzadna potwora[13]) na wſem ſwietie nenye tak lita a vkrutna, iako zly knyez nebo mnych: Nebo takowy treſktanye nechcze[14]) trpiety, nye any prawdy kdy chcze ſlyſſyety; a tak na kratczie mluwie. nade wſieczky gyne lyde[15]) ſwu zloſty wynykagy. Taczi knyezy[e] a mnyſſie gedne[16]) poſtawu ſamu a gmenem gſu, gichzto zakon wiernye daremny ieſt. zakon cziſty a nepoſkwrny[17]) v boha otczie tento ieſt: Syrotkow a wdow w ſmutku gych nawſtiewowaty, a bez poſkwrny w cziſtotye ſebe oſtrziehaty od tohoto ſwieta.

---

[1]) w *O* a *U.* — [2]) Za tím v originále psáno: *mzda* a podtečkováno. — [3]) miloſrdenſtwie *U.* — [4]) Po straně v XV. stol. připsáno: o ſprawedlnoſty. — [5]) M. *hnyewu*, jak v. *O* a *U.* — [6]) neſty *O* a *U.* — [7]) M. *ſwietſſczy.* — [8]) vita. — [9]) *knyez* v *O* a *U* vynecháno. — [10]) vita. — [11]) *e* vynecháno v *U.* — [12]) M. *z.* — [13]) bestia. — [14]) nechty *O.* — [15]) M. *lydy*, jak v *O* a *U.* — [16]) gedno *O* a *U.* — [17]) M. *nepoſkwrnyeny*, jak v *O* a *U*

O knyezy[1] *opiet a o mnyſſyech a o tyech, geſto chudynu lupye, klaſtery dyelagy, toto ieſt.*

E bieda, bieda, kterak w nyekterych duchownych, geſto gedno poſtawu a gmenem gſu duchowny, rozmohla ſie lakota;[2] nye abych ſprawedlnye powiediel: weſken poczatek takoweho gych duchowenſtwie ieſt prawe lakomſtwo. Neb zawierne, w ſproſtnem ruſſye w owcziem chodiecze, ſu wnytrz pak wlczie chwatawy. Prawie[3] to wiernye: kdez knyez nebo[4] mnych | ieſt lakomecz a myloſrdenſtwie neymagyci, bieſſ przied nym precz a vtyekay od nyeho wiecze, nezly od lyteho a od gedowateho hada.

XXVIII.

Gſu take pak nyekterzy, geſto mnyegy[5] weſken ſwoy vzytek,[6] to wiez dobrych tak przyweſty, geſto koſtely a klaſtery kraſnym welmy dielem ſ chudych lydy vſſylem[7] dielagy; ande pak w nych ieſt take lakomſtwie, ze mnyegy, by zemie y wſeho, czoz na nyey ieſt, gym ſie nedoſtalo.[8] Tut ieſt geho ſrdcze, tut ieſt geho myſlenye, tu ieſt geho vmyſl, aby czizie opaſky wyprazdnyl a oblupyl. Takowym ſpaſſitel lage powiediel bieſſe: Bieda wam, geſto dielate hroby proroczie, toczis lydſkym vſſylym. Ay tot tyem, geſto klaſtery dielagy a koſtely kraſne przyprawugy, zda ſie gym, by dobre ſkutky dielaly. zawierne czynyely myloſrdenſtwie lydem chudym, tot dobre dielo ieſt. Ba czlowiecze, chczes dobre dielo dyelaty, aby ſie bohu lybilo, vczynys tak, aby lyd chudy tomu ſie radowal. Nebt nyzadny myleiſſy chram nenye bohu, nezly czlowiek; iakz[9] apoſtol prawy: wy ſte prawy chram bozy. zawierne, kdyz chudemu myloſrdenſtwie vczynyſſ, kdyz czlowieku pracznemu w geho nuzy ſpomozes, a kdyz bludneho na dobru czieſtu nawratyſſ, o kterak dywny, wzaczny y kraſny chram bohu vdyelal gſy!

O temz.

Udyel chudemu chleba tweho, y wed[10] bludne a poczieſtne do tweho domu. kdyz vzrziſſ naheho,[11] to wiez zle odyeneho, prziodyey geho. A tak twym tyeleſſenſtwym newzhrzyey, toczis ' tehoz tyeleſſenſtwie yako y ty. nyzadny omluwage ſye nerzyekay: Nemam ya czo ſwemu chudemu blyznyemu neb bratru pomoczi, a y^a chud ſam. Maſly ktere rucho nebo nyeczo gyneho mymo twu potrziebici[12] whodny, a chudemu potrziebnemu ne-

[1]) O knyezye *O.* — [2]) cupiditas. — [3]) V originale *e* vyškrabáno. — [4]) anebo *O.* — [5]) existimant. — [6]) fructum. — [7]) vſylim *U*; mercede. — [8]) deficere. — [9]) Původně psáno: *takz.* — [10]) induc; y vwed *O*; a vwed *U.* — [11]) chudeho naheho *O.* — [12]) potrzebu *O* a *U*; ultra extremam necessitatem.

pomozes, wiernye ly zlodyey a lotr. pro nyezto, fynaczkowe myly, budmy w tohoto lwieta fbozy gedynke wladarzy, Ale ne offobitelowe.[1]) Gmamyly czo przielifneho, gehoz by naff blyzny potrzieben byl by,[2]) a nedamy gemu, krademy; nye nynye[3]) nyekto p^r^o potrziebu a pro chudobv[4]) bera krade^mene^,[5]) nezly ten tak zadrzyge. Nebo tento kak mnoho za ffobu fbozye mymo fwu potrziebu zadrzyge, gefto by gych fto mohlo zywu byty, genzto hladem hynu; Ale onen gedynkemu tomu famemu krade, Ale tento toly|ku kradez czyny, kolyku potrziebnym a chudym potrziebu za ffobu, moha daty, zadrzyge.

Gefto omluwu gmagy przately fwymy.

ALe dies fnad, hubencze pfotny: me ieft to fbozye, nebo przietele[6]) mogy mnye gfu ye oftawyly. O hubencze, kdyz gfu to gifte fbozie przietele twogy tobie oftawyly, y kterak gfu tobie oftawyly to, gefto by[7]) gych nebilo ieft. Pakly ty dieff, ze ieft gych bylo, y powiez to, odkad gfu ony gmyely, kto ieft gym dal? Czo gfu fobu przynefly, gducz na tento fwiet, neb czo pak fobu neffu, faffye[8]) fye wraczygycz na onen fwiet? zawiernye, czoz fmy fobie offobily fbozie lÿdy chudych neb bezprzyemnye drzymy, gymzto ony zywyly fye, przied obliczyegem krale nebefkeho den fudny budu wolaty, aby nad namy pomfczeno bylo. ktoz vffy ma k flyffeny, flys toto: Pakly mnye kto nechcze wyerzyty, ey bieda, kterak tyezczye to wzwiedye, kdyz gych[9]) bohatftwie w chudobu fye obraty v pekle.

XXIX.

wfak ay tot przyrozeny zakon przykazuge to: abichom to gynym czynyly, czo od gyních zadamy, aby nam uczynyeno [17] bylo. Czo gyneho ftary zakon vkazuge? Czo nowy zakon z^i^ewuge, ptay fye wfudy? Pro nyezto oboy zakon proty tobie przied bohem fwiedeczftwie wida, na tye zaluge. Nuz pak czoz o tyech budu mluwyty, gefto kamenye hromazdye, a zdy na wyffoft welyku dyelagy, a tak frdcze gich marne ieft a myflenye fwiedeczfke;[10]) nebo to proto czynye, aby fye lydem flybyly, a aby gych vrzad chwalen bil; A takz zde na tom fwietie wfyczku fprawedlnoft fwu mnyegy gfucze.[11])

---

[1]) possessores. — [2]) *by* (podruhé) zbytečno. — [3]) Původně psáno: *nycnye.* — [4]) Předěláno z *chudcho.* — [5]) krademe *U.* — [6]) Předěláno z *przietely;* parentes. — [7]) *by* zbytečno a není v *O.* a *U.* — [8]) zafye *O.* — [9]) Za tím podtečkováno: *boh geft.* — [10]) M. *fwietfke.* — [11]) arbitrantur.

Geſto chudynu lupiecz y dyelagy pak klaſtery, capitola.

Gſu take nyekterzy, geſto z lupezie, z potu a z uſſyle chudych lydy obiety bohu obietugy. zawierne take obiety przied mylofrdenſtwym bozym welmy ſu mrzky a ohawny. I kto tak blaznywy ieſt, ze by tomu nerozumyel, ze to dobrodyenie a ty obiety neyſu k bozie chwale, ale k tohoto ſwieta chlubye? Ale rzekl by ſnad nyekto:[1]) o czo ty mluwis? wſak dobra wiecz ieſt klaſtery dyelaty, aby ſkrzie to boh czten byl; k tomu ya takto odpowiedyel bych: Dobry ſkutek ieſt to welmy, kdyz by gedno chudyna nuzye netrpiela ſk|rzie to, a take, ze by[2]) ſkrzie to dobre boha proty ſobie nerozhnyewaly, chudyne[3]) zabit czynyecz a roboty gym przimyſligicz. I kterak, ty hubencze, tyemy penyezy, pro nyezto chudyna kwyely a placze, bohu nebo ſwatym geho wzaczny chram vczynyty mozes? I ktera ieſt to ſprawedlnoſt, lupiecze zywe, y odiewaty mrtwe, a potrziebiczku chudich lydy, gyzto zywy magy byty, bohu obyetowaty, ktera ieſt wzacznoſt? zawierne, kdy by ſie to bohu lybylo, tehdy ſprawedlnoſt naſſily byla by towarzyſſ. A kdyby take ʸ obiety od naſſ chtyel boh a gye zadal, tehdy by y vczaſten byl hrziechu toho. Pro nyezto wiernye neyſut bohu myly any wzaczny; A to, czozt ſye bohu nelyby, taket ſwatym geho nenye mylo.

O pokorzye tato ieſt capytola.

PRo nyezto, ſynaczkowe mogy naymyleyſſy, ſloziecze ſebe[4]) wſyczku zlobu, wſyczku leſt y wſeczko poknyrzenye,[5]) y wſeczko vtrhowanie y nenawyſt, iako dyetky teprw porozene rozumny gſucze, beze lſty zadagycze mleka mylofrdenſtwie bozieho, abiſte w nyem ruoſty mohly w ſpaſſe||nye, acz zagiſte ſte okuſſyly waſſy zadoſty, toczis wiernu, kterak ſladky a chutny ieſt hoſpodin.

XXX.

Neb prawy hoſpodyn: zawierne, nebudetely iako mladeneczkowe, newendete do kralowſtwie nebeſkeho. Nebo mladenecz[6]) vzrzye kraſnu zenu, nekocha ſye w toᵐ, opatrzie kraſne rucho a drahe, nezada geho. Netra[7]) take dluho w hnyewu; vrazen gſa, brzo zapomyene,[8]) Any take nenawydy koho, otczie ſye nadrzy, a matky neopuſczye. A protoz nemny nyzadny, by w kralewſtwie nebeſke wgyty mohl, gedynke kdyz newynnoſt mladeneczkowu gmyety bude, a ſproſtnoſty geho kdyz ſie ſnazy naſledowaty,

---

[1]) *nyekto* po straně připsáno s patřičným odkazem. — [2]) aby *O* a *U*. — [3]) M *chudynye*. — [4]) T. j. *ſ ſebe*. — [5]) simulationes. — [6]) parvulus. — [7]) perseverat. — [8]) zapomane *U*.

toczis kdyz cziſtotu gmyety bude, ſwietem wzhrzie, bratra ſweho mylowaty bude, a w lonye ſwate czierekwie, matky ſwe, kdyz ſie bude kochaty, czieſt ſprawedlnoſty naſleduge.

Kterak mamy boyowaty ſ dyablem, zbuducze naſſych hrzyechow ſtarych, tato capytola ieſt.

Swleczte ſebe,[1]) mogy naymyleyſſy ſynaczkowe, ſtareho czlowieka, toczis hrziech ſtary, a oblecztez ſie w odyenſe bozie w nowe, abiſte mohly ſtaty proty protywenſtwie dya|blowu. Nyczt neyma dyabel na waſſ na ſwietye zyſku,[2]) kdyz w bozyem odyenye proty nyemu ſnaznye boyowaty budete. Protoz wynyknucz[3]) z tohoto ſwieta brzkych[4]) wieczy a iako ſtyen rychle zhynugyczych,[5]) a ſwietem boy wezmete. ktoz ſye[6]) zapaſſy lomozſ, ſ nahym ruchem gſa obtyezen, ſpieſnyegye na zemy padne, neb neyma, v czeho by ſie drzal. cheſlyz[7]) pak pewnye a twrdye ſ dyablem boyowaty, odwrzyz od ſebe rucho, aby nepadl; Nebo wſyeczky wyeczy tyeleſſne gſu iako kterakeſy rucho, gymzto czlowiek, kdyz ieſt obtyezen, brzo padne, to ieſt zadoſtmy tohoto ſwieta tyeleſnymy gſa zapleten, od dyabla brzo prziemozen bude. Odyenye waſſe, to ieſt cziſtota, to ieſt trpenye, to ieſt pokora a myloſt, tot ieſt ſilne odyenye proty dyablu. Tyem odyenyem kdyz odyeny budete, tehdy podpaſſete ſylu bedry waſſye, a poſſylnyte rameny waſſye; Nebo ſyla dobreho vmyſla a okraſſa dobrych ſkutkow bude odyew waſſ, a ſ tyem pak kdyz v bogy budete, ſmyety ſye budete, y nebudete ſie ba[18]ty od ſnyezne zymy. A tak dom waſſeho ſrdcze wierneho bude zalozen na twrdey ſkale, genzto ieſt criſtus.

XXXI.

O ſmylſtwy, kterak mnoho hrziechow ſ nym przychody.

Mecz dyablow ieſt ſmylſtwo. ey bieda, kolyk[8]) gich toho plekna brzʸdkoſt[9]) zabygie. Nenyet nyzadneho gyneho takoweho hrziechu, gymzto by dyabel tolikrat ſwityezowal, iako tyemzto. Ba chowaite ſye ſmylſtwa, chowaite zawierne! iako cziſtota czlowiecze rowna ieſt angelom, nye[10]) wieczſſym czlowieka czyny, nezly angelom;[11]) Takez ſmylſtwſe z czlowieka czyny wieczſyeho, nezly howado hlupe ieſt. Nye, abych takto rzekl, mnohem

---

[1]) T. j. *ſ ſebe.* — [2]) Psáno původně *ſyſku*, později *ſ* vyškrábáno a napsáno *z.* — [3]) exspoliati. — [4]) momentaneis — [5]) labentibus; psáno původně: zhynu*gyck*gyczych, *gych* podtečkováno a částečně vyškrábáno. — [6]) M. *ſe*; qui cum diabolo luctatur. — [7]) M. *chczeſlyz,* jak v *O* a *U.* — [8]) *kolyk* připsáno po straně s patřičným odkazem. — [9]) romphaea. — [10]) imo. — [11]) M. *angelem,* jak v *O* a *U.*

horſy ieſt, nezly howado. Nebo z nyeho czyny ſye howado, proto ze rozumnoſt opuſtye, y ieſt horſy, nez hlupe dobyczye. z nyzadne gyne wieczy neczte ſye, by boh rzekl: zel my ieſt vczynywſe czlowieka. Tytot wieczy zagiſte ſmylſtwo czyny na czlowieku: nayprwe tyelo czlowieczye mdly a k wieczney y k czaſtey ſmrty poſſyela; Nebo ſmylſtwem ſwym dnow czlowiek vkraczuge. Druhe: dobre przyſlowie [1]) czlowiecze kazy, trzietye: ſbozie | a penyez zbawuge, zlodyeſtwo czynyty wely, wrazdu mnohu ſtrogy, pamyety czlowieka zbawuge, ſrdcze czlowieku od dobreho odwraczuge, zrak wnytrzny y zewny [2]) w czlowieku oſlepuge, a nad gyne naywiecz hnyew wzbuzuge, a pochodyt z korzene lakoty. wſak pro nyzadní hrziech neczte ſye, by tak oczytu ſprawedlnoſt bez mylosrdenſtwie boh vczynyl, iako pro tento hrziech, kdyz na weſken ſwiet potopu byl przywedl, Sodomu a gomorru ſpalyl a zkazyl, nye y z korzen podwratyl, a mnoho gynych lydy zahubyl. wiernye, w tuto ſyet dyablowu ſmylſtwie kdyz kto popaden bude, ne brzot ſye z nye wiplete. w tomto gyſtem bogy ſmylſtwie, to wiez, nyzadnyt nemoz ſwytyezyty, gedno precz vteka od nyeho. Nyzadnyt nemoz take twrdye traty, gedno tyelo ſwe vtrpeny [3]) vkrotyti. ktoz wyna pozywa, ten ohen w ſwem lonye noſſy, ſmylſtwo na ſſye wabye. Neb wſak prawy apoſtol: nerodte ſye wynem opygety, neb w nyem ieſt ſmylſtwſe. Tentot boy gynak trpien bity nemoze, gedno w utrpeny [4]) a w poſczeny. wynot welmy ſkody, Ale oblyczey zenſky || ieſcze wiecze. Nebo zena ieſt ſtrziela dyablowa, kteruz czlowiek w ſmylſtwu brzo zazrzy, zaſtrzielen bude. Nyzadny zywy w to nedouſſay, acz ſnad ſwaty ieſt, nebo nemoz giſt byty v tom bogy, Nebo zena drahu duſſy muzowu pochwaczuge ſwym ſmylnym wydyenym. I kterak ſnadno ieſt, by czlowiek ohen w ſwem lonye ſchowaty mohl tak, iakz by rucho geho nezazhlo ſye? A nebo kterak na rzerzewy [5]) chodyty [6]) mohl, aby paty geho nezpalyly [7]) ſye? Muz a zena, ohen a plewa, a dyabel nykdy duty neprzieſtawagy, [8]) aby horziety mohly; Neb kdez muz ſ zenu ſpolu ſpolek magy, tu rad ohen ſmylſtwa horzy, iako tu, kdez ohen ſ plewu ſye ſhromazdy, a dyabel pak rozdymuge, aby ten ohen horzal, toczis ſwym ponuczowanym. w tom bogy nykdy nemozes ſwytyezyty, gedno precz vteka. Nykdy muzowy ſ zenu nebyway dluha pomluwa w rzieczi, gedynke pro ſamu potrziebu pylnu. [9]) Nad to wiecz: [10]) wſyemy darky a laohdynymy [11]) ſlowy zenſkymy muz wzhrzyey, acz nechczes byty popaden oſydlem ſmylſtwie. Tak bud welyka rziedkoſt w mluweny me|zy muzem a zenu, ze by iako geden druheho gmenowaty newiedyel.

---

[1]) Původně psáno: przyeſlowie. — [2]) zewnytrzny *O*, y zewnitrz U. — [3]) M. *vtrpenym*, jak v *O*; trapením *U*. — [4]) w trpenye *O*. — [5]) super prunas. — [6]) Za tím vynecháno: *by*. — [7]) Za tím podtečkováno: *geko*. — [8]) M. *neprzieſlawa*. — [9]) *pylnu* po straně připsáno s odkazem. — [10]) M. *wiez*. — [11]) M. *lahodnymy* jak v *O* a *U*; blanda.

Aby nyzadny do ſebe nedouffal;[1]) *w duchownych a w gynych rozmohlo ſye ſmylſtwo.*

Mnozi lyde prziesſwaty padly gſu tyemto hrziechem [2]) pro ſwe douffanye, douffagicz przielys ſobie. [3]) Pro nyezto boyte ſye, ſynaczkowe myly, ponyawadz w gynych hrzieſſyech ſluſſye ſye prziewelmy baty; czym pak wiecze w tomto. Ale zawiern^i^e powiedye toto, ze nynye po duchowenſtwy w duchownych lidech wznykl ieſt nowy wymyſl v mrzkem ſmylſtwy. Ey bieda, hoſpodyne, y czo budu mluwyty? wſak nynye, tohoto czaſſu, lyde ^ne^ſtydye ſye temyerz nyczehoz nycz, kdyz hrzieſſie, nyebrz, kdyz czo zleho vczynye, tyem ſye chlubye. Nyekteraky wſak ſtud mezy zenamy ieſt, kakzkoly welmy maly, Ale mezy pak muzmy y obecznſe mezy [4]) lydmy toto mrzke a ohawne ſmylſtwie tak welmy rozmohlo ſye ieſt, ze toho [5]) magy gyz za blazna, kto by geho [6]) nevmyel. Czoz pak wiecze? Tot geho ſu ſwatkowe, tot ieſt geho kazanye, tot geho [19] czaſty wychod do koſtela, aby zenu [7]) wydyety mohl a ſ nymy pomluwu gmyety, a tak aby ſkrzie to pak ſmylnu zadoſt w ſobie wzbudye ſmylſtwie mohl dogyty. O bieda, hubencze! I czo ſye chlubiſſ w ſwe zlobie? ſnad proto to czynyſſ, ze mocz gmas pachaty neſlechetnoſt? wiez to, ze ſtokrat wiecze hrzieſſys, nez zena; Neb zena ieſt myekeho vmyſſla, a ty ſylnym ſye [8]) czynyſſ; Ona wſſak nyekdy ſedy w domu a ty, ſpulage [9]) ſye ſyemo y tamo, myſlys ſobie ſto czyeſt, [10]) kudy by gy oſſydlyty [11]) a oklamaty mohl. nye nyekdy bezdyecznye gy k tomu i prziprawieſs, [12]) aby ona to vczynyla. O blazne nemudry, tyto wieczy ty czynyſſ, ze boh mlczy tobie. nynye ty ſnad myſlyſſ ſobie, by on tobie rowen byl, Ale przydet wiernye ten czaſſ, ze tye bude [13]) hroznye treſktaty a proty tobie wzproſtrzie ſwoy oblyczey w hnyewu. Pro nyezto, ſynaczkowe, budte mudrzy iakzto hadowe, a ſproſtny iakzto holubyczky, a bog^u^yte vdatnie ſtarym hadem dyablem. Budte bedry waſſye podpaſſany, a ſwieczny dobrych ſkutkow horzte v waſſy [14]) ruku; A tehdyz pak muznye czynte, aby ſye [15]) ſrdcze waſſe poſſylnylo. Nebo ti, ktoz nad wamy wiboy czynye ſwym protywenſtwym, | baty ſye budu. A tak v bohu vczynſte mocznoſt waſſy, A ont k nyeczemuz [16]) dowede ty, geſto waſſ ſmuczugy. [17])

---

[1]) Za tím v *U*: *o ſmilſtwie.* — [2]) Zatím: *douffanye*, což později přeškrtnuto — [3]) Původně psáno: *do ſebe* jak v *O* a *U*. — [4]) Za tím později přeškrtnuto: *pak*, což nachází se v *O* a *U*, — [5]) Za tím podtečkováno: *to.* — [6]) toho *O* a *U.* — [7]) M. *zeny* (mulieres). — [8]) *ſye* připsáno po straně s patřičným odkazem. — [9]) tulage ſe *U.* — [10]) mille modis. — [11]) oſydlaty *O*; illaqueas. — [12]) *przziprawieſs* připsáno v XVI. stol. — [13]) Za tím rasura. — [14]) waſſich *U.* — [15]) *ſye* připsáno po straně s patřičným odkazem. — [16]) ad nihilum. — [17]) tribulantes.

XXXII.

O ſpoleczneyey myloſty w hoſpodynu.

MOgy prziemyly bratrowe, myluyte ſye we ſpolczie.[1]) Nebo [2]) newzalt ſem toho od czlowieka, ale od ſpaſſitele, genz prawy a rzka: Tot ieſt przykazanye me, abiſte ſie we ſpolczie mylowaly. Zagiſte w gedynem mylowany wſeczko dobre wſiech cztnoſty lpy. iakzto z gednoho [3]) korzene mnohe wychodye ratoleſly,[4]) takez z mylowanye wſieczky cztnoſty ſye rozplozugy. Neb prawy apoſtol: bich [5]) iaziky [6]) lydſkymy y angelſkymy mluwyl, a bych gmyel [7]) wſeliktere [8]) proroczſtwie, a znal wſyeczky taynoſty poſwatne y wſieczka vmyenye vmyel, [9]) a bych take myel wſieczku wieru, tak ze bych [10]) hory przienoſſyl, toczis przykazanym ſwym, a gedyne pak myloſty neymyel, nycz neyſem. ktoz prawu myloſt gma, dobrotywy a trpielywy ieſt. Tent prawu myloſt gma, ktoz netolyko blyznye ſwe myluge pro laſku blyzenſtwie a tyeleſſenſtwye, iakzto pohane a zgiewnyczy [11]) czynye, Ale ktoz myluge neprzietele, iako y przietele. A naywie||cz tyem gedynym czynem m^u^oz [12]) czlowiek poznaty, bydlyly v mylowany prawem, kdyz toho myluge, genz ſye gemu protywy. zagiſte tuto przieſnaznye ſmyſl przylozen ma byty, Neb ſnad ſu take prziemnozy, geſto mylugy, ale zle. zagiſte nyekterzy tolyko przately ſwe mylugy, ze bozy myloſt proto ztraczugy. ktoz nyeczo gyneho nad boha miluge, ten boha nenye doſtoygen, Nebo we wſelykterych [13]) cztnoſtech potrziebna ieſt ſkrownoſt, proto ze cznoſt wſdyczky rowenſtwie chcze. Nyekteru wiecz przielyſſ mylowaty ohawne ieſt, Ale iakto [14]) ſprawedlnoſt mylowaty wely, dobre ieſt.

Przyeml. [15])

Wſſelyktere mylowanye, kterez ſkodlywe ieſt, zawrzeno gma byty. Pro przyelyſne mylowanye nyekterzy gſu vpadly w ſmylſtwie, nyekterzy w zawiſt; mnozy take modlytwy a bozy ſluzbu opuſtyly gſu, a to wſe pro przielyſnu miloſt. Przyelys blaznywa myloſt ieſto, [16]) kto wzdy chcze to wiediety,[17]) czoz myluge; ten ktoz ieſt, zagiſte any prawdy any ſprawedlnoſty zna, ne [18]) any rozumu gma, any obicziege wye, any czo gyneho myſlyty

---

[1]) Za tím rasura. — [2]) Ale nebo *O*; *ale* v *U* rubrikatorem přeškrtnuto. — [3]) gedyneho *O* a *U*. — [4]) ratoraſly *O*. — [5]) *bich* později připsáno. — [6]) Za tím rasura. — [7]) Nad *g* později nadepsáno *v*. — [8]) Po straně připsáno: *wſſiechna*. — [9]) *vmyel* nadepsáno v XVI st. — [10]) abych *U*. — [11]) V XVI. stol. nadepsáno: *hrzieſſnyczí*; publicani. — [12]) *u* později nadepsáno. — [13]) V XVI. stol. nadepsáno: w *kazdich* — [14]) yakzto *O* a *U*. — [15]) M. *Przyemluwa*. (nedopsáno). — [16]) M. *ieſt to*. Za *myloſt* nadepsáno *eſt*, a mezi *ieſ* a *to* jest rozdělovací čárka. — [17]) widiety *U*. — [18]) *e* předěláno z *y* a e vyškrábáno (*nye*).

moz, gedno wz|dy na to, czoz myluge. Takowa míloſt newezmet sobie vtyeſſenye w tyech wieczech, genzto ſye ſtaty nemohu, any w neſnadnoſtech oblehczenye, gedno wzdy przied ſye ſwemu chcze. Nykakzto nemoz byty, by ten czlowiek, kteryz taku myloſt gma, bohu wdyeczne modlytwy mohl czynyti. Taka myloſt nenye mylowanye, ale blaznowſtwie. wſyeczky naſſye bratry nebo blyznye mamy mylowaty, iako ſamy ſye, Ale tak, abychom gich hrziechow nemylowaly. Nebo zleho zelety a pro zle czyny, toczis gyne treſkaty,[1] myloſt ieſt; A ktoz lepſy ieſt nebo lepſyeho, to wiez, w dobrych ſkutcziech mylowaty, to ſprawedlnoſt ieſt. A takz[2]) lyde mylowany magy byty, aby dobrota wzdy powyſſena byla a hrziech potupen. Zawierne tomutot[3]) prawa myloſt chcze, abychom boha mylowaly ze wſeho ſrdcze, ze wſye ſyly y ze wſye naſſye myſly. A takz zagiſte geho wſyemy czyny myluymy, abichom geho mylugycz, ſ nym nycz gyneho nemylowaly, A blyznyho naſſeho iako ſamy[4]) ſye. w tomto dwogem przikazanye weſken zakon y prorokowe lpy neb polozeny gſu.[20] ktoz bez myloſty ieſt, ten i bez boha ieſt, nebo boh ieſt myloſt, a myloſt ieſt boh. ktoz przi^e^bywa v myloſty, ten ieſt gyz na neby przy^e^biwaty poczal, Nebo na neby ieſt gedna myloſt, toczis geden boh wſyech blazenych.

O prawey myloſty bozie.

Tv kdez myloſt prawa przi ebywa, tu nyzadne nenawyſty nenye, tu nyzadna pycha poznana byty moze, tu nyzadne wrtranye[5]) any ^v^trhaníe any poſmyewanye ieſt, ale wſyem tak wole ieſt w gednoſtaygenſtwie[6]) chtyenye. To wiezte, bratrzycze, ze neymately[7]) prawe a ſwrchowane myloſty, pod moczy dyabelſku ſte, any ſ wamy ieſt wiecze boh; A ktoz bez buoha ieſt, ten v pekle ieſt.

XXXIII.

Pro nyezto, myly ſynaczkowe mogy, napomynagy was:[8]) kdyz czas gmate, neprzygymayte na prazdno míloſty bozie; Myloſt bozie wſyem ieſt dana ſkrzie ſmrt ſyna geho. Donyawadz tohoto czaſku kraczyczkeho zywy gſmy, rozſyewaymy tak dobre ſkutky, abychom potom ſwym czaſſem zyety[9]) mohly; nebot kratczy dnowe czlowieczy gſu, a zywot czlowieczy iako pawuczína[10]) przierzezan bywa. kdyz ſye tepr^w^ mocznal czlowiek naylep iako

---

[1]) M. *treſklaty*, jak v *O* a *U*. — [2]) A taky *O* a *U*. — [3]) tomut *O* a *U*. — [4]) *ſ* předěláno ze *z*. — [5]) V XVI. stol. přeškrtnuto slovo: *wrtranye*; murmuratio; wytranye any trhanye *O*; wrtranie ani trhanie *U*. — [6]) *nem* (gednoſtay^nem^ v XVI. stol. nadepsáno; gednoſtagenſtwye *O* a *U*. — [7]) Za *ne* později vyškrábáno *y*. — [8]) *s* předěláno později z *ſſ*, jakož i ve slově *czas*. — [9]) Původně psano: *zzyety ſye;* zyety ge *O* a *U*. — [10]) *u* později připsáno.

wzchodyty na tomto ſwietye, Takz | pak ſmrt iako zlodyey prziſla gemu, Nebo wſak kdyz vmrze czlowiek, [ne]ſtupy ſ nym ſpolu [1]) ſlawa domu geho. Bohaty tohoto ſwieta w zbozy kakzkoliwek mrzkem wedu przybytek ſwoy a w okemmzeny pak ſtupy do pekla, Nebo ſkutkowe kazdeho czlowieka gdu za nym.

Kterak zly przybytek zle dokonanye czynyczy.

Giſto ieſt to, aby toho czlowieka zle dokonanye zywota bylo, gehozto zly byl prziebytek. zlely, dobrely tohoto czaſſu na ſwyetye vczynymy, tez a takez po dokonany ſmrty naleznem. [2]) Pro nyezto newzdalygtez, [3]) neb wdyeczny ten czaſſ ieſt, aby, kdyz ſwietlo gmate, abiſte we tmye nechodyly. Nebo ktoz we tmye chody, newie, kam gde. Swietlo naſſe [4]) criſtus ieſt, genzto ſwiety we tmach a oſwieczyge wſelyktereho czlowieka na tento ſwiet przychozygyczieho. Protoz abyſte ſynowe ſwietla byly a tmy aby was [5]) nepochopyly, [6]) Przieſtupte k tomu zywemu kamenu, od lydy zawrzenemu, Ale od boha wywolenemu, abiſte iako kamenowe zywy zdyelany mohly byty w nebeſſiech tak, aby we wſiech wieczech ſamy ſye vkazaly iako ſluzeb|nyczy geho: w mnohem trpeny, w ſmutcziech, w potrziebach, w truchloſtech, w ranach, w zalarych, [7]) w ſwarziech, w uſyly, v bdyeny, v poſtu, w cziſtotye, w um[y]eny, w dluhem trpieny, w chutnoſty neb w ochotenſtwie, w duchu ſwatem, ne w mylnem mylowany, w ſlowu ſprawedlnoſty a w moczy bozyei.

O przyeſſahany a o wierowany przie.

NEbyway mezy wamy lez. kazdy czlowiek lzywy ohawen ieſt bohu. zagiſte boh ieſt prawda, a prawdye ſye lez protywy. wſelyktereho ſlowa chowayte ſye prazdneho; Neb z kazdeho zawiern[i]e ſlowa prazdneho a geſſytneho poczet bohu muſſy wydan byty. Mlczenye myluyte. kdez ieſt mnoho mluwenye, tu ieſt czaſta lez, a kdez ieſt lez, tu ieſt ynhed hrziech. Rzyecz czlowieczie vkazuge, kteraky ieſt wnytrs czlowiek. w knyezſkych vſtech neb w mnychowych nyzadne ſlowo nykdy nebyway, w nyemzto by gezu criſtowo ſlowo newznyelo, wzdiczky o zakonu boziem wzpitano [8]) bud od nych. Nebo ktoz w zakonu boziem myſly we dne y w noczy, nepoſtupy w radye nemyloſtywych, any ſtane na czieſtye hrzieſnych. bude iako drzyewo podle byſtrzyn wodnych ſſ|cziepene, gehozto

---

[1] *ſpolu* v *O* a *L* vynecháno. — [2]) Původně psáno: *naleznemy*. — [3]) Non exspectetis; šk abáním *t* předěláno později v *i*; za tím *neb* vyškrabáno. — [4]) M. *waſſe* (vestra). — [5]) *s* později předěláno z *ſ*. — [6]) nepochytyly *O*. — [7]) M. *zalarzych*. — [8]) Po straně připsáno v XVI. stol: tazano; ruminet.

lyſtye neſpadne, Ale da plod w czaſſ ſwoy, a wſeczko, czoz vczyni, wzdy proſpieſno bude. wiernye na ſwietye nycz tak mnoho a tak welmy neſkody czlowieku, iakzto zle towarzyſtwo, Neb taky bywa czlowiek, iakehoz towarzyſtwa vzywa. I zdaly ſnad [1]) wlk ſ beranem prziebywaty moze? Takez prawie czlowiek [2]) czyſty vtiekay przied towarzyſtwym czlowieka [3]) ſmylneho, iakzto przied wlkem beran. Nebo mam za to ia, ze to nykakz nemoz byty, by czlowiek w dobrych ſkutcziech obykna [4]) przyebywaty, y mohl ſ tyem dluho bydlyty, genz zleho towarzyſtwie pozywa. Ano wſak Dawyd proty tomu wola a rzka: Swatym ſwaty budes, a z muzem newynnym newynen budes ode wſeho, toczis hrziechu. Newynnoſt myenyt czyſtotu, a ſ wybornym wyborny budes, a ſ prziewraczenym prziewraczeny budes. Nebo iakozto zle towarzyſtwye ſſkody czlowieku, tak dobre proſpyewa. Nyzadny nemoze ſye wrownaty tomuto pokladu, kdyz kto dobre towarziſtwie naleza, nebo naleza zywot wyeczny ſobie [5]). zagiſte prawdu powiedye: kazdy czlowiek [6]) dobry nebo zly gynak nebywa, gedno [21] przyczynu zleho nebo dobreho towarzyſtwa. Prawie tak, ze ſrdcze dyetynſke ieſt iako dſſka zhlazena, na nyezto nenye nycz malowano, Protoz takez prawie: czoz od towarziſtwa przigme ktere dyetye z mlady [7]), az do ſtaroſty drzy to, iako by mu byly [8]) ſylnymy maſtmy na dſſcze geho ſrdcze napſano: bud zle nebo dobre. Prawy to, aby rziedko mlady ſ mladym bidlel, Nebo kdyz ohen przylozen bude k ohny, nevhaſſy geho, ale wiecz roznyety. wzdy a wſudy mylo bud, aby ſtarſieho w mudroſty, ale w letech [9]), a mudrzieſſyeho [10]) towarziſſ byl. Gynak pak przitowarziſſen budeſly blaſnywemu, vſtawicznym towarziſtwym z blaznowſtwym [11]) do wyeczſſieho blaznoſtwie whabaſſ [12]).

XXXIV.

O przíſſahany a o wyerowany przíemluwa.

Mymo wſeczko, ſynowe mogy, owſem nerodte przyſſahaty, any ſkrzie nebe, any ſkrzie zemy, any ſkrzie kterukoly [13]) gynu przyſſahu. Bud rziecz waſſe: ieſt, ieſt; nenye, nenye. w kterychz w uſtech czaſta wzny przyſſaha neb wyrowanye [14]), w tom czlowiecze male ieſt mylowanye, any poznanye bozie ieſt w nyem. Neb ten any boha myluge any geho zna. Nenyely to tak, procz przíſſahagy a wierugy, tehdy [15]) zapie'ragy boha, ze by bohem nebil. A bieda, hoſpodyne, bieda, kolyk gich ieſt tyech, geſto, any wie-

---

[1]) pak *O*. — [2]) *czlowiek* později připsáno po straně s patřičným odkazem. — [3]) předěláno z *czlowiekem*. — [4]) obwykna *O* a *U*; *przyebywaty* v XVI. stol. však v našem rukopise přeškrtnuto. — [5]) Za tím nepřeloženo: divitiis affluit. — [6]) Za tím přeškrtnuto: *nebo*. — [7]) Po straně připsáno *doſti* (mladoſti); z mladu *O* a *U*. — [8]) M. *bylo*. — [9]) M. *ne w letech*, jak v *O* a *U*. — [10]) M. *mudrzeyſſyho*, jak v *O* a *U*. — [11]) Později nadepsáno: *blaznem*. — [12]) dilabetur. — [13]) *kteru* připsáno po straně s odkazem. — [14]) M. *wyerowanye*, jak v *O* a *U*. — [15]) Před *tehdy* vyškrábáno *a*.

diewſſe[1]) any ſlyſſiewſſe, przyſſahagy, a tyem czynem tebe zapyeragy, a dyabla, lhacze[2]), naſſledugy. wſak zagiſte bozie przikazanye zapowieda prziſſahaty, a rzka: Neprzygymayte mena bozieho na prazdno[3]. vſtawicznym modlytwam vſtawiczny budte. zawierne welmyt platna ieſt czaſta a nabozna modlytwa; nebo modlytwa czlowieka od zemye powzdwyhuge a k nebeſſom tyehne a czyny czlowieka, aby ſ bohem mluwyl, a myloſt obdrzuge od nyeho, kdyz gedno ieſt nabozna a s ſlzamy ſmyeſſena. Modlytwa vſtawiczna a ſlzamy ſſkropena ku obdrzeny myloſty bozie, aby dar ſwateho modlenye obdrzal a vſſlyſſan byl, y[4]) proſbye welmy platna ieſt. kral ezechias myloſt od hoſpodyna obdrzal ſkrzie placz a ſkrzie modly'wy, ze ynhed ſud ſwoy, gyezto bil propowiediel, promyenyl. Zuzannu take buoh wyſwobodil od ſudu vkrutne ſmrty pro gyegye modylytwy[5]) a pro gegye ſlzy. Pro modlytwy helyaſſowy nebe dalo deſſt,[6]) geyzto bilo za trzy leta zadrzalo a za ſeſt myeſſieczow. kdyz ſte czeho po||trzebny, proſte a placzem[7]) v prawey wierzie nycz nepochybugycze. ktoz prawu wieru gma, yakzto zrno horczyczne, czozkoly proſyty budete[8]), ynhed ſye gemu ſtane. Tento pan[9]) hoſpodyn we wſiech wieczech ieſt bohaty tyem, geſto gſu drzyewe byly y nenye[10]) gſu. Ont ieſt waſſe prawa nadyege, ont ieſt waſſie radoſt, on waſſe myſſlenye. a tak wſieczka waſſe zadoſt bud wzdy w hoſpodynu, Nebo ſkrzie nyeho, a w nyem wſeczko ieſt, ſkrzie[11]) nyehozto zywy gſmy, a ſkrzie nyehozto hybamy ſye a gſmy, a bez nyehozto nycz neyſmy owſem[12]).

XXXV.

Przyemluwa.

Gyz, ſynaczkowe mogy, mnoho ſ wamy nebu[13]) mluwyty, nebo przyſla hodyna, k nyezto gſem ſye narodyl. Tyem zgednanym ſyem ſem prziſſel, abich wen wyſſel z tohoto ſwieta. Nykdy bych ſye byl nenarodyl, bych vmrziety neymyel. Swemu wlaſtnyemu ſynu neodpuſtyl buoh, ale za ny za wſeczky kazal gemu vmrziety na drziewie ſwateho krzyzye, ſkrzie gehozto ſmrt ſmrt naſſye vmrziela ieſt. Nyzadny zawiern'e z was[14]) nenye ſobie zyw any ſobie vmyera; Nebo kdyz gſmy zywy, hoſpodynu gſmy zywy, a kdyz vmyeramy, hoſpodynu vmyeramy. Pakly take nebo vmyramy nebo zywy gſmy, wzdy gſmy hoſpodynowy. Pro nyezto y ieſt on nazwan criſtus, pan gſa zywych y mrtwych. zagiſte, kdyz ieſt criſtus vmrziel y take z mrtwych wſtal, gmamy prziegyſtu nadiegy, ze y my wſtanem. A kdyz take criſtus

---

[1]) Prvé *e* podtečkováno, tedy nemá se čísti — [2]) Po straně od samého písaře připsáno; lharze *U.* — [3]) na darmo *O.* — [4]) M. *v*, jak v *O* a *U.* — [5]) M. *modlytwy.* — [6]) Předěláno později z *deſcz.* — [7]) ſ placzem *U.* — [8]) M. *bude*, jako v *U.* — [9]) M. *pak*, jak v *O* a *U.* — [10]) M. *nynye*, jak v *O* a *U.* — [11]) Předěláno později z *ſkyrzie.* — [12]) penitus. — [13]) M. *nebudu*, jak v *O* a *U.* — [14]) *s* předěláno později z *ſſ*.

tak ieſt wſtal, aby wiecz nevmrziel [1]), wiernye y my po wſkrzieſſeny naſſem nykdy nevmrzem [2]), ale wzdy ſ nym w chwale przybywaty [3]) budem [4]). kdyz criſtus ieſt vmrziel byl, ſtary czlowiek naſſ, toczis ſtary hrziech naſſ, ſ nym ſpolu ieſt vmrziel, Aby obloha hrziechu zkazena byla, Nebo aby hrziech zkazen byl, genz ieſt obloha neb tyezkoſt duſſye, tak abichom ſ nym gedno tyelo byly. Pro nyezto kdyz ieſt on wſtal, y my wſtanemy ſ nym; neb vdowe geho ſmy. A kdyz pak y criſtus nevmrze wiecz, y my take. Nebo, naymyleyſſy mogy ſynaczkowe, acz nenye [5]) ia vmyragy, wſak wierzym tomu, ze wykupytel moy zyw ieſt, a w den ſudny mam wſtaty z zemye, a opiet obleczen budu w tuto kozy mu a w tom w mem wlaſtnyem tyele vzrzym hoſpodina, [22] ſpaſſytele meho; gehozto vzriety mam ia, genzto nynye vmyragycze, [6]) a ne gyny nyzadny mieſto mne, Ale ia ſam w mem tieleſſenſtwie, a mogy wlaſtny oczy geho vzrzyta; tyto, gymzto [7]) was ia nynſe widym.

Przyemluwa toto geſt.

PRotoz, naymyleyſſy ſynaczkowe mogy, wizte, kterak biſte opatrnye chodyly, ne iako nemudrzy, [8]) a nerodte podle tyelleſſenſtwie chodity; Nebo budetely podle tyeleſſenſtwie chodity, iakz tielo nuty, vmrzete, Ale duchownye, Ale duchownye [9]) chodiecze, tieleſne ſkutky vmrtwyte. Nuz [10]) nynye, mogy myly, ſe mnu raduyte ſye, zpiewayte a raduyte ſye. ſwrzte zyz [11]) rucho placztywe ſebe, [12]) ſtrzieſtez popel ſ waſſie hlawy, weſſelte ſie hoſpodynu, rziekayte zalm gmenu geho, dayte chwalu ſlawnoſty geho, nebo az prawie: do tohoto czaſſu ſel gſem ſkrzie ohen y wodu, toczis mnohu nuzy a protywenſtwym, ay tot nynye gdu do wlaznoſty. Gyz nynye wendu do bozieho domu, a tak nawratym ſlyby me den ctte dne.

XXXVI.

O kterak welyky ziſk mnye ieſt vmrziety, nebo giz potom wiecz zywnoſt [13]) ma bude criſtus. ay tot gyz prziebytek domu tohoto meho tyeleſtneho ruſſy ſye, aby mnye | gyny przyebitek wieczny na nebeſſiech, ne ruku dyelany, przichiſtan bil. Ay tot gyz rucho toto ſmrtedlne meho tyeleſſenſtwie ſwlekagy ſ ſebe, abich ſie v wieczne . oblekl. az do tohoto czaſſu putowal ſem na tomto ſwietye, Ale gyz ſie wraczygy do me wlaſty.

---

[1]) neumyral *O.* — [2]) Na konci *y* vyškrábáno. — [3]) M. *przyebywaty.* — [4]) Na konci *y* vyškrábáno. — [5]) M. *nynye*, jako *O* a *U.* — [6]) vmyragy *O* a *U.* — [7]) M. *gymizto.* — [8]) Zatím nepřeloženo neb vynecháno: sed ut sapientes. — [9]) *Ale duchownye* podruhé zbytečno. — [10]) *u* z čehosi později předěláno. — [11]) M. *gyz*, jak v *O* a *U.* — [12]) T. j. *ſ ſebe.* — [13]) vivere.

Ay tot giz beru odplatu, Pro nyezto gſem vpraczowany biehal.[1] Ay[2]) tot gyz k tomu brziehu tahnu nebeſkemu, gehozto gſem tak ſ welyku zadoſty zadal. Ay tot gyz ſye beru z temnoſty do ſwietloſty, z nebezpeczenſtwie do bezpeczenſtwie, z chudoby do bohatſtwie, z bogye k ſwityezeny, ſmutku[3]) w radoſt, z ſluzbi robotne ku panowany, z czaſnoſty k·wiecznoſty, z ſmradu k prziechutney wony beru ſie. w cziechto[4]) wieczech ſwieta tohoto ſlep gſem bil,[5]) a gyz przigymam zdrawie. zde gſem wzdy zamuczen bywal, Ay tot gyz weſſelym ſye. zde ſem zagiſte zyw byl,[6]) Ale gyz znowa ſye obzywugy, nebo toto ieſt zywot kraczytky,[7]) Ale toto ieſt wieczne obzywenye, w nyemzto zywnoſt ieſt neſkonagiczie.

O tomto ſwietu.

O zywote ſwieta tohoto, nye ne zywote, ale ſmrty, ty gſy zywot lſtywy, ty gſy zywot obtyezeny ſmutky, ty gſy zywot mdly a zatemnyly, ‖ ty gſy zywot lhawy. Ba ty gednak pocznes kwiſty, a ynhed vſchnes; ty gſy zywot zbawugic[z]y zywota wiecزneho, ty gſy zywot lenywy, ty gſy zywot krzechky, ty gſy zywot brzky, genzto czym wiecze roſtes, tyem wiecze ſam w ſobie hynes, A czym wiecz dlyſſ ſye, tyem wiecze k ſmrty poſpiechaſſ. O zywote ſwieta tohoto, genzto pln gſy oſſydl, ſe wſiech ſtran kolyk ty gych na ſobie oſydlygeſſ, kolyk gych gyz pro tye muky trpie pekelne? O kterak ten blahoſlawny[8]) geſt, genzto twe lſty a twe lahody nepoznal. Geſſtie[9]) ten blahoſlawenyeſſy ieſt, ktoz na twey ochotnoſty lahodne netba;[10]) ne prawi, ze ten nayblahoſlawenyeſſy ieſt, ktoz[11]) ieſt tebe dobrzie prazden! lepſy[e] ieſt kupeczſtwie geho, nezly ſtrziebro any zlato. wiernye prwy a przieczizſty ieſt vzytek czlowieka toho. O ſmrty ſladka a weſſela, genzto zywot prawy dawaſſ, Genzto zymnyczi, nemocſ, rany, hlad a zyezn vhaſſuges a precz odpuzyeſſ O ſmrty przieſprawedlna, dobrym myloſtna,[12]) ale zlym welmy vkrutna, genz piſneho, bohateho a moczneho ponyzyges, a wzwyſſy|ges pokorneho. wiernye ſkrzie tye chudy naſſyczeny bywagy, kdyz lakomeho precz zamyetaſſ. Ty, ſmrty, zlym dawaſſ muku wiecznu, ty ſprawedlnym odplatnu[13]) ſcziedru. zawitagicz[14]) nynye, ſeſtro ma, przietelnyczie, ma myla, vkaz mnye toho, kohoz myluge duſſye ma. vkaz mnye, tu kdez bydly hoſpodyn moy, kde odpoczywa criſtus moy. nenechaway mne bludyty wiecze po rozczyeſty[15]) ſwieta tohoto.

---

[1]) bywal y byehal *O.* — [2]) Po straně v XV. st. připsáno: *O ſmrty.* — [3]) T. j. *z ſmutku.* — [4]) w tyechto *O* a *U.* — [5]) Za tím vynecháno neb nepřeloženo: et illuminor: undique vulneratus. — [6]) Zatím nepřeloženo neb vynecháno: mortuus sum. — [7]) kratyczky *O* a *U.* — [8]) blahoſlaweny *O* a *U.* — [9]) *ſtie* z čehosi později předěláno. — [10]) netbagye *O*; nedbage *U*; non curat. Následující *ne* předěláno z *nye.* — [11]) Zatím podtečkováno: *na twe ochouoſty.* — [12]) miloſtiwa *U.* — [13]) M. *odplatu;* ſſczedru dawaſſ *O* a *U.* — [14]) zawitag *U.* — [15]) per invium.

Powſtanyz ſlawo ma, poday my ruky twe, trhny mye po ſobie. zawierne prziprawenot ieſt ſrdcze me, a yaz powſtanu y pobyehnu po tobie v [1]) wony twych maſty, donydz mne nevwedes v prziebytek pokoyny pana meho, abych ſye weſſelyl a radowal, kdyz ſye zyewym przied oblycziegem twym.[2]) Ay tot gſy ty, kraſna przietelnycze ma, nerodyz wiecze dlyty. Ay tot wſyczkny dnowe mogy pohynuly [3]) gſu a leta ma prziebiehla gſu iakzto ſtyen. Nawrat ſye nyekterako, nebo tye nalezty radowal ſem ſye, A w 'obie vtieſſyl ſem ſye wſech dnow zywota meho. przygmy mye, Neb kdyz gſy przigala pana meho, mye gſy ſpaſſyla, mye [23] gſy obzywyla. Nuz gyz whlednyz na mye, ſpaſſena mye vczyn, a wyſwobod z mnohych wod protywenſtwie a z ruku ſynow gynoprzyſlych. wytrhny z zalarzie duſſy mu, a dowed gy do wlaſty ſkrzie myloſt, kteruz gſy vczynyla byla, przygymagicz pana meho; Nebo bludyl gſem ſkrzie zawienyeny, geſto ſpachal bil otecz moy adam, Ale ſkrzie tye pak przidu do zahrady myleho meho, abich owocze iablek geho gedl.

XXXVII.

Przyemluwa.

Zhynuly gſu iakzto dym dnowe mogy, a koſty me iakzto ſqwarek [4]) zprahly y tielo me take. Ay tot gyz prziſſel den ſmyiowanye meho. nerod meſkaty, prziblyſſ ſye, aby mye wiſwobodyl, nebo v myloſty neduzyw gſem. Skrzie tye, dobra ſmrty, vzytek gſmy dobrich wieczy, genzto czynymy, wziely, Skrzie tye take poznawamy odplatu, k nyezto nadyegy gmamy drziewe, nezly by przyſſla. Boha ſkrzie tye poznawamy, kdyz przichodyſſ, a take ſkrzie tye prawie a ſwrchowanye gey vzrzymy, iakz ieſt w oſſobſtwie. Czyrna gſy, ale kraſna, kraſna gſy a oſdobna,[5]) ſtred rozplowugycy ſie [6]) rty twa, plaſt | ſtredu. Hrozna gſy, a kto ſie wzprotywy tobie? hrozna zagiſte przied kraly zemſkymy, odgymagicz duch knyzecy, y czynyſſ [7]) pak mezy lydmy znamu mocz twu. Ty ztroſkotugez rohy hrzieſnych lydy, toczis mocz, a powyſſygeſſ rohow ſprawedlnych lydy. Oſwietyly gſu ſye blyſkoczyny twe obklyku [8]) zemſkemu, widiela ieſt a pohnula ſye ieſt zemye, toczis kdyz buoh vmrziel. Otewrzy my wrata zywota, ſladka ſeſtro a przietelnycze ma, genz mnye ſlybyla gſy otewrziety, kdyz [9]) przi panu memu [10]) byla, aby giz bylo v pokogyku [11]) mieſto me, a przybitek moy w ſyonu, toczis nebeſkem. Ey wywlecz mye gyz z teto ſuknye ſmrtedlne, genz na ſobie noſſym, abych ſye oblekl w rucho weſſele. Duſſie ma rozſkrz^{w}iela [12]) ſie ieſt, abich meho

---

[1]) škrabáním předěláno *y*. — [2]) Za tím vynecháno neb nepřeloženo: Tunc cantabo et psalmum dicam Domino. — [3]) mynuly *O* a *U*. — [4]) foenum. — [5]) ozdobena *U*. — [6]) M. *gſy*, jak v *O* a *U*. — [7]) vczynyſſ *O*. — [8]) coruscationes tuae orbi. — [9]) kdyzſ *O* a *U*. — [10]) M. *mem*. — [11]) in pace. — [12]) liquefacta est; rozkrzywyla *O* a *U*; původně psáno: *rozſkrzieczziela ſie*, avšak *czie* podtečkováno.

myleho mohl naleꝫty, gehozto ſem na tomto ſwietye hledal y nenalezl gſem. Naleꝫly mye na teyto puſty ſtrazny, geſto gſu obchodyly mieſto, y zbyly mye y ranyly mye y wzely plaſcz moy hlaſny pozedny.[1]) Byt gſem y pokorzyl ſem ſye od hlaſſu boleſty a zlotnich[2]) lydy. Cziely den poruhaly ſye[3]) mnye neprzietele mogy, mluwiecze proty mnye iazykem lſtywym a rzieczmy nenawyſtnymy obklyczigicz mye, a wibogigicz mye darmo, polozyly proty mnye zloſt za dobru,[4]) a nenawiſt za mylowanye me.

Prziemluwa.

PRotoz, dobra ſmrty, przyblyz ſye, zlamay luczifcze, ſtyt a mecz a boy. budeſly meſkaty, zhynet ſkoro duch moy pro mnozſtwie boleſty mych; gyz vtyeſſenye twa obweſſelygi duſſy mu. Dnes ſlyſſieczy hlaſſ moy, Nerod zatwrdyty ſrdcze tweho, kdyz przidu, a vkazy ſie przied oblycziegem bozym, abich bydlyl w domu geho w dluhoſty dnow. Byl ieſt pokrm[5]) moy na tohoto ſwieta pſotnoſty[6]) we dne y w noczy vſyle, poſpilenye,[7]) trpenye,[8]) biedy, hladowe, zyeźn, poſtowe, bdyenſe, neduhowe a pokuſſenye. Slyſ okowaneho narziekanſe, rozwiez okowy me. Przygmy ſyna tohoto[9]) laczneho w gynozemnye[y] wlaſty, a nawrat gey otczi geho. Przygmy neźſtow[10]) plneho, a poſſad gey w lonu abrahama patriarchy. A kaz mnye wnyty v wynnyczi boha ſabaoth wyſſokeho, abich zde na prazdno neſtal. Przygmy mye z cyeſty[11]) neſlechetnoſty, | a vwed mye na czieſtu[12]) wiecznu. wywed mye z temnoſty a z ſtyenye ſmrty. zlom okowy, rozwiez ſpateho, a oſwiet ſlepeho, powzdwyhny zetrzieleho,[13]) oſtrziehay przichozſeho a ſyrotka, ſedigiczieho w temnoſty, a bidligiczieho v wlaſty[14]) ſtyenye ſmrtedlneho. vkaz mnye ſwietlo twe, oſwiet nynye mye, abich nykdy wiecze w ſmrty nevſnul.

XXXVIII.

Tyto a k tyemto podobne rzieczy kdyz ſwaty mluwieſſe wſyem tyem, genzto tu okolo ſtogiechu, zaloſt a ſmutek wzroſtl welmy welyky, A take nyzadny z naſſ od plakanye nemohl ſye ieſt nadrziety, A wſyech ze gedno geden hlaſſ byl ieſt placztywy, tato rzkuci: Ey naſtoyte, y czo bez tebe vczymy,[15]) otcze myly?[16]) wynnyczſ tuto przieneſl gſy[17]) ty a ſcziepil ſy gy, y proczez pak odwraczigeſſ oblyczey twoy od nye? w ſwyetle oblycziege tweho chodily ſmy, ſlawa moczi naſſye byl gſy ty. Ey bieda, bieda

[1]) custodes murorum. — [2]) M. *zloſtnich.* — [3]) ſu ſye *O* a *U*; exprobrabant. — [4]) dobrotu *O* a *U.* — [5]) lacrymae panes. — [6]) miseria. — [7]) contumeliae. — [8]) vtrpeny *O* a U. — [9]) M. *zde, tu,* hic. — [10]) ulceribus plenum. — [11]) M. *z ruky* (de manu). - [12]) in viam. — [13]) elisum. — [14]) in regione. — [15]) M. *vczynymy.* — [16]) Nepřeloženo neb vynecháno: quo pergemus? — [17]) Vynecháno a nepřeloženo: ex Aegypto.

nam, czo gyz wiecze bez tebe czynyty budem? tis bil otecz naſſ, ty navczytel, ty vtoczyſſcze, ty przlklad newynnoſty. Ey by nam ſ tobu łzye bylo vmrzieti! gyz k nyczemuz dowedeny budem, iakzto owczie budemy bez [24] paſtyrzie, k nyczemuz doydemy iako woda tekuczie. Nebude gyz, kto by vtyeſſyl naſſ. budu gyz ſynowe twogy ſyrotkowe, a budu hlad trpiety w ſwatem vczeny iakzto pſy, ſpulagícz ſye ſudy y onudy, y nenaleznu tebe.[1]) A bieda, bieda, kterak welyky ohen zaloſty ſpadl ieſt na ny, kdyz gyz potom, ſluncze naſſie, wiecze tebe nevzrzymy. Ey naſtoyte, y czo vczyny[2]) wiernych lydy bez tebe? Ty gſy bil rozpuzenye a rozpraſſenye kaczierziew, Ty gſy byl, genz[3]) gſy gey[4]) zabygel meczem vſt twich. Ty gſy byl kladywo a ſekyra, genz gſy ztyeral[5]) gych zuby w hrdle gych, genz gſy ztroſkotawal zrnowcie[6]) zubow lwowych w gich czelyſty; ty gſy byl, genz gſy gye k propaſtney ztratye wieczneho vmlczenye dowodyl. gyz nynye budu ſye radowaty a weſſelyty, a takz ponyzie[7]) lydu tweho, a dyedyczſtwy twemu budu przlekaziety. gyzt ſrſſiety budu na duſſy ſprawedlneho a krew newynnu potupie. gyzt zapale ohnyem po ſwatyny bozy, a ſprawedlnoſt wiery ſwate ſſapaty[8]) mezy ſobu budu.

XXXIX.

Tehdy on rozzyelyw ſye tyemy ſlowy, pocze iako plakaty, iako ten, genz wzdy myloſrdenſtwym w hoſpodynu rozproſtrziewaſſe ſye.[9]) Takz pak k nym obratyw ſye, any placzi, tuto rzieczy gye napomanu: Ey nu, dobrzy rytyerzy geſu criſtowy, Douffayte w hoſpodyna, a w ſile moczy geho myete nadiegy. nerodte ſye baty, myloſt od boha obdrzite, acz w nyem nadyegy gmyety budete. Nebo on ieſt myloſtny[10]) a myloſrdny, a nyzadneho neopuſtye, ktoz w nyem nadyegy gma. I kto ieſt kdy dovſſal w hoſpodyna y bil opuſczen ot nyeho? zawierne, acz ya waſſ po ſobie oſtawym, wſak pak hoſpodyn przigme waſſ. Ont zagiſte vſtawi wam zakon na ſwey czieſtye, y powede waſſ na prawu ſtezku, a newyda waſſ mezy neprzately waſſye. Pro nyezto muſky czynte, a ſrdcze waſſe bude poſſylnyeno, a zachowayte hoſpodyna. Nebo myloſtny[10]) ieſt hoſpodyn na neby, genz tyſſiczmy obiczìegy ſluham ſwym vmye ſpomahaty. Neſtrachuy ſye ſrdcze waſſe any ſye zaſſay.[11]) myete[12]) nadyegy w hoſpodynu, a zyewte[13]) przied nym ſrdcze waſſe, nebo on bude ſpomocznyk was. Nebo acz ia nynye od was gdu, wſak || opiet wy mye vzrzite, a budete ſye ſpolu radowaty, nebo ne po mnohych dnech, kam ya nynye gdu, y wy potom przygyty mozete; a kdez yaz budu w radoſty, y wy budete, kterezto radoſty nyzadny od was neoteyme.

[1]) nycz tebe *O* u *U.* — [2]) Za tím vynecháno: *ſbor*, jak v *O* a *U.* — [3]) *g* později předěláno z *z.* — [4]) M. *ge.* — [5]) conterens. — [6]) molas confringens. — [7]) Psáno vlastně: *ponyezie.* — [8]) ſlapaty *O*; lacerabunt. — [9]) visceribus affluebat. — [10]) miloſtywy *U.* — [11]) vzaſug *U.* — [12]) M. *myegte.* — [13]) effundite.

Prziemlu.

POmnyete, fynaczkowe mogy, kterak po fmrty moyzieffowie buoh wzwolyl Iofue, aby byl wewodu[1]) a obranczi lydu fweho; a wzdwyhl elyaffye fkrzie wicher na wozie ohnywem na nebe, vczynyl helyzea prorokem, w nyemzto dwoy[2]) duch helyaffow odpoczywal. I zdalyz pak nynye, tohoto czaffu, wypraznyena ieft ruka hofpodynowa? anebo zdaly zapomnyel buoh ieft fmylowaty fye, anebo zdaly zadrzy w hnyewu mylofrdenftwie fwe? hofpodyn[3]) bude czaftka dyedyczftwye waffeho A kalycha waffeho, toczis vtrpenye, a ont nawraty wam dyedyczftwie[4]) waffye.

XL.

Nebo wzbudyt mezy wamy gyneho paftyrzie miefto mne, gemuzto da zwieftowanye fwateho vczenye.[5]) a ont bude chodyty bez pofwrny[6]) a czynyty bude fprawedlnoft. I profym za to boha fweho, genzto wywedl y przywedl mye podle fwe wole, acz zdaly ktery ieft we mnye duch ku pofluffenftwy[7]) przikazanye geho, a|by w tomto, kterehoz wam pofle paftyrzie, dwoy byl vtyeffytel. Ay tot Eufebia, fynaczka meho prziemyleho, gmate f wamy, gehozto yakzto mne pofluchayte. Ont bude waff otecz, aby[8]) geho fynowe poflufny v mylofty, fe wfy pokoru a[9]) tychofty, y fe wfym take ponyzenym. kdyz ktera potrzieba bude mezy wamy, vtoczifcze myeite k nyemu. Proffymt waff take, abifte fnazny byly gednoftaynye duchowenftwye zachowaty w fwornofty pokoge, abifte gedno tyelo a geden duch we fpolczye byly. Tak iako fte w gedney nadyegy w hofpodynu powolany, nebo powolanye waffeho geden ieft buoh a otecz wfyech,[10]) gefus criftus, gemuzto famemu gyednyem[11]) fpolnym bratrzftwym zywy gfucze, zadayte fye flybyty. Protoz budtez geho nafledownycy iakzto fynowe myly, a chodte v mylofty, yakzto y on mylowal waff a dal fam fye za wy, aby waff wykupyl a aby vczynyl z was wzaczne nafledownyky dobrych fkutkow. kazdemu z waff day on myloft fwu podle myery darow fwych. Day wam take hofpodyn mnoznv[12]) roffu ducha fwateho, abifte fprawne frdcze gmyely k nafledowany geho. Otworz frdcze waffe hofpodyn w zakonye fwem a v p(25)rzykazanye fwem, abifte poznali geho, a czynyly geho wuoly, a on aby waff nykdy neopuftyl.

---

[1]) weywodu *O.* — [2]) duplex. — [3]) Na konci vyškrabáno *e.* — [4]) Prvé *y* z čehosi předěláno. — [5]) evangelizandi. — [6]) M. *pofkwrny.* — [7]) Na konci vyškrábáno *e.* — [8]) M. *a wy*, jak v *O* a *U.* — [9]) y *O* a *U.* — [10]) Původně psáno *wfwiech*, avšak druhé *w* podtečkvváno. — [11]) gedynym *O* a *U.* — [12]) M. mnoznye (abunde).

XLI.

Ti pak, ſynu myly euſeby, powſtan, powſtan, oblecz ſye w ſylu, poddan bud wzdy hoſpodinu, any geho tak myluy, aby nyeczo neſlechetneho czynyl. Spaſſenye twe na wieky buoh bude, aby prawda od tebe nykdy nezhynula, pokornyeſſy [1]) wſiech bud. Powzdwyhny na nebe oczy twu, zakon bozy wzdy bud w ſrdczy twem. Nerod ſye baty prziekor [2]) lydſkych, any poruhanye gych boy ſye. Budeſly vſſaty w hoſpodina, przygmes ſylu, a przide tobie perzie iakzto orlyczy, y budes letaty a nevſtanes. wſyeczky wieczy zakona bozieho bezpecznye mluwyty budes wſyem. Neboy ſye [3]) od oblycziege lydſkeho, nebot wzdyt ieſt hoſpodyn ſ|tyemy, ſ nymyzto ieſt ſprawedlnoſt; ſtupuget ſ nymy w hlubynu, a w okowach neopuſtyet gych, Ale od ſwodyczow bezpeczny gye czyny, a ieſt gym pomocznyk a obranczy^e w czaſſu ſmrty. wiernye, blaznywiet [4]) ſye ten ſmrty toto czaſſne, [4]) ktoz czygie ſye, ktoz dobrzie czyny. nye [5]) abych dale powiediel vprziemnygye: ktoz ſye bogy ſmrty teto, dobrze czynye; tent onoho prziebytka | nebeſkeho nenawidy. Ay tot vſtawugi czie [6]) nad tyemto ſborem, abi wiplel, witrhal, zkazyl to, czoz zle ieſt, rozpudyl y rozpraſſyl, a czoz hodne ieſt, aby vdyelal a ſtyepil. zagiſte, nebo hodne a potrziebne ieſt gyz tobie netreſkagicziemu [7]) byty, aby gyne bez przyſlowie treſktaty mohl, aby nemohl y zadny, [8]) kohoz treſkczes, rzieczy rzyeczy [9]) a rzka: a ty ſam takez [10]) czynyſſ.

Przyemluwa.

Tobie potom gyz bude wyeczſye vſſyle, Ale wieczſye take odplata. Bud ſtrziezew, [11]) mudr a ſtydlyw, hoſpodarzen [12]) a nauczytel. Nyzadnemu naſyle neczyn, ale wſyeczky rownye myluy; A tyem wiecz kazdeho, czym lepſy [13]) ieſt. Nebud ziadacz, [14]) ale vſkrownyeny, neſwarlywy, any lakomy. a ty take zwieſtuy ſlowo bozie ſlycznye. wſelyktere piſmo bohem dane vzyteczne ieſt k navczeny. Shleday a ſpatrz ſlowa, kteraz lydu kazaty gmaſſ. Takowe kazanye a zwieſtowanye platnot ieſt k navczeny, k treſktanye, ku oſwieczeny y k h^ladany w ſprawedlnoſty, aby ſwrchowany mohly [15]) byty ten, genz poſlucha, a we wſyech dobrych ſkutcziech aby navczen mohl byty. Nebt zagiſte ieſt geſus criſtus ſedie giczy na prawiczy moczy [16]) bozie, zewuge [17]) taynye ſwatoſty a naczuge [18]) wſemu vmyeny.

---

[1]) M. *pokornyeyſſy*, jak v *O* a *U*. — [2]) opprobrium. — [3]) *ye* z čehosi předěláno. — [4]) M. *teyto| czaſney lcka*, jak v *O* a *U*. — [5]) imo. — [6]) tye *O* a *U*. — [7]) M. *netreſktagyczymu*, jak v *O U*. — [8]) nizadny *U*. — [9]) Podruhé zbytečno. — [10]) Zatím podtečkováno: *kazes*. — [11]) sobrius. — [12]) hospitalis. — [13]) Za tím podtečkováno: *wieczſy*. — [14]) persequutor. — [15]) M. *mohl*. — [16]) Psáno původně: *moczy*, však prvé *z* podtečkováno. — [17]) zgewuge *U*. — [18]) M. *navczuge*, jak v *O* a *U*.

Pzyemluwa.

We wſiech wieczech, ſynku[1]) przyemyly, vkaz ſye przykladem dobrych ſkutkow, we wſyey ſwatoſty a dobrotye. Nebo kdyz hlawa nemoczna ieſt, wſeczko tyelo vmdleno bywa. Protoz abych na kratczie tye navczyl, kdyz boha ſye budes baty, tehdy twogy ſkutkowe wſyczky budu dobrzy.

XLII.

Otczy memu prziepocztywemu Damoſowy,[2]) byſkupu portunſkemu,[3]) kdyz budes pſaty, vczyn o mnye pamyet, aby mye w ſwych myel modlytwach. A take at neprzypuſty tomu dyelu zetlety, kterez takym vſylym gſem w hromadu twrdyl, od lydy zloſtnych a leſtnych, od nychzto z me mladoſty czaſto gſem wybygan byl[4]) protywenſtwym, toczis[5]) wykladow ſwateho pyſma abi branyl zkazyty kaczierziem.[6]) Sboru wiery ſwate aby mudrzie oſtrziehal, wieda to, ze powzdwyhnu ſye zly, chtyecz oſſydlyty duſſye ſproſtnych lydy, gyezto wymeſty[7]) na czieſtu prawu ſnazyl[8]) ſem ſye byl. Budut mluwyty vſty ſwymy a mecz magycze w ſwych rtech, nebo gſem onyemyel a vmlkl a vwrzen gſem w hrob, vſſypuge.[9]) wiernyet vſſamt v boha meho, nebo dobrotywy ieſt, zet neopuſty wiernych ſwych. Radoſt giſtye welyku gmam, vtyeſſenye, dovſſage do bozie myloſty, ze dywneho muzie a welykeho vmyenye a dobroty Auguſtyna, biſkupa ypponenſkeho, wſym ſwrchowanym y prawdu okraſleneho, po mnye oſtawugy, ſkrzie nyehozto welyke mamy dovſſanye w gezu criſtowy, ze ten powzdwyhne[10]) wiery waſſie. Gemuzto o mnye kdyz pſaty budes, teyto wieczi proſſ, At by iakzto wierny riczyerz, ſylny boiownyk,[11]) aby zle wieczy neprzyſly lydu naſſemu, gehoz buoh neday. Theodonyowy,[12]) rzymſkemu knyezety, a wſyem wiernym krzieſtanow[13]) gezu criſtowym y bratrzi w hoſpodynu mye porucz.

XLIII.

DOkonaw ta ſlowa muz przieſwaty, yaſnym hlaſſem k bratrzi[14]) ſye obratyw, y powiedye: Przyſtupte ſyem, at ſye waſſ dotknu, ſynaczkowe mogy, drziewe nezly od was poydu. Kdyz ſye pak przyblyzychu k nyemu, kazdeho z nych pleczma[15]) k ſobie przyklyczyw, iakz naylepe mohl, kazdemu

---

[1]) ſynu *U.* — [2]) M. *Damaſowy.* — [3]) Portuensi. — [4]) expugnatus sum. — [5]) Za tím podtečkováno: *wy.* — [6]) kaczyerzom *O.* — [7]) M. *wyweſty.* — [8]) *ſ* předěláno ze *z.* — [9]) dormiens. — [10]) powzdwyhuge *O.* — [11]) Vynecháno nejspíše: byl (pugnet). — [12]) M. *Theodoſyowy.* — [13]) M. *krzieſtanom.* — [14]) k bratrzim *U.* — [15]) Škrabáním později předěláno z *plecyma;* pleczoma *U.*

pokoyne dal polybenye. Potom tyſſie pozwzdwyh hlaſſu ſweho, (26) lybeſnym a iaſnym oblycziegem, ſpen w nebeſſa ruczie a k hoſpodinu obraczyw oczi, genz radoſty w ſlzach. plawachu, gie ſye mluwyty takto:

K hoſpodynu wola ſwati Iero.[1]

Myloſtny iezyſſy, ſylo ma, vtoczyſcze me, przygymately moy y[2]) wyſwobotely[3]) moy, ſlawo ma, w nyemz gſem nadiegy gmyel, wen gſem wierzyl y geho mſlowal, ſwrchowana ſladkoſty,[4]) twrzie wſye ſyly, y nadiege ma od me mladoſty. Powolay mne, wodcze zywota meho, a ya otpowiem tobye, ſtworzenye ruku twu, geſto gſy z gylu zemſkeho, ſtworzytely wſiech wieczi, ſtworzyl, gyezto gſy koſtmy a zylamy ſpogyl, gemuztos myloſt a myloſrdenſtwie vmyrage dal. poday[5]) prawiczie twe myloſty, przikaz a nemeſkay, hoſpodyne, nebo czaſſ ieſt, aby ſye prach v prach obratyl, a duch aby ſye k ſpaſſytely nawratyl, genz gey ſem poſlal. Otworz gemu wrata zywota, Nebo kdyz gſy za mye na krzyzy iako lotr pnyel, ty gſy ſlybyl mnye, aby gyey przygal. Protoz zawitay, moy myly choty, drziety tye budu a nepuſtymt, vwed mye w dom twoy. ty przygymately moy a chwala ma a powzdwyzenye hlawy me, ty gſy ſpaſſenye| me y pozehnanye[6]) me. przygmy mye, myloſrdny boze, podle mnoſtwie myloſrdenſtwy twich, Nebo wſak lotra k tobie vczyekagyczieho na krzyzi vmyerage przygal gſy.

Ieronymus ſwaty prawy:

Drziety tye budu, blahoſlawenſtwie me![7]) Slepczie podle czieſty wolagiczieho a rzkuczieho: ſmyluy ſye nade mnu, gezyſſy, ſynu dawidow, oſwiet ſwietlem wydyenye tweho wieczneho. O ſwietloſty neopat^r^na,[8]) gezto onen dobes,[9]) muz doſtoyny, nemage, wolaſſe a rzka: I ktera mnye ieſt radoſt, kdyz w temnoſty ſedym a ſwietla nebeſkeho newyzi? [O ſwietloſty zaduczie, bez nyezto nyenye ſprawedlnoſty, bez nyezto nynye[10]) y zadne pocztywuoſty, be[11]) nyezto nenye dobroty any mudroſty, oſwiet oczy mogy, abych nykdy w ſmrty nevſnul, aby nyekdy nerzekl neprzietel moy: prziemohl gſem proty nyemu. Teſklywa ieſt duſſye ma w zywotye mem mluwyty budu w horzkoſti duſſye me. Neduzyw gſem, nemoczen gſem, w chudobye zywot moy, koſty me iakzto na ſwarzydle[12]) rozkrzwyely[13]) gſu ſye. pro nyezto k tobie ſye, lekarzy, vtyekagy, vzdraw mye, hoſpodyne,

[1]) M. *Ieronym* (nedopsáno). — [2]) ſlawo ma y *U.* — [3]) M. *wyſwoboditely*, jak v *O* a *U.* — [4]) Prvé *ſ* předěláno ze *z.* — [5]) Psáno původně: *podday.* — [6]) dobrorzeczenie *U.* — [7]) Vynecháno neb nepřeloženo: sempiterna. — [8]) invisibilis. — [9]) Thobias *U.* — [10]) M. *nenye.* [11]) M. *bez*, jak v *O* a *U.* — [12]) in frixorio; na ſkwarzydle *O* a *U.* — [13]) rozſſkrzwyely *O*, rozſkrzwieli *U*; confrixa sunt.

a vzdrawen budu, fpaffyz mye|| a fpaffen budu, a proto ze w tye dovffam, nebudu fye ftydiety. Ba y kto ia gfem, prziemyloftny [1]) boze, genz tak fmyele mluwym k tobie? Hrziefnyk gfem, w hrzieffiech wefken porozen gfem y wykrmen gfem, mrcha gfem zhnyla, fud fem fmrduty, krmye gfem crwom.

XLIV.

Bieda mnye, hofpodyne, odpuft mnye. ktere by wytyezftwie tobie bylo, by bogygie fe mnu, y prziemohl mye, genz[to] fyrotek a chudy gfem iakzto mrwa przied wichrowym wyenym?

ODpuft wfyeczky hrziechy me a powzdwyhny z layna chudeho. zagifte, hofpodyne, acz fye lyby, tehdy rzku: Nerod mne k tobye vtyekagiczieho honyty, nebo ty gfy buoh moy; tyelo twe z tiela meho a kofty twe z kofty mich. proto wfak neopuftyeye [2]) prawiczie otczowy, przigednals mye czlowieczenftwy, vczynyw fye czlowiek a buoh prawy tyem, gymztos byl, oftaw w gednoftayne a w gedney ofobie. A to zes tak mudru a nedomyflygyczy [3]) wiecz vczynyls, Proto gyedyne abych fye k tobie vtyekal yakzto bratru, aby mnye tweho bozftwie mylofrdnye vdyelyl vczaftenftwym? Pro nyezto powftan, pomozyz my, hofpodyne; powftan, neodpu|zyg mne az do fkonanye. iakzto gelen zada k wodam ftudnycznym, tak ziezywa [4]) ieft duffie ma k zyewey ftudnyczi. proffit tebe, abi naczierala [5]) wody z ftudnyczie w radofty z ftudnycz fpaffytelowych, aby wiecze zyezywa [6]) nebyla, kdyz przide a zyewy fye przied twym oblyczyegem. Pane myly, kdy [7]) nawratyff duffu mu od zloczynftwie gych a od lwow gedynku mu?

Ieronymus mluwy:

E bi hrzieffy mogy wazeny byly, gym[y]zto [8]) fem hnyewu zaflufyl, na wazie, a ta truchloft a fmutek, ktere gfy pro mye trpiel, iako pieffek morzky me zawynyenye wieczfye ieft Pro nyezto budefly a zdaly [9]) fnad wiecze czakaty, toczis mym prodlenym, fmutek naleznu a boleft. Przied, [10]) radofty duchu meho, abich w tobie bil vtieffen. ziew czieftu [11]) twu, meho frdcze radofty, nalezny frdcze w tobie zadoft mu. Iakez fluha czaka dokonanye dyela fweho, takez y ia czakam tebe. Przid zadoft ma przied opatrnoft [12]) twu, hofpodyne, aby byla wztye[ze]na ruka twa, aby mye fpa-

---

[1]) przyemyloftywy *O* a *U.* — [2]) Psáno původně *neodpuftyeye*, *d* podtečkováno. — [3]) inopinabile. — [4]) zyznywa *O* a *U.* — [5]) hauriat. — [6]) zyznywa *O* a *U.* — [7]) kdyz *O* a *U.* — [8]) gymfto *O* a *U.* — [9]) M. *zadaffly*, jak v *O.* — [10]) M. *Przid.* — [11]) misericordiam. — [12]) in conspectu.

ſſena vczynyla. Ay tot ſem czlowiek przychozy z ierycha, genzto iat, ranyen a za mrtwa puſczen od lotrow gſem. Ba ty, myloſtny ſamaritane, [27] przygmy mye, neb gſem przielyſſ hrzieſſyl w zywotye mem A zle wieczy gſem vczynyl przied tebu. Nechtyel ſem tebe znaty, ze gſem tak welykemu twemu dobrodyeny nebyl wdyeczen. Tebe gſem nechwalyl, iakz ieſt doſtoyno bylo, ſnad mnohokrat prawdu zamlczaw w mem ſrdczi. kdyz gſy tlukl k dwerzyem meho ſrdcze, lenyw gſem byl, abych tye przygal nawraczygyczyeho ke mye ſye. Tyelo ſmrdute a zhnyle iakzto ſtyeni [1]) zhynugycze przielyſnu zadoſty gſem mylowal. Prazdnymy ſlowy ieſt [2]) mych gſem poſᵏwrnyl, myſl ma nebyla ieſt wzdy w ſwiedecztwy zakona tweho. neodwratyl gſem oczy mu tak, abich nykdy [3]) geſſynoſty [4]) newydyel. Uſſy mogy k negeſſytnoſty [5]) ſlowom nyekdy gſem prziklonowal. Ruku mu ku pomoczi blyznyeho meho neztahl gſem. [6]) Noham [7]) gſem k zloſty biehal. I czo wiecze powie? od paty nozne az do wrchu nenye we mnye zdrawie, Nebo wiernye, by byl na drziewu ſwateho krzyzie vmyerage mnye nepomohl, Doſtoyna ieſt byla duſſie ma v pekle przibywaty. [8])

Przyemluwa.

Iaz, zmyloſtny iezíſſy, gſem vczaſten mzdy drahe, zeſſ krew ſwu drahu prolyl pro mye, hrzieſſneho, prolyl; newzhrzey mnv hrzieſſnym. Iat ſem owczye, geſto gſem bludyla na cyeſtye; oſtrziehay gye, dobry paſtyrzy, a vwed gy w owczynecz twoy, aby ſprawedlyw byl w rzeczech twych. wſak ſlybyl gſy my, ze, kteruzkoly hodynu hrzieſny wzdechne na ſwe hrziechi, ſpaſſen bude. Boleſtny vczynyen gſem, zloſty me wyznawagy tobie, a hrzieſſy mogy przied tobu [9]) gſu. wyernye neygſem doſtogen ſynem twym byty nazwan, nebo w neby y przied tobu gſem ſhrzieſſyl. Sluchu memu day radoſt a weſſele. Odwrat oblyczyey twoy od hrziechow mich. ſhlad zloſty me podle myloſrdenſtwie tweho welykeho. Neodmyetay mne od oblycziege ſweho. ne podle hrziechow myeh vczyn mnye, [10]) Ale ſpomoz my, boze, ſpaſſytely moy, a pro czeſt gmene tweho wyſwobod mye. Dobrotywye vczyn w dobrey woly twey, abych przyebywal w domu twem wſeczky dny zywota meho, abych na wieky wyekom ſ przyebywagyczymy w nyem chwalyl tye.

[1]) M. *ſtien*, jak v *U.* — [2]) M. *vſt*, jak v *O* a *U.* — [3]) M. *nyekdy* (aliquando). — [4]) M. *geſſytnoſty.* — [5]) M. *negeſſytnym* (inutilibus). — [6]) Nepřeloženo aneb vynecháno: multoties. — [7]) M. *Nohamy*, jak v *O* a *U.* — [8]) M. *przi͡ebywaty.* — [9]) V latině: coram me. — [10]) Vynecháno aneb nepřeloženo: neque secundum iniquitates meas retribuas mihi.

Przyemluwa.

POwſtan, przyblyz ſye, zenychu naymyleyſſy duſſye me, a nerod znamenaty, bych [1]) czrn neb ſmyed byl mymy hrzi echy. vkaz mnye obiyczey twoy. powzny [2]) zwuk twoy [3]) ſladky, a twarz twa okraſlena. Neodwraczuy geho ode mne, a odſtupuy [4]) w tuto hodynu od ſluhy tweho. Newyday mne w duſſye protywugyczie ſye mnye. Czakam tebe, hoſpodine. Douffam widyety dobre wieczy hoſpodynowy w zemy zywich. Pro nyezto zawytay, moy myly, wyndy[em] na pole, wezmy, [5]) ktwely wynnyczie. Obrat placz moy mnye w radoſt. Przychyl ke mnſe vcho twe, przyblyz ſye, aby z tohoto hubeneho a placzlyweho vdola wytrhl mye.

XLV.

Przyemluwa.

S Tyemy rzeczemy muz przieſwaty ſ uſtawicznym placzem a z rukama wzdwyzenyma na nebeſſa pomlczal ieſt. Potom pak wzezrzyew na bratry y weczie: Przykazugy wam, ſynowe mogy prziemyly, ſkrzie mocz a gmeno boha gezu criſta, aby tyelo me, kdyz vmrze, naho pohrzebly w zemy blyzko podle geſlyczek boziech, aby ſye tam nawratylo, odnyadwadz [6]) ieſt prziſlo. Nah gſem odtawad prziſſel, nah ſye tam nawratym zaſſye. ztowarziſſe zemye, przitowarzyſſyty kameny. [7]) Ano wſak wſelyktera wiecz k ſobie podobna od | przyrozenye k ſwey podobnye [8]) ſye tyehne. Opiet proſſym was, pany mogy myly, abiſte tyelo krale nebeſkeho ſyem przyneſly, abich w ſwietle [9]) geho ſwietlo widiel, at ſtwrdy na mye oczi ſwogy, at my da rozum a nauczy mye na teyto czyeſtye, genzto nynye, wygda, gyty mam.

Przyemluwa.

Tehdy geden z bratrow przyſtupyw k myeſtu, przyſtupſw k myeſtu [10]) przieſwatemu, tu kdez tyelo bozie ſtaſſe, przyneſſe tyelo. Tehdy ynhed kdyz muz bozy to opatrzy, ynhed ſ pomoczy naſſy rozproſtrzie ſye na zemy, a hlaſſem y placzem, yakzto mozieſſe naywiecz, wolaſſe a rzka: Ey

---

[1]) Za tím podtečkováno: *cr.* — [2]) Psáno původně: ppowznyk, načež prvé *p* a *k* podtečkováno. — [3]) Vynecháno aneb nepřeloženo: in auribus suis: vox tua. — [4]) M. *neodſtupuy,* jak v *O* a *U*; ne declines. — [5]) M. *wizmy* (videamus, si floruit). — [6]) odnyewadz *O*, odkudz *U.* — [7]) Societur terra terrae: non licet terram sociari lapidibus. — [8]) suum simile. — [9]) Na konci *o* škrábáním předěláno nedokonale v *c.* — [10]) Podruhé zbytečno.

moy myly pane, gezu criſte, y kto gſem ya, ze bych doſtogen byl, aby ty wſel pod mu ſtrziechu? y zdaly ieſt toho zaſlulyl[1]) hrzieſſny czlowiek? wſak[ff] ty moyzyeſſowy nechtyels tebe w gednom mzeny oka vkazaty; procz nynye tolyk ſye pokorzygeſſ, aby trpiel k czlowieku ſtupity neprawemu[2]) a hrzieſnemu? a netolyk ſ nym gieſty chczeſſ, nye ſameho ſye dawaſſ a gieſty ſye welyſſ gemu. zagiſte, pane, neyſſem doſtogen toho; Nebo y czyly ia lepſy gſem nezly wſyczkny otczowe mogy, gymzto ſye to neſtalo?

XLVI.

A kdyz [28] ſye knyez k nyemu przyblyzi, powzdwyh ſebe muz ſlawny[3]) na ſwogy kolenye, ano gey drzie wſyczkny, welykymy ſlzamy a wzdychanym, a yakzto naywiecze moha, w ſwe prſy ſye tluka, y wecze tak: Ty gſy buoh moy a pan moy myly, genzto pro mye vkrutnu ſmrt trpiel. czyly zda ſnad gyny? Ba wiernye, ty gſy ten, genz ſam przied czaſſy[4]) bohem gſa a bez poczatka porozen gſa wiecznye od boha otczie newzpytawym[5]) porozenym, genz z otczem a ſ duchem ſwatym geden a gednoſtayny gſy buoh, tymz oſtawage, gymztoz byl y gſy, w ſchranye a w ohradye matky gedynke dyewky marye zawrz[y]en gſa, czlowiekems ſye vczynyl, iakzto ya ſem nynye. Ale ty wiernie y czlowiek gſy prawy y buoh gſy; Nebo zawyerne taks w zywotie dyewczyem czlowieczſtwie przygal, ze bez czlowieczſtwie nebils buoh, any bez bozſtwie czlowiek, toczyſſ ze by rozdyelnoſt byla ktera, Ale ſpolecznyes byl weſken ſ obogym.[6]) Nebo kterakkoly czlowieczſtwie[7]) nebylo by bozſtwye any[8]) czlowieczſtwie,[9]) neyſu pohanyeny natury proto neb porod, kakzkolywek byla by y ieſt w tobie taazz a gednoſtayna oſſoba, toczys tyem przygetym bozſtwie | y czlowieczſtwie[9]) nynye[10]) nyzadny rozdyel, Ale gednoſpoynoſt gednoho bozſtwie y czlowieczſtwie[11]) ſtala ſye ieſt bozkym czynem, ze boh y czlowiek gſy w gednoſtagenſtwi gedne geſſczby;[12]) Pro nyezto czlowiek gſy a bratr moy. zawierne tak ſy[13]) hlad trpiel, taks zyezyw[14]) bil, taks plakal a me nemoczy na ſſobye gmyel, iakzto y ia. Ale wſak w tobie nemocz hrzieſſenye a nedoſtatek nebil ieſt, yakzto we mnye; w tobie tyeleſtnye neb w twem tyeleſenſtwie bila ieſt y ieſt plnoſt wſye myloſty. Neb zagiſte ne v myeru myloſt tobie byla dana, ale ſpolecznye. Zawierne duſſie twa, iak[15]) ieſt ſgyednana a ſpogena bila ſ bozſtwym nerozlyczne,[16]) ſwrchowanye, wſeczko ieſt vmyela a wſeczko ieſt mohla to, czoz bozſtwie mohlo. gelykoz k bozkemu przyrozeny, ieſto w tobie ieſt, bohu otczy wiecznemu rowen gſy, Ale pro to czlowieczſtwie,[17]) kterak przygal[18]) pro naſſe ſpaſſenye, menſi

[1]) M. *zaſluzyl.* — [2]) publicanum. — [3]) przyeſlawny *O* a *U.* — [4]) czaſſem *U.* — [5]) ininvestigabili. — [6]) w obogym *O* a *U.* — [7]) czlowieczenſtwie *U.* — [8]) Za tím vynecháno: *bozſtwye* (divinitas). — [9]) czlowieczenſtwie *U.* — [10]) M. *ncnye* — [11]) czlowieczenſtwie *U.* — [12]) substantia. — [13]) Po straně později připsáno. — [14]) zyznyw *O* a *U.* — [15]) tat *O* a *U.* — [16]) M. *nerozlucznye.* — [17]) czlowieczenſtwie *U.* — [18]) M. *przygals.*

gfy, Any wfak proto f nym w ktere vbyehuges ponyzenye. Nebo ty ten gfy zawierne, nad nymzto, kdyz Ian tye w iordanye krzftyeffe, f rychlofty hlas otczie nebefkeho powznyel ieft a rzka takto: Totot ieft fyn moy mily, ‖ w nymzto my fye ieft dobrzie flybyl, geho poflufny budte. A duch fwaty na tye sftupyl iakzto holubyczka a tye f otczem bohem w gedney podftaty [1]) neb geffczbie rowna gfucze vkazal a wylfczyl.

mluwy fwaty Ierony. [2])

TI zagifte, myly gezyffy, hroznus fmrt w tomto tyele, gefto tuto nynfe opatrugy,[3]) na fwatem krzyzy gfi przygal, aby tu fmrt, kteruz[4]) gfem ya mymy hrziechi vpadl, zkazil, aby ftarich otczow duffie, genzto mocz dyabelfka v prziebitcziech prziedpekelnych drzyeffe, nawratyl, a wfeczko lydfke pokolenye, gefto v wiecznu fmrt padlo bieffe, prolytym krwe twe drahe za mye k zywotu wiecznemu aby przywolal. kterez tyelo twe fwate z toho hrobu, w nyemz hrzbyelo,[5]) trziety den wftalo a prziegiftu giftoft[6]) vkazalo fweho wzkrzieffenye, kteruzto gyftofty naffie wiera ftw^o^rzena ieft a nadyege przyfporzena tak, iakz fy ty neporuffeny a nefmrtedlny wftal,[7]) takez y my wftaty mamy. Ty zawierne, myloftywy a dobry hofpodyne, po twem dywnem a oblaftnyem[8]) wzkrzieffeny, cztyrzydczyety dnow dokonaw, gyftymy a zrziedlnymy[9]) y mnohymy | znamenymy fwe gifte a wierne wzkrzfyeffeny gfy y plnofty vkazal. Day, by zadna temnoft negyftoty newznykla na nebeffa, wfyeczky na tye apoftoly patrzygycz^y^e y gyne[10]) k tomu fwu moczy welebnu a zwlafty gfy wftupyl, mnye gfy wrata rayfka otewrziel, na prawyczy v boha otczie gfy fye[11]) poffadyl tu, kdez bez fkonanye na wieky prziebywaff.

XLVII.

wiecze nad tof ty, dobry gezyffy, od boha otczie fudczis vczynyen zywych y mrtwych. Iakzto w ten den wftupyl gfy na nebeffa, takez w ten tr^a^affuty[12]) den a hrozny fudny ftupis,[13]) nawraczuge kazdemu podle vczynkow[14]) gych, ktere gfu przied tobu czynyly. Tehdit padnu kraly przied tobu, mocz twu wyducze. nye take bude panftwie twe, ze ty, gefto tobu nynye wzhrzegi, tebe fye wfyczkny tehdy budu baty.

---

[1]) M. *podftatye*; *d* a *y* z čehosi předěláno a na konci vyškrábáno *y*. — [2]) M. *Ieronym*. — [3]) opatrzugy *O*; cerno. — [4]) M. *w kteruz*. — [5]) jacuisti barathro. — [6]) certitudinem. — [7]) wfftals *O* a *U*. — [8]) singularem. — [9]) M. *zrzietedlnymy*, jak v *U*; lucida. — [10]) cernentibus discipulis. — [11]) Po straně připsáno. — [12]) tremendo. — [13]) T. j. *fftupis* (descendes). — [14]) opera.

O zuffalſtwy lydy zyi[1]) *ſwieta tohoto, geſto ſye zlym chlubye, tato ieſt capytola.*

I czoz pak nezczaſtny lyde [2]) tehdy rzku, genzto nynye, kdyz czo zleho vczynye, chlubie ſſye, wieducz tye wſeczko opatrzigyczieho, gymzto wiecz potom nyzadneho lekarſtwie myloſrdenſtwie od tebe nebude vkazano? I czo rzku hubeny hubenczy [a] nezczaſtny [29] przied twym oblyczyegem mocznym wſeczko ſpatrzigyczym [3]) a, czoz ſprawedlneho geſt, ſudygyczym, geſto weſken czaſſ ſwoy w hrzieſſyech tohoto ſwieta a w geſſytnoſtech ſu ztrawyly, wiecz bohaſtwie [4]), wiecz klamow marnych nezly tebe ſye nadrziecz, [5]) wiecze ſyny a dczery a ſwieta tohoto chwalu czaſnu nezly tye mylugycz. Ach bieda, bieda, y czo tomu rzku, kdyz twuoy oblyczyey proty nym hnywywy [6]) opatrzie, kdyz tak vkrutneho ſudu budu czakaty, kdyz gye z naymenſieho pomyſlenye gych wlaſtnyeho [7]) ſwiedomye bude treſktaty, kdyz zaſtup dyabelſky a wſelyktere ſtworzenye ſpolu na nye budu zalowaty, ze tye, boha myloſtneho, ſwymy hrziechy hnyewagicz rozhnyewaly, kdyz ynhed vzrzie, iakz ſud wydan bude, ze muky pekelne na wieky gmyety budu, gychzto tyela ſpolu ſ duſſemy ſ dyablem bez ſkonanye muczena budu, y zadneho [8]) otawad na wieky ſmylowanye neczakagycz? Ey bieda, bieda tyem, genzto toto [9]) tak w kratkem czaſku ſbozym tyemto zemſkym opogywſe ſye nebo zbohatywſe ſye, mrzkym tyem ſwym ſbozym chudobu od chudych neodzenu, gyem tyem gmenym [10]) pomahagycz, nye brzo nad to ſwym zameſkanym gy zameſkawagycz, chudoby [11]) | gym przyczynygycz zuffale, a tak w hlupa howada ſye promyenygy, ſwu nemyloſty toczis. bieda, bieda tyem, genzto aſſa ponye bazny pekelnu a ſtrachem tyem neprzieſtanu hrzieſſyty a tweho hnyewu proty ſobye wzbuzowaty, [12]) kdyz nechtye pro myloſrdenſtwie twe toho vczynyty, iakz gſu dluzny.

O bozyem tyele, ze tyz buoh na oltarzy ieſt, iako wſudy panugyczy, tato przyemlu.[13])

ALe kterak, myloſrdny gezyſſy, gehozto taka ieſt welebnoſt, tak ze gye nyzadne ſtworzenye nemoz wymluwyty: nebe, morze y wſeczko, czoz w gych obklyku [14]) lpy, tebe ſtyehnuty [15]) nemoze, genzto tyzz [16]) a gedno-

---

[1]) *zyi* zbytečno. — [2]) newyerny lyde a neſſczaſtny *O.* — [3]) Na hořejším okraji připsáno s patřičným odkazem — [4]) M. *bvhatſtwie.* — [5]) nadrzecy *O.* — [6]) M. *knycwywy*, jak v *O* a *U.* — [7]) M. *wlaſtnye.* — [8]) Za tím podtečkováno: *o toho.* — [9]) *toto* přebytečno. — [10]) Snad m. *gmyenym*; gmenem *O* a *U.* — [11]) ne brzo nad to ſwym chudoby *U.* — [12]) Za *u* vyškrabáno podtečkované *o.* — [13]) Nedopsáno, m. *przyemluwa.* — [14]) ambitu. — [15]) capere. — [16]) Za tím podtečkováno: *ty.*

ſtayny wſudy, w kazdem myeſtye przitomnyeiſſy,[1]) any wnytrſ zawrzyen moha byty any zewna[2]) odluczen, Ale takaz[3]) na prawycy otczowie blahaſlawnoſt[4]) a chwala wſyech myeſczan nebeſkych gſy, genzto twe wyſſoſty twarz opatrzigy; yakyz na zemy gſy pyedy gy[5]) obklyczygye, zawierage, Tyzz a gednoſtayny na morzy a[6]) na hlubynach bezednywych[7]) wſeczko k ſwey lyboſty zachowawage a zprawuge, tyzz v pekle mocznye panuge gſy, pod tak ſkrownu a kratku kratkoſty ſmyeſtnawas ſſye, nedyelnye,[8]) Ale czʸele, ſwrchownye a nerozlucznye.

XLVIII.

O tom, kterak ſrdczem ma byty wierzeno, ze na olta‖[9]) weſken criſtus ieſt.

O newymluwení dywow, wſyech nowyn nowyno! oczy w tobie byeloſt wydyta,[10]) okuſſenye czyge chutnoſt,[11]) powonyenye wony, a dotczenye tenkoſt[12]) naleza, Ale ſluch ſkrzie wieru ſrdczy znamenawa ty gyſte wieczy[13]) nepaſtne[14]) gſucze. Ty wieci zagiſte ſkrzie ſamy ſye gſu przypadne neb napaſtne[15]) bez podlohy,[16]) nebo ne yako lydſkym ſmyſlem chleb gſy tu na oltarzy przipaſtnye, ale weſken criſtus, genz cziely iakzto na neby na prawycy v boha otczie przyebywas buoh a czlowiek. zdraw bud, chlebe zywota wieczneho, genzto gſy ſ nebe ſtupil, dawage ſye doſtoynye przygymagyczym zywot wieczny ne iako mannv, geſto na puſczy otczom naſſym dal gſy, ot nyehozto wſyczkny, ktoz gyedly, zemrziely gſu ſmrty; Ale zagiſte ktoz tye doſtoynye gedye a przygymagy, aczly ſmrty tieleſnu duſſye od tyela ſye rozdiely, wſak nevmrze na wieky, nebo to giſte rozluczenye nenye ſmrt, ale z ſmrty do zywota ieſt prochod. Protoz ktoz tye duoſtoynye przygyma, vmyrage tepr[17]) ſ tebu wiecznye poczne zyw byty. O kterak prziedraha ta ſmrt ieſt tu, kdez drziewe, nezly lyde vmrziely by, zywy byty poczynagy | tepr[17]) znowa wiecznye.

O doſtoynem przygymany tyela bozieho.

Ty gſy chleb angelıky, ty twym wydyenym angely krmyſſ, ty oſlawugeſſ. ty gſy krmye duſſye, a ne tyela; naſſyczuges myſl, ne brzycho.

---

[1]) Za tím vynecháno: *gſy.* — [2]) extra. — [3]) takz *O.* — [4]) beatitudo. — [5]) *yakyz — pyedy gy* připsáno po straně s patřičným odkazem. — [6]) y *O* a *U.* — [7]) in abyssis. — [8]) non particulariter. — [9]) M. *oltarzy,* jak v *O* a *U.* — [10]) Psáno: *wydyeta,* později *e* podtečkováno a částečně vyškrabáno; widie *U.* — [11]) saporem. — [12]) subtilitatem. — [13]) *znamenawa ... wieczy* připsáno po straně s patřičným odkazem. — [14]) non fore accidentia. — [15]) nepaſtne *O* a *U*; accidentia. — [16]) sine subjecto. — [17]) tepruw *O* a *U.*

ktoz w tobie nebywa naſſyczen ten rozlycznymy cztnoſtmy, padenym, hrzieſſenym nemoczen gſa lezie w hrzieſſyech. ktoz tye gye, iakz ſluſſye, wſye [1]) geho promyenyges, aby twu vczaſtnoſty bohem byl. Ale wſak w nyeho ſye nepromenyges, iakto [2]) gyna czyny krmye tyeleſna, Ale ktoz tye nedoſtoynſe przygymagy, zawierne k ſwemu pohorſeny a k ſwey muczie tye druhe [3]) krzyzygy, ne proto, abi tye to gedenye rozſudylo, nebo gyz owſem neſmrtedlny a netrpyegyczy ſy ty, toczis gych zlym przigymanym mocz twa nenye menſye, ale gich muka ieſt wieczſſy.

XLIX.

Ey bieda, myly pane, hoſpodíne, czoz pak rzku o tyech wiecze? Ba kolyk [4]) dnes knyezy tye na ſwatem oltarzy gyedie, iakzto maſſo dobitczie a ptaczie, nye wiecze geſto horſye geſt, w noczy zenſkych mrzkych [5]) ſkutkow pozywagícz, a tye pak zytra poſkwrnyemy [6]) vſty gyedye. Ba y kde ſſye tagiſſ, hoſpodine, ſpyſly zda, czy [7]) bdyſſ? y zdaly [30] ieſt ta obiet tobie wzaczna y zdaly vſlyſſys modlytwu gych ſ nebe a ſtolyczie twe welebnoſty? zawierne, chtyelly by tey obiety, lez [8]) by byl a towarzyſſ hrzieſnych.

O tey obyety.

PRo nyezto kdyz gſu ſprawedlne rzieczi twe, o [9]) hoſpodyne, kterez gſy mluwyl ſkrzie vſta proroczie, a kdyz take ſprawedlne proſby gedynke vſlyſſyety hotow gſy, a kdyz take ſprawedlne proſby [10]) a kdyz take prawda lyby ſie tobie, ta giſta obyet ma [11]) prziekazena byty, aby nebila, kakzkolywek w ſobie a y [12]) przyrozeny wſem geſt dobra, a od nyzadnych knyezy zlych poſkwornyena [13]) nemoz byty. Nebo zloſt nyzadneho knyezye zleho neb gyneho nerozſu*u*ge te ſwatoſty a obiety, toczis nepohor*ſuge. Pro nyezto ta giſta obiet bywa ku pohorſeny a k zatraczeny knyezie zleho, nye geſczy wiecze any tyem, za nyezto ſye ta obiet obietuge, przieſprawedlnye mluwiecze, proſpieſna ieſt. Nebo ty, kteryz znagícze knyeze toho prziebitek a obicziey, y nutye gey za ſſye tu obiet obietowaty, gſu gych hrziechow y muk vczaſtny. O prziewelyka a newzpitagyczye [14]) ſwatoſty! chlebe [15]) nepaſty, | toczis to zgednanye k chlebu przichodne na czatky [16]) zlamany bywagy, wſak w kazdey czaſtczye ziely, weſken a neroz-

---

[1]) wſſieho *U.* — [2]) yakzto *O*; iakozto *U.* — [3]) iterum. — [4]) kolyk gych *O.* — [5]) Za tím psáno: *hrziechow*, což později podtečkováno. — [6]) M. *poſſkwrnyenymy* jak v *O* a *U.* — [7]) czyly *O* a *U.* — [8]) M. *lharz* (mendax). — [9]) *o* po straně připsáno. — [10]) *a kdyz . . . proſby* zbytečně se opakuje podruhé. — [11]) M. *maly*, jak v *U.* — [12]) M. *w*, jak v *O.* — [13]) M. *poſkwrnyena.* — [14]) inscrutabile. — [15]) Snad m. *chlebne*; nepaſtny *O* a *U*; panis accidentia. — [16]) M. *czaſtky*, jak *O* a *U.* Za tím podtečkováno: *lamaty.*

dyeleny tu ieſt criſtus, yakzto ieſt y drziewe byl. O klamanye ſmyſlow lydſkych! ty czaſtky, geſto zlamany bywagy, zadagy[1]) ſye w tobie napaſty[2]) gſucze, to wiez przyhodne,[3]) ale wſak any zlaman any poruſſen bywa proto. Tye[4]) zubom ſye zda,[5]) by tye gyedly iakzto chleb tyeleſny, ale wſak nykdy nebywa ſnyeden.

O tom, ze tu czyely buoh ieſt w tom chlebe,[6]) iako na neby ieſt, capytola.

O hody prziedrahe, na nychzto pod twarnoſty[7]) chleba a wyna cziely criſtus, boh a czlowiek przygat bywa. A tak weſken w chlebney twarzy[8]) a weſken w czaſtkach geho, a v wynney twarnoſty a w kazdey kropy ieho, iakzto w chlebie weſken y w czaſtkach geho, tak v wynney twarnoſty a w kazdey kropy geho ſpolu weſken a cziely ieſt criſtus. zagiſte, wſeczek ſwrchowany a cziely, pod chlebuowu twarnoſty a pod kazdu kteruzkoly naymenſy czaſtku ieſt prawy boh a prawy czlowiek. A take weſken w twarnoſty wynney a w kazdey kropy geho czie||le a bytedlnye prziebywa, tak ze tam y tuto weſken ieſt weleſlawenſtwym moczy ſwe przieſwate, nykdyez menſy, nykdyez wieczſy, nykdyez wyſſy. O krmye przieſwata, genzto, ktoz ſprawedlnye gye, bohem bywa, toczis podle vczaſtenſtwie, podle propowiedenye onoho ſlowa ,geſto prawy: Ia gſem rzekl, ze bohowe ſte a ſynowe naywieczſſieho wſyczkny wy. Ba wiernye, ktoz tye ſprawedlnye gye, wyſwobozen bywa od zleho, naplnyen bywa dobreho, a neſmrtedlnym giſtie vczynyen bude. O przieſwata naſſeho putowanye czieſto, genzto czieſtu z neſlechetneho tohoto ſwieta gda czlowiek y doyde towarziſtwie w nebeſkem ieruzalemye. Otczy naſſy, mannv na puſczy gedſe, do ſlybene zemye neprziſly gſu, Ale ktoz tye ſprawedlnye gedye, budu chodyty w tey[9]) ſyle az do hory bozye oreb, toczis do nebes. O gyedlo przerozkoſne, w nyemzto wſye chut y wſwie[10]) wonye ſladkoſt ieſt, pochutna wſyczku lahodu, wſeczko lekarzſtwie, wſeczko obzywenye y wſeczko po vſſyly odpoczynutye, nye y wſeczko, czoz ſye moz zadaty, zadanye gmagycy w ſobie.

O[t] *ch*[l]*eba tohoto vzytku przyemluwa toto ieſt.*

O myly criſte, ty zagiſte gſy zywot zywy, ſladky, myly a yaſny, bitnoſt zywota dawage. Nye ty gſy ten zywot prziedrahy, gymzto wſelyktere ſtworzenye ieſt zywo, bez nyehozto ieſt mrtwo. Twe wonye chutnoſt[11])

---

[1]) M. *zdagy*, jak v *O* a *U*. — [2]) accenditia. — [3]) Psáno vlastně: *przychodne*. — [4]) Snad m. *Tyem;* Ty *O*, Tu *U* — [5]) Nadepsané *a* a *b* znamenají, že se má čísti: *zda ſye*. — [6]) M. *chlebye*, jak v *O* a *U*. — [7]) sub specie. — [8]) specie. — [9]) M. *w twey*. — [10]) M. *wſye*. — [11]) suavitas.

nemoczne a mdle obzywuge, a twe pochotnofty fladkoft zdrawy a prziefylny czyny zemdlenye hrziechem. Ty gfy to fwietlo nepochiczigiczie,[1]) gefto wfelyktereho czlowieka na tento fwiet przichozygiczieho offwieczuges.

L.

Tobiet ieft, myly pane, wfeczka mocz wfudy, twet ieft wfelyktere kralewftwie na wfe ftrany. Przied tebu wfelyktere ftworzenye kolenye fwogy klanye. wfeczko, czoz chczeff, y na neby·y na zemy, mocznye y na morzy y na propaftech czynyff. Nyczehoz nycz nenye toho, czo by woly twey fye protywilo. w tobie a z tebe a fkrzie tye wfeczko a fkrzie tye[2]) ieft, a bez tebe nyczfe. Pro nyezto ey nu, wierna duffie, raduy fye, ba raduy fye, nemefkagicz tyechto rozkoffy paftwamy. Nebud lenywa krmyty fye, tyechto hodow kwaffu pozywaty, na nychzto ne maffo bykowe any kozlowe, iakzto nyekdy w zakonye bieffe, Ale tyelo fpaffytele tweho k gedney[3]) klade fye przied tye. O znamenye [31] nedomnyenye mylofty, Ay tot tijz dawatel iako y danye, tijz darcze iako y darowanye. O kterak welyka fladkoft ieft, hofpodyne, genzto gfy fchowal bogyczym tebe a dokonal gfy nadyegi gmagiczym w tobie.

O bozyem tyele[4]) *toto capytolu.*

O krmye przienaywyffie, wfye chwaly, wfeho nafledowanye, wfeho modlenye, wfye welebnofty, wfeho powiffenye, wfeho do kazdeho wierneho obklyczenye, a k tomu wfyech chwal, od kazdeho prziedoftoyna a wzwyfena[5]) wfyemy chwalamy, twrdye wnytrznofty[6]) frdeczney gmagyczi byty zawazana! Vpadl czlowiek fkrzie zapowiedyenu[7]) krmy v pfotu wiecznu, a fkrzie tye powzdwyzen k chwale wieczney. Ty zawierne w fprawedlnych, a v bazlywych[8]) prziebywaff myfleny. Ty hubeneho, pyfneho a purneho[9]) nenawidiff, a[10]) bohateho a tobu nenaffyczeneho w geffytnoft vpufczuges precz od tebe, toczis zamyetage. Ty chudeho, fprawedlneho, myloftneho a tycheho fytofty domu tweho fczedreho y wfym bohatftwym nafyczuges w tobie, a fkrzie tye ieft fud prawy a fprawedlny. S tobu mudroft a ffyla a wfeczko wytyezftwie, fkrzie tye fwiety kralugy.[11]) fkrzie tye fprawedlny proty neprzatelom | muznye bogygy.

---

[1]) Psáno vlastně: *nepochigiczigiczie,* ale prvé *gi* vyškrábáno; incomprehensibilis. — [2]) *a fkrzie tye* podruhé zbytečno. — [3]) M. *gedenye.* — [4]) chlebye *O* a *U.* — [5]) *y* předěláno z *u.* — [6]) T. j. *w wnytrzynofty* (in visceribus). — [7]) Škrábáním z čehosi předěláno. — [8]) eruditis. — [9]) superbum. — [10]) *a* zbytečno. — [11]) Nepřeloženo anebo vynecháno: in coelestibus. Per te doctores praedicant.

O tom, kterak pyſne tupy tento chleb ſwati a pokorne wyſſy.

Ty piſneho a moczneho ſſazuges ſtolyczie geho pychy, ty pokorneho a ſpraweldlneho [1]) powyſſyges. S tebut gſu wſeczka bohatſtwye, ty, ktoz tye mylugy, ty myluges. ktoz k tobie czyſtym ſrdczem bdye, ty tye nalezagy, nebo ſproſtnymy [2]) a ſ tychymy ſrdczi ti chodyſ.[3]) Tis ſam prziede wſym poczatkem, wſiech wieczy bils y gſy ſkonanye y poczatek. Ty ſam wiecznye od boha otcze poczatek [4]) gſy. O kterak welmy blahoſlawehye gſu ty wſyczkny, ktoz tye mylugy, geſto nycz gyneho mymo tye nezadagy, geſto vſtawycznie o tobie myſle, geſto tye doſtoyníe gedye, geſto ſ tobu bydlecze po wſye czaſſy twich czieſt oſtrziehagy. Nebo ktoz tye nalezagy, zywot wieczny nalezagy, a naczieragy ſobie ſpaſſienye zywota neſkonaneho [5]) w nebeſſiech. O dywny pokrme a ſtrachugiczy zlym, toczis vtyeſſeny prziemyly y przіegyſty a nade wſyeczky wieczy zadagyczy dobrym, w nyemzto tolyk obnoweno znameny, toczis ſtareho zakona, a dywnoſty zmyenyeno ieſt,[6]) toczis noveho [7]) zakona. w nyemzto wſyczky lahody gmamy, a we wſyech myloſtech przіſporzenym proſpiewamy. O kterak ‖ oblaſtnye a neſlychana gſy ty ſwobodnoſt! chlebe nebeſky, kterak przіemnozna a hoyna twa ſtyedroſt, tak ze nyzadneho zwyſſena [8]) tebe nechczes vczynyty, gedno lecz by zhrdiel k tobie przygity.

O temz.

PRotoz geſtly kto malyczky, bezpecznye k tobie przid, a tye geda bude welyky, a opuſtye ſtezky mladoſty, po czieſtach mudroſty chodyty bude. Geſtly kto mdly, k tobie ſye przyblyz, a ynhed bude ſylen. Geſtly nemoczen kto, vzdrawen bude. Geſtly kto mrtew, vzdrawen bude,[9]) a bude tye ſlyſſyety chtyety, zywota neſkonagyczieho ſobye doſyehne. Ale wſak, acz kto ieſt weliky a ſylny, any ten tebe oſtawag,[10]) nebo wzdy hoynye w tobie nalezne.[11]) nyzadny na naymenſſy chwyly bez tebe zyw byty nemoze.

LI.

Ty ſam wſemu ſtworzeny zywot dawaſſ. Pro nyezto omdlewa ſrdcze me y tyelo me, boze moy ſrdczie meho, a czaſtko ma na wieky. w tobie gedynkem ſamem kocha ſye ſrdcze me, w tobie ſye raduge duſſye ma.

---

[1]) M. *ſprawedlneho.* — [2]) T. j. ſ ſproſtnymy. — [3]) Předěláno škrábáním z *chodyty.* — [4]) genitus. — [5]) neſkonaleho *U.* — [6]) a *dywnoſty . . . ieſt* po straně připsáno s patřičným odkazem; v textu přeškrtnuto: w nyemzto tolyk obnoweno znameny. — [7]) *nov* z čehosi předěláno — [8]) M. *zlyſſena*; exsortem. — [9]) *vzdrawen bude* zbytečno. — [10]) Na konci *y* vyškrábáno; oſtawi *U.* — [11]) Vynecháno: quo pascatur.

Tebe ſameho zada ſye nadrziety myſl ma, Nebo ktoz ſye[1]) od tebe wzdalygy, ty zahynu. Pro nyezto ty, hoſpodyne, newzdalys pomoczi twe ote mne, Ale tweho myloſrdenſtwie vcho naklon ke mnye. | Tebe pozyway chudy a nedoſtateczny, aby naſſiczen byl; a tehdy zywo gſa ſrdcze me, chwalyty tye bude.

Swaty Ieronym wola k tomuto nebeſkemu chlebu, aby nakrmyl a napogyl geho myloſty ſwu.

O ſwietloſty newydoma a nezhaſſygiczye, wſeczko oſwietlvgyczie! Tomuto ſlepemu podle czieſty: ſmyluy ſye nade mnu, ſynu dawidow, wolagycziemu, ſwietlo day, gymzto by tye wiediel.[2]) Proſſym, hoſpodyne, myloſtyw bud mnye hrzieſnemu, aby my byl na pomocz a w myeſto vtociſcz,[3]) aby mye ſpaſſena vczynyl. A tehdyz pak, buduly proſtrzied ſtyenye[4]) chodyty, nebudu ſye zleho baty, neb ty ſe mnu budes. Ay tot, myloſtny geziſſy, mrtew lezzym,[5]) powſtan a wzkrzyes mye, y budu ſye zpowiedaty tobie. Neduzyw a nemoczen gſem, w gehozto tyele nyzadneho zdrawie nenye wiecze. Lekarz gſy, vzdraw mye. Nah gſa zymu trpym; bohat gſy ty hoſpodyne, oblecz mye. Hladem v puſczy tohoto ſwieta mru; krmye gſy, nakrm mye. zyezyw gſem; zdrawy napoy mye. Vſtrnul[6]) ſem w gilu hlubyny, a nenye podſtaty,[7]) toczis vwazl gſem w tohoto ſwieta hlubyny,[8]) w nyemz nenye mymo tye zadne pomoczy. Przid [32] na wyſſot[9]) morzku, neb nechwile[10]) pohruzyla mye. vſſilowal gſem wolage, y zmlk'y[11]) gſu daſnye me. Gyz weſly gſu wody az do me duſſie. wywed mye z uoſſydla toho ſwieta, obranczie moy, zpoſſobytely[12]) moy, twrdoſty[13]) ma a vtociſcze me, wodczye moy, kraly moy a boze moy. w twogit ruczie duſſy mu poruczugy[14]) ya, gehozto gſy na ſwatem krzyzy wikupil, genzto[15]) gſy zywot a myloſrdenſtwie dal. wzezzrzy, hoſpodyne, na mu pokoru, a neſklopuy[16]) mne w ruku neprzatelſku. dnes ſ tobu weydu v mieſto ſtanku dywneho, abych prziebywal w domu twem dluhoſty[17]) dnow na wieki wiekom amen.

---

[1]) Zatím psáno: *k tobie*, ale pak podtečkováno. — [2]) M. *widiel*, jak v *O* a *U*. — [3]) M. *vtocziſczye*. — [4]) Vynecháno: *ſmrty* — [5]) Zatím podtečkované *a*. — [6]) Infixus. — [7]) substantia. — [8]) M. *hlubynye*, jak v *O*. — [9]) M. *wyſſoſt*, jak v *O* a *U*. — [10]) tempestas. — [11]) raucae factae sunt. — [12]) gubernator. — [13]) Prvé *t* z čehosi předěláno. — [14]) poruczegi *U*. — [15]) M. *gemuzto*. — [16]) nec concludas. — [17]) M. *w dluhoſty*.

LII.

Kterak ſwietlo nebeſke po geho ſmrty wydyeno ieſt tu, a hlaſſ nebeſky ſlyſſan.

Rzieczy ty giſte dokonaw muz bozy ſlawny, ſwate bozye tyelo przigem, na zemy ſklonyw ſye, pade. Potom ruczie na krzyz ſlozyw, na prſy polozyw gye, proroczſtwie ſymeona proroka rziekal ieſt a rzka takto: Nenye [1]) gyz puſtyz, hoſpodyne, ſluhu ſweho v pokoy, aby toczis pokoy myel wieczny. kteruz [2]) pieſſnu [3]) nebo rziecz dokonaw, ynhed w rychloſty tyem wſyem, geſto na to hlediechu w tom myeſtye, w nyemzto lezieſſe, ſ nebes neb nebeſke ſwietlo zaſtkwie ſye tak, iako ſlunecznym poprſlkem przieſwietlym, kazdemu z nych oczy obramy, aby vmyeragicze muzye [4]) ſlawneho nykaz [5]) newidyely. To ſwietlo kdyz tu za chwyly tak przietraty,[6]) geſto tu ſtogiechu, wydiely gſu wſudy angelſke zaſtupy ſe wſiech ſtran ſywagicz [7]) ſie iako giſkry od ſluneczneho wedra. Nyekterzy pak angelow gſu newydiely, Ale hlaſſ ſ nebes ſtupeny [8]) ſlyſſyely gſu, tak rzkucze: Pod, moy myly ſynu, czaſſ zagiſte ieſt, aby odplatu wzal za vſyle, w nyemzto gſy pro mye muznye vſſylowal. [9]) Nyekterzy pak any gſu angelow wydiely any toho hlaſſu ſlyſſiely, Ale gedyne od ſwateho Ieronima, kdyz ten hlaſſ ſye ſkonal, tato ſu ſlyſſiely ſlowa:

Przyemluwa.

Ay tot k tobie gdu, myloſrdny [10]) gezu criſte, przygmy toho k ſobie, gehozto gſy ſwu drahu krwy wykupil. A ynhed ſ tyem ten hlaſſ zmiſſa,[11]) a ta przieſwata duſſye tak iakzto ſtkwuczie hwiezda, wſyemy [12]) cztnoſtmy ſtkwiegiczi ſye, obtyezenye zbywſy tyeleſneho, w nebeſke prziebitky przieſlawnye ſye nawratyla, w nychzto giſtye iakzto zrziedlne [13]) ſwietlo ſtkwie ſye, a oſwieczenym [14]) bezczyſlneho blahoſlawenſtwie ‖ mnohych [15]) dywow ſtkwienym ſwietle ſye. Nebo nemoz ſchowaty mieſto na horzie poſſazene, by geho toczis newydiely. Takez nechtyel ieſt hoſpodyn, aby geho ſwatoſt na ſmrty tagyla ſye, gehozto zywota prziebitek y ſwatoſt byla ieſt prziczynek [16]) ſpaſſenye wſie czierkwy ſwate y na tomto ſwietye bogygicze. Potom pak, kdyz ta duſſye przieſwata odgyde za mnohe dny, taka ieſt po nyey wonye bila, ze nyzadny wyek take wonye nepamatowal. Po [17]) nyezto za-

---

[1]) nynye *O* a *U*. — [2]) kteruzto *O*. — [3]) *u* na konci částečně vyškrabáno; pyeſn *O*. — [4]) Psáno původně *muznye*. — [5]) M. *nykakz*. — [6]) permanente. — [7]) discurrentium; ſyewagycz *O* a *U*. — [8]) lapsam. — [9]) supportasti. — [10]) myly *O*. — [11]) disparuit. — [12]) Zatím částečně vyškrabáno: *czto*. — [13]) conspicuum. — [14]) Psáno vlastně: *oſwieczenyem*. — [15]) Zatím částečně vyškrabáno: *dnow*. — [16]) przyczyna *U*; causa. — [17]) M. *Pro*, jak v *O* a *U*.

wierne duoſtoyno ieſt bilo, aby geho dobrzy vczenykowe[1]) zwlaſtnye wonnymy znamenymy ſye ſtkwiely, kteryzto ieſt k gednoſtagenſtwy[2]) ſwate wiery ſmrdute vdy, toczis kaczierze a bludne lydy, wonyenym ſwich drahich ſlow odwolal.

O hodynye, w kterey ieſt vmrziel ſwaty Ieronym.

Zagiſte, pany myli a otczowe, poſlednye hodyna dennye bila ieſt gyz, w nyezto ſ tohoto ſwieta muz tento ſwaty vmrziel ieſt, toczis hodyna kvmpletnye bila ieſt, w nyezto zawierne[3]) mylosrdny hoſpodyn ſluhy ſweho chwalu[4]) vkazal, aby wſyem, genzto w domu czierkwy ſwate prziebywagy, ſwietlo ſwietle geho ¦ ſwatoſty wypuſczeno bilo na gawo.[5]) Pro nyezto tyemto czynem Czyrollowy[6]) byſkupowy vmrzyenye ſlawne ſ tohoto ſwieta tohoto ſwateho muzie Ieronyma hoſpodyn ieſt ziewyl.

LIII.

kdyz, iakzto gyz rzeczeno ieſt, te hodyny Czyryllus na ſwych modlytwach naboznych bieſſe w ſwem pokogyku, ynhed w duchu powzdwyzen gſa wzhoru, na ruczeſt[7]) iako w kakems otrapeny,[8]) od klaſtera od toho, w nyemzto przieſwaty muz vmrziel byl, widiel ieſt czieſtu dywnu a prziekraſnu, az prawie do nebe wztyezenu.[9]) gyezto czieſty taka okraſſa a dywnoſt ieſt byla, tak iakz ſmy potom od nyeho wzwiediely, ze iako w otrapye[10]) omamen myſly ſwe, ſyemo tamo dywye ſye, ſam ſebe byl zapomnyel. w tom giſtem miſly ſwe otrapie[11]) wzdwyze oczy ſwogy: Nalyt ay tot[12]) prziewelyky zaſtup angelow od klaſtera gducze geden po druhem zladkymy a plowoſt ſreduczymy[13]) hlaſſy ſpyewagy, od gychzto hlaſſow nebe y zemye y wſeczko wſudy, czoz w nych ieſt, vzrziewſe. Neſſyeſſe take kazdy z angelow w ſwey ruczie poſtawnyk[14]) zazeny, gichzto zwietloſt ſluneczne ſwietlo [33][15]) (przyemahaſſye.[16]) Ale czoz pak wyecze dyw nadywy[17]) wynykaſſye? Obratyw Czyryllus oczy ſwogy k nebeſom, wydyel geſt tolyko zaſtupupuow angelow. tymz oblyczegem[18]) vtkawſſye angely, gehoz ſnaznye czekaſſye, chtye wzwyedyety, czſo by to bylo. A kdyz pak otaza, czſo by to bylo, tak geho otrap byeſſye otrapyl[19]) toho wydyenye, ze, czo by rzekl, newyedyeſſye radoſſczemy. A kdyz tak dluho czekaſſye, w tom wydyel ſlawnu duſſy Ieronymowu, gducze nade wſſeczky angely, genzto y ſ przedu y ſ zadu

---

[1]) M. *vczynkowe*, jak v *O* a *U*; merita. — [2]) ad unitatem. — [3]) zagyſte *O* a *U*. — [4]) Psáno původně: *chwalyu*. — [5]) na gewo *O* a *U*. — [6]) M. *Czyryllowy*, jak v *O* a *U*. — [7]) subito. — [8]) in extasi. — [9]) wytyczenu *U*. — [10]) stupore. — [11]) anxietate. — [12]) et ecce. — [13]) mellifluorum. — [14]) cereos. — [15]) ſwyetloſt *O*. Za tím jest v musejním rukopise mezera jednoho listu, kterážto doplněna dle rukopisu Olomuckého. — [16]) repellebat. — [17]) T. j. *nad dywy*. — [18]) M. *obyczegem* (modo simili). — [19]) stupor oppresserat.

gdychu[1]), Welyku krafu okrafflenu, W gehožto prawycze fpafytel f nym fpolu gdyeffye. genzto w tom[2]) myeftye, w ktere[3]) byeffye Czyryllus, fye vftanowywffy, yako powftawffy, k nyemu k nyemu[4]) promluwyla geft takto rzkuczy: I znaffly zda mne? k nyezto on wecze: zagyfte nyczs. Ba y kto gfy ty, moy pane, genzto taku czfty nad gyne wynykaff? An odpowyedye: I bylaly geft ktera kdy znamoft[5]) Ieronymowy?[6]) An wecze: Zawyerne toho, kohoz[7]) ty menugeff, zwlafftny zadofty[8]) gey mylugy. I profymt frdecznye, powyez, gfyly ty ten? Ana wecze: geho gfem duffye, gefto gyz mam chwalu tu, kterezto gfem nadyegy gmyel. k mym fye berz fynom a gym zwyeftugeff, czoz gfy wydyel, at plakaty przyeftanu a memu fye radugy ftawu, geyz fobye fem zwolyl.[9]) A kdyz wffeczky wyeczy fye tak dokonachu, weffken ten zbor blazeneho wydyeny z geho oczy zmyffa,[10]) a on ynhed fam k fobye nawraty fye. Czyryllus pak w tey newymluweney radofty kocha fye czelu tu nocz, pro welyku fwey myfly radoft od placžye nemohl fye zdrzyety.

LIV.

O bozyey mylofty, moczy a o geho fwatofty y ffczedrofty.

O kterak zagyfte dywny buoh geft w fwatych fwych, kterak dywny v weleflawenftwy[11]) fwem, czynyc zazraky. Prawycze bozy vczynyla mocz, Prawycze bozy powyffyla geho.[12]) O mylofty bozye nefmyernofty przyewelyka! O fwata bozy fczedrofty pryemnozna![13]) Czoz zawyerne tomuto fwemu fynu mylofty a czasty[14]) vczynyla, ze netolyk w zywotye tohoto fwyeta, ale y na wygdeny duffye z tyela kterak welyke f nym darowany vczynyla? Dal zagyfte gemu hofpodyn fwyetloft wyecznu, a gmenem wyecznym dyedyl[15]) geho a uczynyl gey dyedyczem w radoftnych przybytczych, w nychzto przyebywaty bude na wyeky. Nebt to zawyerne wlaftny[16]) czeft a przyedywna chwala geft, a gednak nad gynych fwatych chwala[17]) a czeft wychody tu, kdez netolyk weffken fbor nebeffky, ale fam gegy fpafytel tuto przyefwatu duffy prowodyl Tak, ze netolyk na neby ftkwy fye dooftoynymy znamenymy ta blazena duffye, Ale tyelo gegy na zemy neprzyeftawa ftkwyety fye dywy rozlycznymy, k nymzto prawenye obratyty geft hodne.

---

[1]) gdiechu *U.* — [2]) w tomto *U.* — [3]) M. *kterem*, jak v *U.* — [4]) *k nyemu* podruhé zbytečno. — [5]) znamoft tobie *U.* — [6]) M. *o Ieronymowy.* — [7]) gehoz *U.* — [8]) zadofti a milofti *U.* — [9]) Před tím předchází v *O*: *zgewyl*, což však jest přeškrtnuto. — [10]) evanuit. — [11]) majestate. — [12]) Vynecháno neb nepřeloženo: notam faciens in populis virtutem ejus. — [13]) affluentia. — [14]) M. *czfti* (honoris); czti *U.* — [15]) haereditavit. — [16]) singularis. — [17]) M. *chwalu.*

O dywech ſwateho Ieronyma.

ZAgyſte, yakz gyz rzeczeno geſt, muz tento przyeſwaty w hodynu kumpletny kdyz geſt vmrzel, czelu tu nocz w neſpany ſmy ztrawyly v nyeho, tyela toho przyeſwateho oſtrzyhagycz, ano przyewelmy drahymy wonyemy wony przyerozkoſſnye. Pro tu take ſſkodu, geſto wſſym [1]) ſkrzye geho ſmrt przyſſla byeſſye, y pro geho take radoſt radugycz ſye, w plakany bdyely ſme tu wſſyczku nocz. Zytra pak kdyz bylo, bozy ſluzbu a ty wſſyeczky hodne a dooſtoyne wyeczy y czty takz, yakz ſluſſalo, ſ welyku pocztynoſty[2]) dokonawſſye, to przyeſlawne tyelo podle geſlyczek, w nychzto kryſtus, z czyſtey dyewky narodyw ſye, polozen byl, v betleemy pytlowym przykrowem obynuto, w zemy, yakz vgednal byl za zywa, pochowaly ſme. kterak zagyſte ſlawymy [3]) toho dne y nynye dywy hoſpodyn ſwateho ſweho a ſyna ſweho Ieronyma geſt wzwelyczyl, neſtatczyl by yazyk czlowyeczy toho wyprawyty, Ale wſſak z mnohych nyektere, aby rzecz naſſye przylyſſ ſye neprodlyla, powyedye.

LV.

O gednom ſlepczy od przyrozeny ſlepem, kterak wydyeny obdrzal, kapytola.

GEden od przyrozeny ſlepecz toho dne, kterehoz tyelo geho ſchowano, dotek ſye tyela geho ſwateho, dar ſweho wydyeny przygal. Gednomu take mladenczy hluchemu a nyememu, kdyz tyela ſwateho ſye dotekl a ge czelowal, ſlyſſyeny a mluwenye gemu nawraczeno. A zagyſte dooſtogno geſt bylo, aby hluchym a nyemym, w ſwatych ſkutczych temnoſty newyerzeny oſlepenym, ſwym przyeſwatym vczenym a przyklady, poprſſkem praweho ſwyetla, genzto kryſtus geſt, oſwyetyl a zdrawy dal prawe, aby ſwatemu bozymu nauczeny rozumyely a czlanky ſwatey czyer)[34]kwe wyznawaly, gymzto w den geho w hrziechu.[4]) Prziemnoſy take, iakz prawie ty, geſto gſu widiely, geſto od necziſtych duchow biechu zamraczeny, bily gſu wiſwobozeny z gich moczy na tom gyſtem myeſtye, kdez tyelo geho odpoczywaſſe, Ande z nych gducze dyablowe wen, vkrutnymy hlaſſy krzicziechu á wolachu, a rzkucze: O ſwaty Ieronime, procz ſye nam tak protywiſſ, procz ny tak mucziſſ? ty gſſy geſcze za ſweho zdrawie naſſe bilo muczenye a, geſcze mrtew gſa, wzdy gſy. Geden take kaczierz kdyz ſwatemu Ieronymu ſye poruhaſſe, prawie tak, ze tyelo geho doſtoyno by bilo vzzenye,[5]) Inhed

[1]) M. *wſſyem.* — [2]) M. *pocztywoſty.* — [3]) M. *ſlawnymy.* — [4]) Snad m. *gymyzto w den geho ſlawne ſmrty w hrziechu opowrhowaly* (quas spernebant in die sui obitus gloriosi). — [5]) incendio.

pomſtu bozi k gynych kaczierzow hrozie w drzʸewo ſye ieſt obratyl neb zdrzyewenyl. a ynhed, ano wſyczkny wydye, genz tu biechu, ohen nebeſky drzyewo to poſſyede a gye tak ſpalyl, ie[1]) ſye wſeczko v popel obratyl.[2]) Pro tento dyw gyſty mnoſtwie kaczerzow, kdyz taku geho oczitye ſwatoſt widyely a tolyk znamenye,[3]) k ſprawedlnoſty[4]) ſwate wiery a k ſwietlu ſwate czierekwe gſu ſye nawratyly.

LVI.

Czoz pak wiecze rzku? Nebo od wieku a v wiek a nad wiek ledwa bich wyprawyl, czoz ſkrzie nyeho buoh | chtyel vczynyty dywow, aby geho wzwelebil a czeſt gemv ode wſʸech dal. O kterak welyky ieſt tento, tolyk czynye dywnych wieczy, gemuzto zawierne nenye rowneho podle ſkutkow geho. welyka powieſt welykych ſkutkow o tom ſwatem Ieronymowy po wſem ſwietu zwuczy; geho przieſlawneho bogye rozhlaſſenye wyſſlo we wſyczku zemy, a az do konczy[5]) zemſkych geho ſkutkowe ſwietle ſie ſtkwiegy, kdyz takymy dywy a tak mnohymy ſwata wyera nepoſkwrnna[6]) ſye rozſyrzila y ʃtwrdyla welmy pewnye. kolyko[7]) ieſt zagiſte nemocznych, praczných y gynych rozſlycznych vzdrawil bezczyſlnye, teſkno by bilo rozprawiety. Nye y czaſſowe y zywot y weſken czlowieczy ſmyſl potuchl[8]) by a neſtaczil by, by wſeczko chtiel wypitaty, czo ieſt za naſſych dnow vczynyl. Protoz, czoz vſſyma ſlyſſyely gſmy, nema to ot ſynow czlowieczich zatageno byty.

Rozlyczne rzieczy tuto mluwy takto a rzka:

PRotoz weſſel ſye wſeczken ſbor wiernych, a pieſſn[9]) weſſelu a vtieſſienu bohu wyſſokym hlaſſem ſpolu wyſpiewaty,[10]) ze z ſboru lidſkeho wyſſla hwiezda na nebeſſiech ſye ſtkwiegiczy, gegye poprſ|lkowe, toczis orudowanye przied hoſpodynem, czieſtu gym vkazuge a gye poſſyela do prziebytka nebeſkeho. Geho zagiſte prziebitek przieſwaty ieſt wſyem, bazen a[11]) navczenye. nrawowe geho wſyem wiernym gſu na prziklad. Ba naſtoyte, dnes ſwatey matczie czierkwy pro takeho ſyna ſmrt placz myly, A pro taku geho chwalu naſtan nam newymſſlygiczie[12]) radoſt. Sluſno bud nam ku podobenſtwy myle matky myloſtne placze gemu wzdawaty, kdyz takeho ſyna wydy ſye zbawena, gſuczy owdowena bez muzie, oſtawena, bez boyownyka, kdyz gy ta ſrziezana ratolaſl,[13]) kterazto v poly ſwate wiery byla

1) M. *ze.* — 2) M. *obratylo,* jak v *O* a *U.* — 3) Nepřeloženo aneb vynecháno: tanquam quibusdam clamantibus praeconibus vocarentur. — 4) ad veritatem. — 5) M. *konczow* (in extrema). — 6) M. *nepoſſkwrnyena,* jak v *O* a *U.* Psáno původně: *nepoſkwarnyna,* načež *a* a *y* vyškrabána. — 7) kolik *U.* — 8) deficeret. — 9) Psáno původně: *pieſſen.* — 10) M. *wyſpieway,* jak v *U.* — 11) y *U.* — 12) inaestimabile. — 13) ratoraſl *O.*

wſazena y wzorana. Ne mnye zagiſte, proſſym, y matczie po takem otczi oſſyrzaley bud porokowano,[1]) ze pro boleſt bezprziemne[2]) ſkody to powiedye, geſto by iako neſluſſalo, Neb zagiſte czaſto z welykeho mnozſtwye ſrdeczneho[3]) wiecz czlowiek mluwy, nezly by chtiel. Bieda, bieda, y czo nynye, otczowe myly y pany, wam powiedye? ſe wſiech ſtran gda, opatrzygy ſye, zdaly bych ſnad, gehozto vkrutna ſmrt wzala, otczie meho Ieronyma nalezl. I newyzy geho any nalezagy, gehozto myluge duſſye ma, w gehozto mylowany neduzyw gſem.

LVII.

Teſklywa ieſt duſſye ma w tyele mem, nebo odc mne[4]) zywot moy wzat ieſt, a wyetr ſhlaſſen[5]) gſem yako bylyna polſka.[6]) I poſwadla ieſt mocz ma, a ſwietloſt oczy mu zhaſlo[7]) ieſt. Ey naſtoyte, y ktera mnye bude wiecze radoſt na tomto ſwietye, kdyz ſwietla meho wiedyty nemohu? zamraczilo ſye ſluncze me, a myeſſyecz neſtogy[8]) w ſwem porzadu. I czo vczynye owczie, gyz paſtyrzowy obrany gſuczy zbawena, kdyz wlk ſye na nye rzyty? I kterak drziewo korzene negmage w ſwey moczy oſtane? Ey bieda, bieda, lyta ſmrty, czo gſſy vczynyla? Procz otczie wzemſy ſyna chudeho a biedneho y wſeho dobreho zbaweneho gſy nechala? O vkrutna ſmrty, ne gemu, ale mnye a gednak wſyey ſwatey czierkwy toho,[9]) ktereho gſy pochmatla,[10]) wzwolenczie, ſkodu gſy vczynyla. I procz gſy nepomeſkala wziety geho? I procz nyekterak neotwratyla gſy oblycziege tweho od nyeho? I wyeſly, czo gſy vczynyla? I zdaly gſy neznamenala, o ſmrty, gehozto tak brzczie pochnyla,[11]) ze by nebyl w ſwietye gemu rownye w moczy, w uczeny y w ſwatoſty? Tent ieſt bil zawiernye kny[35]eze pokoge, ſprawedlnoſty wodczie, vczenyk[12]) vprziemnoſty a prawdy, odyenecz wiery, Proty kaczierzom boyownyk ſylny, gehozto ſtrziela za ſſye ſye nykdy ſye neobratyla w bogy,[13]) a geho kopye nykdy ſye neotwratylo.[14]) O wy wſyczkny ſboru krzieſtanſkeho wierny lyde, kwielte a placzte, nebo padl wodczie waſ. Prowznyey hlaſſ a[15]) v rama, toczis w placzywem mieſtye, pro takeho ſyna vmrzenye. Placz matka myloſtna, czierkew ſwata, po tak ſrdecznem ſynáczku. Ay tot gy giz obklyczie pſy mnozy, a rada zlobywych[16]) oblehne gy, nebo daleko wzdalyl ſye pomocznyk gegye od nye. Gyzt kaczierzy newierny iako pſy necziſty budu ſye ſpulaty[17]) ſyemo y tamo,[18])

1) imputetur. — 2) inaestimabiiis. — 3) ſrdecz *O* a *U.* — 4) Psáno původně: *mnye.* — 5) Snad m. *wyetrem*; *ſhlaſſen* předěláno později z čehosi; ſhlazen *U.* — 6) V latině jiný text: et excussus sum sicut locusta. — 7) M. *zhaſla.* — 8) Za tím podtečkováno: *wſem.* — 9) Před *toho k* podtečkováno. — 10) pochwatla *U*; surripuisti. — 11) Snad m. *pochwatla;* pohltyla, *O* a *U*; surripuisti. — 12) doctor. — 13) V této větě české znění zkomoleno: cujus sagitta nunquam abiit retrorsum, ncc declinat clypeus ejus in bello. — 14) *w bogy – neotwratylo* připsáno na hořejším okraji s patřičným odkazem. — 15) *a* zbytečno. — 16) zlobywych lydy *O* a *U.* — 17) tulati ſe *U.* — 18) *ſpulaty . . . tamo* připsáno po straně s patřičným odkazem.

ridaty a zlobyty w ſwem ſrdczy proty teyto myley matczie, ſwate wierze. Ay tot gyz blyzko ſmutek, ano nenye, kto by ſpomohl. Gyzt pomocznyk [1]) w hrobye lezy [2]) gegye obyczieny, [3]) nepowſtanet zagiſte proty zloſtnykom gegye wiecze, toczis tyeleſtnye, Ale orudowanym ſwym ſwatynym. Pro nyezto wolaty, [4]) w zyny ſye oblekucz a v placz ſie daducz, o myla matko, oblecz ſye wdowye [5]) rucho, kdyz wdowu po takem ſynu oſtala gſy. Ey bieda, bieda, budu prorokowaty krzywy prorokowe widyenye lzywa a lſtywa wſyeczky a ſwozo|wanye ſ dobrich czieſt a ſlepotu ſrdczie ſweho w tobie, [6]) y nebude zagiſte, kto by ſye wzpieczil [7]) gym. Nebo wiſchla [8]) ieſt ſtudnyczie zywota, a pramen zmiſſal [9]) wod *ſwich.

LVIII.

mluwy o ſſobie a o ſwatey czyrekwy, y obraczuge rziecz k damaſowy welmy kraſnu: O ſmrty ſwateho Ieronyma, vczennyka wyborneho.

ALe y ty czoz dyes pak, mily otcze damaſſy? kde ieſt, gehoz gſy wiecze nezly ſam ſye milowal, Ieronimus? kde ieſt twe czieſty zrzienye [10]) kde navczitel a wuodczie? kam ſye ieſt podiel radcie y wodczie twoy? Powiez my, kdyz gyz budes pſaty gemu? gyz bez twe rady, myly Ieronime, gſem iakzto vd odrzyezany od tyela. Proſſym, neoblenyg ſie pſaty tak, acz tweho prziezadagyczieho [11]) widyenye nemohl gmyety pro dalekoſt czieſty, aſſa ponye [12]) twa czaſtka [13]) pamiet twymy czaſtymy a myloſtnymy lyſty bud. Nebo boh my ieſt ſwiedek, ze w nyzadnem zywem meho dovſſanye nadyege tak twrdye nepolozyl gſem iakzto w tobie. pro nyezto placz wydayte oczi twogy dnem y noczy, ſlzy, neb zhynulo ieſt dovſſanye nadyege twe. Poſwadla ieſt ruka toho, genz tobie piſſal, iakzto kwi|et ſyenny. [14]) Gyz tobie nebude wiecz pamyet geho, Nebo hlaſſ geho ſladky a vtieſſeny bil ieſt wſyem wiernym krzieſtankom, [15]) a ſtred przieſladky bil ieſt iazyk geho a gyz pak vmlkl. Ey bieda, bieda, kterakeho pomocznyka a radczy ztratyl gſſy? Gyz zawierne we mnoſtwy rad twych pohynul gſſy. Nebude gyz, kto by vlomyl tobie chleba zywota wieczneho. vhaſl ieſt ſwieczen proſtrzied chramu ſtkwiege ſye, [16]) aby ne ne nam, [17]) ale ſobie ſwietyl, ne ſwietu, Ale neby ſye ſtkwiel. Czoz pak rzku? komu budu zalowaty? Odkowad my w teyto wieczi przide pomocz, abich ſye vtieſſyl? zagiſte, iakzto ia znamenagy, od boha ſtallo ſie ieſt toto, a protoz gemu y rzku:

---

[1]) protector. — [2]) *Gyzt ... lezy.* Připsáno na dolejším okraji s patřičným odkazem. — [3]) gegy obklyczenyene *O* a *U*, solitus. — [4]) M. *wolay*, jak v *U* — [5]) T. j. *w wdowye*. — [6]) M. *w nas* (in nobis) — [7]) resistat. — [8]) wyſla *O*. — [9]) disparuit. — [10]) norma. — [11]) przezaducieho *U*, peroptata. — [12]) saltem. — [13]) M. *czaſta*. — [14]) foeni. — [15]) krzieſtanom *U*; fidelium. — [16]) Za tím podtečkováno: *byl*. — [17]) ne na male *U*.

Przyemluwa.

PRocz, myly gezyſſy, tak brzczie od twe choty, genztos na krzyzy wykupil, vmyerage, y dal a oblybyl gſſy ſobie ſwatu czierkew, toczis takeho ſyna wzal gſſy, obranczi a proty gegie neprzatelom ſylneho boyownyka? chtyel' ſnad, aby ſ tobu kralowal? zawierne, hoſpodyne, nebils geho tak potrzeben, iakoz ona. Nebo gemu gſſy dobrze ſpomohl, ale naſſ gſy ſyrotky oſtawyl. Nezalugy proto, ze by nye'czſo gyneho, nezly czoz praweho a ſprawedlneho ieſt, vczynyl, Nebo on giſtye zaſluzil ieſt, aby ſ tobu [1]) a, ſ uſſylym prziebitek tohoto [2]) zywota ſkonagye, y bil ſ tobu. Ale zyel my ieſt y zyelegy toho, ze w taku ſkodu ſbor wiernych vpadl pro geho vmrzenie ſ tohoto ſwieta. Ey, by geho nawratyl, aby twoy owczynecz a twu ſtagy, ſwatu czierkew, zprawowal a obranowal iakzto drzyewe. I czo, myly pane, potom gyz vczynie ſynowe, lezyecze, laczny gſucze, hladowyty mieſto obchodyecze iako pſy, nemagycz, kto by gym chleba vlomyl vczenye ſwateho, iako owczie bludyecze bez paſtuchy, vczennyczi bez miſtra, ſlepy bez w[v]odczye?

LIX.

O ſmutku wzdy mlu.[3])

Bieda, otcze Ieronime myloſtywy, podpieradlo naſſie [4]) prziebywanye, I kde gſy, kde? I czo vczyny bez tebe twuoy wuoz, myloſtywy wozatagy, bez tebe? kde bydlyſſ, kde odpoczywas, vkaz nam. Procz gſy ſye nynye towarzyſſ vczynil zemye, geſto gſy w ſobie nycz nechtiel zemſkeho gmyety? Betle[he]me, bethleme,[5]) myeſto zydowſke, procz zadrzyges w ſobie toho, geſto nemenſy ieſt knyezat koſtelnych, ale gym rowny, I czo gſy vczynylo nahle? nawrat [36] nam toho otczie, kterehoz w ſobie chowaſſ. Ale y ty take zemye, procz ſmyes drziety czloweka ne tweho, geſto ieſt na ſſobie nycz neymyel zemſkeho any tyeleſneho, nebo tyelo geho wonyalo ieſt ſe wſiech ſtran wonyemy prziedrahymy? Pro nyezto y ty take, prziemyloſtny Theodony, [6]) zawiez twe warhany v wrby, toczis twa vtieſſenye, neprzieſtaway od tebe myloſtny placz, kdyz na tweho myleho Ieronyma wzpomynaſſ, gehoz gſy ztratyl. Tolykaſſ zadoſt boleſty bud tobie giz potom, iakez ieſt biio mylowanye w nyem, Tak welyke bud narziekanye, yakaz ſkoda. Ale ktery iazyk ſmrtedlny mohl by wyprawyty, kteraky vzytek za geho zdrawie wſyey ſwatei czierekwy byl ieſt, kterake krzieſtanom zwlaſcze bilo ſpaſſenye, kterake hadanye a kaczierzſke zkazenye y rozpraſſenye? Ont zagiſte bil

---

[1]) *ſ tobu a* zbytečno. — [2]) Za tím částečně vyškrabáno: *ſwieta.* — [3]) M. *mluwi.* — [4]) M. *naſſyeho,* jak v *O* a *U.* — [5]) Poslední *e* předěláno škrábáním z *ye.* [6]) M. *Theodosy.*

ieſt wſiem wiernym krzieſtanom myly a okraſleny w przziebitku ſwem, A protoz pro geho ſmrt hodne ieſt wſyem plakaty, any ieſt, kto by ſye odmluwity mohl.

Aby gyz ſmutek odſel a weſſele przyſſlo, toto ieſt.

ALe wſak, aby naſſie rziecz ſye neprodly|la, na kratczie ſkonam ty wieczi, genzto ſ boleſty a k zeleny pro naſſ ſmutek prziſluſſyegy [1]) tyemto czynem. Tak iakyz vzytek a radowanye przziechodylo ieſt wſyem geho przyebitkem na tomto ſwietye newyprawnye, [2]) Takez boleſt a plakanye y narziekanye nemoz ſye wrownaty tey ſkodye bezcziſlney. Pro nyezto przieſtan gyz boleſt, oteydy ſmutek, gymzto zagiſte nemozemy doſſyeczy, czehoz bychom chtyely, kteryzto placz a ſmutek netolyko nyzadneho proſpiechu k ukogeny boleſty nedawa, Ale brzo wieczye boleſty priziſporzyge. zawierne, kdyz otczie naſſeho mýlugemy, geho radoſty ſye raduymy, Nebo neſprawedlnyet ten myluge, ktoz gedynke pro ſwoy vzitek myluge. Pro nyezto pro ten nevzytek, kteryſſ nam priziſſel, zaloſt myeymy, Ale pro ty radoſty, kterez ieſt przygal w nebeſſiech, ſpolu ſye raduymy. Naſtanyz nam dnes przyczyna welykeho weſſele! zpyeway kazdy z naſſ nowu pieſſn [3]) hoſpodynu. zwucznymy hlaſſy weſſel ſye, matka myla, ſwata czierkew, w zpyewany a w zpowiedech raduy a tyeſſ ſye dnes ſbor wſyech wiernych wſudy a ſe wſyech ſtran, radoſt gmyey ſ nym krzieſtanſky.

LX.

nebo dneſt ieſt Iero||nimus obdrzal to, po nyemz tak welyku zadoſty horzieſſe, Dnes przziemohl neprzately, geſto wityeſtwie obdrzal; Nebo wſyeczka vſſyle a roboty dokonaw, pokoy ſobie oſſobyw bez ſkonanye. Gyz nebude laczen, gyz wiecze nebude zyezyw, any ſluncze any nyzadne wedro na nyeho gyz wiecze nepadne. odiata ieſt gyz od oczi geho wſyeczka ſlza, odſel od nyeho take weſken ſmutek, Nebo gyz boleſty gemu wiecz potom nebudu, nebo gyz gma tu odplạtu, za kterehoz [4]) ieſt ſweho [5]) czaſſu zywota ſweho vſſylowal.

Abychom ſye weſſelyly a bohu chwalu wzdaly, toto ieſt.

PRo nyezto vtyeſmyz ſye, wzdaymy welebenſtwie [6]) a chwalu bohu naſſemu, Nebo ſkutkowe bozy ſwrchowany gſu, a wſyeczky czieſty geho ſudowe ſprawedlny. zpowiedaymy [7]) ſye hoſpodynu, a ſpolu chwalmy boha,

[1]) przychaſſegi *U* — [2]) newyprawenye *O*. — [3]) Psáno původně: *pieſſen*, načež *e* podtečkováno. — [4]) M. *kteruz*, jak v *O* a *U*. — [5]) M. *wſſeho*, jak v *U*. — [6]) magnificentiam. — [7]) wyznawagme *U*.

ſpaſſitele naſſeho, ze neopuſtyl ſwateho ſweho w zſmu'cziech bez pomoczi, kteryzto ſmutkowe na hubenſtwie [1]) toho ſwieta obklyczyly geho biechu; Ale pomocznyk a obranczie vczynyw ſye hoſpodyn, wyſwobodyl gey od ztraty a od iazyku zlobyweho a ode rtow czynygiczich lez y powiſſyl ieſt geho wiſſoczie w prziebit|cziech otczie nebeſkeho tu, kdez ieſt wſyeczka radoſt, kde ieſt wſyeczka chut, kde ieſt wſeczko to, czoz ſye moz zadaty, kde po hubenſtwy a po vſſyly tohoto ſwieta zczaſtny pokrm duſſy^e^m ieſt, kde ieſt ſladke hodowanye angelſke, kde ieſt gedno towarzyſtwie a myloſt wſyech nebeſkych myeſczan. Tut zagiſte nyzadneho any bazen any boleſt ohromy, Tut nyzadna owſem zaloſt, ſmutek aneb protywenſtwie nebywa poznano, Tut nyzadna nebywa [2]) gmenowana, Nyzadnyt take w ſwem zadany nebywa przielſtyen. Daleko ieſt odtawad ſmrt. zadne vbywanye owſem te ſlawy, geſto ieſt tu, nebywa czakano, ale brzo przieſporzienye. [3])

ALe pak, kdyz wſyech mrtwich obeczne wzkrzieſſenye bude, tehdy duſſye ſ tyelem ſpolu ſegduczi ſye nedokonagyczi radoſt obapolny [4]) gmyety bude.

LXI.

Pro nyezto y kto z andyelow nebo z lydy byl by doſpieſſen [5]) wiprawity, kterak by byla naymenſy czaſtka radoſty te nebeſke? zagiſte, y ktery by rozum hodny a duoſtoyny k rozumyeny tyechto wieczy, gychzto any oko widielo, any vcho ſlyſſalo, any w ſrdcze czlowieczie wſtupylo? zagiſte, kdyz ty ra[37]doſty, kterake gſu w nebeſſyech, od czlowieka budu prawie znamenany, wſeczko, czoz ieſt na tomto ſwietye, zdaty ſye bude mrzczyeſſe a ohawnyeyſie, nezly ktere layno. Take budely tohoto ſwieta prziebytek onomu prawie rownan, kazdy czlowiek, iakz by nayſpieſſe mohl, chtiel by tento dokonaty a k onomu ſye tahnuty, abi vczaſten geho mohl byty. Nebo wſak tento prziebytek brzczie zmynugiczy proty onomu prziebitku lepe a ſprawnyegye ſmrt ma nazwana byty, nezly zywot. wſieczka chwala ſwieta tohoto omylna a geſſitna ieſt, brzieme przieňorzke a nuoſſye [6]) tyezka. Pro nyezto ſlozyw tuto giſtu nuoſſy Ieronimus przieſwaty ſ ſebe prziedobry dyel ten ſobie wzwolyl, geſto o [7]) nyeho czaſſu [8]) odnoſſen nebude.

Przyemluwa.

PRoſſym, raduyte a weſſelte ſye, zpiewayte a ſlawte, ze otecz naſſ ſlawny plnu lody nebeſkych bohatſtwy a wiecznych kupeczſtwy gyz na zadagicziem brziehu kralewſtwie nebeſkeho poſtawil, Twrdoſt nadyege ſwe v pokoynem ſtanu gyz vtwrdyl. Gyz zagiſte odplatu obdrzal, za nyzto

[1]) in agone. — [2]) Vynechano: *nemocz* (infirmitas). — [3]) augmentum. — [4]) M. *obapolnye*. — [5]) sufficiens. — [6]) sarcina. — [7]) M. *od* jak v *U*. — [8]) nullo tempore.

w hadany [1]) tohoto fwieta ode wfyech nehodnych wieczy ffye zadrzege biehal. gyz nad fwymy neprzately fwietyezyl, f nymzto [2]), fczitem bazny bozie gfa obhrazen, muznye ieft boyowal. Gyz ieft ten penyez wzal, zanzto takym vffylym a prawiczy [3]) v wynnyczy fwatey czierekwy vffylowal. Gyz tento zawazie nebo fvnt, [4]) gymz tyezal, dwakrat wieczfye panu fwemu, [5]) hofpodynu, wratyl ieft, fkrzie gehozto odplatu w radoft wgyty zafluzyl ieft. protoz radowaty fye budu a zpiewaty mylemu otczy memu pieffen nowu, aby byla flawa geho w fboru fwatych geho. Ay tot myly otecz moy, ftkwuczy a krafny, wyborny f tyffyczow, na nyemzto nenye nyzadne pofkwrny, paftwy ffye [6]) mezy lylíum a v wynnyczy boha naywieczfyeho fabaoth. Ay tot kwiet polfky a rozie przielyfnu wony wonyegiczy zahrady [7]) fwate czierekwe, nynye, tohoto czaffu, do fcziepownyczie bozie ieft przieneffen a przifcziepen. Ay tot czyprziff v wyffot [8]) nebelku fye powzdwyhl. Protoz do oftrowow daleko wyhlaffeno bud gmeno geho, aby byla na wieky pamíet geho v pozehnany.

LXII.

Wiernym fye wely radowaty a kaczierzom zlym ftydyety.

PRotoz weffeltez fye, otczowe myly, a raduyte fye, pany mo|gy, a chwalte, ze fluffye chwalyty hofpydyna, genz dywny ieft, zgiewuge fye w fwich fwatich. weffel fye wefken fwiet. Stydte fye lftywy kaczierzy a gyz poznayte fye, k nyczemuz gfucze dowedeny. Nevmrzielt ieft zagifte, yakz mnyegy neprzietele geho, Ale wiernye wityezem gfa kraluge w zemy zywich, Nebo nynye ftkwie fye geho fwietloft po wiecznych fyenech. Gyz flozyw ftare odyenye krzehke oblekl fie w nowe a v wieczne. Bud [9]) fe wfyech ftran wfudy radoft w lydu krz^y^eftanfkem! zwlafcze raduy fie fwata matka, czierkew, gegyezto dnes flawny fyn, nafledowník, mylownyk y wyboynyk [10]) zwlafczy, wiplew a wiprazdnyw wfeczka kaczierzfka vczenye fe wfyech f [11]) gych lftywymy potwrzowanymy f polle fwate czierkwy, prziefwatym vczenym a znamenymy przieftkwuczymy y zazraky iakzto fluncze w zaftupiech wfech blahoflawenych ftkwie fye flawnye. Pro nyezto boh tye zehnay, flawny Ieroníme, przied hofpodynem pamyet twu za ny wzdy racz czynyty, abychom mohly twym prziemyloftnym orudowanym ode wfyech fkodlywych wieczy|obranyeny byly. [12]) amen.

Dokonala fye epyftola fwateho Eufebya o [13]) fmrty fwateho Ieronyma.

---

[1]) wladany *O;* agone. — [2]) M. *f nymyzto.* — [3]) M. *praczy,* jak w *O* a *U.* — [4]) libru *U;* talentum. — [5]) Připsáno po straně. — [6]) pascitur. — [7]) T. j. *z zahrady.* — [8]) M. *wyffoft.* — [9]) M. *Bud dnes* (hodie). — [10]) propugnator. — [11]) M. *fe wfyemy.* — [12]) M. *byty* jak v *O.* a *U;* vynechano a nepřeloženo: *in praesenti et in futuro, gaudia (quae, jam tu possides) adipisci.* — [13]) po *U.*

Poczyna ſye pak gyna ſwateho Auguſtyna, vczennyka wyborneho, k blazenemu Cyryllowy, druhemu biſkupowy Ieruzalemſkemu, o welykoſty a o doſtogenſtwy doſtoyneho vczennyka, ſwateho Ieronyma, knyezie, a nayprwe poczyna ſye tyemto[1] *ſlowy kratkymy.*

PRzieſlawneho wityeze[2] wyery krzieſtanſke, ſwate matky czierkwe kamenye[3] vhelneho, na nyemzto iako na twrdem kameny vtwrzena ſtogy, Gyz pak nynye, tohoto czaſſu, w nebeſkey ſlawie ſwietlem ſye ſtkwiegiczieho nyekdy Ieronyma, knyeze, doſtoyneho[4] otczie Czyrille, nemny[5] chwalenye zamlczenu bity, Nemny[5] take iako zagyekaweho dyetete neb[6] muzie ſ pokſkwrnymy[7] vſty mye mluwyty chtyecze? Ano wſak nebeſſa wyprawugy chwalu bozy, a ſkutkowe, kterez ieſt vczynyl hoſpodyn ſwatemu Ieronymowy, chwale geho w ſwatich geho, Nemat mlcziety rozumyetedlne[8] ſtworzenye od chwaly bozie, kdyz nerozumnyetedlnye[9] nemlczy. Mluwytylyz, [38] czy mlcziety budu, newyem; Ale wſak buduly ia mlcziety, przypuzeno bude[10] kamenye k mluweny. Pro nyezto[11] mluwyty budu a nebudu mlcyety, wyborneho chwalyty[12] Ieronyma, genzto, kakzkolywek nedoſtyyny[13] a nedoſtateczny chwalytel budu, Protoz ze nenye kraſna chwala hrzieſneho, wſak od geho chwalenye neprzieſtanu. Protoz vtwrd ſye ruka naſſye a iazyk naſſ neprzilypny k daſnyem, Nebo zagiſte welyky ieſt muz tento przieſwaty, dywny a magyczij ſye baty nade wſieczky gyne, ktoz w okoly naſſem ſu, welyky zawiernye v prziepowyſſenyeho zywota ſwatoſty, welyky v mudroſty newymluwne hlubokoſty, welyky nynye v wyeczſſyey chwaly ſlawnoſty,[14] Dywny w zazratcziech[15] neobyczeynych, bogyczy[16] pro mocz od hoſpodyna gemu danu.

Przyemluwa.

O kterak welyky tento przieſlawny Ieronimus ieſt w prziepowiſſeny ſwatoſty zywota y[17] prziebitka ſweho, I kterak by iazyk moy mohl to zyewyty, ano by gednak wſyech lydy iazykowe neſtaczyly, aby geho powyſſeny^e a ſwatoſt wylyczyly? hodne y ſluſne ieſt rzeczy: Tot[18] druhy ſamuel, toczis w doſtogenſtwie, Tot druhy yan krztytel w przyepowyſſeneho zywota ſwatoſty. Tot helyaſſ a muz bozy, A tot Ian puſtennyk, genzto w ruſſye a v pokrmu welykymy trpkoſczemy a vkrutenſtwym ſwe tyeleſſenſtwie mrtwyla a churawily[19]. genzto ne menſyeho zywota a prziebitka

1) M. *tyemyto*, jak v *U.* — 2) athletae. — 3) kamene *U.* – 4) M. *doſtoyny.* — 5) nemnye *U.* — 6) ut. — 7) M. *poſkwrnyenymy*, jak v *O.* — 8) rationalis — 9) M. *nerozumyetedlne;* irrationabilis. — 10) jubetur. — 11) Za tím bylo psáno: *mlczyty,* což podtečkováno. — 12) Vynecháno aneb nepřeloženo: totis nisibus. — 13) M. *ucdoſtoyny.* — 14) quantitate. — 15) M. *zazracziech.* — 16) metuendus. — 17) v *U.* — 18) Vynecháno a nepřeloženo: alter hic Elias. — 19) M. *mrtwyl a churawyl*, jako v *O* a *U.*

ieſt ſlawny Ieronimus, puſtennyk, Neb on za cztyrzy leta na puſczi gedynke ſ zwierzaty towarzyſtwie gmyel. Paddeſſat let, iakzto pocztyweho Euſebia lyſtowe[1] lyczie, a iakz ty[2] ty take ſam lepe wyes, wyna napytye wſelyktereho opyleho nykakz ieſt neokuſſyl. Ode wſeho gyedla maſſyteho a rybieho vtrpenye ieſt gmyel,[3] tak ze ledwa gmenowaty to chtiel. warzeneho nycz ieſt negedl gedynke dwakrat na poſle^d^nyey ſwey nemoczy. Pytlem zynyenym tyelo ſwe iakzto murzenynowe zczernale mrtwyl a churawil,[4] Ano to ſwrchu ſproſtnym a mrzkym y welmy chudym ſukenczem ſye odyewal. Poſtele gyne nykdy ieſt neymyel any wiedyel,[5] gedynke zemy. Nycz wiecz gedynku ob den owocze nebo lupenye nyekakeho,[6] geſto k ſnyedu[7] bilo hodne, aneb nyekakeho korzenye ieſt pozywal; ‖ Po meſporziech na modlytwy ſie dada, potom az do druhe hodyny nocznye vſtawycznye bdyel. Potom pak ſnem gſſa nadtrapen[8] na holey zemy podrzyemal az kuo puol noczy. v puol noczi pak wſtana w czteny na knyhach a prziewſwatem[9] vczeny[10] a v pyſmyech, — gymyzto pyſmy a tyem vczenym wſieczka ſwata czierkew ſtkwi ſye iako kamenym prziedrahym, — az prawie do pogedenye tral ieſt.[11] Tak ieſt naſſylnye[12] welmy naylehczieyſſych wſiednich hrziechow plakal, ze by nyekto mnyel, by on czlowieka zabyl.

Kterak bohu tyeleſſenſtwie ſwe mrtwyl, tato przye.[13]

Trzykrat vſtawycznye ob den[14] tyeleſſenſtwie ſwe vkrutnymy ranamy biczowaſſe, tak ze z gieho tyela potoczkowe krwe plowiechu. Nye[15] take ſlawa[16] nyekakeho ieſſytneho chowal ſye iako neduha welykeho. Gemu nyzadney prazdnoſty[17] nykdy nebylo, wzdyczky anebo ſwatym na knyhach cztenym anebo pyſſanym anebo vczenym gynym[18] wſyeczky vczye, praczowaſſe. Czoz pak wiecze mluwyl bich? wſiech[19] ſwatich zywot neb prziebitky kazdeho zwlaſcze wzpytal, gemu wyeczſyeho, iakz mnye ſe zda, iakz | mnym, nyzadne[20] nenalezl bich. Ale ze gſmy drziewe naprzied gmenowaly Samuele, tohoto Ieronima ſamuelem gſucz vkazmy. Tento zagiſte ieſt ten ſamuel, genzto z marneho a ieſſytneho piſma[21] ranamy a byczowanym ieſt odwolan hoſpodynem a ſwateho piſma ſluzbie przygednan, gehozto oblycziey ſwietlem myloſty boziey vlytym, obogeho zakona noweho y ſtareho ſwietlo ſmy widiely, toczis ze on oboy zakon w latynu przielozil; w geho take ramene ſylnoſty wydyely gſmy welyky dyel kaczierzow rozpraſſenu[22] gſucze.

---

[1]) Vynecháno aneb nepřeloženo: quas prîdîe recepî, plenius. — [2]) M. *y*, jak v *O* a *U.* — [3]) se abstinuit. — [4]) macerans. — [5]) widiel *U.* — [6]) nyekake *U.* — [7]) ſnyedku *U.* — [8]) fessus. — [9]) M. *przieſwatem*, jako v *U.* — [10]) *na knyhach . . . vczeny* po straně připsáno s odkazem. — [11]) perdurabat. — [12]) nayſylnyegy *O;* naſilniegi *U.* — [13]) Nedopsáno: *przyemluwa.* — [14]) in die. — [15]) Quin. — [16]) M. *ſlowa*, jak v *O.* — [17]) otium. — [18]) M. *gyne*, jak v *O* a *U.* — [19]) M. *Bych wſſiech.* — [20]) M. *nyzadneho.* — [21]) ſwieta *U.* — [22]) w rozpraſſenu *O.*

O gcho ſwatych ſkutczych ſye prawy toto: [1]

Tentot zagiſte Ieronimus ieſt ſlawa naſſye moczy, genz ieſt oboy zakon, ſtary y nowy, zydowſkeho [2]) iazyka w rzyeczſky y take w latynſky przielozyl a gey zpoſſobyl buduczicmu ſſczyedy [3]) na wieky. wyprawyl Take pyſma ſwateho ſkryte neſnadnoſty, tyezke a mlne, [4]) y take neſnadnoſtmy zawazane ſmyſly, zpoſſobyl porzadek wſyem ſluham koſtelnym w ſluzbach [5]) bozich, wſyczku gednak ſwatu czierkew ieſt zgednal a oblepſyl. Pro nyezto welyky ieſt w hlubokoſty newymluwene [6]) mudroſty, neb ſedmero vczenye tak prawie a ſwrchowanye ieſt [39] vmyel, ze tak, iakz wſyczkny prawie, nyzadny rowny ieſcze gemu nenye w pyſmyech zawierne ſwatych, iakzto mnohymy epyſtolamy geho, ktere ieſt ke mnye poſſyelal, pogiſczenym ſwiedomym [7]) gſem ſye navczyl, rowneho gemu nyzadneho nykdy gſem neznal. [8]) zydowſky, rzieczky, Caldeyſky, Perſſky, arabſky a medſky, a gednak wſyech pokolenye pyſma a iazyky vmyel ieſt, iako by ſye w nych narodyl. I czo wiecze rzku? Toho, gehoz ieſt Ieronimus nevmyel, toho ieſt v przyrozeny lydſkem nyzadny nykdy czlowiek vmyel.

Omluwa ſye ſwaty auguſtyn tuto rziecy:

NEmny mne, doſtoyny otczye, tyechto wieczi mluwyty proto, ze bych mnyel tye owſem prziebytka a cztnoſty Ieronymowych ne newyedyty, [9]) a tyſſ gemu byl towarzys czaſſu mnoheho. Ale boha beru na ſwiedeczſtwie, ze pro tak newymluwne ſwatoſty toho muzie przieſwateho, acz bych chtyel mlcziety, nemohl bich, Ano wſak y ſſama nebeſſa wyznawagy dywy a ſwatoſt geho, w nychzto, welykym gſſa, wieczſſy chwalu, nezly mnozy z ſwatych, prziebywa bez ſkonanye. Nyzadnemu zagiſte pochybenye nenye w tom, by v prziebitcziech otczie nebeſkeho gedne z naywieczich [10]) ſtolicz ſtolicze neobdrzal, kdyz zagiſte czlowiek tam w nebeſſyech podle zaſluzenye bral by odplatu, a tento ſwrchowanyeſſieho zywota byl by y geſt, tehdy to wiecz zyewna, ze on z naywieczſych z nebeſkeho yeruſalema y myeſczanow myeſczenyn geden. To take, iakz od tebe plnyegye a giſtyegye wierzeno ieſt na ſwietye, nade wſieczky, geſto naſſ wiek pamatugye, tento welmy dywny ieſt w neznamych zazracziech a w dywyech bezczyſlnych, kterezto dywy a zazraky nyektere doſtoyny Euzebius ſwymy lyſty mnye ieſt wylyczil. O gynych pak zazracziech, geſto na kazdy den dywnye ſye tu dyegy, iakzto z mnoheho rozprawenye mnohich lydy vſtawnye ſly, [11]) pylen a znazen gſem gich przie-

---

[1]) tuto *U.* — [2]) T. j. *z zydowſkcho.* — [3]) posteris; lidu *U.* — [4]) M. *mylne,* jak v *O* a *U.* — [5]) Za tím: *dobrich* častečně vyškrabáno. — [6]) ineffabilis. — [7]) experientia. — [8]) Po straně připsáno později v XVI. stol.: *o dc li*[*n*]*gwis.* — [9]) newidieti *U.* — [10]) z naywyſſych *O.* — [11]) Snad *ſlyſſym*; continue intelligo.

ſlyſſiety, by ſye mohlo ſtaty, Pro nyezto y tebe ſameho, myly otcze, proſſym take, aby mnye w kratkych knyezkach, kterezkoly moczy budes, prawe a vzyteczne dywy ſebral, A yakz nayſpyeſſ mozenye tobie bude, pro ſwateho Ieronyma nabozenſtwye poſlaty mnye neodpowieday.[1])

O tom widyeny, kterc ieſt widyel ſwaty auguſtyn w den vmrzyenye ſwateho Ieronyma, vczennyka wyborneho. ||

ALe aby przieſwateho Ieronima zaſluzenye a doſtogenſtwie ſye netagylo, ze[2]) ſye ieſt ſe mnu bozym chtyenym w czaſſ ieho vmrzenye ſtal,[3]) rozprawym. zawierne toho dne a te hodyny, w nyez przieſwaty Ieronimus, wywleczen gſa z rucha tyeleſneho, w rucho wieczne neſmrtedlnoſty oblekl ſye byl, kdyz ia w yponenſkem myeſtye w mem pokogyku,[4]) ſnaznye a pylnye myſlech, kteraka welykoſt a mnoznoſt ſlawy bozie duſſyem blahoſlawenym bila by tyem, geſto ſ kriſtem ſye radugy, zadage o tey radoſty nyekaku kratku rziecz vczynyty, naweden gſa proſbamy naſſeho ſewera,[5]) pocztyweho maʳtyna, byſkupa turonenſkeho, vczennyka, wziech v mogi ruczie przyſtroy piſarzky,[6]) chtye kratke poſelſtwye nebo epiſtolu przieſwatemu Ieronymowy pſaty, aby on, czoz bi kolywek o tey wieczy rozumyel, mnye odepſal, Neb wydiel[7]) ſem to, ze tak w neſnadney pohadczie od nyzadneho zyweho tak prawie nemohl bich navczen byty.

O poczatku toho pſanye k nyemu.

Kdyz gyz pak poczatek pſach, pozdrawenye prziedepſaw Ieronyma naprzied, Inhed richle ſwietlo newymluwne, za naſ|ſych czaſſow newidane, any take naſſymy iazyky mohugiczie wylyczeno byty, ſ newymluwnym[8]) a ſ neſlychanu wony wſiech wony drahich v pokogiczek ten, w nyemzto byᵉch, wnyde a wſtupy, Ano hodyna kvmpletnye gſz bieſſe. kteruzto ſwietloſt kdyz ya vzrziech, vzeſſenym y dywanym[9]) lek ſye, ſmyſla y wſyech vdow moczy potratyl biech. Neb tehdy gſem zagiſte newiedyel, ze bozie prawyczie dywna powyſſyla ſluhy[10]) ſweho, znamu czynyeczʸ w lydu mocz geho. Newyedyel gſem take, ze buoh myloſrdny a myloſtywy ſluhu ſweho wierneho od tyeleſnych necziſtot rozwazal byl a tak wyſſoku ſtolyczy na neby gemu przichʸſtal. Newiediel ſem pokladow bezcziſlne[11]) mudroſty bozie a taynoſty vmrzenye geho y taynych ſudow bozych nepoznal gſem; Nebo kterymz chcze, tyem vkazuge, aby k poznany geho newymluwne mudroſty mohly

[1]) non deneges. — [2]) M. *czo* (quid). — [3]) M *ſtalo*, jak v *O.* a *U* — [4]) Vynecháno aneb nepřeloženo: quiescens. [5]) Za tím vynecháno aneb nepřeloženo: quondam. — [6]) charta, calamo, pugillarique. — [7]) M. *wyediel.* — [8]) M. *newymluwnu*, jak v *O.* — [9]) M. *dywenym* (admiratione). — [10]) *y* předěláno z *v.* — [11]) infinitae.

dogyty, Nebo wſak, kterychz on powolawa, ty prziedwieduge,[1]) oſprawedlnuge y blahoſlawuge, iakzto ieſt zpoſſobyl hodnu a ſlycznu byty. Proto zagiſte ze takeho ſwietla oczi mogy nykda ſta nebile ſpatrzyle, any nie won^{y}enye take wonye [40] nykdy ieſt nebilo czilo, tak nowymy a neſlychanymy dywy zaſſal gſem ſye.

Przyemluwa.

Mezy tyem, kdyz ma myſlenye radoſtnye trzepetachu, czo bi to bylo, o tom ſwietle myſlecze, Inhed tuto rzieczy hlaſſ ſye ke mnye zgyewy a rzka takto: O Auguſtine, auguſtine, czo hledas? y zdaly mnys, by w maly ſudecz[2]) wſeczko mohlo vpuſcziczy morze? I zdaly mnys, by mohl okrſlek zemſky w hrſty ſklopyty? I zdaly mnys, by mohl nebe ſkrotyty, aby obyczenich[3]) biehow nedyelalo, y zdaly, gehozto nyzadneho czlowieka oko nemohlo widyety, twe yzrzy? gehozto nyzadne vcho ſkrzie zwuk neſlyſſalo, twe vſlyſſy? gehozto nyzadne ſrdczie lydſke nykakz ieſt nerozumyelo any take pomyſlylo, mnys ſye ty moha rozumyety? Ba v bezcziſlney wieczi ktere bude dokonanye, toczis nyzadne? w tey myerze, kterak ſye moz myerzyty, budes take y ty myerzyty? welmy bi[4]) ſpieſſe wſeczko morze y prziev^{u}zkem[5]) ſudeczku zaklopil, weſken okrſlek zemye malitku hrſ^{t}ku drzal by, Spieſſe by nebe od ſwich biehow przieſtane,[6]) nezly tyech radoſty a te ſlawy, genzto duſſye blazenych bez dokonanye pozywagy, naymenſy czaſtku zrozumyel, gedno acz by | oczitu giſtotu, yako ya, nauczen bil. Prziebiehnyz geſcze na tomto ſwietye kratkeho czaſſu chwyly, a nemohuczich wieczi nebudt[7]) pyle dokonaty, donydz prziebitek tweho biehu dokonanye newezme na ſſem[8]) ſwietye. zde na ſwietye nehleday tyech wieczi, gezto gynde nemohu nalezany byty, nez tu, kamz ya nynye y czyeſtnye[9]) ſye beru. Tuto zde w ſwietye ſnaz ſye takym ſkutkom czynyty, aby pak potom tam, czoz zde rozumyety zadaſſ, owſem gmyety na wieky mohl w nebeſſiech, Neb tam ktozkoly wendu, zaſſie nykakz newyndu wen.

O otazany ſwateho augyſtyna, geſto ſmyeloſt wzem tazal.

K Tyem ſlowom ſtrachem ia ſye vzaſſ, y dywanym take tak newydanym gednak z umv wyſtupyw, iako beze wſye ſyly gſa, kterakuſſy matku[10]) wzem ſmyeloſt, tyemſto ſlowy zaſſawym hlaſſem powediech takto: Ey moy myli pane,[11]) by mnye ſluſſalo a hodne bylo, abich wzwyedyel, kto gſy

---

[1]) praedestinat — [2]) vasculo. — [3]) M. *obyczeynich* (usitatos), jak v *U.* — [4]) *bi* později z čehosi předěláno. — [5]) M. *w przievzkem*, *u* nadepsáno později a zbytečno; in arctissimo vasculo. — [6]) M. *przieſtalo*, jak v *O* a *U.* — [7]) *t* připsáno později. — [8]) na wſſem *O* a *U.* — [9]) M. *ſſczaſtnye* (felicier); vczaſtnie *U.* — [10]) M. *malytku*, jak v *O* a *U.* — [11]) *ne* připsáno později.

ty tak poczeſtny, acz ty duoſtoyny k tyem radoſtem blyze ſye, geſto tak ſladka mluwenye mym vſtom mluwiſſ, chtyel bich to wzwyedyety. A on pak wecze: Na ygmeno,[1]) prawy, me ptaſly ſſye? Ieronymowat, toho knyeze, duſſye ſem, ge muzto gſy gyz poſſelſtwie poczal pſaty, k nyemu chtye poſlaty, geſto w teyto hodynye v betlemye brziemye ſ ſebe tyeleſſne ſlozywſy, ſ prowozenym gezu criſtowich[2]) y wſeho nebeſkeho ſboru, wſy kraſſu okraſlena, wſyelykterym ſwietlem oſwieczena, tyem pozlaczenym ruchem n^eſmrtedlnym[3]) obleczena, wſeczka odyena wſeho dobreho y wſyech radoſty rozlycznoſtmy, nade wſy zemſku wieczi ſwytyezywſſy,[4]) wſyelykteru korunu koronowana gſuczſ, A wſelykteru zczaſtnoſty a blahoſlawenſtwym obſtupena, tak ſlawnye a tak newymluwnye gdu do kralewſtwie nebeſkeho, bez dokonanye tam gmagiczy prziebywaty. Nebo zagiſte, potom gyz wiecz nyzadneho nedoſtatka w ſlawie neczakam, alebrz przyſporzenye,[5]) Nebo opiet przigednana budu tyelu oſlawenemu a nykdy wiecz neygmagicziemu vmrziety, Neb tuto giſtu ſlawu, kteruz nynye gmam, w den wzkrzieſſenye obeczneho obapolny[6]) budu gmyety.

kterak k ſobie nenawratyw,[7]) *mluwyl ſwati Ieronymus.*[8])

Tehdy ia ſebraw wyecheknye[9]) duſſie me we mnye ſilu, pro radoſt od placzie przieſtaty nemoha, tak gſem odpowiediel a rzka gemu: O muzy wyborny a ſ|wrchowany, E bich toho zaſluſyl, abich twich ſlepyegy byl naſledownyk, po tobie chodye. Ale proſſymt, moy pane,[10]) aby na tweho ſluzebnyka, kazkoly neſtoyneho,[11]) gehozto gſy, na ſwietye gſa, przieſyln^ye zadoſty mylowal, wzpomanul, abich twym orudowanym od hrziechow bil ocziſczen, twym zprawowanym vprziemnu czieſtu bez vraza mych noh chodyl, Abich od mych neprzatel, geſto mnye ſye vſtawnye protywie, obranyen bil twymy obranamy, A abich twym ſwatym wedenym brzihu[12]) doſtal ſpaſſenye meho. Ey moy myly, bi ſſye twey[13]) woly a twemu chtyeny libilo, aby nyektere wieczi nynye, kterich bich tebe tazal, odpowiediel. ana gemu odpowiedye: Czoz zadaſſ, powieſſ; Nebt wſyey twey woly budu odpowiedaty. Tehdy on weczie: wzwieda y chtyel bich zrozumyety, zdaly by duſſie blazenych lydy nyektere tomu, gemuzto ty[14]) chtyely obdrziety, nemohly toho. k tomu ona weczie: Auguſtine, tot tobie prawy, a to wiez, zet duſſie ſwatich w tey wieczey[15]) ſlawie tak gſu v bozie ſgednany, ſpogeny a ſtwrzeny, zet nyzadne gyne wole neb chtyenye gym nenye, gedyne

[1]) Za tím podtečkováno: *pta.* — [2]) M. *gezu kryſtowym*, jak v *O.* a *U.* — [3]) Psáno původně: *naſmrtedlnym*, načež *a* podtečkováno a *e* nadepsáno. — [4]) Psáno původně *ſwyetyezywſſy.* — [5]) augmentum. — [6]) M. *obapolnye.* — [7]) *ſye nawratyw*, jak v *O* a *U.* — [8]) Auguſtyn *O* a *U.* — [9]) Za tím psáno: *gye* a podtečkováno; wyechetnye *O* a *U.* — [10]) mily pane *U.* — [11]) M. *nedoſtoyneho*, jak v *O* a *U.* — [12]) M. *brziehu* (portum). — [13]) *twey* připsáno po straně s patřičným odkazem. — [14]) M. *by*, jako v *O* a *U.* — [15]) M. *wieczney* (aeterna).

chtyenye v bozie, Nebo nycz [41] gyneho mohu chtyety, gedno czoz boh chcze; Protoz czoz chtye, obdrziety mohu. Nebo zagiſte, czemuzkolywek chtye, y buoh chcze y naplnyge. Nebo nyzadny z naſſ nebywa przielſczen w ſwych zadoſtech, neb kromye boha nyzadny z naſſ nycz nezada. tak wzdiczky, iakz chczemy bohu, tak boha mamy; A takz pak proto, ze w nyem wſeczko zadanye ieſt, naſſye zadoſty wzdy przieplnie naplnyeny gſu.

Kterak mnohe wieczy tu mluwyl gemu.

OTcze Cyrille! Dluhy zagiſte rzad a [ro]zprawenye rzieczy bylo by, kdyz by wſeczko w tomto w mem poſſelſtwy popſano bilo, czoz mu[1], ieſt wzpitagicziemu[2]) ta ſlawna duſſye zgyewila. Nadyegy ſye, zze ſ bozy pomoczi k nawſczyeweny te ſwatoſty ne po mnohych letech do bethlema przydu, kdezto tehdy to, geſto gſem ſlyſſal a v pyſſany rozdal gynym, ſwietle a zrziemye vzrzym. Mnohych zawierne hodyn ta duſſie przieoſlawena tu ſe mnv gſuczí, przieſwata[3]) trogiczie gednotu a gednoſty troynoſty, ſyna od otczie porodnoſt[4]), ducha ſwateho od otczie a ot ſyna pochodnoſt,[5]) Angelſke przziebitky a rzady, a tyech gyſtych blazenych duchow | angelſkych tayne ſwatoſty, y blahoſlawenych take duſſy ſczaſtne przziebitky, a gyne wieczi vzyteczne a tyezke rozumom lydſkym rozumyety, tak mudrzie, tak zyewnye, tak dywnye mnye ieſt zgyewyla, ze, bich proto gyz wſyech lydy iazyky mluwyl, nemohl bich tyech wieczij a te rzieczy nykakz wylyty[6]) any wyprawyty. Potom pak to giſte ſwietlo z woczy zmyſſalo ieſt,[7]) Ale mnohych dnow potom newymluwnych wony chutnoſt oſtal[8]) ieſt tu na tom myeſtye. Pro nyezto o kterak dywny ieſt tento, tolyko dywow a takych neobyczenych[9]) zazrakow lydem czynye? Protoz wſyczkny k nyemu wolaymy a raduymy ſye a daymy ſlawu chwaleny geho, Nebo zagiſte doſtogen ieſt wſye chwaly. Any gſmy doſtaneczny[10]) chwalety geho, nebo wſelt ieſt w dom bozy ſtkwuczy a przziekraſny, w nymzto[11]) giſtye w naywyſſy[ch] a w naywiſwietleyſſych[12]) przziebitcziech ſtolyczi ſlawu[13]) gma. A aby opiet ſwietlegie prawda zyewena byla o tomto widyeny, Seuerus drziewe rzeczeny, muz vczeny a mudry, ſe trzyſmy[14]) a ſ gynymy w ten den a w tu hodynu vmrzenye Ieronymowa w turonenſkem myeſtye przy tomto przy mem wydyeny bil, gye bozym zpoſſobenym[15]) widiel, a tak prziſſed ſam on ke mnye gedynky, mnye bil ieſt w tom ſwiedek.

[1]) M. *mnye*, jak v *O* a *U.* — [2]) perscrutanti. — [3]) M. *przieſwate.* — [4]) generationem. — [5]) processionem. — [6]) M. *wylyczyty*, jak v *O* a *U*; explicarem. [7]) disparuit. — [8]) M. *oſtala*, jak v *O* a *U.* — [9]) M. *neobyczeynych.* — [10]) M. *doſtateczny* (sufficientes). — [11]) M. *nyemzto.* — [12]) M. *w nayſwietleyſſych*, jak v *O* a *U.* — [13]) M. *ſlawnu.* — [14]) M. *trzmy*, jak v *O* a *U.* — [15]) *e* předěláno z *o.*

O wydyeny k tomto[1]) podobnem, geſto ſeuerus ſ gynymy ſe trzmy wydyel.

Zagiſte chtye buoh, aby powyſſena ſlawa Ieronymowa od ſwieta zatagena nebila iakozto ſwatoſt powiſſena a gednak ze wſiech zywych naypowiſſenyeyſſye proto, aby ty, kterzyz geho doſtoynoſty gmyegiechu lyboſt ſlepiegſj naſledowaty, nepochybowaly ſye w tom, zze by on odplaty neymyel ſweho zaſluzenye, A tak ſnad nyekdy ſkrzie to bludyly by, pochybenye w tey geho ſwatoſty gmagicze; A take proto, aby gyny wydyely tolykem a takymy odplatamy gey darowana gſucze, tyem pak ſnamyegye[2]) aby ſye ſwatoſty nadrzely a geho cztnoſtſj naſledownyczy byly, Neb zagiſte nadyegye w uſyly czyny polechczenye kazdemu czlowieku. Toho dne a te hodyny,[3]) kteruz ſlawny Ieronymus zczaſtnye vmrziel, chwalu gemu od hoſpodyna danu Sewerowy a gynym ſ nym trzem takto ieſt zgyewyl: w kvmpletny hodynu toho dne, kdyz ſeuerus | w ſwem domu ſe trzymy ſ gynymy czlowieky dobrymy bieſſe, z nychzto dwa mnychy z klaſtera doſtoyneho martyna bieſta, na ſwateho czteny na knyhach zpokogywſe ſye v pokogyku, ay tot ynhed w tom na neby, v powietry y na zemy tak przieчhutnych a neſlychanych, tak nemluwnych[4]) y tak neumyegiczich,[5]) bezcziſlnych hláſſow ſ rychlo[6]) ſlyſſyely gſu zwuky y warhanow y bubnow y wſyech zwucznych ſladkoſty[7]) y wſiech hlaſſownych nadob, gymzto[8]) nebe y zemye y wſeczko, zdaſſe ſye gym, wſudy by wznyelo a zwuczalo, gychzto chutnoſczemy[9]) gednak gych duſſye z tyel z gich newiſkoczily pro welyku pochotnoſt tyech zwukow. w otrapye[10]) w tom iako wſyczkny oczi ſwu powzdwyzechu w nebeſſa, wſyeczko powyetrzye y wſeczko nebe y to wſeczko, czoz w gich okolku lpy, opatrzywſſe, wydyely gſu gedno ſwietlo ſedmkrat ſwietleyſſye nezly ſluncze ſwietyecze ſye, z kterehozto ſwietla wſiech wony wychaziechu wonye przierozkoſne. Tehdy ony kdyz tak dywne wieczy opatrziechu, poproſſychu hoſpodyna prozbamy ſwymy, aby ſye przied nymy netagylo, procz by ſye toto przi[42]ied[11]) nymy dalo. k nymzto hlaſ z nebes rziekl ieſt takto:

O geho ſlawne duſſy prowozenye od angelow do nebes.

Nyzadne dywanye[12]) nehybay wamy, nycz dywneho nezday ſye wam, ze toto wydyte y ſlyſſyte, Neb dnes kral nad kraly a pan nad pany, criſtus hoſpodyn, w ſtrzieczi duſſy przieſlawneho Ieronyma, z neſlechetneho

[1]) M. *k tomuto*, jak v *U.* — [2]) Snad m. *ſnaznyegye.* — [3]) Za tím podtečkováno: *kte.* — [4]) M. *newymluwenych*, jak v *O*; newymluwnych *U*; ineffabilium. — [5]) incredibilium. Snad se má čísti nemnyegiczych, jak v *U.* — [6]) M. *ſ rychloſty*, jak v *O* a *U*; repente. — [7]) symphoniae. — [8]) M. *gymyzto.* — [9]) suavitatibus. — [10]) Stupefacti. — [11]) M. *przi||ed.* — [12]) admiratio.

ſwieta tohoto wichozigiczi, genz v bethlemye zydowſkem bidlyl, wiſſel ieſt, abi gy nad gyne tak pocztywegye, tak wzwelyczenygie[1]) a powiſſenyegie w ſwe kralewſtwie vwedl tak, iakz nad gyne powiſſenyeyſſyeho zywota zaſluzenym ſtkwiel ſye y ſtkwie ſye. Dnes wſyczkny korowe angelſczy weſſelecz a takymy hlaſſy den[2]) po druhem ſladczye zpiewagycz ſweho pana k ſobie przietowarzyſſygy, Dneſſ wſſyech patriarch a prorokow ſbor,[3]) Dnes wſyech apoſtolow a vczennykow ſnyem,[4]) Dnes wſyczkny ſwieczy muczenyczy, Dnes wſyczkny zpowiednyczi, dnes ſlawila[5]) bozie matka, ſe wſiemy dyewicziemy ſwatymy ſtowarzywſy ſye, y wſyech blahoſlawenich duſſye weſſelle a ſlawnye ſwemu kragyenynu[6]) w ſtrzieczi gdu. Ty wieczy kdyz ſlyſſany biechu, hlaſſ ynhed vmlcze, Ale wſak ſwietlo a zpyewanye y wonyenye za | chwyly ieſt tralo[7]) a potom pak y przieſtalo. Pro nyezto, otcze myly, zgeweno ieſt, ze on z naywyſſich a z naywieczſych myeſczan nebeſkych ieſt geden, Protoz y dywny y welyky ieſt on, a take gmagiczíj ſye baty[8]) gednak nade wſyeczky ſwate pro mocz[9]) od boha gemu danu.

Kterak ſwatemu krzytely[10]) *ieſt rowen.*

Nyzad^ne^mu nebyway pochybenye .w tom, ze on nad gyne, czozkoly chcze, obdrzy przied hoſdynem,[11]) tak iakzto geho wole nad gyne bozie wole wiecz ſye nadrzala.[12]) Nyzadny nemny mne tak welyke ſmyeloſty gſucze, bych ya chtyel to znaty, by on Iana krzſtytele, gemuz ſwiedeczſtwymy ſpaſſytelowym[13]) nyzadny wieczſy newſtal, Petra a pawla a gynych[14]) dwanadczte apoſtolow, genz od hoſpodyna wzwoleny a poſwieczeny gſu, w ſlawie wieczſyeho gſucze nazwal. Ale pakly wſak dolyczenye poziczilo by toho, ze by on menſy ſlawu w nebeſſiech gmyel, ſmyel bych nyekterak rzeczi toto: kdyz nyzadneho newyzy w tom dolyczenye[15]) ſlyczneho, procz by nebilo ſlyczno, ſluſno rzeczy toho, zze Ieronimus rowen gym w ſlawie, kdyz ieſt gym take w ſwatoſty zywota bil rowen. Nebo buoh nenye wzbieruch[16]) oſſob ‖ lydſkych, Ale zaſluzenye kazdeho rozeznawage, kazdemu nawraczuge to, gehozto ieſt zaſluſyl. A pakly by nyekomu zdalo ſye, by Ieronimus menſy ſlawu obdrzal, nezly Ian a apoſtolowe, tehdy wiez to, ze malem menſy obdrzal ieſt nezly ony. Ne^bo^ wſak kdyz geho ſwatoſty zaſluzenye y geho tyezke vſſylye a przieſlawne, ſprawedlne v pyſmye praczowanye w przielozeníe obogyeho zakona, noweho y ſtareho, w zgyednany wſyech bozych ſluzeb y ty vzytky, genzto netolyk nynyeiſſym,

---

[1]) M. *pocztywyegye, tak wzwelyczenyegie.* — [2]) M. *geden*, jak v *O* a *U*; alternatim. — [3]) *Dneſſ . . . ſbor* na dolejším okraji připsáno s odkazem. — [4]) V XVI. stol. *e* podtečkováno a přeškrtnuto; chorus. — [5]) M. *ſlawna*; gloriosa. — [6]) compatriotae. — [7]) perdurantes. — [8]) metuendus. — [9]) pomocz *U*. — [10]) M. *krzſtytely;* Ianu krztytely *O* a *U*. — [11]) M. *hoſpodynem.* — [12]) cohaeret. — [13]) M. *ſpaſſytelowymi.* — [14]) Zatím podtečkováno: *da*. — [15]) rationes. — [16]) acceptor; zbiernych *U*.

Ale take potom y budyczym [1]) vczynyl, zgiewnye opatrzi kto a [2]) ge bude znamenaty, prawie malem menye, menſſy ſlawu, prawdu rzkucze, nebo tak welyku gyey gmagycze, ſ nymy zagedno ſudyti bude, iakz ia mnym.

O wydyeny, kterak y ſwateho Iana I ſwateho Ieronyma ſwati Auguſtyn wydyel.

ALe wſak abich nyekterym nebyl wyedien [3]) zapletenye [4]) ſmyechu w tuto rziecz vwrczy, kdyz Ianowy a apoſtolom w ſwatoſty a w ſlawie Ieronyma przieſwateho rowna gſucze wyznawagy, gednu wiecz, genzto ieſt geſcze cztyrz dnow nemynulo, kteruz gſem v wydieny widiel, wyprawym, aby ſye ſprawedlnoſt netagyla, a take | aby nyekto namnyel, bich to chwalenye ſam od ſebe ſlozyl nebo ſnad pro tyeleſnu myloſt, kteruzto myloſty tyeleſnu czaſtokrat czlowiek od poznanye ſprawedlnoſty neyſpieſſe pobluzuge, Aneb ſnad pro nevmenye ſmyſla meho, anebo pro kteruzkolywek gynu prziczynu. Ale wiernye w tiechto gyſtich wyeczech nepochybuyte ſye, [5]) bich gym od czlowieka zrozumyel, Ale ſkrzie zewenye [6]) bozie, gezto buoh dawa lydem, genz ſwatych ſwych powyſſyge, A tak tyem czynem y gynym gye wzwelyczige. [7]) Cztwrta gyz tomuto nocz mynula, kdyz ia ſnaznye a pylnye ſmyſlech, kteraku chwalu, kteraku ſlycznu a doſtoynu czeſt a welykoſt ſwatoſty Ieronymowy w kratke [8]) poſelſtwy w hromadu tobie napſal bych, to poſſelſtwie tobie ynhed vkaze tyemto czynem. w tom tak myſleny kdyz ia, iako gſem gyz rzekl, k pſany bich ſye gyz zpoſſobyl, chcz^y^e ſlycznu przyczynu k tomu chwaleny gyz [9]) nalezty, Puolnocznye hodyna w tom myſleny mem kdyz 'przigyde, ſen mye vtrapy. [10]) A takz pak w tom ſnu prziewelyke mnozſtwie angelow mnye ſye zgyewy, mezy nymzto bieſta dwa muzie bezczyſlnye nad ſluncze ſtkwucz[43]nyeyſſy^e^, tak rowna a podobna k ſobie, ze nyzadne rozeznanye mezy nyma nezdaſſe ſye, gymzto geden ot druheho rozeznan mohl by byty, Gedynke wſak tyemto, ze geden trzy koruny zlate z draheho kamenye na hlawie neſſyeſſe, Ale druhy dwie. Ty gyſty przieſtkwuczymy [11]) obleczeny biechu ſe wſyech ſtran zlatem a drahym kamenym wiſſywanymy, tak biechu welmy okraſleny, ze by nyzadny nemohl toho wymyſlyty. zagiſte ke mnye ta oba przyſtupywſſe, v mne vtagywſe ſye, malyczko poſtaſta. Potom pak ten, geſto trzy koruny na ſſobie neſſyeſſe, tyemto [12]) ſlowy ke mnye ieſt promluwyl:

[1]) M. *buduczym.* — [2]) *a* není v *U.* — [3]) M. *wydien.* — [4]) laqueum. — [5]) ambigant. — [6]) M. *zgewenye* jak v *U* (relationem). — [7]) zwelebuge *U.* — Na konci zdá se býti *m* vyškrábáno. — [8]) M. *w kratkem,* jak v *O* a *U.* — [9]) V originale následuje: *rzeczy,* což však podtečkováno. — [10]) oppressit. — [11]) Za tím mezera skoro celého řádku. — [12]) M. *tyemyto* jak v *U.*

Kterak ſwati Ian k ſwatemu Auguſtynu mluwyl.

Ba, auguſtine, y pomnyſly, pomnyſly,[1]) mnoholy by gmyel chwaly o Ieronymowy v prawdie wypowiedyty? Ale wſak zagiſte dluho myſlyw, geſczenewies. Protoz pak oba ſwie ſyem k tobie przyſla, abychom wye geho ſlawu tobie vkazala. Tentot zagiſte wierne ieſt moy towarzyſſ, gehoz ty wydyſſ, Ieronymus ont ieſt, genzto iako mnye w prziebitku a w ſwatoſty rowen bil, takezt wſiemy | czyny w ſlawie kralewſtwie nebeſkeho rowen mnye ieſt. A czoz ia mohu, tez on muze, a czemut ia chczi, temuzt y on chcze. A iakozt yaz boha wyzy, takezt y on wydy y zna y rozumye, w kteremzto bohu wſeczko naſſye y wſyech gynych ſwatich ieſt blahoſlawenſtwie y ſlawa. Anyt take wieczſſy any menſy ſlawu gma geden mymo druheho mezy ſwatymy, gedne tyemto czinem, gelykoz[2]) ktery wiecze a menye twarnoſty[3]) bozy opatrzyge nebo poznawa. korunv tuto trzyety, genzto wiecze, nezly on, gmam, ieſt koruna vmuczenye meho, gymzto przieblitek zywota meho dokonal gſem. Ale tento wſak moy towarzyſſ, acz na tomto ſwyetye pro vſſylowanye, pro hubenſtwie, pro trpenye, pro biedu, pro ſnuzenye,[4]) pro rany, pro poruhanye y pro gyne welmy tyezke wyeczy a trpke, gezto on pokornye a radoſtnye trpiel pro hoſpodyna, iako by ſye wzdy radowal w nemoczech,[5]) prawi ieſt muczennyk a odplaty muczennykowe neztratyl by nykakz, wſak ze ieſt zywota ſweho meczem nekonal,[6]) koruny tee giſte, genzto na znamenye vmuczenye takoweho dana bywa, yakzto ya gmam, on neyma. Ale gyne dwie korunye, gezto gmamy, gſta tye korunye, ‖ gyezto ſamyem pannam a vczennykom dany bywagy, aby od gynich mohly byty rozeznany.

Kterak odpowydyel ſwati Auguſtyn ſwatemu Ianu k geho rzieczy:

K Tomu gſem tak, iakz mnye ſye zdaſſe, odpowiediel: y kto gſy ty, moy myly pane? A on prawi: Ian, prawy, krzyſtytel[7]) gſem, genz gſem k tobie przіſſel ſyem, abich zwyeſtowal tobie Ieronymowu chwalu, aby ty gy lydem powiediel a ohlaſſyl. Tuto wiecz wyez:[8]) czeſt a chwala, geſto ſye kazdemu ſwatemu dyegye, wſyem gynym diege ſye ſpolu. Any take toho mny ſobie, ze by byla na neby ktera nenawyſt, yakzto ieſt na ſwietye, Neb tam wſyczkny gednomu chtyeny[9]) chtye w gedney a w gedne zadoſty bydlecze. Nebo zde na ſwietye kazdy czlowiek chtyel bi wladnuty radyegy, nezly poddan byty, Ale tam na neby pro horuczy a newymlu-

[1]) Podruhé zbytečno. — [2]) iakoz *U.* — [3]) speciem. — [4]) mrzenye *O* a *U.*; afflictiones. — [5]) Psáno původně: *nemocziech*, později *i* vyškrábáno. — [6]) M. *neſkonal*, jak v *O* a *U*; non finivit. — [7]) M. *krzſtytel.* — [8]) Za tím vyškrabáno *z.* — [9]) Na konci vyškrábáno *e.*

wugyczy myloſt, genzto ſye we ſpolczie blazene duſſye[1]) mylugy, kazdy ſwaty druheho ſwateho ſlawie raduge ſye, iako ſwey. Nebo kazdy wieczſy chtiel by, aby kazdy menſy gemu rowen byl, a gednak aby wieczſy bil, chtyel by; nebo geho ſlawa byla by iako geho. Tak ſye menſy wieczſieho ſlawie raduge, iako by | gy ſam gmyel, nye welym ſpieſſe,[2]) by hodne bylo, ſwe ſlawy gemu by vdal. Protoz kazdeho ſlawa, wſyech ieſt ſlawa; a wſyech ſlawa, ieſt kazdeho ſlawa. A take po tey rzieczy to wſeczko towarzyſtwo precz odgyde.

Kterak ſkrzye to wydyenye myloſt ſye w nyem roznyetila.

Tehdy ia probraw ſye z tohoto ſnu, take mylofty zadoſt ynhed ſem we mnye poczil,[3]) iakez ſem we mnye nykda drziewe nebyl czyl. Nynye y potom nyzadne we mnye any pychy any ktere pury,[4]) nebilo ieſt pozadanye any ktere myſlenye.[5]) Geſt mnye buoh ſwiedek, genzto wſyeczky wieczy drziewe, nezly ſie ſtanu, zna a wye, ze od tohoto czaſſu take horzeny[6]) mylofty we mnye bylo ieſt y ieſt, ze wiecze czyzyemu dobremu, nezly ſwemu, radugy ſye, A wiecze ponyzen zadam byty, nezly powiſſen. Protot ſem toto rzekl, ne abych ſobie ſkrzie to dobyl,[7]) Ale aby chwaly nyzadne nemnyel, by ſnowe tyto byly marny, gymzto[8]) ſny myſl czlowieczye czaſto obluzena[9]) bywa. Ale wiernye, czaſtot buoh ſkryte a welyke wieczy ſkrzie ſny z^y^ewuge. Protoz welyczmy[10]) a chwalmy hoſpodyna w geho ſwatem, welyczmy[10]) diela geho a ſkut[44]ky, nebo ſwrchowany gſu a nenſe w nych nyzadne poſ^k^wrny. Swateho pana Ieronyma welyczmy,[10]) nebo za ſweho zywota[11]) welyke wieczy vczynyl ieſt A na ſwe ſmrty take welyke wieczy za odplatu wzal ieſt. Pro nyezto welyky[12]) ieſt proſtrzied naſſ, a ſwaty a v powiſſeny w prziepowiſſeneho zywota ſwatoſty, welyky ſwaty a powyſſeny w hlubokoſty newymluweny mudroſty, welyky ſwaty a prziepowiſſeny, y wieczſyey chwaly gſa mnoznoſty, Dywny a ſlawny y chwalny w zazraczyech newydanych a w neſlychanych y take w neobyczienich, gmagycíj ſye baty, gmagicíj czten a chwalen byty pro mocz, pro czeſt a ſlawu wiecznu, gemu od hoſpodyna danu.

Napomyna, aby Ieronym chwalen byl ode wſyech.

PRo nyezto, proſſym, welyczmy[13]) geho, neprzieſtawaymy, nebo wſye chwaly ieſt doſtogen, znamu czynme mezy lydmy chwalu geho. Nedyw ſye czlowiek tomu, ze toho, kterehoz ieſt buoh wzwelebil, chwalyme a powy-

[1]) Na konci vyškrábáno *e* částečně. — [2]) Toto místo jest zkomoleno místo latinského: nec vellet eam habere; ut ille non haberet: imo potius de sua. — [3]) sensi. — [4]) arrogantiae. — [5]) pomyſſlenie *U.* — [6]) fervor. — [7]) M. *chwaly dobyl,* jak v *O* a *U,* v originale následuje *chwaly* teprv za: *Ale aby.* — [8]) M. *gymyzto.* — [9]) deluditur. Za tím podtečkováno: *byla.* — [10]) welebmy *U.* — [11]) zyweho zywota *U.* — [12]) Psáno původně: *welykey.* — [13]) welebmy *U.*

ſſygeme. Nebud lenywo czlowieku toho cztyty, gehozto buoh pocztyty chtyel. Nemny nyzadny take toho, by przierownawage [1]) Ieronyma | w ſlawie a w ſwatoſty k yanowy a k apoſtolom, by yanowy a apoſtolom krzywdu w tom vkazal; Nebo ony geho y ſlawu y ſwatoſty chtiely by y zadaly by, kdyz by mohly rowna ſobie vczynyty, Nebo ſlawa a blahoſlawenſtwie geho, ieſt ſlawa gych, a blahoſlawenſtwie gych, ieſt blahoſlawenſtwie geho. Chwala y czeſt, kteruz my Ieronymowy vkazugemy, gym wſyem vkazugemy a czynymy, a czozkolywek gym kazdemu zwlaſcze czynymy, to take Ieronymowy czynymy.

Napomyna naſſ, abychom cztyly ſwateho Ieronyma, ze ſwatemu Ianu y wſyem apoſtolom ieſt rowen.

PRo nyezto zadaſly Iana krzſtyle [2]) a apoſtoly cztyty, cztyzz ſpolu ſ nymy y ſwateho Ieronyma, nebt wſyemy czyny rowen ieſt gym. Proto giſtye a ſmyele, weſken ſtrach zapudiecz, Ianowy krzſtytelowy Ieronyma rowna gſucze A iana ne wieczſe ſucze Ieronyma, mymo nyehoz nyzadny wieczſy newſtal, wſym nabozenſtwym y wſy pocztywuoſty [3]) wʸznawaymy; zdaly pak ſnad menſyeho czynymy Ieronyma, tyem ſlawye Ianowie vtrhugem a wiecze krzywdy czynymy w tom, nezly chwaly. Teto rzieczy neumyele [4]) dyelo kakzkoly nedoſtateczne, || ſproſtne y mrzke, a iako nykakez, wſakz naboznye a pocztywye [5]) dokonane, k tobie, doſtoyny otcze, czyſtym ſrdczem a welyku zadoſty nabozne mſſly poſlal gſem, genzto z chudoby meho vmenye k chwale wyborneho Ieronyma obietowal gſem tobie, nepoſmyewage ſye, ale ſlycznu a hodnu myloſty me nevmenye przietrpie, przieсztyz gye. A ty wieczi, geſto gſem neſlycznye a neprziehodnye k takeho muzie chwale powiediel, y mey nevmyeloſty y tohoto pſanye kratkoſty y geho chwaleny nezmyerney nezmyernoſty, toczis, ze nykaz [6]) nemoz wychwalen byty, neporokuy. Nebo zagiſte, by wſyech lydy y ſmrtedlnych lydy iazykowe gedno geho chwaly wymluwowaty,[7]) geſcze by doſty k tomu przyhodny nebyly. O mnye hrzieſnem, pocztywy otcze, pamyetlyw bud, Aby, kdyz na tom ſtanes myeſtye, na nyemzto to ſwate tyelo ſlawneho a wyborneho Ieronyma odpoczywa, nye [8]) geho orudowanye poruczyl; Nebo nyzadneho nenye w tom pochybenye, bi tiech wieczíj, gychzto zada, ynhed obdrziety nemohl, Neb on gyz w ſwem zadany nykaz [9]) przielſczen byty nemoze.

Dokonala [10]) ſye epyſtola neb poſſelſtwie ſwateho Auguſtyna.

---

[1]) M. *przirownawage.* — [2]) M. *krzſtytele.* — [3]) devotione et reverentia. — [4]) M. *mne neumyeleho* (mei imperiti). — [5]) Vynecháno: od nas (a nobis) — [6]) M. *nykakz* jak v *U.* — [7]) M. *wymluwowaly.* — [8]) M. *myc;* odpoczywa nynye *O* a *U.* — [9]) M. *nykakz,* jak v *U.* — [10]) Rubrikator vlastně napsal: *Poczyna,* což podtečkoval a po straně připsal: *Dokonala.* Na hořejším okraji připsáno později: Swaty Augustyn, doctor welyky.

Poczyna ſye gyna ſwateho Cyrylla, byſkupa Ieruzalemſkeho, k ſwatemu Au|guſtynowy: O dywiech, geſto gſſu ſye ſtaly, ſwateho Ieronyma, vczennyka welebneho.[1])

POcztywemu muzy, z byſkupow wybornemu, Auguſtynowy, byſkupu yponenſkemu, Cyryllus, byſkup Ieruzalemſky, a wſyech knyezy naynyzſy.

I.

toho ſlepiegy wzkazuge naſledowaty, gehozto ſwatoſt na zemy ſtkwiety ſye neprzieſtawa, Toho, toczis Ieronyma ſwateho, gehozto pamyet bude v pozehnany na wieky wiekom; Genzto, kteraky ieſt, y ty take dobrzye wyeſſ y znaſſ, geho mluwenſe y vczenye czaſto pozywaw. O nyemzto chtye mluwyty, mnym iako kakus ſmyeloſt marnu, Protoze zawrzeny a nedoſtyny [2]) owſem gſem. Ale wſakz, ze twe mylowanye nuty mye, abich tobie pſal nyektere wieczi o zazraczíech neobyklych a neznamych lydem, geſto ieſt za naſſych dnow ſkzie [3]) nyeho vczynyl buoh, aby gyey ſlowutna vczynyl na ſwietye a wſyem lydem ſlawna, Pro nyezto, twym gedno modlytwam dovſſage, k tomu dyelu przyſtupym [4]) a kratku rzieczy z mnoha malo ſhromazdym, vmrzyenye ſlawne[45]ho muzie tohoto a me wydyenye y gyne dywne wieczi, gez gſu ſye ſtaly toho czaſſu, nepochybugy ſie,[5]) w tom bity gich ne newyedyel. Nebo muz owſem pocztywy a ſprawnye neygmagicíj zapomnyen byty, Vrozeny euſebius, kremoczenſky [6]) vczennyk geho, w nyemzto ſwatoſt a vczenye myſtra geho ſtkwielo ſye ieſt, gehozto mudroſt, ſlechetnoſt a powyſnoſt [7]) dobrzie znaſſ, genz po dwu letu z hubenſtwie naſſye ſmrtedlnoſty wyzwobozen gſa, ſweho myſtra prziemſleho Ieronyma w kralewſtwy [8]) nebeſkem naſledugye, iakzto vkazugy nam geho dywowe czaſty, O nychzto take dolegye rozprawiety budu. On take pocztywemu otczy damaſſowy, byſkupu Portunſkemu, a Theodyonowy, [9]) knyezety Rzymſkemu, bratru geho, Prziecztnemu muzy Sewerowy, Euſtachíj, zenye przieſwatey, y tobie take y gynym prziemnohym, gychzto zwlaſcze gmenowaty potrziebie nenye, Toho czaſſu ſkrzie lyſty ſwe geho vmrzenye rzad ieſt rozprawyl. Pro nyezto nenſe hodne ty wieczy, gezto znaſſ, po druhe prawyty pro przielyſſenſtwie rzeczy y pro przyekazu[10]) tomu, gezto praweno gma byty. Protoz toho nechayte, k geho dy|wom, geſto vſtawycznye dyely[11]) ſye neprzieſtawagy, naſſye rziecz ſye nawrat, tak iakz twe zada nabozenſtwie.[12]) A nayprwe od euſebia, muzie przieſwateho, [13]) poczato bud.

---

[1]) wyborneho *O* a *U.* — [2]) M *nedoſtoyny.* — [3]) M. *ſkrzie.* — [4]) Za tím nepřeloženo aneb vynecháno: ut tua poscit devotio. — [5]) non ambigo. — [6]) M. *kremonenſky.* — [7]) excellentiam. — [8]) Na konci *e* vyškrabáno. - [9]) M. Theodoſyowy. — [10]) impedimentum; przekazku *U.* — [11]) M. *dyety.* — [12]) devotio. — [13]) Vynecháno neb nepřeloženo: ejusdem Hieronymi sanctissimo discipulo.

II.

O gednyech kaczyerzych, geſto prawiechu, by duſſye dobrych y zlych tak myely oſtaty bez nawraczenye k tyelom.

Po ſmrty ſlawneho Ieronyma gedno ſchuczenye neb ſmluwa hrozneho kaczierzſtwie [1]) mezy rzieky wſtalo ieſt, kterezto az do latynſkych lydy ieſt doſlo; kterezto zloſynſtwie ſwymy neſlechetnymy dolyczowanymy [2]) ſnazowachu ſye dolyczyty, tak rzkucz, ze duſſye blahoſlawenych az do ſudneho dne,[3]) y w nyemzto k tyelom opiet przigednany magy byty, ze wydyenye a znamoſty bozie, na nyemzto wſeczka blahoſlawnoſt ſwatych ieſt, myely by zbawenv [4]) byty, a duſſye ztraczeny[ch] takez [5]) az do toho dne nyzadnymy mukamy muczeny byty nemohly by, Gehozto dolyczowanye [6]) bylo ieſt takoweto: Iakz ieſt duſſye z tyelem zpolu zaſluſſyla neb ſhrzieſſyla, takez y z tyelem odplatu [7]) neb muky wezme ſpolu. Potwrzowachu [8]) take toho zchuſſenye [9]) zloſtnyczy te wieczy tyemto czynem, ze myeſta oczyſczoweho nyzadneho nebylo by, w nymzto[10]) by duſſye geſcze za ſwe hrziechy plneho pokanye nevczy[ny]ly na ſwyetye, oczyſczowaly by ſye. Ta gyſta ſmluwa gedowata kdyz ſye rozmahaſſe, taka boleſt a zaloſt na ny ſye ieſt rzytyla, ze ſye nam wiecze zywu byty ſtyſkaſſe.[11]) Tehdy proto wſyeczky me byſkupy y podbyſkupye y gyne wſyeczky lydy krzieſtanſke ſwolaw, poſty a modlytwy gym ſem czynyty kazal, Aby twe ſwate wyery bozie dobrota zamutyty neprziepuſtyla. Dywna wiecz a ſnad k tey podobna nykdy newydana! trzie dnowe poſtu a modlytew [12]) kdyz ſye konachu, Druhe noczy ſlawny Ieronymus ſwemu prziemylemu ſynu Euſebyowi na modlytwach odpoczywagycziemu zgyewnye zgyewyw ſye, a prziemluwu [13]) dobrotywu geho poſylnyw, gemu weczie: w tomto w ſchuczeny [14]) neboy ſye, nebo gemu konecz gyz vlozen bude. Nanzto euſebius wzerziew,[15]) an przielyſnym ſwietlem ſtkwie ſye, tak ze na nyeho oko czlowieczie patrzyty nemohlo by, iako z tyezkeho ſna proczytyw,[16]) pro radoſt ſladke ſlzy oczy ſwu wylewage [17]), tak ze ledwa hlaſſ wypuſtyty mohl, iakz mozieſſe naywiecz, pocze wolaty k nyemu a rzka: Otecz moy Ieronymus ty gſy? A ta ſlowa czaſto y wecze wiecze: Procz mye opuſtys, Procz mym towarzyſtwym wzhrzieſſ? zagiſte drziety tye budu a nepuſtym tebe, any bez tweho, gehozto ty gſy mylowal, ſyna poydeſſ.

---

[1]) haeresis, id est, secta. — [2]) rationibus. — [3]) Předchází v originale: *ſedmeho dne*, což podtečkováno. — [4]) M. *zbaweny*, jak v *O* a *U*. [5]) Předchází v originale: *byty*, což podtečkováno. — [6]) ratio. — [7]) M. *odplaty*, jak v *O* a *U*. — [8]) Asserebant. — [9]) sectae. — [10]) M. *nyemzto*. — [11]) pigeret. — [12]) Původně psana *modltwutew*; *twu* částečně vyškrábáno a podtečkováno. — [13]) allocutione. — [14]) M. *ſchuzeny*; secta. — [15]) M. *wzezriew*. [16]) Před tím psáno *po*, což podtečkováno. — [17]) wylewaſſye *O*.

Kterak ſwaty Ieronym Euſebyowy mluwyl.

K nyemuzto Ieronym wecze Neopuſtymt tebe, moy prziemyly ſynaczku. poſylny ſebe, nebo po dwunaczty[1]) dnech poydeſſ po mnye, y budewye[2]) ſpolu prziebywaty w radoſty bez dokonanye. Ale tyto wiecy Cyryllowy a gynym b'atrzy[3]) wſiem zwieſtuy a powiez, at zaytrzieſſy den podle geſlyczek bozych, tu kdez me tyelo odpoczywa, tak krzieſtene yakez te ſmluwy[4]) kaczierzy wſyczkny ſpolu za gedno tam ſye ſeygdu. A ty pak tyech trzy czlowyekow, geſto w tomto myeſtye teto noczy zemrziely, tyela geſcze nepohrabrana[5]) na to myeſto, na nyemzto me tyelo pohrabano ieſt, kazes doneſty; Na kterazto pitel ten, w nyemzto ſem chodyl, poloziſſ, a ynhed k zdrawi[6]) ſye nawratyecz, a to kaczierſtwo z korzen[7]) owſem precz zkazye a wyplewu. Od nyehozto wzem odpuſczenye ſlawny Ieronymus y zmyſſa.[8]) z gytra kdyz by ke mnye przyſſed doſtoyny Euſebius do bethlemye, genz tehdy tu biech, wſeczko, czoz widiel, rozprawyl ieſt, Pro nyezto nez[46]myerne a welyke dyeky ſtworzitely a ſlawnemu Ieronymowy wzdal gſem, Tehdy ya wſyeczki na to myeſto, na nyemzto z cziſte dyewky ſpaſſytel za ny narodil ſye, kdez tyelo Ieronymowo pohrabano ieſt, ſhromazdyw, tyech mrtwych tyel a przieneſty ſem kazal.

O wzkrzyeſſeny trzy mrtwych pro zkazenye kaczyerſtwie.

O Dywna moczy a o dywne zprawowanye[9]) myloſty bozie proty lydem! kolyk[10]) czyny w ſie vſſagyczym vmye ſpomahaty, a kterakymy a kolykem poczeſtmi[11]) ſwatych ſwych wye powyſſowaty, za tyem od tyech naſledownykow tee ſmluwy[12]) dyegyeſſe ſye welyke poſmyewanye y poſpilenye,[13]) ſnad mnyegycze to, by ruka bozie wyprazdnyena byla. Ale zagiſte, czo ſye ſtalo, weſſel ſie ſbor wſyech wiernych, a bohu w hlaſſu vtyeſſenem zpiewayte, Nebo mylosrdenſtwie bozie przigely ſmy proſtrzied chramu geho. Tehdy prziſtupyw muz doſtoyny Euſebius k tyem tyelom, pokiek na ſwu kolenu a ruczie ſwogy zdwih na nebeſſa, ano wſyczkny ſlyſſie, y modlyl ſye a rzka: hoſpodyne wſſyemohuczy, gemuzto nycz nenye neſnadno, gemuzto nycz nenye tyezko, boze, gehozto moczy | a ſyly nyzadny prziemoczy nemuoze, nebo gſy ty neprziehugyczie ſyly,[14]) genzto czynyſſ dywy welyke ſam, a nyzadnym w tye vſſagiczym newzhrzieſſ, Nynye w tento czaſſ mod-

---

[1]) M. *dwaczyety*; vicesimo — [2]) budewa *U.* — [3]) Snad vynechána zde skratka nad ȳ, tedy m. *bratrzim.* — [4]) sectae. — [5]) M. *nepohrabana*, jak v *U*; inhumata. — [6]) Na konci vyškrábáno *e.* — [7]) radicitus. — [8]) disparuit. — [9]) dispensatio; rozprawowanye *O* a *U.* — [10]) Quot; tolyk *O* a *U.* — [11]) Před *e* vyškrabáno *i*; quot honoribus. — [12]) Před *ſmluwy* cosi vyškrabáno; sectae. — [13]) derisio. — [14]) *nyzadny*, — *ſyly* připsáno na hořejším okraji s patřičním odkazem; m. *neprziemohugyczie*, jak v *U* (invictae).

lytwu twych wiernych vſlyſſ, aby tento twoy ſbor wiernych krzieſtanow, geyzto gſſy dal ne poſkwrneij,[1]) a ne na kazenij, oſtal na wieky, aby tento blud tiechto kaczierzow zgyewen bil. ſkrzie zaſluzenye przieſlawneho tweho myleho Ieronyma Day tyemto tyelom duſſie, gymzto gſy z nych wynyty kazal. Tu gyſtu modlytwu kdyz ſkona, kazdeho tyelo tyech mrtwych tyem pitlem, w nyemzto ſwaty Ieronymus chodyl, dotekl ſye, a ynhed zywy byly a wſyeczka znamenye, oczi otewrzyewſe, praweho wzkrzieſſenye gſu vkaly,[2]) a tyem tak poczyely gſu ynhed ſlawu blazenych duſſy, I take muku hrzieſnych tak w oczifczy iakz v pekle zgyewnym hlaſſem wſyem rozprawiety. Nebo iak potom mnye, kdyz gſem gych tazal, powiediely gſu, Blahoſlaweny Ieronymus vwedl gye byl ſ ſobu do ragye, do oczifczie y do pekla, aby ty wieczi, kterez ſye tam dyegyechu, wſyem rozprawyly, a tak y prziekazal gym byl, aby ſye k tyelom nawratyly a za ſwe hrziechi pokanye vczynyly, Nebo tohoz dne a tez hodyny ony vmrziely yako y doſtoyny || Euſebius. A rzekl gym take byl, kdyz by doſty vczynyly za ſwe hrziechy, ze by ſ nym do ſlawy wieczne myely wnyty; yakzto y ſtalo ſye ieſt, iakz rozprawym dolegye. Ty giſte wieczy ty wzkrzieſſenye kdyz rozprawichu,[3]) welyke mnozſtwye lydu tak wiernych iakez take te ſmluwy[4]) obrancij, genzto ſye k tomu welykemu prziehladany[5]) ſbiehly biechu, tak gyſte znamenye a vkazanye bludu a ſprawedlnoſty dolyczenye,[6]) y take blahoſlaweneho Ieronyma zaſluzenye opatrzywſſe, welykymy hlaſſy przie^{ly}ke dyeky hoſpodynu wzdachu, genzto ſwych wiernych w ſye vſſagyczych neopuſczie v potrziebu.

Pzyemluwa.

A Takz, myly auguſtine, myloſtywy hoſpodyn czaſto ſwey lody^{cz}czie, toczis wierzie ſwatey, na tomto ſwietye rozlyczným protywenſtwym prziepuſtye prziekazety, Ale nykakz w nebezpeczenſtwy neda gyty[7]) oſtaty bez pomoczy. Pro nyezto[8]) proſſym, tyemto dywem poſylny ſebe a czyn muznye, a neboy ſye proty protywnykom ſwatey wiery boyowaty pod obranu tak myloſtneho otczie, genzto proſſeb ſwych wiernych nadarme[9]) nenechawa, kdyz plnu nadyegy a czi|ſtym ſrdczem czynyeny bywagy ty gyſte modlytwy k nyemu. Nebo proſby naſſe proto vſlyſſany nebywagy czaſtokrat, ze prawe a plne nadyegye v bozie negmamy, Anebo ſnad ze toho proſſymy, gehozto proſſyty ſ prawem negmamy. Protoz k ſamemu hoſpodynu netolyk vſty, ale wſym ſrdczem naſſym, kdyz ſmuczeny gſmy,[10]) wolaymy, A on, genz w ſyey[11]) moczy panuge a naz na kazdy den myloſt-

[1]) Snad m. *ne na nepoſkwrnyenie*, jak v *U*; intemerata inviolataque. — [2]) M. *vkazaly*, jak v *O* a *U*. — [3]) Po *i* podtečkováno a částečně vyškrabáno *e*. — [4]) sectae. — [5]) spectaculum. — [6]) experimentum. — [7]) M. *gyey*, jak v *O* a *U*. — [8]) Za tím: *wye*, což však podtečkováno — [9]) nadarmo *U*. — [10]) affligimur. — [11]) M. *w ſwcy* (sua).

nym okem fweho mylofrdenftwye opatruge, nenecha naff pokuffowanu byty nad tyem, gehozto fnefty nemozem. Ale abychom od vmifla naffeho przielyff uezafly, ku poczatym wieczem fye gyz nawratym, A takz vmrzyenye doftoyneho eufebia a °ny°ch trzy muzow wzkrzyeffenych wyprawye, genzto tu w tuz hodynu vmrzieli, z mnohych dywow nyektere dywy o Ieronymowy wyprawym.

III.

Przyemlu.[1])

KDy pak ten den, gehoz duoftoyny Eufebius od Ieronyma v wiedyenye, gez fem drziewe mluwyl, vmrzietym fye prziedwzwyedyel, prziffel, ynhed po trzietyem dny ftudenyczy[2]) nafyl[3]) welyku welmy byl ieft nadtrapen, a takz ynhed na zemy bratrzy fwey kazal fye wefty obnazena, pamyetlyw gfa myftra [47] fweho Ieronyma, a take pak kazdeho bratra polybyw, dobrotywym vtyeffenym gych pofylnyw a, aby w fwatem vmifle prziebywaly, gie napomanul. Potom pak pytel, w nyemz blahoflaweny Ieronymus chodyl, przynefty a na ffye wlozity kazal, a tak vgednal a przykazal, aby geho naha podle przyklada myftra geho na hrzbitowie toho koftela, w nyemz tyelo fwateho Ieronyma leziefſe, pohrzebly. Potom przygetym tyela bozieho pofylnyw ffebe, hofpodynu a fwatemu Ieronymu fye poruczyl A f tyem za trzy dny any mluwyl any widiel. Bratrzie okolo nyeho ftachu, zaltarz piegyce a gyne fwate wieczi k tomu prziflufne, an tak leziefſe.

O tom pachany, gefto Eufebius na fmrty czynyl.

DIwna zagifte wiecz a wfyem lydem na fwietye ftraffywa a hrozna tato ieft, Nebo zagifte toho dne, kterehoz vmrziety gmyel, za dwye hodyne przied wy^dy^enym[4]) blazene duffye duoftoyny eufebius tak hrozne czyny pachal, ze wfyczkny mnyffye, okolo nyeho ftogyecze, ftrachem zdyeffyly fye biechu, a tak iako bez fmyfla na zemy letyechu. Nebo nyekdy prziewraczenyma oczyma a rukama fpolu flozenyma, hroznym oblyczegem|, vkrutnym hlaffem iako hnyewage fye a zabywage fye, krzyczieffe a wolaffe a rzka: nevczynym, nevczynym; lzes, lzes. Potom pak obratyw fye k zemy, a twarz w zemy vpra, iakz naywiecz mozieffe, wolaffe a rzka: Pomozte z my, bratrzycze, at nezahynu. To kdyz mnyffye widyely, placzycze a tr^za^ffucze fye, geho fu otazaly: I czo wydyff, myly otcze? k nymzto on wecze:

[1]) M. *Przyemluwa* (nedopsáno). — [2]) languore febrium. — [3]) M. *nafylnye*, jak v *O* a *U*. — [4]) M. *wygdyenym* (exitum).

I zdaly wy newydyte zaſtupow dyabelſkych, geſto mye wybo^{yo}waty zadagy? tehdy ony k nyemu: I czot gſu chtyely, aby vczynyl, kdyz mluwieſſe: nevczynym, nevczynym toho? A on k nym weczie: Zagiſte nwtyechu[1]) mye, abych bozyeho gmene poruhacz byl, A protoz y wolach, toho vczynyty nechtye. Tehdy ony opiet weczechu k nyemu: Otcze, procz twarz twu krigieſſe w zemy? A on gym powiedye: Abych gych oblycziegye newiedyel, genzto tak hrozny ieſt, ze wſyeczky muky, czoz gych na ſwietye ieſt, proty tomu iako nycz neyſu. Mezy tyemy pak ſlowy ſ tyem pachanym az ku poſlednyey hodyne[2]) ſmrty ſwe przyblyſyl ſye ieſt. Bratrzye pak, genzto tu ſtogiechu, ſtrachem ſye trzyeſſyechu, iakzto mrtwy zdyeſſeny gſucz, czoz by vczynyly, newi^{e}ducz. Slawny buoh w ſwatych ſwych, dywny wſyemy wele|bnoſty,[3]) Dobrotywy, a myloſrdny tyem wſyem, ktoz ſye geho bogie, neb ſwatych ſwych neoſtawa w czaſſ potrziebny. Takz pak ku poſlednycy hodye hodyenye[4]) duoſtoyny Euſebius kdyz ſye przyblyzy, Slawny Ieronymus gemu ſye zgyewyw, dobrotywye gyey poſylnyw, k gehozto przyſty weſken ten dyabelſky zaſtup bezczyſlny bazny a ſtrachem iako dym od nyeho ynhed zmyſſa.[5]) To mnozy mnyſſie licziechu, genzto wlaſtyma[6]) ſwyma oczyma bozym zpoſſobenym wydiely. nye geſcze wiecze ieſt zgyewno k dolyczeny, wſyczkny okolo ſtogyecze ſlyſſyely ſu od Euſebia tyto hlaſſy: Otkad gdes, otczie moy? procz tak dluho meſkaſſ? Proſſymt, tweho ſyna nepuſtyey.[7]) Gemuzto ynhed rychle, ano wſyczkny ſlyſſye, gyny hlaſſ odpowiedyel: Poczakay, ſynaczku, neboy ſye, nebot tebe neopuſtym, gehozto tak welmy mylugy. Ten hlaſſ kdyz ſye ſkona, A kdyz mala chwylka potom prziemynu, duoſtoyny Euſebius puſty duſſy. w kteruzto hodynu y ony trzie, genzto wzkrzieſſeny byly, vmrziely gſu, A iakz mnym, ze ſ euſebyem do wieczne radoſty ſly, Nebo wſyech tyech dwaczyety dnow, w nychzto, wzkrzieſſeny gſucz zywy byly, w take pokanye gſu ſye byly oddaly, ze, daly buoh, bez pochybe|nye blahoſlawenſtwye wyeczneho pozywagy.

O tom tazany tyech trzy mrtwych wzkrzieſſenych.

PRo nyezto nykaz[8]) toho nechczy zamlczyety, czoz gſem o[9]) tyech wzkrzieſſenich po trzy[10]) dny, kterez zywy byly, wzwiedyel, Nebo vſtawicznye toho wſeho czaſſu z nychz ſ nykterym[11]) o tagenſtwy onoho przyebitka, gehozto po tomto kratkem a brzo zhynugycziem czakamy,[12]) ſ nymy mluwenye, O^{d} trzietye denne hodyny[13]) az do weczera den ztrawowach. Ale kakzkolywek mnohym wieczem od nych ſem ſye navczyl a wzwiedicl, wſak pro vkraczenye nyeczſo toho nynye powiedye a gyne pak gynde.

[1]) *w* = *u*. — [2]) M. *hodynye*. jak v *U* — [3]) M. *welebnoſtmy*, jak v *O* a *U*. — [4]) M. *hodynye*. — [5]) evanuit — [6]) propriis, wlaſtnima *U* — [7]) M.. *neopuſſczey*, jak v *O*. a *U* — [8]) M. *nykakz*, jak v *U* — [9]) T. j. *ot tyech*. — [10]) Škrabáním předěláno v *ti*. — [11]) M *ſ nyekterym*, jak v *O* a U — [12]) M. *czakany* — [13]) Poslední *y* předěláno z *e*.

Gednoho czaffu k gednomu z nych kdyz mnye fye wgyty vda, nalezech geho, an vkrutnye placze, a k mey rzieczy [1]) any k memu przyfty nyzadneho vtyeffenye nechcze gmyety. Pro nyezto ynhed yal fem fye fnaznye wzpitaty na nyem, procz by tak welmy plakal, Ale wfak memu otazany nechtiel odpowiediety tehdy; Potom wfak, kdyz ia naftach tomu, chutnye k tomu geho nutye, tako ieft mnye odpowiediel: By ty wiediel ty gifte wieczi, gezto fem iaz wzwyedyel nynye a gymy fye pogyftyl, wzdyczky by poplakal. k nyemuzto ya wecz'ech: [48] Proffym tebe, aby, czoz gfy wydyel, mnye rozprawyl. Tehdy on, pomlczaw malyczko, wecze ke mnye: I czo fye tobie zda, kterak welyke muky netolyk tyem, gefto v pekle gfu, Ale take gefto w oczyfcy bidle, gfu przyprawény? k tomu ya odpowiedech: Od neznamych [2]) wieczech prawy fud wyneffen nemoze byty, zagifte, iakz mnye fye zda, o tyech mukach, k naffym mukam, gymzto [3]) muczeny bywamy zde na fwyetye, przyrownaty fye nemohu.

Przyemluwa.

K Tomu on odpowiedye: wfyeczky muky, nuzie y muczenye, [4]) rozlycznye wymyfleny mohly byty, k naymenfyey muczie, gefto tam ieft, nemohly by fye przyrownaty. To wfeczko, czoz fie zde muky zdagy a trpenye welmy welyke, tam budu iako vtyeffenye. Nebo kazdy czlowiek, kdyz by ty muky [5]) giftu znal gyftofty, chtiel by radyegy az do fkonany[e] fwieta wfyemy mukamy fpolu bez oblechczenye muczen byty, genzto wfyczky [6]) lyde, zwlafcze od adama kazdy fam, trpiely gfu, nezly gedynky den v pekle neb w oczyfczy naymenfy muku muczen byty. A protoz kdyz, procz bych plakal, wzpytaff fie, ta bazen a ten ftrach tyech gyftych muk, gefto hrziefnym fprawedlnye dana bywa, nuty mye k tomu, neb wyem, ze gfem hrzieffyl proty bohu memu, A wyem, ze ieft on ffudczy gfucze, znagy, genz kazdemu, iakz zafluzy, dawa podle fprawedlnofty. Pro nyezto nedyw fye tomu, ze ia placzy, neb gfem fhrzieffyl a boha meho rozhnyewal, Nye fpieffe myel bych [7]) fye dywyty nafylnye [8]) welmy tomu, kdyz bych neplakal, to wydyew; Alebrz procz lydc wierzyecze tomu, ze magy vmrziety, affa ponye [9]) gynych lydy nebodamy gyftymy nekazy ffye, Ale f taku bezpecznofty gfu zywy, ze nykakz nemyfle o tom, kterak by tyech muk hroznych mohly vgyty. nye tak gfucz bezpecznye zywy, nechtye o tom nycz wydyety, nez iako ze ffna probyeragycz fye, kterakoff tomu rozumyegy bezpeczlywie, iako by nykdy vmrziety nemyely.

---

[1]) Předchází: *rucz*, což však podtečkováno. — [2]) incertis. — [3]) M. *gymyzto*. — [4]) Za tím nejspíše vynecháno: *geffto* (quae). — [5]) tu muku *O* a *U*. — [6]) Před *cz* vyškrabáno a přeškrtnuto *e*. — [7]) M. *bys*. — [8]) vehementer. — [9]) saltem.

O otazany.

TO kdyz mnye on rozprawieſſe, k tey rzieczy wnytrzny boleſty ia, zarmutyw[1]) ſye tak, iakz ledwa mluwyty moziech, rzekl gſem k nyemu: Ey bieda, czo ia ſlyſſym od tebe? Ale wſak proſſym tebe, Powiez my to, w czem magy rozeznanye muky pekelne od muk oczyſczowych? A on ke mnye wecze: Nycz w ſobie negmagy rozeznanye, neb tak welyke muky oczyſczowe iako y pekelne w ſwey welykoſti. Ale gednot wſak ieſt, gymzto rozeznany byty mohu, ze pekelne muky dokonanye neczakagy, ale prziſporzenye,[2]) to wiez den ſudny, kdyz tyela tudyez[3]) muczena budu ſ duſſyemy gednoſtaynu muku, Ale oczyſczowe muky gſu ſ dokonanym, Nebo kdyz pokanye dokonano bywa tu tyemy mukamy, w radoſt poydu blahoſlawenych. k tomu iaz powiedyech: Gſulyſſ pak wſyem bydlygiczym w oczіſczy muky zagedno rowne, czyly rozlyczne? k tomu on powiedye: Zagiſte rozlyczne. nyektere wieczſye a w nyekterych lechczyeyſſye, podle mnozſtwie[4]) hrziechow. Nebo y w nebeſſyech wſyeczky duſſye ſlawne buozy twarnoſt[5]) neb wydyenye opatrugy,[6]) w nyemz ieſt wſyeczka radoſt, genzto gmagy, iakz chtye kto z nych, wſak tyemy radoſtmy zagedno neyſu rowny, Neb tento wieczſy gma, a onen menſy, a to wſe podle ſkutkow, kterez gſu czynyly.

O otazany mezy ſwatych chwalu.[7])

ALe geſtly tobie ktere pochybowanye[8]) w tom, ze by ſwatym rozlycznoſt radoſty mohla byty, kterychzto radoſty ſam buoh gym ieſt poczatek,[9]) czoz gych gmagy, toczis ze ieſt wſe ſkrze nyeho, a w bohu zadna rozlicznoſt any promyena moz byty, tehdy dolyczenye to zgewne ieſt, ze kdyz bozie widyenye neb poznanye ieſt wſyeczka mzda ſwatych y radoſt, w nyekterem wſak z ſwatych moz byty menſye a w nyekterem wieczſye. Protoz kdyz ſpolu duſſie widie a znagy boha, iakzto ieſt, nyektera wſak menye wydy a rozumye A tak gyey menſſye ſlawa ieſt, Nyektera pak ſwietlegye a zſlechtyelegye[10]) wydy a rozumye a tak wieczſy gma ſlawu. Takezt ieſt y o tyech hubenych ztraczenczow[11]) mukach rozumyety, Nebo kdyz wſyeczky duſſye ztraczenych w gednom myeſtye muk gſu, wſak proto rozlycznymy mukamy muczeny bywagy podle ſwich hrziechow welykoſty a mnozſtwie. zagiſte, mezy krzyeſtanſkymy mukamy a pohanſkymy take to ieſt rozeznanye a rozdiel, ze pohanowy muky proty mukam zlych krzieſtanow a neprawych gſu iako nyzadne a iako nycz, kakzkolywek ty muky pohanſke newymluwne, any od zywych lydy newymluwugiczy gſu any mohu byty. a toho

---

[1]) zamutyw *O.* — [2]) augmentum. — [3]) ibidem. — [4]) magnitudinem. — [5]) speciem. — [6]) contemplantur. — [7]) ſlawu *O.* — [8]) admiratio. — [9]) causa. — [10]) subtilius. — [11]) damnatorum.

ieſt doſtoyno, Nebo gſu krzieſtane myloſt bozie na prazdno a na darmo przygely, any gſu ſye chtyely w ſwich [49] hrzyeſſiech poznaty neb oblepſyty, kdyz gſu zywy byly, ano vſtawnye ſwata piſma na nye[1]) wolagy, any gych znaty ſobie gmyety nechtyely.

Tuto geho tyeze, czo ſye gemu przyhodylo na wygdeny duſſye z tyela.

Tehdy iaz wecziech: hrozno mie ieſt toho, czo ty rozprawies, Ale wſak e buoh day, vſtawicznye ty wieczy na myſly ſmrtedlnych lydy bily,[2]) abi aſſa ponye ſtrachem takych muk od ſlych ſkutkow przieſtaly, kdyz nechtye[3]) pro myloſt bozí[4]) przieſtaty. Pro nyezto proſymt toho, czo ſye geſt tobie przyhodilo, geſto duſſye geſcze w tyele na kratczie,[5]) zgyew mnye to. kterezto[6]) wieczi on weczie: kdyz prziſla hodyna me ſmrty, na tom myeſtye, na kteremz ſem lezal, gmagye vmrziety, tak welyke mnozſtwie zlych duchow bylo ieſt, ze pro mnozſtwie zeczteny by nykakz nemohly by byty, gychzto opatrnoſt[7]) tak ieſt byla hrozna, ze nycz vkrutnyeſſyeho any wieczſyeho w muczeny, any hroznyeſyeho czo wymyſleno moze byty. Radiegy by zagiſte kazdy czlowiek horuczymy plameny mohl zzen byty [a] [ho]rzieczi, nezly gych twarnoſt[8]) w okem mzenye gedynku widiety. Ty dyablowe ke mnye prziſſedſſe, wſeczko, czoz gſem vczynyl proty bohu, k mey pa|myety obnowowachu, radiecze my a nutyecze mye k tomu, abich od bozie myloſty gyz wiecze zuffal, gehozto tak tyezcze byl gſem rozhnyewal. Pro nyezto wiez to, ze gedno, by bozie ſmylowanye a myloſrdye mnye nepomohlo,[9]) gym ſie oprziety nykakz nemoziech.

O tom, kterak ſwati Ieronymus zgyewyl ſye gemu na ſmrty.

Za tyem pak, kdyz gyz wſie ſyly zbawen biech a gyz gednak gym powolyl, Slawny Ieronimus tu przygyde, welykym zaſtupem andyelſkym gſa obſtupen, ſedmkrat[10]) nezly ſluncze ſwietleyſſy, mne poſſylnygye. genz kdyz na ty duchy mrzke wzhlede, any mye tak tyezcze nutye,[11]) na nye ſye welmy rozhnyewaw, hroznym hlaſſem weczie gym: I procz ſte k tomuto, wy mrzcy dyablowe, zlorzeczeny, mrzczy przyſly? I zdaly ſte newiediely, ze ia tomuto chczy ſpomocznykem byty? ruczez[12]) nechaygycze geho, precz oteygdete, a waſſye zloſty od nyeho precz wzdalte tak daleko, iako wſchod

---

[1]) *na nye* po straně připsáno s patřičným odkazem. — [2]) M, *by bily*. Předchází v originale podtečkované *bity*. — [3]) Na konci vyškrabáno: *ly* — [4]) na konci *e* vyškrábáno. — [5]) byla na krátce *U.* — [6]) T. j. *k kterezto*. — [7]) species. — [8]) formarum visione. — [9]) *a — nepomohlo* po straně připsáno s odkazem. — [10]) Český překladatel četl: *septies* m. *species*. — [11]) exacerbantes. — [12]) protinus.

ſluneczny od zapadneho ieſt. Tyem vkrutnym ohromenym to towarzyſtwo zloſtnych duchow prziedeſſeneno gſa,[1]) odtawad precz odgide. za tyem pak ſlawny Ieronimus nyekterym przykazaw andyelom, aby ote mne neodchodyly, Ale, do nyawadz by ſye newratyl, czakaly ſmy, ſ gynymy andyely precz chwatawie odſel. Tu pak kdyz otgyde ote mne, ty andyely, genzto ſe mnu oſtaly, gely ſye mne poſylowaty, lahodne, dobre wieczi mnye ſlybugycze, kdyz bich w ſylnem vmyſle oſtal.

O druhem zgyewena ſwateho Ieronyma tyem wzkrzieſſenym.

Mezy tyemy vtyeſſenymy pomluwamy kdyz iako hodyna tomu zmynu, tehdy druhe, toczis ſlawny Ieronymus, rychle prziſſed, w ſwietloſty ſtogye, powiedye takto. Podtez! tehdy ynhed duſſye nechawſy tyela, tak tyezcze a horzcie wen wypuſty;[2]) Neb zagiſte, kterake ieſt bolenye bylo a truchloſt, rozum czlowieczy ſmyſlem nemoz toho rozumyety, gedno acz by oczytu gyſtotu toho ſye pogyſtyl, yako ya. Nebo by wſyech lydy rozum boleſty a ſmutky wſyeczky na ſwietye znamenal a ge ſycz y onak rozwrhl, proty rozluczenye duſſye ſ tyelem yako nycz nenye. na to gyſte rozluczenye[3]) kdyz by kto pamatowal, neſnadnye by weſſel byl. Tyto wieczi y gyne tak hrozlywe a ſmrtedlnym ſtraſſywie[4]) mnye ieſt rozprawyl, gychzto pro dluhoſt gſem nepopſal, Nebo on geſcze mluwieſſe, ano gyz mrkaty poczynaſſe.[5]) Czo ſye ieſt gemu po ſmrty przyhodylo, | toho ieſt nedoplnyl, Ale ze gſem tohoto mymo gyne zadal, ona gyna dwa prziwed, k toho rozprawenye porzadu gſem ſye nawratyl, zadage toho od tu dwu take prziеſlyſſiety, abich gych ſwiedeczſtwym giſtyegye navczen byl.

Kterak ſwati Ieronymus dyably ohromyl, ze precz gſu vtekly.

Gymzto gſem rzekl takto: kakzkoly tyto wieczy nevziteczne gſu, neb wam teſklywo czaſto gye mluwiety. Pro nyezto tohoto nechagicze, czoz gſem gyz ſlyſlal, proſym, aby ty wieczi, kterez po rozluczeny duſſye ſ tyelem przihodyly ſye wam, nye[6]) rozprawte. k tomu ten weczie, kteryzto mnye wczera byl rozprawiel ono drzyewnye: Ba y czo, prawi, Cyrille, tyezeſſ? Nenyet ſnadno dobrzie mluwyty, Nebot duchowne wieczi naſſymy ſmyſly nemohut poſtyzeny byty. wiemy zagiſte, ze gmaſſ ſmyſl a rozum dobry, awſak, czo ieſt duſſye, newieſſ any znaſſ. zagiſte boha znaſſ, ze ieſt wſyech wieczi poczatek a dokonanye, a od nyehozto wſyeczky wieczy ſye poczy-

---

[1]) M. *prziedieſſeno.* Za tím nepřeloženo: diris ululatibus et clamoribus, limen loci, in quo jacebam. — [2]) wyſtupi *U.* — [3]) *duſſye — — rozluczenye* připsáno po straně s odkazem. — [4]) ſtraſſlywe *O.* a *U.* — [5]) Původně psáno na konci: *ie.* — [6]) M. *mnye.*

nagy a pochodye, Awſak czo by byl buoh nebo kteraky ieſt, donydz gſy w uobtyezeny tohoto zetleleho a hrubeho[1]) tyela, newieſſ gedno[2]) [50] (yako ſkrze zrcadlo. Takez geſt y o angelech y o gynych netyeleſnych duſſych taz wyecz zgewena.[3]) Ano wſſak zde na ſwyetye gſu przyemnohe wyeczy welmy zname, gychzto wſſak pro nedoſtatek naſſyeho mdleho rozumu rozeznaty nemozemy prawye, Pro nyezto nebeſſke a duchownye owſſem pak od poznanye naſſyeho przyrozenye wzdaleny gſu, kterak my gym pak rozumyety mozem? Tehdy ya weczech: jakz prawyſſ, tak geſt gyſtye; Ale wſſak yakz mozeſſ, proſym, powyez my.

O tom rozprawenye, geſſto okolkem rozprawyety, nemohucze neſnadnoſty doſtyhnuty.

TEhdy on wecze: okolkem prawy to gyſtye, gehoz zadaſſ, budu mluwyty, gehoz bezmal pro neſnadnoſt tyech neznamych wyeczy nemohu tyemto ſmyſlem tyeleſnym dogyty, aby tyto, gehoz ſye tehoz pogyſtyly, ſe mnu gſucz tam, geſtly to tak, ſwyedkowe byly. Duſſye ma, kdyz tolykymy boleſtmy przyehroznymy od tyela ſye rozluczyla, ynhed ſ rychloſty w okem mzenye newymluwenye, gehoz ya nykakz wymluwyty nemohu, kterak ſye to ſtalo, byla geſt przyneſena przyed oblyczey boha na ſudye ſedyegyczyho. Ale od kterych nebo od koho byla geſt doneſena, anebo kterako, toho newyedye, any take tomu rozumyegy. Nebo zagyſte to dyw nenye nyzadny: nynye tyezkoſty tyeleſnu gſem obtyzen, Ale tehdy, toho czaſu, byla geſt duſſye bez tyela, Pro nyezto tyezkoſt tyeleſna lehoſty[4]) duchownye brany tak zyapnye a ſlechtyle takowych wyeczy rozprawyety. Byli gſu take tudyz tyechto gyſtych duſſye hrozamy a ſtrachy newymluwenymy ſtrachugycze ſye, czſo by ſudcze ſ nymy vczynyl, czakagycze. E naſtoyte, byeda, procz ſmrtedlny lyde na ſwyetye, gymzto ſye toto przyhodyty gma, newyedye, any wyedyety chtye, yakoz nam przyhodylo ſye geſt. Zagyſte, by tohoto gyſteho ſudcze gym nyektera znamoſt byla, nehrzeſſyly by tak mnoho a tolykrat, kdyz by gey wydyely bez pochybenye takym hroznym ſudczy gſucze proty hrzyſſnym. Nebo nyzadny hrzychowe, ktere ſmy ſweho czaſu vczynyly, przyed tyemto ſudczy tagyty ſye nemohu. Nye[5]) wſſeczko, czſo ſmy vczynyly, tak ſwyetle zgewno geſt tu bylo przyede wſſyemy, geſto tu ſtachu, yako by ty ſkutkowe wſſyczkny tu byly, yakz gſu vczynyeny, przytomnye, Tak ze naymenſſye myſſlenye naſſych myſſlenye, yakz ſye ſtalo, zgewno bylo, yako napſane, beze wſſye omylnoſty. Ba czſo geſt tu ſtrachu a hrozy bylo, nelze toho, by to rozum czlowyeczy mohl wyprawyty.

[1]) Předěláno škrabáním z *hubeneho.* — [2]) Za tím list padesátý vyříznut, jehož text otištěn zde dle rukopisu Olomouckého. — [3]) zgewna *U.* — [4]) M. *lehkoſty*, jak v *U.* — [5]) imo.

O tom ſtrachu tuto rozprawye, geſſto gſu gmyely na wygdeny duſſye z tyela.

ZNamenayz zagyſte, kterakymy ſtrachy byly ſmy ſnuzeny, Neb ay, tot ſ gedney ſtrany mnozſtwye welyke dyablow ſtaſſye; ty zle ſkutky, kterez ſmy czynyly, protyw nam ſwyedczye, to myeſto, obyczey a czas tyech zlych ſkutkow nam wyprawugycze, kdely, kterakly, ſ kymly, ktereholy czaſu ſmy to czynyly. A tot z druhey ſtrany my ſamy nykakz tomu odpyraty nemozechom, tak proto ze ſmy gmyely ſudczy, gemuzto wſſyeczko ſwyedomo byeſſye, yakz take proto, ze kazdy z nas znal geho ſudczy gſucz ſprawedlnym. E byeda, byeda, czſoz pak potom wyecze mluwyty geſt? kterakeho ſudu na ny czakamy? Ba wyernye, pro toho gyſteho ſudu pamyet nynye ſye welmy ſtrachugy. Ay tot zly ſkutkowe ſe wſſech ſtran na ſprawedlnoſt, aby pomſtyla, wolachu. Nye gednak nyczehoz nyczs dobreho nebylo geſt tu, gymzto bychom k kteremu mylosrdenſtwy nadyegy gmyely. Ay tot wſſyczkny, geſſto tu byechu, nas dooſtoyny tyech muk wywolawachu. Kdyz pak nyczs gyneho nebyeſſye, gedno aby ſud wydan byl, kteryzto hrzyſſnykom dooſtoynye a ſprawedlnye dan bywa, Ay tot myly ſlawny Ieronymus, wſſech ſwyetleyſſy hwyezd, ſ blahoſlawenym Ianem krztytelem a ſ naywyſſym apoſſtolſkym knyezetem petrem, I take ſ przyewelykym ſborem angelſkym k ſtolyczy, na nyez ſudcze ſedyeſſye, przyeſtupyw, naſſyeho ſudu prodlyty maly czas, a ny ſobye dany byty pro czeſt a pro nabozenſtwye, geſſto ſmy gemu czynyly, yakz geſt chtyel, tak geſt obdrzal przyed tym ſudczy. Take pro zkazenye toho bludu to geſt vczynyl. Potom pak nas ſ ſobu weda, tyem wſſyem blahoſlawenym towarzyſtwem gſa obſtupen tu, kdez duſſye wyernych bezczyſlne chwaly [1]) wyecznye pozywagy, a ty wyeczy wſſechny, kterez ſye tu dyegychu, abychom ſwyedeczſtwye wydaly, nam geſt rozprawyl. Potom pak do oczyſtcze y do pekla ny vwedl, a netolyk ty wyeczy, geſto tu byly, nam vkazal, Ale chtyel tomu, abychom gyſtoty tyech muk zkuſyly.

Przyemluwa gyna.

To pak wſſeczko kdyz ſye to [2])) [51] ſtalo tet hodyny, kterez naſſych tyel tyem pitlem, gehoz blahoſlaweny [3]) Ieronymus pozwal, [4]) Euſebius ſſye dotekl, ſlawny Ieronimus nam przikazal, abychom w tyela ſſye nawratyly, a przykazal nam, abychom o tyech wieczyech, ktere ſmy widyely, [5]) ſwyedczyly; a take ſlybyl nam dwadcziety den, kdyz za hrziechi pokanye duoſtoyne vczynymy, ze ſ euzebiem, genz tehoz czaſſu vmrziety

[1]) ſlawy *U.* — [2]) tak *U.* — [3]) *ſlawny U.* — [4]) Původně správně psáno: *pozywal*, neporozuměním později *y* vyškrábáno; pozywal *O* a *U*; usus fuit. — [5]) Psáno původně: *wie*, avšak *c* podtečkováno.

myel, wieczne chwaly myely bichom dogyty. A protoz, aby to wiedyel, duſſye naſſye tyelom y gſu przygednany. mnoho wieczi, Auguſtine myle,[1]) welmy hrozne od nych zgyewnye,[2]) ſem wzwiedyel, kterezto, kdyz by na myſl ſmrtedlnych lydy weſly, tyechto czaſnych wieczi lyboſty a bedlywe peczie, genzto lyde mnohokrat bludye, iakz mnye zda ſye, opuſtyly by; kterezto wieczy kdyz bich wſyeczky popſal, prodlyl bych przielyſſ ſwu rzyecz, any bych take rozumyetedlen[3]) bich byl tyech wieczy pſaty, gez ſem ſlybyl. Nebo ſkoro tebe czakam, genz chczeſſ hrobu ſlawneho Ieronyma nawſczyewyty, iakzto twogy lyſtowe, geztoſſ pſal ke mnye, ſwiedczyly gſu.[4]) Tyto wſyeczky dokonam, dotkna ſye pohrzieby duoſtoyneho Euſebia, a ſ tyem| dywy gyne rozprawiety, iakz ſem ſlybyl.

O dywyech ſwateho Euſebia tato przye.[5])

POrzad vmrzenye doſto'neho Euſebia a onyech trzy czlowieku wzkrzyeſſenych, iakz kratczie ſem mohl, wyprawyl ſem, nyktere[6]) wieczi tobie, iakz mnym, lybe mezy tyem vmyeſſyw. Neb kdyz vmrziel[7]) duoſtoyny Euſebius trzetye[8]) hodyny, mnoho dywow ode wſyech ieſt widyeno, kteryzto ſwatoſt zywota geho wylyczowachu, z nychzto nynye gedynke dwa powiedye.

O gednom mnychu dyw.

MNych geden toho klaſtera pro plakanye a pro bdyenye oſ'nul byl, ynhed pak, iakz tyela duoſtoyneho euſebia twarzy ſwu ieſt dotekl, prorziel[9]) ieſt.

O gednom byeſſownyku[10]) *toto ieſt.*

Geden, genz[11]) dyabla w ſobie gmyegyeſſe, kdyz to tyelo ſwate[12]) k koſtelu wezyechom, geho vtka, rychle ynhed zproſczen ieſt od toho dyabla. Podle koſtela, w nyemz ſwateho Ieronyma tyelo przieſwate ieſt pohrabano, duoſtoyneho Euſebia tielo naho przykladem myſtra geho pohrzebly ſme pocztywye, iakz ieſt ſluſalo. w toho take koſtela hrzbytowie ony czlowiekowe trzie pohrabany gſu; pro‖nyezto konecz wſemu tomu tuto gyz bud, aby dywowe wyborneho Ieronyma a zazrakowe myeſto k rozpraweny mohly gmyety.

---

[1]) M. *myly.* — [2]) Původně psáno: *zgyewenye,* později druhé *e* podtečkováno; zgewene *O.* zgewnie *U.* — [3]) Následující *bich* zbytečno. — [4]) Za tím vynecháno aneb nepřeloženo: caetera, quae tunc ad meam reducere potero memoriam, declarabo. — [5]) Nedopsáno: *przyemluwa.* — [6]) M. *nyektere.* — [7]) vmrzyety chtyel *O* a *U.* — [8]) Psáno původně: *trzyetye,* avšak prvé *y* později vyškrabáno. — [9]) M. *prozrziel.* — [10]) daemoniacus. — [11]) pak *O* a *U.* — [12]) ſwateho Euzebya *O.*

IV.

Na rozkoſſney prziefwateho Ieronyma luczie, toczis na rozkoſnem myeſtye rozprawenye dywow rozlycznych, gſſa poſſazen, iakzto wienecz dyelage, pylnu a kraſnu rziecz tyech gyſtych dywow w tomto v mem rozprawenу k waſſemu vzytku y gynych buduczych wieczy waſſych podle mozenye meho tak, iakz moczy budu, ſberu a ſhledam.

O ſabymyanowy,[1] *knyezyety kaczierſkem, toto ieſt.*

Z kterychzto dywow ze wſyech nayprwe powiem o neſlechetnem ſabymyanowy [1], gehoz znaſſ dobrzie, knyzety kaczirzkem, czo ſſye geſt ſtalo. Nebo ten gyſty Sabymyanus,[2] przietel gſa kaczierzſky, prawieſſe [3]) a potwrzowaſſe toho, ze by dwie wuoly nebo dwie chtyeny v bohu byly, A geſto geſcze horſye ieſt, ze tye giſtye dwie wuoly mezy ſſobu nyekdy roznyeti by gmyele, dwogicze ſſye na dwe. A na tu gyſtu wiecz a na tu horutnu [4]) krzywdu wywodiechu onu gyſtu rziecz, geſto criſtus we czteny byl rziekl: Otcze, muozly bity, | myn kalych tento ote mne, toczís vmuczenye toto; y wzbierachu z toho welmy przietyezke przye a gednak ku oprzyeny newiprawugiczie, [5]) A to tak lycziechu, ze by toczis criſtus gednu wuoly chtyel ſchowaty ſye vmuczenye, a druhu pak woly to giſte vmuczenye ze by bezdyeky odſtupity muſſyl. A z tyech giſtych wyeczy wymyetaſſe a prawieſſe ten giſty neſlechetnyk, zze by mnohym wieczem criſtus chtyel, gychzto by obdrziety nemohl. O auguſtíne, kterak welyku boleſt a zaloſt w naſſ zbudyl ten giſty neſlechetny kaczierz, pro welykoſt te boleſty toho wyprawyty nemozem. Nebo zagiſte ten giſty gedowaty beran a wlk chwatawy oblek ſye w rucho owczie, ſtado nam poruczene neczſtnye prziewraczuge a przny. Aby zlobu a rydanye ſweho vmyſla vkrutneho ſnadnyegie mohl pachaty, z gyednyech knyzek, toczis o tom vczynyenych, abychom gemu, to wiez, lepe wierzity, [6]) ſlawnemu Ieronimowy, wſye prawdy zrcadlu, wynu dawaſſe. Ano wſak przyed tyem drzyewe, kdyz byl wzwiedyel te neprawoſty krzywdu hroznu, blahoſlaweny Ierony[52]mus pro zkazenye tohu [7]) bludu nedawno przied ſwu ſmrty vczynyl byl gednu epiſtolu, y pozwa toho giſteho zloſtnyka ſe wſyemy geho naſledownyky do geruſalemſkeho koſtela w gednu nedyely k hadany a k zkazeny geho bluda neſlechetneho, kterehoz dne ſwymy podbyſkupymy y byſkupy pomoczy y ſ gynymy wiernymy krzieſtanow pomoczy ſ tyem knyezetem a ſ geho vczennyky mrzkymy bylo ieſt hadanye Od nony neb od poledne az prawie do meſpora, a tuz pak owſem to giſte kaczierzſtwo zkazeno a pohanyeno bylo ieſt konecznye.

---

[1]) M. *ſabynyanowy.* — [2]) M. *Sabynyanus.* — [3]) Psáno původně: *prawieſſye.* — [4]) inopinabilis. — [5]) inextricabiles. — [6]) M. *uwyerzyly*, jak v *O* a *U.* — [7]) M. *toho.*

Kterak ſwati ſylwanus proty kaczyerzom ſye oprzyel, douffanye giſte gmage w ſwatem Ieronymowy, tato ieſt capytola.

KDyz pak to giſte knyeze [1]) zloſtne proty nam knyzky, geſto neprawie ſlozyl byl, z nych ſlawnemu Ieronymowy wynu dawaſſe, nam opaczowal a proty nam lyczyl, Te tak welyke krzywdy ſtrpyety nemoha blazene pamyety Syluanus, nazaretſkeho koſtela arcypyſkup, [2]) genzto tak welyku zadoſty a mylowanym y nabozenſtwym cztyeſſe a mylowaſſe, ze czokoliw[y]ek kdy czynyl, bozie gmye a | ſwateho Ieronyma wzdy naprzied prziedkladal, Pro nyezto iako ode wſiech lydy druhym Ieronymen [3]) byl nazwan. Protoz proty tomu knyezety kaczerzſkemu ynhed chutnye[4]) powſtal ieſt, lage gemu welmy vkrutnye, ze tak mnoho mezy lydmy zloſty wzburzyl. kdyz pak mezy nyma dluhy byl ſwar a hadanye, ande geden druhemu, [5]) iakz nawiecze moz, zlorzieczy a vkara, S tyem pak napoſledy oba ſpolu vſtawiſta toto ſobie: kdyz by az do zaytrzyeſſyeho dne dewate hodyny blahoſlaweny Ieronymus tyech giſtich knyh ſkrzywedlnych [6]) gſſucz nevkazal zgyewnye, aby arczybiſk[yp]owy hlawa ſtata byla. Tu ſmluwu kdyz dokonachu, kazdy ſye domow wratyl. Pro nyezto przyeſ tu przyeſ czyelu nocz kazdy z naſſ na modlytwy ſye oddal, aby nam w tak welykych potrzyebach pomocz prziſla od hoſpodyna, genzto nyzadnym w ſye vſſagyczym newzhrdye.

O welykem dywu, kdyz ſye byl ſwati Ieronym zgewyl a toho kaczierzie zloſt vkazal.

WElyky hoſpodyn a przy[e]lyſſ chwalny, gehozto zagiſte mudroſty nenye poczta! Toho pak vrczeneho dne w tom mſtye, te hodyny, to knyeze zloſtne ka|czyerzſke ſwymy naſledownyky prziſſed do koſtela, ſyemo tamo tyekage, hledaſſe iako lew rzwawy [7]) ſluhu bozieho, chtye rad ſezraty, iako by to gyz bylo, ze by buoh proſby ſwich ſluh gyz zapomnyel a ſlyſſyety nechtyel. Pro nyezto ſielnecz [8]) nemudry, kdyz mnyegyeſſe, by naybezpecznyegye ſtal, tehdi ieſt pak padl Stogieſſe tu w koſtele weſken ſbor wiernych, kazdi na gmeno ſwateho Ieronyma wolage. zawrziel bieſſe toho czaſſu ſlawny Ieronymus vſſy ſwogy, czynye ſſe, iako by ſpal, k modlytwie gych neprzychylyw ſye, aby tyem dywnyeſſy potom vkazan bil. Ia weſken gſa mokr [9]) ſlzamy, zaſſach ſye, [10]) nye dywyech ſye tomu, Procz by Ieronymus tak dluho tu ſye nezyewyl, czo by pak potom przyhodyty ſye myelo, ſmutnye czakach. Takz pak kdyz ſye tu nycz dywneho nezyewy, Poczie ſrſſat [11]) byty ten neſlechetnyk iako pes wztekly, aby ſyluanus, czoz ſlybyl, gyz naplnyl.

---

[1]) haeresiarcha. — [2]) M. *arcybyſkup.* — [3]) M. *Ieronymem.* — [4]) protinus. — [5]) Před tím vyškrábáno: *po.* — [6]) falso compositum. — [7]) rugiens. — [8]) Psáno správně původně: *ſielenecz*; fatuus; ſylnecz *U.* — [9]) Za tím vyškrabáno, jak se zdá: *ſly.* — [10]) stupens. — [11]) saevire.

Przyemluwa.

K Tomu myeſtu, na nyemz ſwati ſyluanus ſtat myel byty, radoſtnye a ſwietle iako na ſwatbu ſel ieſt, ſlzye a placzye, A tak ſ tyem byſkupow y gynych wſyech wiernych, geſto k tomu ibiehly ſye biechu, tuto rzyeczy poſyl|nyl ieſt a rzka: Raduyte ſye ſe mnu, myly mogy, weſſelte ſye a nerodte ſye mutyty, nebot neopuſtye buoh w ſye dovſſagyczych. Nebo nebil [1]) vſlyſſan, wieczet ſem mymy zloſtmy zaſluſyl. Potom pak poklek na ſwu kolenu, wecze: ſwaty Ieronyme, racz przy mnye byty, acz ſye twe myloſty lyby; kakzkoly teyto y wyeczſſye muky zaſluſyl ſem, Ale wſak, aby krzywda myeſta negmyela, ſpomoz prawdye. A ponyewadz toto nenye krzywda, ſpomozyz prawdye, a mnye myloſtyw bud w czaſſ me ſmrty, Abych te ſlawy, genzto bez dokonanye ieſt, nebil zlyſſen. To rzek, y naklonyl kattowy ſwu hlawu, aby vderzyl, geho proſſye. Ale kdyz kat wzdwyze mecz, gednu ranu duoſtoyneho ſyluana hlawu chtye ſtyety, Inhed ſ rychloſty ſwaty Ieronymus zgiewil ſye ieſt, ano nan wſyczkny hledye, ſwu ruku zztazenu mecz drzie a ſylwanowy przykazuge, aby wſtal na horu, a knyezety kaczierzkemu lal, A ta giſta pyſma neprawie gſucz ſlozena vkazal ieſt. ſ tyem tak, horze tomu neſlechetnykowy, z lydſkeho wydyenye ieſt zmynul. Ey hoſpodine, by ſye k tomu podobne wſyem [53] takowym przyhodylo, iako tomuto lhaczy [2]) ſtalo ſye. Ay tot netaze ſwaty Ieronym precz zmynuty,[3]) az ynhed toho kaczyerze hlawa od tyela, iako by gy ſtal, na zemy pada.

V.

Tu tak dywnu wiecz kdyz vzrziechu, genzto tu biechu, przyezeſſyly gſu ſſye [4]) Inhed a bohu chwalu wzdaly y ſwatemu Ieronymowy, A takz ty naſledownycy toho knyezete kaczierſkeho ſwatey wierze ſye nawratyly. O auguſtine, znamenay, kterak tohoto duoſtoyneho biſkupa w hoſpodynu a w blazenem Ieronymowy wyera byla ieſt ſylna, genzto pro prawdu vmrziety ſye nebal. zawierne przyklad ieſt vczynyen tento duoſtoyny muz wſyem gynym krzieſtanom; Nebo nenye ten prawy krzieſtan, ktoz pro prawdu vmrziety bogy ſye. kdyz yeſt [5]) criſtuſ duſſy ſwu za ny polozyl, aby naſſ ode wſye praczie dyabelſke wykupyl, I my take za nyeho, kdyz czaſſ ieſt, duſſy ſwich daty neboymy ſye; Nebo nyzadny, gedno ktoz prawie pro prawdu hadaty ſye bude, korunu ſlawnoſty obdrzy w nebeſſyech. Ale ey bieda, czo gich dnes ieſt w ſwatey czierekwy, geſto iako meczem ſ ſobu ſtranu ſyeku, bohu y wſyetu [6]) chtyecze ſye ſlybyty, nebo powanely na

---

[1]) Předěláno škrabáním z čehosi; m. *nebylly bych,* jak v *O* a U. — [2]) lharzy *U.* — [3]) conffestim ut disparuit. — [4]) stupefacti. — [5]) *yeſt* připsáno po straně s odkazem. — [6]) M. *ſwyetu*: wſſyem O. a U.

nye kdy [1])|wicher protywenſtwie, nechtye ſye radowaty nye ſwietem, Inhed ſye zamutye, nechtyecz toho wyedyetye,[2]) ze ſkrzie mnohe ſmutky a praczy do nebes ieſt wgyty. Prziepuſtyly kdy buoh kdy protywenſtwie, neopuſtyt czlowieka do ſkonanye nechaty w nyem, Ale wzdy ſpomoz a odplatu rozſyrzy.

Gyny dyw o ſy[l]wanowy k tomuto doſty podobny, kterak dyabel k lydem geho byl zhyzdyl.

O Syluanowy nyeczo gyneho dywneho tobie chczy powiedyety, geſto ſye gemu przyhodylo, yakz mnye ſye zda, geſto ieſt tak dywne, iako toto, czoz gſem prawil, O nyemzto tolyko ieſt ſwiedkow, kolyk w nazaretye a w betlemye lydy ieſt, genzto oczyma ſwyma wlaſtnyma to yſu widyely. Had, ten ſtary dyabel, pro ſwu pychu genzto ieſt ſtrczen [3]) do hlubyny pekelne, ſwatoſty ſwateho ſylwana przielyſſ welmy zawidye, proty nyemu, iakzto zlotnyeyſſy [4]) wſiech twarzy, w zlobye zloſtnyk wzburzyl ſye ieſt; kteryzto newierny dyabel aby muzye bozieho ohyzdna vczynyl, y aby ty, kteryz [5]) dobrymy przyklady dobreho naſledowaly geho, pak tuto przihodu a zhyzdyenym aby ſye w nyem pohorſyly. Ay||tot gedne noczy neſlechetny diabel wzem na ſſye twarnoſt tohoto czlowieka ſwateho, gedney zenye, dobrzie vrozeney, genz na ſwem pokoyku lezieſſe, zgyewyl ſye ieſt, A tak k nyeſ iako chtye przyſtupyty, ſmylny ſkutek ſ ny chtyeſſe vczynyty. Pro nyezto ta giſta pany prziedyeſſyla [6]) ſye naſylnye welmy, neznagycy toho czlowieka, kto by byl;. A kdyz ſye ſ muzem na lozy [7]) ſama vznamena gſuczy, newieduczy, czo by gmyla [8]) vczynyty, gye ſye welmy wolaty, tak ze krzyky tyemy wſyczky, geſto ſpachu, wzbudychu ſye, a ne tolyk z toho domu, ale take y kolny [9]) ſuſſyede ſbyezechu ſye k tomu. genzto kdyz tam prziebie[ze]chu k lozy, czo by ſye to dalo, te zeny otazachu. A zatyem pak dyabel pod lozem ſye pocze tagyty, iako kryge ſie. Tehdy tyto powiediechu, ba y ktery ieſt czlowiek tuto zde, y poczechu wſudy hledaty. Tehdyſſ pak dluho hledawſſe, k tomu mieſtu potom przygydechu, kdez hubeny dyabel v pyſkupowie [10]) twarnoſty ſye tagyeſſe. genz kdyz ſwietlo rozzezechu a toho dyabla zmynyeho [11]) opatrzychu, mnyely gſu, by byl arczybyſkup, an ſye nekoſnyk | promyenyl. Pro nyezto wſyczkny lekſe ſye vzyeſty welyku, iako bez ſmyſla biechu, newieducz, czo by vczynyly, czoly by k tomu rzekly; Nebo w[ie]diechu, ze tento ſwaty muz y gmenem y dobrym przyebytkem duoſtoyny ieſt, y diwiechu ſye tomu, opatrzywſe, kterak ten ohawny ſkutek a hrziech ſpachal by. S tyemz pak tak y otazaly gſu geho, procz by

[1]) *kdy* připsáno po straně. — [2]) M. *wyedyety*. — [3]) dejectus. — [4]) M. *zloſtnyeyſſy*, jak v *O* a *U*. — [5]) M. *kterzyz*. — [6]) przezafila *U*. — [7]) *na lozy* po straně připsáno s odkazem. — [8]) M. *myela*. — [9]) Na konci *e* vyškrábáno; m. *okolnye*, jak v *O* a *U*. — [10]) M. *byſkupowie*. — [11]) Snad m. *zmyenyeneho*; z mnycha *O* a *U*.

tu neflechetnoft vczynyl. A on gym weczie: Ba y czo gfem zleho vczynyl tyem, ze tato gyfta zena pozwala mne na to, abych f ny woly gmyel? genz ta zena toho gifteho lhaczie [1]) dyabla vflyffyewffy, placzycy, proty nyemu weczie: lzes, lzes, ohawny neflechetnyku! Tehdy ten nekoznyk, mrzky dyabel, aby ty lydy proty muzy boziemu k wieczfyey nenawyfty wzbudyl, aby gyey fpieffe z tyem zhyzdyl, tak necztnymy flowy a hroznymy yal fye ieft laty, ze nyzadny pro zamuczenye a pro hrozu nemohl toho flyffyety any ftrpyety. Pro nyezto lagycze gemu, bezdieky z domu geho wen wypudychu. z gytra pak kdyz bylo, ty wieczy ffye ohlaffychu, a tak fylwana lyczomyernyka [2]) gfucze a ohnyem fpalena gmagicze byty [54] wfyczkny wolachu pro ten fkutek. Pro nyezto wfeczko myefto nazaretfke proty tomuto muzy fwatemu wzburzylo fye ieft, tak ze flyffyecze to geho gmye, kazdy zlorzeczyeffe a gym pofpylewaffe. O dywna pokora tohoto czlowieka a welyka znamenye fwatofty! kdyz ta rzyecz take neflechetnofty arczybyfkupa dogyde, toho muzye newynneho, vmyfl geho k tyem krywdam [3]) nepohnul fye ieft. nye mezy tyem wfym protywenftwym frdczie geho k nyzadney nepokornofty nenachylylo fye ieft, ale twrdye ftalo w tom, Nebo wzdy boziemu gmenu dyekowal ieft, a ze ieft tycch hrziech [4]) zafluzyl, w tom fye wyznawal. Ey bieda, Auguftine, czoz pak rzku o ffobie, gefto netolyko vkor [5]) ftrpiety vtyekam podle mozenye meho [6]) a krzywdy, ale flowecz kterychkolywek malych nemohu pokornye fnefty, iakz by toczis fluffalo; zadam odplatu gmyety, ale o vfyly netbagy, kakzkolywek wyedyel bych y wyem, ze do kralewftwie nebefkeho nyzadny gynak przygyty nemoze, gedynke fkrzie fmutky a protywenftwie a fkrzie vffyle a rozlyczna hubenftwie. zagifte, czo gyneho mam fudity o ffobie, kdyz fye v prziebytku | a w dobrych obyczyegych f fwatymy nerowen nalezagy, gedno take den [7]) fkonczenye meho ne odplatye [8]) nerowen fye naleznu f nymy? Placztywe a tyezke wieczy mnye naftawagy, kdyz na prziebytek fwatych a na moy fye rozpynagy.[9]) wiernye, dywym fye tomu, ze lyde flyffenym [10]) fkutki fwatych mluwie vfty, yakto y ia czynym,[11]) Awfak nycz iako ony vczynyty nechtye. Toto, czoz mluwym, k zgyeweny mey nemudrofty ieft, Neb fem czafto z fylwanowich vft flyffal, ze nykdy tak welmy fczaften nebyl na tomto fwietye, yako toho czaffu, kdyz ot lydy potupen bywal a zhyzden. Toto geho ohyzdenye tak fye welmy pronefło, ze ten gyfty wtyp [12]) a ta hodyna az do alexandrye a do Czypru, y po gynych po okolnych myeftech mezy wfyemy lydmy prohlaffielo fye tak, ze nyzadny w geho dom krocyty nechtyel, an newynen muz bozí.[13]) Ale hofpodyn na wyffofty, opatrzytel [14]) gfa wfyech, przyepuftye fwym fwatym w hubenftwie fmutkow czaftokrat wgity, aby gye fkrzie to v pokorzie vftawyczny vczynyl, Ale wfak neopufty gych v potrziebach bez pomoczy.

---

[1]) lharze *U.* — [2]) zakonnika *U.* - [3]) M. *krzywdam.* — [4]) M *krzywd*; noxa. — [5]) injurias. — [6]) ut possum. — [7]) M. *w den.* — [8]) Snad m. *na odplatye.* — [9]) M. *rozpomynagy*, jak v *O* a *U.* — [10]) M. *flyffenymi*, jak v *U.* — [11]) vczinim *U.* — [12]) opinio. — [13]) Na konci *e* vyškrábáno. — [14]) spectator.

Kterak geden lotr ſwateho ſylwa|na zabyty chtyel, tato capytola.

LEto tomu czaſſu kdyz przziemynu,[1]) w nyemz dyabel tu chytroſt proty muzy boziemu ſpachal bieſſe, tyech lydy pohorſowanye ſkrzie tu ohyzdu na ſobie chtye vtyſſyty, gymz wſak newynen bieſſe, tayne z nazaretſkeho myeſta k hrobu ſlawneho Ieronyma bral ſye, tu kdez on odpoczywaſſe, vtyekage ſye k nyemu iako k brziehu vtocziſtnemu. Takz pak prziſſed tam, na hrob ſwateho Ieronyma polozyl ſye, modlyty ſye chtye gemu. A kdyz iako za dwie hodynye tu ſye modly, muz geden zloſtny wſel w ten koſtel y nalezl geho, an ſye modlyl, y byezal k nyemu iako drak wztekly, lage gemu, ze zeny k ſwey ſmylnoſty oklamawa a k ſwey rozkoſſy gye wzbuzuge. Tu rziecz ſylwanus iako beranek newynny vſlyſſaw, radoſten byl tyem, ze byl vzhrzyen od nyeho, a tak lahodnu a dobrotywu rzieczy mluwyl ieſt gemu, aby gemu ty wieczy opaczowal, kterez mluwieſſe. Pro nyezto ten mrzky a neſlechtny[2]) lotr rozhnyewaw ſye, mecz z noznycz wytrhl, chtyel neſtydlywu ſwu ruku hrdlo geho prodruzyty.[3]) To vzrzyew ſylwanus, tato ſlowa ge|mu opaczyl a rzka: Pomoz, pomoz, ſlawny Ieronyme! A tak ynhed mecz ten gyſty obratyw ſye, w geho v wlaſtnye hrdlo wklopotal ieſt.[4]) A tak, iakz ieſt ſluſſalo, ten lotr neſlechetny ſam ſye ieſt zabil a w tu ſſachtu[5]) vpadl, genzto muzy ſwatemu byl wykopal. Dywna ieſt to wiecz,[6]) tak dworne mnohe dywna, genzto chczy rozprawiety.

Dyw tento ku onomu ieſt podobny: O ſwatem Sylwanowy.

Za tyem pak przyhodu gyny przziemrzky muz prziſſel tu na to mieſto, geſto toto pomſtu bozy ſtalo ſye ieſt bylo, iakz byl widyel, ale on mnye, ſudu boziemu nerozumege, by onen czlowiek od ſylwana byl zabit, ynhed vchopyw mecz ſwoy, ſylwana zabyty chtyeſe. a abych mnoho rzieczy neploſtyl,[7]) to, czoz ſye onomu prwemu lotru przyhodylo, tez ſye tomuto neſlechetnyku ſtallo. kdyz tento muz druhy na zemy[8]) ieſcze padl nebieſſe, az ynhed dwa muzy^e gyna do koſtela wnydeſta, genzto ſkutek tento wyducze a bozie taynoſty newieduczie, mnyely ſu, by to muz tento ſwaty vczynyl, z nychzto geden przied druhym tyezczye ſobie to neſſucze, zabyltwym a[9]) rydanym[9]) ſe wſy[55]ech ſtran gſucze roznyeczenye, gely ſye, iakz naywiecze mohly, krzycziety a wolaty: I odkowad dowad[10]) twa zloſt bude traty? Ty zeny k ſmylſtwu przipuzyes, a ty lydy w taynych mieſtech zabigieſſ. Dneſt zagiſte twym zloſtem konecz bude. a tak ynhed ſ rychloſty,

[1]) Psáno vlastně: *przziemyenu*, *e* vyškrabáno. — [2]) M. *neſleehetny*. — [3]) immergeret. — [4]) immersit. — [5]) lacum. — [6]) *wiecz* připsáno po straně s odkazem. — [7]) neplodyl, *O*; loquar. — [8]) Na konci *e* vyškrábáno. — [9]) Předchází: *a rada*, což však podtečkováno; m *zabylſtwym*, jak v *U*. — [10]) furia vesaniae. — [10]) usquequo; m. *dokawad*, jak v *U*.

iakz naywiecze mohl, biezal, aby gyey witrzenym ſwym meczem zabyl. A ſylwanus pak obyczyenym obyczyegem iakz ieſt zakrzykl a zawolal: Pomoz, pomoz, ſalwny[1]) Ieronyme; muz ten gyſty yako y prwa dwa ſwu ruku wlaſtny, ſwym wlaſtnym meczem, zabyl ſye ieſt. Towarzyſſ druhy geho, genzto ſ nym byl prziſſel, vzrziew to widyenye, ke dwerzom, trzaſſa ſye, biezal,[2]) mnye, by czarodiegenſtwym to ſye ſtallo. Takz pak, iakz naywiecz mohl, ial ſye krzyczyety a wolaty a rzka: Byezte ſyem wſyczkny, biezte ſyem, Ay tot neſlechetny a zloſtny[3]) ſylwanus, netolyk zeny hyzdy, ale ſwymy czary lydy, iakz naywiecze moze, zabiegye. Mnoho muzow y zen zbygie,[4]) mluwie, a krzyczyecze, ze by ſylwanus ſezzenye byl doſtogen. Tyto wieczy kdyz iaz wzwiedyech, ſmutyw ſye welmy a placzye, k tey odywie[5]) gydech nalyt. beranek tento przietychy mezi wlky welmy lytymy, genz nan ſrſſaty biechu ſwym rydanym[6]) iako pſy laczny, ſtogy, weſſel gſa, iako by ſczaſtnych wieezy pozywal, nycz gyneho nerzka, gedno toto: Sprawnyet[7]) trpym, trpym tyto wieczy, nebot ſem ſhrzyeſſyl proty memu bohu. zbychu geho naſl[8]) welmy a potom gechu, genz, czymz muku gemu wyeczſſy czynyechu, tyem weſſelegy gſa, na muky chtye weden by[9]) byty.

Kterak ſye zgyewyl ſwati Ieronym ſylwanowy.

KDyz kywach ruku, wele[10]) lydu mlcziety, chtye, aby ſye to vtyſſyło hnyewanye mezy nymy, tyem ony wiecze ſye hnyewem roznyeczowachu. A kdyz pak gyz, iat gſſa, z koſtela by wiweden, Inhed rychle ſlawny Ieronymus, iakzto gſu wiedyely,[11]) ſ toho mſeſta, na nyemzto lezieſſe, wſtaw, takym ſwietlem gſſa obklyczen, ze oczy na nyeho pro bleſk patrzyty nemozieſta, wſyem zgyewil ſye ieſt, ſwemu przyenaboznemu arczybyſkupu odplatu za ſluzbu chtye daty, genzto ynhed prawycy ſwu ruku ſylwanowy prawu wzem, tyem, geſto geho iata gſucze drziechu, hlaſſem hroznym prykazal ieſt, aby geho puſtyly. zagiſte toto widienye tak welyke moczy bilo yeſt,[12]) ze drzyew, nezly hlaſſ ten ſye dokonal, ze ynhed rychle taky ſtrach a taka bazen[13]) popade wſyeczky ty giſte lydy, ze wſye tyeleſne ſyly gſucze zbaweny, na zemy iakzto mrtwy padly ſu. Zatyem pak gedna zena, w nyezto dyabel bieſſe, rzetyezy gſuczy ſwazana, do koſtela tohoto byeſſe[14]) przyneſſena, ano gy mnozy lyde drziechu. A kdyz na prah wſtupy nohu ſwu ta zena, pocze ieczenye[15]) a hlaſſy hrozne ten dyabel z ſebe wypuſczowaty bez przieſtanye a rzka takto: Smyluy ſye, ſlawny Ieronyme, nebot ſkrzie tye przied czaſſem muczym ſye.

[1]) M. *ſlawny*. — [2]) Před tím *be* přeškrtnuto. — [3]) neczny *U.* — [4]) Místo toto zkomoleno a zní v latinském originale takto: Fit his audîtis nímíus vîrorum et mulîerum concursus, verberant aera voces. — [5]) monstrum. — [6]) saevientes rabie. — [7]) Sprawedlniet *U.* — [8]) M. *naſylnye*, jak v *O* a *U.* — [9]) *by* zb tečno. — [10]) welege *U.* — [11]) M *widyely* — [12]) *yeſt* připsáno na okraji s odkazem. — [13]) hroza *O* a *U.* — [14]) *rzetyczy . . . bieſſe* připsáno po straně s odkazem. — [15]) ululatus.

Przyemluwa.

Gemuzto to ſlawny Ieronymus powiedye: Ba, mrzky dyable, wigdy z teto zeny a zgyew twe zloſty, genzto gſy proty ſylwanowy ſpachal, kdyz gſy ſye w twarnoſty[1]) geho lydem pokazal. Tehdy dyabel ynhed, iakz gemu przykazano bylo, v podobenſtwy[2]) ſylwanowye lydem ſye vkazal, yako ondy byl vczynyl, tak ze ote wſyech ſylwanus mnyen ieſt bil; A tak tyem to wſeczko wyprawyl, czo proty nyemu vczynyl byl. To wſeczko wyprawyw ten dyabel zloſtny, ſ welykym ieczenym z chramu wen zmyſſa.[3]) Czoz pak wiecze dywneho ſta ſſye? Ay tot ſlawny Ieronymus, | nezpuſtyw prawicze ſweho arczybyſkupa, Lehkym hlaſſem wecze gemu: I czo zadaſſ, myly ſylwane? wiez, zet vczynym twu lyboſt. A on pak wecze: myly moy pane, proſſymt, aby mne zde wiecze na[4]) ſwietye neoſtawyl. Gemuzto ſlawny Ieronymus odpowiedie: Iakz zadaſſ, tak ſtan ſye tobye. Pro nyezto poydyz po mnye richle. To rzka, ze wſyech lydy wydienye ynhed brzczie zmynu. ſ tyem tak iako po gedney hodynie puſty duſſy. Pro tu gyſtu wiecz by ſtrach welyky a neſlychane dywenye mezy wſyemy lydmy ſe wſwiech[5]) ſtran, Nebo mnoho lydy, rozlyczných lydy ſbiehlo ſye bilo tu, a tak welykym plakanym zemye gednak mokra bieſſe. narziekanye, lkanye, ieczenye w tom ſmutnem mieſtye wſudy wznyelo ieſt, kazdy wolaſſe a krzyczyeſſe, wynna ſye dawagye Protoz, czoz nad ſylwanem vczynyly biechu, proſſyecze ſmylowanye. Przyeſ cz^{y}elu pak przieſ druhu nocz mnozſtwie lydy welike od koſtela neotgyde. z gytra pak, kdyz by zakowſtwo ku pohrzyeby przyprawylo ſye, a takz tyelo geho do koſtela doſtoynye ieſt przyeneſſeno, ano gye y toho mieſta y betlemſkeho welyke [56] mnozſtwie lydy prowody,[6]) w kteremuzto[7]) koſtele zagiſte nazaretſkem tyelo to pohrzebly ſmy, a yakz ſluſſelo. Dluha zagiſte rziecz muſſyla by byty, kdyby tohoto byſkupa dywna zaſluzenye kto chtyel wyprawyty, Ale ze gyneho mnoho ieſt k mluweny, konecz tomuto tuto bud; A takz gyne wieczy budu rozprawiety tak welyke, yako tyto.

VI.

O dwu putnyku, kterak ſwaty Ieronym gyma ſpomohl y gynym lupeznykom.

GEdnu wiecz dywnu tuto wyprawym, genzto dyel od prawych ſwiedkow a dyel ſam ſwyma oczyma wlaſtnyma.[8]) Muzye dwa, dobrz^{y}e vrozena, w zbozy doſty bohata, ale w krzieſtanſke wierze neſwyedoma,[9]) wſakz, iako

---

[1]) forma. — [2]) forma. — [3]) dîsparuît — [4]) na tomto *O.* — [5]) M. *wſiech.* — [6]) prowody y *O* a *U.* — [7]) M. *kteremzto*, jak v *O* a *U.* — [8]) Za tím vynecháno: *ſem wydyel*, jak v *O* a *U.* — [9]) inscii.

na tom [1]) obyczyey pohanſky ſluſſy[e], doſty dobra, dywy ſlawneho Ieronyma ſlyſſyecze, z allexandryge z myeſta, mnoho ſhromazdywſſe ſbozie, na put k geho hrobu wzdwyhly ſu ſſye, chtyecz geho ſwatoſty nawſtyewyty. kdyz gyz gdyeſta gednu bludnu czieſtu, w les wgydeſta, w nyemzto nyzadnych ſlepiegy any konſkych any lydſkych widyety nemozieſta, ſ tyem tak ſwateho Ieronyma wzywagicze, w geho ſta ſye ſtrazy poruczyla. w tom giſtem leſſye knyeze ged|no lotrowſke prziebywaſſe, gmagie pod ſſobu wiecze nez piet ſſet lotrow, ſyemo y tamo na czieſty wyſſyelage gye, aby po czieſtach lydy mordowaly a lupezye k nyemu przynoſſyly. kdyz pak tyto opatrzy, any gdu, kazal trzem lotrom, aby gye zamordowaly. genz oruzie [2]) ſwe wzemſe, tady, kadyz ony diechu, byehem gſu ſye wzdwyhly po nych.

Przyemluwa.

Welyke zawierne Ieronyma zaſluzenye I welyczy zagiſte zazrakowe, [3]) a od nynyeyſſych ſwatych taczyz nykdy newydany! kdyz lotrowe przybiezechu, aby gye zamordowaly, blyzko gyz gſucze, ta dwa, genz gedynka ſpatrzyly biechu, bez poczta ynhed przyemnoho widiely ſu gych ſ nymy, mezy nyemzto [4]) muz jeden naprzied gdyeſſe, takym ſwietlem ſa obklyczen, ze na nyeho patrzyty lzye nebiſſe. Pro nyezto ty lotry ſtrach welyky popade y dywanye, [5]) tak ze, czo by gyneho mohly vczynyty, newiediechu, gedno aby k gynym lotrom wratyly ſye. A kdyz gyz biechu daleko zagiſte, wraczigicze ſye, opiet gedynke dwa widiely gſu. Dywiechu ſye tomu przyelyſſ lotrowe, mnyegycze, by oklamany byly, y | gechu ſye take k nyma opiet zaſſie wraczowaty. A kdyz ſye przyblyzychu, iako y drzyewe, takez y nynye wydyely gſu, a tyem wiecze wſtraſſywſſe ſye, wyducze, ze ſu ſye nadarmo wratyly, chrzebty gſu obratyly. A tak k ſwemu knyezety, genz gych czakaſſe, czo by czynyly tak dluho, rucze przyſſly gſu. Pro nyezto lagieſſe gym, procz by tak dluho wahaly, czoly by tam tak dluho czynyly. A kdyz tu wiecz vſlyſſye, czo ony rozprawiechu, mnye, by ony blazny a nemudrzy byly, dwanadczt gynych lotrow przywolaw, ſ tyemto [6]) proty onyem lydem poſlal ieſt. genzto ty giſty z daleka biezIecze, gedynke ſu dwa wydiely, Ale przyblyzywſſe [7]) ſye ty gyſty, iakzto y prwy ony wiediely byly, takez tyto ſpatrzyly biechu. ſ tyem tak wydyenym tyela gich trzieſſiechu ſye na nych, a ſrdcze gych w nych trzepetachu, tak iako bez vma [8]) gſſucze, wſye ſyly biechu zbaweny. zatyem pak k ſobie ſye nawratywſſe, y gydechu tayne po nych, zadagycze, czo by ſye potom przyhodylo. Ale ze onych newidiechu, lekachu ſye welmy, tato gedynka dwa widucze | poczeſtna czlowieky, a tak mezy ſſobu gechu ſye wzpytaty [9]) pylnie, kam by ſye

---

[1]) M. *na ten*, jak v *O.* — [2]) orudye *O.* — [3]) Před tím podtečkováno: *zaſluzenye.* — [4]) M. *nymyzto*, jak v *U.* — [5]) admiratio. — [6]) M. *ſ tyemyto*, jak v *O* a *U.* — [7]) Psáno vlastně: *przieblyzywſſe*, prvé *e* vyškrábáno. — [8]) ſmyſla *U.* — [9]) percunctantur.

dyely ony, gefto f nymy fly. Potom kdyz fluncze za horu fye chyleffe, ta czlowieky poczieftna newieducz, czo by vczinyla, f tyemy lotry vmyflyli fye radyty, mnyegycze, by ony take poczeftnycy [1]) byly.

Przyemluwa.

A kdyz k lotrom przygidechu ty lydye, lotrowe gedynke dwa widucze, fmyeloft wzemfe, wfyczkny fpolu w ftrziecy fobie chutnye gidechu a tak w hromadu fye ffedfe, Pozdrawiechu wefpolek febe. pro nyezto lotrowe otazachu gych, kto by byly, odkowadly by fly, kamly by chtyely. A ony gym powiediechu a rzkucze: Gfmy z alexandryge a gdem do betlema, abychom flawneho Ieronyma hrobu nawfcziewyly. k tomu lotrowe weczechu: a kterzy ono muzye biechu f wamy, genzto az do tohoto myefta f wamy gidechu? Tato pocz^y^eftnyky dywiefta fye tomu, czo ony mluwiechu, y pogydefta a rzkucz: kdys fmy w les wefly, nyzadneho, gedynke my famy a trzy gyne przied tyem drziewe wydiely fmy; genzto take ieft bilo, iakz ony rozprawiely. Tehdy lotrowe rozprawyly, czoz widiely, [57] y proffyly gich p^y^lnye, aby ony take powidyely, [2]) procz by fye to przyhodylo, czoz ony podle nych widyely. Gymzto tato czlowieky wecz^y^efta: Pro nyzadnu gynu wiecz, gedynke ze w ftraz flawneho Ieronyma fmy fye poruczyly, newiemy toho fye przyhodywffe. Pro nyezto ty lotrowe fwatym duchem rychle [3]) gfucze nadffeny, genz, kde chcze, tu dyffe, [4]) wfeho [5]) vkrutenftwye, genz drzywe gmyely, nechawfe, padly na zemy k gych noham, proffyecze, aby gym odpuftyly to, czoz biechu nad nymy zamyflyly. S tyem tak pak k gynym lotrom gye prziewedechu. Protoz toto ieft tak dywne, gednak iako ono, kdyz k lotrom v prwofpie [6]) ku onym, genzto gych czakachu, przyfly gfu, tyto wfy^e^czky wieczy, czo fye gym przyhodylo, rozlyczly [7]) fu gym y proffyly gych fnaznye a pokornye, abi, zloft fwu mymo fye puftyecze, genzto fu drzyewe czynyly, k hrobu fwateho Ieronyma f nymy fie braly.

PRo tu rziecz gyny lotrowe fmiegyechu fye y flybichu fwemu knyezety y onyem gynym lotrom vkrutnu fmrt vczynyty, acz by tyech wieczy mluwyty neprzieftaly. A kdyz ony toho mluwyty neprzieftachu, prziemnoho lotrowftwa iako pfy wztekly roz'lytywffe fye, ynhed na nye f nahymy meczy rzytychu fye. zagifte oruzie [8]) fweho od zemye nemohly fu wzdwyhnuty, kdyz ony na pomocz flawneho Ieronyma wolachu, any take meczow tyech zaffye flozyty nykakz nemoziechu, az tyto profbu fwu gym to obdrzyely. O newymluwna fpaffytele naffeho mylofty, kolykem [9]) obycziegy,

---

[1]) viatores. — [2]) M. *powiedyely.* — [3]) rucze *O.* a *U.* — [4]) spirat; diffefe *U.* — [5]) wffieczko *U.* — [6]) hora prima noctis. — [7]) M. *rozlyczyly,* jak v *O.* a *U.*; declarant. — [8]) romphaeos. — [9]) M. *kolikymi.*

kterymz chczes,[1]) k znamofty fweho gmene przigyty kazes! Inhed ten hluk[2]) wefken toho lotrowftwa, widucze tak nezname wieczi, giez fye ftally biechu, hlaffy wyffokymy bohu a fwatemu Ieronymowy chwalu wzdachu, flybugycze geho hrobu nawftyewyty. z gytra pak kdyz bilo, wiecze nez trzi fta lotrow, genzto toho czaffu tu biechu, ty neflechetne wieczy paffyecze, f tyemy giftymy alexandrfkymy wyffedffe z toho leffv,[3]) k hrobu fwateho Ieronyma przigydechu, wfyem lydem tak nezname zazraky rozprawywffe. A ty pohanowe alexandrfczy krztychu fye, marnoftij fwieta tohoto nechawffe, dobry a zakony zywot w gednom klafterzie wedly gfu. lotrzy pak ty ku poznany[4]) bozie fprawedlnofty a k ftawu fwateho zywota fkrzie bozi[4]) myloft a fkrzie zafluzeny fwateho Ieronyma dofly gfu||.

VII.

O dwu mladenczy, kterak gye ſlawny Ieronymus newynne ſmrty zbawil, tato capytola ieſt.

Iakzto fkrzíe lyfty Conftantynopolytanfke, gyezto nedaw[no] mnye o tom byly poflany, wzwiediel gfem dyw gednak onomu dywu podobny, iakz na kratczie moczy budu rozprawym, genz v myeftye conftantynopolytanfkem dwiema[5]) mladczyema rzymfkyma, gyez do betlema k hrobu fwateho Ieronyma gdyefta, Przyhodylo fye. kdyz ta gyfta dwa mladcze[6]) k gedney wfy przigydefta,[7]) od mìefta za dwanaczte myl wz[d]aly, drzyewe nezly do wfy wgidefta, toho czaffu przyhodylo fye, ze dwa czlowieky tu na tom mí[e]ftye byla gfta zabyta, gychzto fmrty powieft w tey wfy fie ieft roznefl.[8]) Pro nyezto fedlakowe, febrawfe fye fpolu, gechu fye fe wfyech ftran zpitaty,[9]) kto by ty lydy zmordowal. A kdyz fye znaznfe poczechu ptaty, nyzadneho tu okolo nych nenalezly,[10]) gedyne ta dwa mladencze, gez fye przyhodyla, biefta tu. P[r]o nyez ynhed fu gye gyely, mnyegicze, by ony to vczynyly.[11]) Tyto mladenczy dywiechu fie tomu welmy, o tom nycze newieducze, klnucze fye a przyffahagycze, ze o tom nyczehoz[12]) nycz newiefta.[13]) Ale ony, neobratywffe fye na|to, gemfe gye, do wfy rychle wedechu. Potom pak ze wfy, ze k nym prawo ne[przi]fluffieffe, f gych wynu ku panftwy Conftantynopolytanfkemu fwazany gye poflachu, Na nychzto, — abych mnoho nemiuwyl, — czehoz nebiechu vczynyly, hrozu muk wymuczychu, ze ffye poznafta. A tak y by fud wydan, aby gym hlawy ftyely. Ey bieda, ktere frdcze od plakanye fdrziety by fye mohlo, tolyk flyffye narziekanye newynnych tyechto mladczow' genzto krafny y vrozeny biechu zagifte? Placzycze tyezkym placzem tato

[1]) Za slovem *chczes* podtečkováno: *kza.* — [2]) concio. — [3]) Předěláno škrabáním z *leſſye.* — [4]) Na konci vyškrabáno *e.* — [5]) Před tím podtečkováno: *dwna.* — [6]) Za tím cosi vyškrábáno; mladencze *O.* a *U.* — [7]) gidefta *U.* — [8]) M. *roznefla*, roznefl *U.* — [9]) inquirere. — [10]) newydyely *O.* a *U.*; cernunt. — [11]) Škrabáním předěláno později z *vczynyla.* — [12]) Na konci připsáno později *z.* — [13]) newiediefta *U.*

mladenczie, wzdychagicze bez prziestanye, takto mluwiesta: O salwny [1] Ieronyme, tot nenye taka odplata, genzto tebe nasledugyczym dawass! A tot take nenye to zasluzenye, gehozto smy vssylym nassym zaslussyly! Ey bieda, miesto rzymske, nasseho porozenye poczatku, ne tak smy tobie doussaly, aby ty newielo [2]) nassye smrty! k tomu miestu zagiste swe smrty biesta przywedena, ano gich welyke mnozstwie lydy czakagicze stasse. O newymluwena mylosty boha nasseho, genzto nebe y zemye plna iest, any zadnemu k tobie vtyekagyczemu smylowaty sye nezapomynass! Poklekse na kolenu na tom miestye, kdez gmyegiechu styety byty, ruku swu [58] na nebe powzdwyhse, welykym hlassem takto sta sye modlyla: O slawny Ieronyme, nasseho spassenye pomoczy, nassye vtoczyscze, nassye nadyege plna y dovssanye, w tento czass nynye naklon myloſtnye [3]) twogy vssy k nassym nedostoynym prosbam, aby, ponyawadz smy tohoto nevczynyly, nam spomohl, A pakly ze smy vczynyly, podle sprawedlnosty budmy potupeny.

Przye. [4])

To kdyz powiediechu, hrdla gsu ztahly k tomu, aby gye styely, nycz gyneho nerzkucz gedno: pomoz, pomoz, slawny Ieronyme! I kteraky dyw, acz tolykem plakanye k sobie sye vtyekagyczich mylosrdny pomocznyk Ieronymus od smylowanye sye nemohl wzdrziety, nebo wsiech, genz okolo stachu, y katow srdczye k zeleny wzbudyla sye byla! wzdwyhse pak meczie katy, giechu sye gych stynaty. Ale kdyz gym rany nycz nemohly vczynyty, gedynke na gych hrdlach znamenye biesse iako sluge neb pramyk [5]) v mramorowem kameny, Dywiechu sye katowe tomu welmy, mnyegicze, by ssye omyly[ly] vderzenym. Opiet, y iakz naywiecze moziechu, vderzyechu, ale wsak hrdla gych nepoczywse te rany, yakzto y dr|ziewe ostala gsu. Tehdy ony opiet y opiet w zapyetye vderzyechu, Ale ony meczow nepoczychu iako prawye plewy. Pro ty wieczy bilo iest mezy lydmy welike dywanye, nye wsyeczky [6]) strach welyky popade. Inhed rychle se wsyech stran pro tak welyky dyw nemaly hluk lydy sye sbyeze. vslyssyew to rych'arz, gyenz gye odsudyl, take przybiehl y kazal katom, aby opiet vderzyly, an na to hledy. A kdyz hrdla gych cziela ostala, wiecze, wiecze zassage sye rychtarz, tomu welykemu dywu nerozumyegye, nycz newidyel [7]) gyneho, procz sye to dalo, gedynke ial sye iest myslyty, ze by czarodyeyne wieczy byly. Pro nyezto przykaza sluham, aby beze wsyeho pomeskanye ty mladencze na ohen wzwrhly. Protoz ohen welyky ynhed tu zapalychu, olege a smoly nakladsse na drziewie, aby spiesse shorziely.

[1]) M. *slawny*, jak v *O.* a *U.* — [2]) M. *newiedyelo*; nesciam; newydyelo *O.* a *U.* — [3]) pias; myloſtywye *O.* a *U.* — [4]) Nedopsáno: *Przyemluwa.* — [5]) porphyretici lapides; mramyk *O* a *U.* — [6]) wssech *O*, wssiczky *U.* — [7]) M. *newiedyel.*

Przyemluwa gyna.

Nenye to nyzadny dyw, kdyz ieſt moczen byl ſlawny Ieronymus od meczow obranyty ſwe ſluhy, genz k nyemu wolachu, mohl ieſt take y ot ohnye gie zproſtyty. plamen ohnyewy wzhoru wyſſoczye plapolaſſe, Ale ony pod obranu ſlawneho Ieronyma bezpecznye przyebywachu, iako by odpoczywaly w rozkoſnem ſadu. Napoſled [1]) pak rychtarz chtie ſye vgiſtyty, dywomly czyly czarom [2]) myelo to przypſano byty, wypowidiel [3]) toto: Byly by [4]) za oſm dny po obieſſeny zywy, aby ſwobodnye chutnye precz oteſly. [5]) kdyz pak biechu obieſſeny, Inhed ſlawny Ieronymus ſ nymy byl, genz ſwyma rukama nohy gych dywnye drzal az prawye do urczenych dnow. Oſmeho dne wſyczkny z mieſta wibiehly y z okolnych weſnycz; przybyehl bieſſe rychtarz, a ten dyw ſlawny opatrzychu, ano ſtrazny gych, geſto gym dany byly, ty wieczy, kterez ſye tu ſtaly, zgiewugy a lyczie, dywiechu ſye wſychny, A takz welykymy hlaſſy bohu a ſwatemu Ieronímowy chwalu wzdachu. A tak ynhed newynna ta dwa mladczie ſ ſybenyczie bieſta ſnata, ſ tyemy welykymy dary ſucze darowany a ode wſeho lydu vcztyena. tak iakz ſmutnye v mieſto weſly byly, takez pak ſwobodnye a pocztywie ſ welyku radoſty precz gſu ſye braly. Pro nyezto ſ mnohymy lydmy toho [6] mieſta wzdwyhly ſye do betlema y nawſtyewyly hrobu ſwateho Ieronyma doſtoynym nabozenſtwym. Tak pak nechawſe ſwieta tohoto, w geden klaſter|, w nyemz bydlyl ſwaty Ieronymus, weſly gſu, pokanye czynyecze we dne y w noczy, dobrym przy[e]bitkem w tom klaſterzye bydlely gſu.

VIII.

O gednyech gyepczyſkach, gvſtv [7]) ye ſwaty Ieronym napomynal, aby ſye oblepſyly, any nechtyely.

PRo radowanye welykeho dywu y pro nabozenſtwie tento dyw ſem wyprawil, Ale tento potomny pro przyczinu welykeho ſtrachu a hrozy wyprawym. klaſter geden panenſky, zrzyezeny w ſwatem rzadu, bil ieſt podle ſhorzyeyſye tebhaydy, wſelykteru °kraſſu okraſleny, w nyemz gednak dwie ſtye panen przziebytkem y czſtnoſty zawrzieny ſucz, zakonczky bydlechu. k tomuto wſyczkny przichylte [8]) ſye, aby ſnad, gednyem przygmucz, druhym wen newypuſtyly teto rziecy. kdyz kto chcye na wyſſokem morzy plawaty a lody ma [9]) ſe wſech ſtran czielu,

[1]) Napoſledy *U*. — [2]) Před tím podtečkováno: *czary*. — [3]) M. *wypowiediel*. — [4]) Bylyly by *O* a *U*. — [5]) Před tím podtečkováno: *vtekly*. — [6]) z toho *U*. — [7]) M. *geſto*, jak v *U*. — [8]) Psáno bylo vlastně: *przziechylte*, však později *e* vyškrábáno. — [9]) Psáno původně *ma* dvakráte, avšak prvé od korrektora částečně vyškrabáno.

nez gedynku fnad dyerku na dnye oftawy, hibiet,[1]) an nebezpeczneho tapaníe morzkeho dopufty fye, iakez[2]) gedyny mrzky fkutek mnohe cziftofty zatraty. Procz fem to powiedyel, tohoto dywu rozprawenye vkaze. Ten gifty klafter mnoho cztnofty w fobie gmyegyeffe, wfak gednu mrzkoft nehodnu, to[59]cziff fwatokupeczftwie, w fobie bíl zadrzal. Nebo nauczenym dyabelfkym w tyech pannach tato bieffe mrzkoft zachowana: kdyz kteru yeptyfku w klafter prziegyty[3]) chtyely, toho gfu pro mylofrdenftwie neczyly[4]) a pro odplatu bozy, Ale pro penyeznu zadoft braly fu fye. w tom klafterzye byla ieft gedna geptyfka oftaruzna, genzto od fwe mladofty w poftech a w modlytwach fwiet tento opuftywfy, bohu ieft zywa byla a tohoto hrziechu fwatokupeczftwie welmy nenawidieffe, ftrachugycz fye geho; genzto gedne noczy, ana na modlytwie bieffe, iakz myela obiczyey, Slawny Ieronymus zgyewyw fye, míefto to fwietlem ofwietyw, przykazal gyey, aby opatycy y gyne wfyeczky yeptyfky z gytra fwolala a gym to powiediela, ze, neoftanuly toho hrziechu zaftaraleho fwatokupeczftwie, aby ynhed pomfty bozie rychle[5]) czakaly. To gyey rozprawyw y zmynu precz. tyem widyenym neznamym lekfy fye ta gifta geptyfka, pylnye ieft myflyla fama w fobie, kto by ten bil, genz ty wíeczy przykazuge zwieftowaty, a tak czielu tu nocz nefpala. Switaty kdyz ieft poczalo, we zwonecz pozwonywfy, do kapytoly y wf|wieczky[6]) fwolala. Genzto kdyz dywiechu fye, procz by tak rychle do kapytoly fwolany byly, gyeptyfka ta wyftupywfy[7]) mezy nye to, czoz wydiela a flyffala, wfiem ieft rozprawyla. Pro nyezto ynhed pofmyewaly fu fye gye^y^, klewetachu, rzkucz, ze fnad z welykeho opylftwie to fnad kolotalo fye gyey.

ALe ona, bywfy tu pohanyena, pokoru fwatu fye ohradyla a gych zuffalftwie welmy zelela a, ze wzhrzena od nych byla, tyem fye radowala a f tyem nawratyla fye k drziewnym fwym modlytwam, proffyeczy, aby ffye towarzyfkam gegye to neprzyhodylo. Opiet po deffyety dnech y[8]) polnoczy tey gyeptyfcze,[9]) ana na modlytwach bieffe, flawny Ieronymus zgyewyl fye a gyey dobrotywu rzieczy przykazal, aby bez ftrachu gym ty wieczy zwieftowal[1a], iako y drziewe. k nyemuzto ona powiedye: kto yfy ty, myly pane, genz mnye toto przykazugeff? A on k nyey powiedie:[10]) Ieronymus ia gfem; a f tyem zmyffa z gegye oczy. Ona pak zuffalftwie[11]) gych wieduczy, newiedyeffe, czo by vczynyty gmyela, Ale wfak radyeyffy ieft blaznyczy a opylu chtyela fluty od nych, nezly boziemu przykazany fye wzprotywyty. Swolawfy opiet gye||ptyfky gym, czoz widyela, opiet[12]) zgyewila. A kdyz wftawfe opatrzychu gy ty zlobywe gyeptyfky, fudu

---

[1]) hybčti = perire. — [2]) yakoz *U.* — [3]) M. *przigety.* — [4]) M. *neczynyly*, jak v *U.* — [5]) na fye rychle *O.* — [6]) M. *wfieczky.* — [7]) wztupywffy *O.* — [8]) *M v*, jak v *O* a *U.* — [9]) Psáno vlastně: *gegyeptyfcze, ge* později částečně vyškrabáno. — [10]) wece *U* — [11]) duriciam. — [12]) *Opiet* připsáno po straně s odkazem.

bozieho, genz na nye fpadnuty myel, fkoro nechtyecze wiedyety, drzyewe, nezly ona poczye mluwyty, az ony f welykym chochtanym wen fu z kapytoly wybiehly. A kdyz tomu opiet trzie dnowe zmynuly, flawny Ieronymus v welykey fwietlofty tey geptyfczye, ana fpy, v puol noczy zgyewyw fye, wzbudyl gy ieft a gyey kazal, aby ynhed wen wyfla a fudu bozieho, genz fye myel ftaty, tu nedoczakala. A kdyz ona f mnohym placzem gie fye proffyty, aby fye to neftalo, Powiedye gyey flawny Ieronymus: beze wfeho obmefkanye gdy ku opatyczy y k gynym, powiez gym, ze nepokagyly fye teto noczy, nad fobu pomftu bozy vzrzye. A pakly ze w fwem zuffany oftanu, ynhed wygdy wen z klaftera a wiecz w nyem neprzyebyway a nemefkay. f tyem to rziek y otgyde.

Przyemluw. [1]

Ufflyffyewfy to ona, by tyem fmutna I wgyde w kapytolu y gye fye we zwon chutnye [2]) zwonyty, aby fye fefly w hromadu. Pro nyezto opatyczye ze fna procytywffy a, ze ona zwony, porozumyewfy, hnyewagyczy fye do kapytoly pofpieffyla, a f tyem tak| ynhed, vzrziewfy gy, lala gyey welmy, a nyzadneho flowa od nye nechtye flyffyety; nye flybyla gy[ey], ze, neprzieftanely toho pachaty, w klafterzye f ny nechcze wiecze oftaty. A ona k tomu ynhed powyedye: Proffymt, nemefkay tyem, czoz flybuges. zagifte wiez to, zet zde wiecz nechczy prziebywaty, Nebo flawny Ieronymus zgyewyw fye mnye, wen my z tohoto klaftera wygyty kazal, abych buduczieho fudu bozieho neczakala. Slyffyecz to opatycze, gye fye fmyety, mnyegyczy, by blaznowftwie to mluwila. A tak wratney przykazawffy, kazala gye[y], aby gy wen z klaftera wypudyla a gy[e] za nyekteru chwyly tam ponechala, kdyz by przieftala pachaty tyech wieczy. Ta gyeptyfka weffela gfuczy, iakz nayfpies mohla, wen wyfla, wfyeczka te[s]myerz placzem mokra gffuczy a boleftmy naplnyena pro ty wieczíj, kterez klafteru myely przygyty.

Przyemluwa.

Zagifte hrozny buoh fylny y moczny, a nyzadny fye newzprotywy gemu! E naftoyte, bieda, procz lyde boha fye nebogye any fye ftrachugy? Ba y procz tolyk geho hnyew[3]) drazdye, wieducz, ze z geho ruku nykakz nemohu vteczy, Aby gych[4]) geho [60] welyky fud, genz nemoz zmynuty, nepopadl? Ey by affa ponye pfotnycy hubeny tyemto[5]) przykladi fye przyedyeffyly! Slyftez to wfyczkny, kteryz [6]) w fwe fbozie doufate, kteryff[7])

[1]) Nedopsáno: *Przyemluwa.* — [2]) vehementer. — [3]) hniewy *U.* — [4]) Předěláno z *gech.* — [5]) M. *tyemito,* jak v *U.* — [6]) M. *kterzyz.* — [7]) *w fwe* — *kteryff* připsáno na hořejším okraji s patřičním odkazem; m. *kterzyff.*

z fweho lakomftwie hnyew wzbuzugete naywyffyeho pana, hofpodyna, kterakyk[1]) ieft fud od boha tomuto klafteru, genz pro penyeze od boha fie odwratyl, f nebes przyffel. ledwa ze przief prah ta geptyfka przieftupy, az ynhed wefken klafter padl ieft a tak gyeptyfky wfyeczky zdawyl, ze nyzadna z nych neoftalo[2]) mymo tuto gedynu, genz w gednom duoftoynem klafterzye panenfkem, genzto podle doleyffye tebaydy vdyelan ieft, y dnes zywa ieft v mnohey fwatofty prziebitka fweho bydleczi.

IX.

Przyemluwa.

K Tyemto dywow[3]) nyektere gyne dywy[4]) vmyflyl fem przyczynyty proty hrziefnym o zgyewnem bozyem fudu, aby zda fnad tyech bozych fudow mnozftwym hrziefnych lydy frdczie twrda wiecze nezly kamen w tyelefna fye obratyla[5]), Nebo kdyz pro fwe hrziechy te[a]myerz iako hlupymy zwierzaty znamenaly by fye, rozumem pak fweho poznanye aby lydmy rozumyetedlnymy byty fie fnazyly. Nebo kdyz famy febe nechtye znaty ten rozum, kterymz flowu lyde, w hlupa zwierzata fye obraczygy; Neb tak opomyetagycz rozumyetedlnoft[6]), kteruz lydmy gffu, f hlupymy zwierzaty fye fgednawagy.

O gednom kaczierzy, gefto fye protywyl fwatemu Ierononywmowy[7]).

GEden kaczierz rzieczfky gednoho dne kdyz f kny[e]zem gednym w koftele ieruzalemfkem zgyewnye fye hadafe, A knyez pro obranu fweho lyczenye gednu rzyecz flawneho Ieronyma lyczyeffe, aby przy toho rzyeka zkazyl, marnymy vfty ten neflechetnyk flawneho Ieronyma, genz wfye prawdy ieft fwietlo, prawyeffe zgewnym hlaffem, neftydlywymy vfty taku zloft bieffe fpachal, mluwyty potom nykakz nemohl ieft.

X.

Gyny take kaczierz zloftny, arryanfky, w g[ed]nom hadany, kdyz geden proty nyemu potwrzowanye[8]) gedno flawneho Ieronyma przywodyeffe, an pak fwu zlofty odpowiedaffe, ze by felhal fwaty Ieronymus, Inhed pomftu bozy gffa porazen, gefcze iako flow nedokonaw, przyeff[9]) cz[y]ely den

[1]) M. *kterakyt*, jak v *U.* — [2]) M. *neoftala*, jak v *U.* — [3]) M. *dywom.* — [4]) Před tím podtečkováno: *dywe.* — [5]) obratyly *O.* — [6]) ratione. — [7]) M. *Ieronymowy.* — [8]) auctoritatem. — [9]) *ff* předěláno ze *zf.*

krzyczyety neprzieſtal: ſmyluy ſye, ſmyluy ſye, ſlawny Ieronyme, nebt od tebe mukamy przyetyezſkymy muczym ſye. A tak tu || rzieczy cziely den wolagye, iakz naywiecz mohl, v kumpletny hodynu prziede wſyemy vmrziel ieſt.

XI.

O gednom kaczyerzy, geſto w obraz ſwateho Ieronyma mecz wſtrczyl, a zaſſye a zaſſye[1]) *wỽnyᵉty nemohl.*

KAczierz gyny geden, a te zloſtne ſmluwy arryanſke, kterezto przied mu ſmrty myloſtywy hoſpodyn E by dokonanye vczynyty raczyl, w ſyonſkem koſtele, ten gyſty, kdyz vzrziel obraz ſlawneho Ieronyma, rzekl ieſt: E bych tye za zywa myma rukama drzal, ynhed bych tye meczem mym zabil. To kdyz powye[2]), wytrh mecz, obrazu w hrdlo wdruzy[3]). O kterak welyky tento ieſt Ieronymus, tolyk dywow czynye neſlychanych, gemuzto podle ſkutkow geho rownye nenye! zagiſte mohl ieſt mecz obrazu w hrdlo wſtrczyty, Ale zaſſie nykakz nemohl meczie wytrhnuty, Donyewazd[4]) ſye neohlaſſylo to. zatyem z tohoto mſeſta proklaneho iako z czlowieka zyweho krew a mleko a woda[5]) ieſt tekla, A ta giſta krew az do tohoto czaſſu pro gewenye[6]) dywu teczy neprzyſtawa.[7]) Te hodyny kdyz ſye to dalo, rychtarzowy, an w domu ſudem ſedy, ſ meczem w hrdlo vbodenym[8]) ſlawny Ieronymus zgyewyl ſye a, to gemu vkazaw, za to | pomſty zadal ieſt. To rozprawyw y odſel. Lek ſye rychtarz welmy y ſ gynymy, geſto tu biechu, chwatawie do koſtela biezal y nalezl toho kaczierze, an obrazu mecz w hrdlo wſtrczil, genz nykakz ruku ſwu od mecze nemohl otrhnuty. kdyz ony vzrziely, iako y drzyewe, ynhed iat byl kaczierz a w ſwem zuffalſtwi[9]) oſtaw, gyneho nycz nezeleſſye, nez to wzdy klektaſſe[10]), ze Ieronyma za zywa drziety nemohl, ſ tyem kamenym, drzyewym, meczy a kopymy ohawnye ieſt zamordowan.

XII.

Kterak ſwaty Ieronym Ianowy z wiezenye ieſt pomohl.

IAn, wnuk moy, gehoz znaſſ, welmy kraſny, gehoz ſem ſobie za ſyna byl zwolyl, tak iakz mnym, O nyem ſſem drziewe tobie prawil, Ale wſak, aby lepe ſye to v pamyet wlozylo, nezamlczym toho. Przyed dwyema letma

[1]) *a zaſſye* pvdruhé zbytečno; a zaſſye geho *O* a *U.* — [2]) M. *powyedye,* jak v *O* a *U.* — [3]) inficit. — [4]) M. *Donyewadz.* — [5]) *a mleko a woda* jest nejspíše interpolace překladatele neb přepisovače pozdějšího, neb není v latinském originale. — [6]) *g* předěláno ze *z*; zgewenye *O* a *U.* — [7]) M. *neprzyeſtawa.* — [8]) Psáno původně: *vbodenyem*; *e* později vyškrábáno. — [9]) Na konci *e* vyškrábáno. — [10]) garriens.

lyde z perſye tak rzieczeny byly geho gely y prodaly ſluham ſweho krale; A tak pro geho kraſu w kralowu ſluzbu byl ieſt przygednan. A kdyz rok tu bydlel ſ welyku teſknoſty y boleſty, tehoz dne, kterehoz tam prodan byl, ſluzye kralowy, pro ſmutek od plakanye wzdrzieti ſye nemohl. vzrziew to kral, ial ſye pylnye tazaty, procz placze. Pro nyezto wzwye[61]dyew to, procz by plakal, na gednom hradye ſwym ryczierzom geho ſtrziecy przykazal. Druhe noczy na tom hradye kdyz bieſſe, placzem welken mokr ieſt byl, k nyemuz ſlawny Ieronymus we ſnye przyſſed, ruku geho wzem, do ieruſalema ſ ſobu wedl. z gytra procytyw, mnyel, by na hradye drzan byl Ale w mem domu poznal ſye gſucze. wſak iako dywyenym otrapen[1]) gſa, mylyl ſye, nemoha rozeznaty, na hradyely czyly v mem domu byl by, Ale potom k ſobie ſye nawratyw, hlaſſ wypuſtyw, wſieczku czeled wzbudyw. Pro nyez ſluhy ke mnye pobiezychu, ſ welyku radoſty prawiecze, ze Ian przyſſel. Iaz pak neyſſa tyem giſt, biezal ſem tam take y opatrzyl ſem geho; zatyem pak on rozprawowaſſe to, czoz ſye gyemu przyhodylo. Bohu a ſlawnemu Ieronymowy ode wſiech welyke dyeky[2]) wdany[3]) biechu.

XIII.

O gednom czarodyenyku a o gedney geptyſczie a o genom[4]) mladenczy dyw welmy kraſny.

Gedna gyeptyſka welmy kráſna, mlada, ale mudroſty welmy ſtara, w gednom klaſterzie bidleſſe, ſwateho Ieronîma mnohu ſwatoſty nad gyne | przienabozna[5]), a iakz mnym, ieſcze ieſt zywa, gyezto[6]) czo ſye ieſt przyhodylo, vſlyſſyſſ. Byla ieſt zena tato gynym na przyklad, geſto po vlyczyech ſyemo tamo tyekagy, ſwym wydyenym blaznywych lydy duſſye oſydlygycz[7]), Nebo zagiſte nyzadnu ſyety dyabel tolyko duſſy nelapa, iako tuto ſyety mrzku zenſku. Tato gyeptyſka, iakz wſyech panen ſwiedecz ſtwym dolyczeno ieſt, bez welmy pylne potrzieby przieſ prah z celly newiſtupyla a wzdy na modlytwach bila nebo ſwate pyſmo cztla nebo w dobrych ſye obchodyla' a nyekdy take poſpala anebo nyektere dyelo dyelala, A czoz czynyla' wzdy pyſmo na pamyety myela. gegye dobrym czynom neſlechetny dyabel zawydye, aby gy od dobreho vmyſla rozpaczyl[8]), Gednoho dobrzye vrozeneho w gegy[9]) zadoſty vmyſl wzbudyl, ze wzdy myſlyl za obyczyey, kterak by k nyey mohl przygyty. A takz oſlepen gſa hubenecz podle klaſtera wzdy chodyeſſe, gyne o^dtuchy gmyety nemoha. Taky ſmutek a zaloſt[10]) geho nadtrapowal, ze mnohokrat wyda ſye gſucze zawazana tu mrzku zadoſty, chtyel || ſye ſam vtopyty.

---

[1]) amens. — [2]) Psáno původně: *dyekey*; druhé *e* podtečkováno. — [3]) M. *wzdany*, jak v *O* a *U*. — [4]) M. *gednom*. — [5]) beati Hieronymi devotissima — [6]) M *gyeyzto*, jak v *O* s *U*. — [7]) illaqueantes. — [8]) revocaret. — [9]) Na konci *e* vyškrábáno. — [10]) zadoſt *O*.

Przyemluwa.

BLaznywe mylofty zawazanye toho blazna den ote dne wzdy wazaffe, myfle o tom, kterak mylowanye fwe gyey by zgyewyl, wfak pro ftud nykakz nefmyel ieft. Protoz gyz gednak w'fy fylu nalezl gednoho czarodyeynyka w dyabelfkych zaklynanych vmyeleho, A takz pak flybyl gemu welyke penyeze daty, acz by geho zadoft chtyel dokonaty. A ten czarodyeynyk fwym zaklynanym przywolaw dyabla v puol noczy, rychle k tey geptyfczye pofial. Przyftupyw dyabel k czelle, pro obraz flawneho Ieronyma, genz na celle napfan bieffe, przief prah przіegyty nefmyel. Dywna wiecz, myly auguftine, iakzto mnohymy przіklady zgyewno ieft, kterak welyky ftrach a bazen pro flawneho Ieronyma dyablom ieft, tak ze obrazom geho zgyewyty fie nefmyegy, Nebo kdyz kteremu bieffownyku[1]) ten flawny obraz vkazan by byl, ynhed z nyeho dyabel wyftupyl. Pro nyezto ten dyabel zloftny pro obraz fwateho Ieronyma k tey geptyfczie nemoha przygyty, wratyl fye, gemuzto pofmyew fye czarodyeynyk, puftyl geho, a gyneho przywolaw, | pofial tam fpieffnye[2]) geho, gehoz poffelftwie nycz neprofpielo iako y prweho. Ale wfak druhy pomefkal tam y byl przypuzen, ze welykym hlaffem ial fye wolaty a rzka: Przy^epuftyfly my, Ieronyme, odfawad odgyty,[3]) flybugyt, zet fye fiem wiecz newratym.

Przyemluwa.

K Tomu ona, genz na modlytwach bieffe, vzafla fye welmy y iala fye wzpytaty[4]) welmy, kto by to wolal. A kdyz neprzіefta dyabel wolaty, geptyfky procytywfe, ftrachem otrapeny gfucze, pobiezechu k tey celle, krzyzem bozym fie znamenawffe. A yakz toho dyabla poczychu[5]) mrzkeho, zaklechu gyey, aby powiedyel, procz ieft przyffel. A on rozprawyl wefken ten porzad a f tyem geczal a ftonal a ohnyewymy rzyetyezy od Ieronyma gffa fwazan a huben fye znagye. I proffyl gych dyabel, aby fwymy prof-bamy oteydenye gemu vproffyly. To vflyffyewfe geptyfky, bohu a fwatemu Ieronymowy chwalu wzdachu, y profyly naboznye, aby ten dyabel wypuzen byl z klaftera a wiecz fie tam newratyl. Ledwa ze modlytwu dokonachu, az ynhed dyabel welykymy krzyky odtad wyffed w czarodyeynyka fye vwazal a gey takymy ranamy [62] byczowal, tak ze za dluhy czaff ny-zadneho znamenye k zywotu na nyem nebieffe znaty. A tak muczie gyey, krzyczyeffe a rzka: tyff poczatek me muky, tam mye poffylage; nad tobu fye ranamy pomftym. f tyemy ranamy kdyz gednak gyz na ffotnych[6]) bieffe, wyda, ze geho vmyenye nyzadne pomoczy gemu nedawagy, tapage

---

[1]) obsesso corpori. — [2]) Psáno původně *fpieffenye*; e později vyškrabáno. — [3]) wygyty *O* a *U*; recedere. — [4]) percunctatur. — [5]) sciunt. — [6]) pene perniciei propinquum.

w negyftotye zywota fweho, k tomuto vtoczyfczy, fwatemu Ieronymowy, fye nawratyl a rzekl: O flawny Ieronyme, fpomoz mnye hubenemu, k tobie vtyekagyczemu, a fwe mylofty mnye neodpowieday, ge[s]toff dawaty obykl; flibugyt[1]) to, kdyz twu pomoczy teto hrozne fmrty zbawen budu, zet potom wiecz wfyeczky hrziechy opowrha, od twe fluzbi neodftupym.

Przyemluwa.

Tu rziecz kdyz dokona, zly duch od nyeho precz otgyde. Ten czarodyeynyk czyele leto lezal ieft zbit gffa; tak welmy *bit bil, ze bez lydfke pomocy hnuty fobu nemohl. Potom pak przygem pokanye drzyewe, nez f lozye wftal, knyhy fpalyl, gymyz czary pachal a, czoz myel, chudym wfeczko rozdal. A tak kdyz rok tomu pomynu, w gedney fkale na pufcy zawr|zyel fye, pokanye chtye vczynyty, w kterezto flawny Ieronymus cztyrzy leta przyebywal, A tuz mnohe dobre a fwate fkutky czynyl ieft. k tomuto przykladu byezte wfyczky mlady a kazte fye tyemto nemudrym mladenczem, Aby fye wam tez neprzyhodylo, iako tomuto tey nemudrofty a neflechetney mylofty. Ten blaznywy mladenecz tu mylofty gfa obwazan, wida fye owfem gfucze oklamana, gedne noczy fam fye obyefyl, a tak ne[s]czaftny hubenecz y tohoto przyebytka czaffneho y nebefkeho pro myloft neflechetnu zbawen ieft. Znamenay, ay tot kolyk zlych wieczy mrzke fmylftwo przywody, to dobrzie zgewno ieft, neb nycz tak brzkeho nemnym k zatraczeny duffye y tyela, iako tento przieohawny hrziech. z tohot[ot] hrziechu wrazda a opylftwie, obzerftwie, vtrhowanye blyznyemu, fwarowe, hanyenye, zawyft y zuffanye a gednak wfyczkny gyny hrzieffy wzplozygy fye a wfeczko zle odtowad wychody, iakz bezczyflny[my] przyklady ftareho y noweho zakona to ieft zgyewno, [2]) y take wzdyczky tohoto czaffu gyftymy gyftoftmy moz vkazano byty. nye nad to || prawy a to ku opatrnofty tyech lydy mladych, aby fye wiftrzyehaly: Nyzadny ftaw nenye negiftyeyfy gyz nynye w tomto czaffu, nezly ftaw nemudre mladofty. Gyny przyklad o Ruffowy, mem wnukowy, kakzkolywek f welikym fmutkem, vmyflyl[y] [3]) gfem przyezyniczy, genz ofmnadczet let w ftarzy byeffe.

XIV.

O ruffowy, kterak pro geffytnoft tohoto fwieta hrozne muky trpy.[4])

Zagifte tyemto rozprawenym welyke fmutky mey myfly obnowugy, Ale wfak proto nechczy toho zamlczyty, aby wfyem mladym to flo na przyklad. wnuk moy gmenem ruffynus, [5]) ffyrotek, bez otczie y bez ma-

---

[1]) Původně psáno: *flubugyt.* — [2]) zgeweno *U.* — [3]) M. *vmflyl*, jak v O a U. — [4] trpiel *U.* — [5]) M. *ruffus.*

terze, mladyczky k myma ieſt doſſel rukama; Ale radyegy bych, by ſye z zywota ſwe materze nenarodyl, aby ſye gemu neprzyhodylo to, czoz trpy. gehozto gſſem tak ſ welyku ſnaznoſty [1]) k geho ſnad neſczieſty chowal, ze od mnohych ſynem mym mnyen ieſt byl. To dyetye giſte nezczaſtne na wzroſtu rozſtyeſſe, ale ne na mudroſty, na przyelyſney kraſſye tyeleſney, Ale [2]) na duſſy, tyemyto wſyemy dary okraſlen byl, toczis kraſu, ſlechetnoſty, dobrymy nrawy, cztnoſty, dobrotu a mnohe mudroſty wybornoſty. kte|rakzkolywek to marne ozdobenye na nyem bieſſe, ode wſyech wſak przielyſnym mylowanym bil mylowan pro geho toczyſſ tak kraſne zpoſſobenye. Ten gyſty zagiſte nedoſtatecznyk prziepſotny [3]) w ozmnacztem letye ſtaroſty ſwe vmrziel ieſt. Pro nyezto ode wſyech lydy placz byl welyky a ſmutek, tak ze ledwa przieſ cziely myeſſyecz dokonanye mohl gmyety. Ale zagiſte na tom ſmutku, geſto pro geho ſmrt przyſſel ieſt bil, nebylo bi doſty, Ale ia take welyke mylowanye przylozyw k nyemu, mnohokrat proſſyl ſem ſlawneho Ieronyma, aby [my] zgyewyl, czo by ſye memu wnuku przyhodylo. Pro nyezto ſlawny Ieronymus kdyz mym powolyl modlytwam a proſbam, obdrzal gſem, czo ſem zadal. zagyſte kdyz ſye iaz modlech, dne gednoho w poledne taky ſmrad w chrzyepy mogy wſel, ze gehozto trpyety gſem nykakz nemohl. To kdyz mlczye ſam w ſobie rozkladach, kde by ſye tuto taky ſmrad wzal, dywyl ſem ſye; A takz pak wzdwyh mogy oczy, wnuka meho nezczaſtneho wydyel gſem, hrozneho gſucz wydyenye, tak iakz na [63] nyeho meho zraku neſmyel gſem otewrzyew, [4]) Nebo rzietyezy ohnyewymy ſwazan gſa, wokol yako z nyeſtyege [5]) giſkry przyeſmrdute z ſebe wypuſczowaſſe. w tom zagiſte wydyeny ynhed velmy rychle tak brzky ſtrach mye popade, ze, kdyz mnohokrat mluwyty chtyech, hlaſſu wypuſtyty nemozyech.

w [6]) *tom ſtrachu, geſto Cyryllus przy ſwem wnuku wydyel, kdy* [7]) *gemu ſye zgyewyl.*

POtom pak nyekterako ſam k ſobie ſye nawratyw, moyly by to bil wnuk, hlaſſem ſwym ſtraſſywym [8]) giech ſie zadaty. k tomu on huhlany[my] [9]) a wzdichanym powiedye: Ey bich byl nykdy nebywal na ſwietye, abych mukam takymto nebil poddan! zagiſte wiez to, ze czaſſow wiecznych v prziebytczyech pekelnych prziebywaty mam. Ty wieczy kdyz powiedie, taka boleſt ieſt mye rozeſla, ze ſem ſye czaſtokrat dywyl, kterak ynhed tu zyw gſem mohl oſtaty. rzieczy pak dluhe mluwieſe mezy ſobu, Otazal gſem byl geho, procz bi tak bozyey myloſty ohawen a mrzek byl, kdyz na ſwietye tak mnohymy cztnoſtnymy [10]) ſtkwiel ſye y okraſſu? Tehdy on

---

[1]) zadoſty a ſnaznoſty *O.* — [2]) M. *ale ne* (sed non). — [3]) imbecillis et misserrimus. — [4]) Za *otewrzyeti*, jak v *U.* — [5]) fornacis instar. — [6]) M. *O.* — [7]) kdyz *U.* — [8]) tremebunda. — [9]) ululatibus. — [10]) M. *cztnoſtmy.*

weczie: nycz pro gyne, prawy, wiez gſucze poczatek a przyczynu meho zatraczenye gedyne we yhrach rozlycz'nych, neb welmy ſem ſye kochal a lyboſt ſem myel, A tak ze na ſmrty opuſtyl ſem ſye zpowiedaty, iakz ſem ſprawnye gmyel, pokanye przygma, iako nemudrym a blaznywym newyedyenym oſlepen gſa, bozyeho ſmylowanye nezaſluzil ſem gmyety. A to rzek, z mu oczy zhynu.[1]) Po geho odeydenye[2]) taky pak ſmrad tu oſtal, ze do toho mieſta az doſawad nyzadny nemohl wgyty tam. Ay tot znamenay, kterak welmy bozyey myloſty wydyenye ohawneho toho'o hrziechu nenawydye, toczys hry przyemrzke! ktoz gy pachagy a w nyey ſye kochagy, ba hybiet gym ſ ohnyem pekelnym, w nyemz horziety neprzyeſtanu. Pro nyezto ſtrachuymy ſye, aby naſſ bez odyenye dobrych ſkutkow tak brzka ſmrt nepochwatla, abychom take, kdyz czaſſ gmamy, ſwych hrziechow ſye kaly, Nebo potom pokanye ieſt marne a daremne. Protoz aby od krzyeſtanow taky pohrom pro mrzku a ohawnu hru precz ſye wzdalyl a odluczyl, nye[3]) aby wſyczkny na pamyet to braly, gyne przyklady, iakz naykratczie moczy budu, tuto wyprawym.

XV.

Kterak gednoho koſtkarzye, geſto ſwatemu Ieronymowy lal, ohen ſpalyl.

Pietynaczte dnow tomu geſcze nezmynulo, iakz geden pſotnyk hubeny[4]) w ſſamarygy hragye, kdyz gyz iako wſyeczky,[5]) czoz gmyety mozieſſe, ztrawyl bieſſe, ial ſye marnu ſmyeloſty gmenu ſlawneho Ieronyma laty; kterazto muka[6]) ſlowa lanye ledwa kdyz dokona, ano wſyczkny wydye, ſtrachugicz ſye, ynhed rychle prziſſed ohen ſ nebes, y ſpalyl gyey.

XVI.

Kterak opiet gyne koſtkarzye zemye pohltyla. Ba bieda wam, koſtkarzy.!

Gyny trzie pak w tyru kdyz hrachu, toto ſye gym przyhodylo, czoz rozprawiegy: kdyz zagiſte ty gyſtíj ſwu ghru chtyechu poczyety, iakz ty prawie a wyznawagy, geſto gſu od tyech gyſtich ſlyſſyely y tey giſtey wieczi weſken porzad a ſtanye take, iakz ſye ſtalo, widyely, rziekly ſu takto: iakz naywieczie mozes, vkaz mocz ſwu Jeronyme, wſak bez twe

---

[1]) M. *zmynu*, jak v *O.* a *U.* — [2]) Předcházející *odye* podtečkováno. — [3]) imo. — [4]) miser. — [5]) M. *wſſeczko*, jak v *O.* — [6]) M. *mrzka*, jak v O a *U.* — [7]) *o* předěláno z *y*.

dyeky[1]) tuto hru rychle dokonamy. Ta ſlowa zagiſte kdyz propowiedyechu, pocziely ſwu hru gſu.[2]) kdyz pocziechu ſwu hru, iako po gedney chwyly otewrziewſy ſye zemye, pohlty gye zemye, tak ze gich potom wiecz y znamek nebyl wydyen.

XVII.

Kterak opiet gyneho koſtkarze dyabel pochwatyl, any wſyczkny wydye.

TO, czoz prziefpraweldlnym[3]) widyenym znamo ieſt, ſwiedecztwie k dolyczeny nepotrzebuge|. Pro nyezto to, czoz rozprawiegy, kakzkoly mnohymy ſwiedky mohl bich toho dolyczyty, wſak ſam tomu gſa ſwiedek, genz ſwym wlaſtnym wydyenym ty wieczy wydyel gſem. lyczyty a ſwiedczyty budu.

Tyem przykladem otczowe i matery vczye[4]) ſyny ſwe dobrym ſkutkom, tato prziemlu.[5])

POdle domu meho w geruzalemye, w nyemzto bydlym, bil ieſt geden dobrzye vrozeny rytyerz, czaſnym tyemto ſbozym przielyſſ bohaty, kteryzto gednoho mage ſyna, w gehozto przyeblaznywey mylofty tak ieſt bil oſlepen, ze ne tolyk pro zle wieczy treſktal geho, Ale take ſam on geho zlym wieczem gey vczieſſe. Proſſymt wſak, otczowe blaznywy a k tomuto otczy podobny, myſl waſſy a rozum ſyem k tyemto wieczem przychylte, Aby, ktere dokonanye w tom przyhodylo ſye, wzwiediely, Nebo zagiſte lyde na tyele y na duſſy v welyke ſkody vpadly pro nemudroſt zlych otczow y mater, geſto ſynow ſwich nekazy, yakz ſluſſye ſwym czaſſem. wzroſtl zagiſte ſyn toho rytyerze, wſyech dobrych nrawow zlyſſe[n] gſa, den ote dne wzdy pohorſyge ſye, weſken ſwoy czaſſ w lany y we yhrach ztrawyw a ztratyw a w gynych take neczyſtotach, a to wſe [64] otczowym poczatkem a wynu, k druhemuna[d]cztemu letu gyz ſahl bil. kteryzto gednoho dne v weczer na obyczyeynych hrach ſ uotczem naſtogye,[6]) ghry tee giſte, iakz ieſt zadal, neymage po ſwe woly, tyemyto ſlowy proſtrorzyeczity[7]) ſye ial a rzka: Iakz gſem gynde nalezl, mozly czo ten Ieronymus, geſto gher brany;[8]) vczyn to nynye, nebt bez geho dyeky ſ teto ghry newſtanu, az y zyſczy. Ale kdyz gedno on to mluwieſſe, zloſtny duch, dyabel, w twarzy prziemrzuteho czlowieka, ano wſyczkny wydye, w mye-

---

[1]) te invito. — [2]) Nadepsaná p smena *b a* znamenají, že se má čísti: *gſu pocziely.* — [3]) M. *prziefprawedlnym, l* prvé podtečkováno. — [4]) vczte *O* a *U.* — [5]) Nedopsáno: *prziemluwa.* — [6]) naſtroge *O* a *U*; insistens. — [7]) M. *proſtorzeczyty,* jak v *O* a *U.* — [8]) ludos prohibet exerceri.

fto, w kteremz hragyechu, ruczym chodem wftupyw, to gifte dyetye nefczaftne[1]) vchwatl ieft, Ale kam byl gye nefl, nynye, tohoto czaffu, nyzadnemu czlowieku ieft zgyeweno, Ale iakz mnym, do pekla gey nefl ieft. Tez zagifte hodyny nahodu k ge^d^nomu okenczy meho domu, kterezto ob czieftu proty onomu okenczy bieffe, na tom myeftye, na kteremz ghragyczie otecz fynem biechu, fyem fye poffadyl, Neb my toho wyedyety tak hrozneho fkutka, genz fye dyegyeffe, pro dolyczenye prawdy byeffe potrzyebie. Pro nyezto vczte fye mlady w czaff fwe mladofty, gefto nad gyne ieft draffye, wzacznymy a dobrymy nrawy obhradyty, aby fmyfl | a rozumy mlady mrzkymy a zhynuczymy[2]) nrawy gffa navczen, na ftaroft gych zmyenyty nemohi, Neb zagifte, czoz na nowy lyft napyffano bude, nefnadnye fye fhlady. Vczte fye take, otczowe y matery blaznywy a nemudrzy, fyny trefktanym a bytym dobrym fkutkom vczyty a trnye neflechetnofty a hrzyechow neprziepuftyeyte za korzen gyty, at by zde na tomto fwietye y na onom gym przyhoda plakanye neprzyhodyla fye wieczna.

O tom, kterak vzka cyefta do nebeff a ffyroka do pekla, toto ieft.

LEcz gedno, acz iaz mylym fie, do wiecznych radofty kralewftwie nebefkeho dogyty przievzka cziefta ieft, a beze wfeho omyla od przierzyedkych ta cziefta ieft fwiedoma a znama, Nebo acz on gedno gyz gmyety bude czlowiek protywnych wieczi, pak druhe ynhed fye wzpacy. Ale na ztraczenye[3]) cziefta ieft przyefyroka, Neb zagifte kazdy fmrtedlny hrziech na ztraczenye[4]) fwu czieftu dyela kazdych lydy, netolyk pohanow, ale take y tyech, gefto fwateho krztu wodu gfu oplakany, — Ale o pohanech nyzadneho nenye pochybenye any pohadky, by zatraczeny nebyly, — nebo welyke czyflo gich ieft ‖ rozlycznym hrziechem naftogiecze, gychzto zagifte gednak nyzadne oflepenye nenye fwiedomo. welym wiecze zagifte iaz rzku wtypnye, nechage wfeho, na gedno y na druhe chylecz wfyeczky lydy, znamenagicz w gych ftawi^e^ch dobre fpolu y zle. Nenye, kto by dobre vczynyl, nenye az do gednoho, Ale wfychny po neflechetnych a przyemrzkych fwych rozkoffech chody^e^. Pro nyezto ynhed takto ieft rzeczy, ze k radoftem wieczneho blahoflawenftwie przierzyedczy du, gehozto bezczifflnye, nye gednak[5]) wfyeczka potwrzowanye fwateho pyfma dolyczygy a fwiedczye. Zagifte bezczyflne take przyklady o tom zyewnye mozem wydyety doftatecznyegye a lepe k teyto gyftey prawdy vkazany, ze wfyech toto gedno fluffie wfak znamenaty, any od toho fluffie fye komu wzpyetyty[6]) neb protywyty, to wiez, ze k nebefkym radoftem nyzadnym doydeno moz byty czynem, gedno wfyeczky hrziechy ne po

[1]) Prvé f připsáno později. — [2]) caducis; zhynugycymi *U.* — [3]) perditionem zatraczenye *O* a *U.* — [4]) zatraczenye *O* a *U.* — [5]) quin imo. — [6]) discrepari.

czaſtkach any dyelnye, Ale czyele a vplnye wyplenyecze a wywrhucze, y ſnaſyty ſye po czieſtach cztnoſty a dobrych ſkutkow tam blyzyty. Tomu gyz konecz vczinyecz, przyklady a zazraky giz malle na konczy to tyech [1]) knyh powiem, a zwlaſcze dwa dywy powyem: na|yprwe, gez ſem wzwyedyel a [2]) doſtoyneho muzye mykſſye, oſtrowa Treczenſkeho arczypiſkupa. [3])

XVIII.

O gednom zlem knyezy, kterak ho zemye ſchowaty nechtyela.

DOſtoyny ten arczybyſkup przied tyem drziewe pro nabozenſtwie przyelyſne a welyke ſlawneho Ieronyma do betlemye przibral ſye, aby geho ſwatoſty doſtoynye nawſtyewil. A tak pak myloſtij weſken zaz'en gſſa, wratyty ſye nechtyel, gyelyz by mye wybornym vtyeſſenym ſweho przieviecneho nawſtyewenye naplnyl. kteryzto, iakzto pylny darczie pylen a ſnazen gſa darow dawaty, darowanye mnye przy'hoynye obyczyenym obyczyegem dal ieſt, kdyz mne nawſtyewyty newzhrdyew, ſe mnv gyz przyeſ drahnye dnow bydlyty ieſt raczil y geſcze wzdy bidly, a, boh day, dluhy czaſſ tral tu ſe mnu. zagiſte, auguſtine myly, ten giſty biſkup doſtoyny w hoſpodynu tebe ieſt pozdrawyl. Pro nyezto kdyz pylen biech geho rzieczy, ten gyſty biſkup tuto przyhodu, w myeſtye Candya tak rzeczenem przyhodywſe ſye, mnye rozprawil ieſt. knyez geden, geho wieczſſyeho [4]) kuſtr, neſtydlywy, w uopilſtwie y neſmyerny a weſken we lſty poddany, geſcze tomu rok ſie [65] neſkonal, S tohoto ſwieta pſotnye a hanebnye ieſt vmrziel, Gehozto tyelo w hrobu gynych knyezy ieſt ſchowano. Ale aby nad nym pomſta wſyem gynym na przyklad zgyewyla ſſye, Druhe noczy takey pohrom [5]) w koſtele y na hrzbytowye [6]) byl ieſt, ze tyem ohromem [7]) welykym, ktoz tu bydlechu, welykym ſtrachem zzyeſſywſe ſye, [8]) iako zmameny do koſtela pobiezechu. Stogyechu zagiſte wſychny podle koſtela, ten ſczekot, zwonyenye brzſke [9]) ſlyſſiecze, Ale, czo by to bylo, nycz newieducze, bogiechu ſye zagiſte bozye myloſty proſſyty, czo by to bylo, vkazaty [10]) raczyl, Ale nyzadne pomoczy neymyechu vſlyſſenye ſweho. w ſwytanye kdyz to przieſta, nalezly gſu wſyeczko, czoz ieſt w koſtele bylo, ano gym hnuto a iako ſe wſyech ſtran a wſudy iako plamenem ohnyewym poſwadlo. [11]) Pro tu wiecz [12]) byſkup drzyewe rzeczeny modlytwy ſkazaw lydu, czo by ſſye druhe noczy przyhodylo, czakaty przykazal. abych przyelyſſen w ſlowyech nebyl, Druhu nocz dwakrat wieczſy pohrom a ſtraſſywy ſmutek byl ieſt. Pro kteruzto wiecz lyd weſken ſmutku a boleſtij gſſa naplnyen, wyda, ze gym od boha nyzadna pomocz neprzyſla, iako |

[1]) *M. tyechto*, jak v *O* a *U*. — [2]) M. *od*. — [3]) M. *kretenſkeho arczybiſkupa*. — [4]) Zatím vynecháno: *koſtela* (ecclesiae). — [5]) strepitus. — [6]) Psáno původně: *hrzybytowye*, coemeterio. — [7]) rumore. — [8]) excitati. — [9]) brzcc *U*. — [10]) M. *by vkazaty*, jak v *U*. — [11]) violata; popaleno a poſwadlo *O*. — [12]) rzecz *U*

ranyeny, genzto w hrobu wrzeny ſucz lezyely, gſu ztrapeny. kdyz pak gye ſye ſwytaty, ano wſyczkny w koſtele na modlytwu ſhromazdyly ſye, S'awny Ieronymus ynhed, ſedmkrat neſly ſluncze ſwietleyſy, do koſtela wſed a k oltarzy przyſtupyw, Ano gyey wſyczkny wydye a gemu ſye dywye, za chwylku prziemlczaw, ſtraſſywemu [1]) lydu tyto wieczi ieſt powiedyel a rzka: Pro onoho knyeze przyepſotneho [2]) tyelo, geſto ieſt na ſwatem myeſtye nedoſtoynye przyhrabano, [3]) k ſtrachu wſyech hrzieſnych lydy to ſye przihody. wſe rozprawyl A gym przykazal, aby tyelo prziepſotne, geſto potom po wzkrzyeſſeny pekelnym prziebitkom myelo ſye doſtaty, wyhrabagicz wen, w ohny ynhed ſpalyly, neb gynak ten pohrom nemohl by prziemynuty. A to rzek, [4]) z uoczy wſyech ynhed ieſt zhynul [5]) Ieronymus [6]) ſlawny, A to, czoz byl vgednal a przykazal, wſyczkny lyde ſ weſſelym ynhed gſſu czynyly, bohu i ſlawnemu Ieronymowy chwaly ſnaznye wzdawagicze. A tak ieſt ten giſty pohrom a nehoda przyeſtala, Pro nyezto przyeſlawneho Ieronyma potom wſyczkny lyde gednoſtaynym nabozenſtwym welmy gſu ſye cztyty gyely.

XIX.

Kterak gednomu mladenczy ſye przyhodylo, geſto bydlyw[7]) *y byl zmyenyl ſtaw ſwoy, tato ieſt capytola.*

Nad to w temz gyſtem myeſtye geden byl welmy kraſny mladenecz, gmenem Tytus, cztnych a ſlechetnych nrawow, okraſlenych tyeleſnym vrozenym, doſty dobrze vrozeny, prziebohaty welmy, wſeczko ſwe dovſſanye y nabozenſtwie w ſlawnem gmyel Ieronymowy. zagiſte ten giſty mladenecz panenſku czyſtotu ſtwyegie [8]) ſye, w tom giſtem ſwate czyſtoty vmyſl [9]) az do dwunadczet [10]) let zywota ſweho bral ieſt, Az pak potom gednoho bratra ſweho neſlechetneho radu wzbuzen gſa, vzhrzyew tak przyedrahym kamenem ſwate czyſtoty, zlato tak prziedrahe potlaczyw cziſteho vmyſla, k tyeleſnym neczyſtotam a k ſmradu a k blatu mrzkeho ſmylſtwy rychle poſtupyw, dyeweczky w gedney wſy, tyeleſnu okraſſu okraſleny, v manzeſtwie [11]) ſobye ieſt pozadal, w gyegyezto myloſty obwazanym myloſtnym tak ſye ieſt byl zapletl, ze nycz gyneho gedno na ny wzdy myſlyl A tak den ote dne ſluzeb bozych zapomynaty ſye gal. Pro nyezto ze hubenecz pſotny opuſtyl ſprawedlnoſt a zapomnyel boha, genz geho krmyeſſe a zywieſſe, zapomnyel ſye ieſt take nad nym i hoſpodyn ſmylowaty. kdyz tomu zagiſte leto przyemynu cziele, w nyemz ten mladenecz blaznywy przyebywal,

[1]) obstupenti; ſtraſſliwemu *U.* Za tím podtečkováno: *lydy.* [2]) miserrimi. — [3]) conditum — [4]) Psáno původně: *rziek.* — [5]) M. *zmynul,* jak v *O.* — [6]) Předchází v originale: *Iero,* což bylo opomenuto podtečkovati. — [7]) Psáno původně: *bydlylyw,* avšak prvé *ly* podtečkováno. — [8]) M. *ſtkwyeſſye ſye,* jak v *O.* a *U.* — [9]) M. *vmyſlu,* jak v *O.* a *U.* — [10]) M *dwadczet* (vicesimum). — [11]) M. *okraſleney, w manzelſtwie.*

ſ dyewku odan [1]) gſſa ne pro manzelſtwie, ale pro mrzke ſmylſtwo, chytroſty a ponuczenym dyablowym toho gyſteho mladenczie bratr, oſſydlen gſa myloſty tee dyewky, pylnye toho dluho hledal, aby ſ ny ſkutek ſwoy mohl myety. Takz pak toho, gehoz ieſt ȟledal, y doſel ieſt. k tomuto poſpieſte mlady, aby to ſlyſſyely a znamenaly, chwatayte a przykladem toho mladenczie ſye kazte, a budete mudrzy. Bychu pak potom ohlaſſeny te dyewky neſlechetnoſty, tak gſucze ſpachany, iakz mladczy bylo napowyedyeno. mlczie ten gyſty mladenecz, pylnye a ſnaznye myſleſſe, kterym by czynem gyſtoty mohl dogyty. Gye ſſye czakaty po mnoho dnow, czynye ſſye, iako by toho newiedyel. Takz pak gednoho dne porzekl ſye ieſt z myeſta prycz wygyety a, tak den czyely tagyw ſye v myeſtye, v puol noczy w dom wſel, Odmek zamky tee ſwe zeny ſluzebnyczy, taynye, iakzto drziewe vgednaly biechu ſpolu, k komorzye, w nyezto bratr geho a zena na lozy leziechu, wſel a ſſobie otewrzyety kazal. Dywiechu [66] ſye ony tomu, lezyecz a ſtrachem brzczye przezeſſeny gſucz, an tlucze, gemu otewrzíety nechtyechu. Potom pak mladenecz hnyewem a prchanym przielyſnym iakzto ohen we wſem zywotye zazzen gſſa, zamky v komory zlamaw, wytrh ſwoy wlaſtny mecz, [2]) zenu zaby. potom bratra ſweho wlaſtnyeho nalez, an ſye pod lozem tagy, take zabyl ieſt vrutnye. [3])

Kterak ſye ten mlady lupyty yal.

TO zagiſte kdyz ſye tak ſta, wyſſed z myeſta, mnoho czaſſow ſyemo tamo bludyw, ſ gynymy lydmy po czieſtach lupyty y take mordowaty ynhed ial ſye geſt. kdyz zagiſte ten giſty Tytus, ſ tyemy wieczmy[4]) obchodyeſſe, tral let deſſiet, ſlawny Ieronymus, ſpaſſytedlne gſſa vtoczyſtye kazdemu, kto geho naſledugy, Gednoho dne v weczer, w kupczowu poſtawu ſie zmyenyw, vkazal ſye, aby ten gyſty Tytus odplat[5]) tohoto nabozenſtwie, kterez byl vczynyl ſlawnemu Ieronymowy, nebyl zlyſſen. zagiſte ten gyſty Tytus, kterakzkolywek tolyk a tak mnoho vſtawycznye wzdy neſlechetnych a mrzkych ſkutkow ſpachal, wſak ſlawneho Ieronyma nabozenſtwie wzdyczky nyektere gmyegyeſſe, tak iakz wzdy gemu na | kazdy den poruczye ſye, dobreho nyeczo k geho czty neopuſtyl. Vzrziew pak Tytus kupczie tohoto, genz ſlawny Ieronymus bil, towarzyſtwo ſwe mrzke k neſlechetnym ſkutkom obyczienym przywolaw, rychlym biehem ſ nymy teka ſ naprzyezenymy ſudlycziemy[6]) k Ieronymowy, genzto iako kupecz gdyeſſe, w ſtrziecy biezal a ynhed na nyeho ſye rzytyty towarzyſtwu kazal, gyey drzyety, donydz by bok geho nebyl proklan meczem[7]). Potom wzdyh[8]) ruku, k zabyty mecz drzal, aby taku zloſt, hrzyech gyz poczaty, ſpachaty mohl.

[1]) M. *oddan.* — [2]) Psáno původně *wlaſtnym meczem.* — [3]) M. *vkrutnye,* jak*O* v *U* — [4]) Psáno původně: *wieczemy, e* později vyškrabáno. — [5]) odplaty *U.* — [6]) lanceis. — [7]) *meczem* po straně připsáno s odkazem. — [8]) M. *wzdwyh,* jak v *U.*

Kterak gemu ſwaty Ieronym ſpomohl pro ſluzbu, geſto gemu czynyeſſe, tato capytola prawy.

K Tomu ſlawny Ieronymus odpowiedyel takto a rzka: Pro myłoſt Ieronynowu[1]), kterehozto ty mylugeſſ, nyektere odpuſcenye male a kratke dano my bud od tebe; Potom pak, budeſly chtyety, vczyn to, gehoz zadaſſ. k tomu Tytus wecze: Proto, gehoz gſſy gmenowal, y mluwyty y zywu byty odpuſcyenye gmyey, gedynke, kterez kupczenye neſſes, to poloz, at wezmem. Tehdy ſlawny Ieronymus powiedye: Ia ten gſem Ieronymus, ſyemt ſem pro twe zproſczenye od teto zloſty prziſſel, aby ty ſluzby a na||bozenſtwie, kterez gſy ty my czynyl[2]), a nawrat ſye ſam k ſobie a neſtrachuy ſye od teto chwyle; wiez to, zet iaz pro [3]) twe duſſie ſpaſſenye y tweho tyela przied bozy ſprawedlnoſty chczy orudowaty a proſſyty, aby nad tobu doſtoynye pomſty neuczynyla, yak gſy zaſluzyl. Protoz iakz nayſpieſſe mozes, biez na czieſtu ſwateho pokanye a gyz brzyemye hrziechow ſloz ſ ſebe, Gynak, nevczynyſly toho, orudownykem a ſtrazy twym mne gmyety nebudes. To rzek ſlawny Ieronymus y zmynu precz. k tyem wieczem Tytus a geho towarzyſtwo ſtrachem y dywem vzeſſe ſye, padly k zemy a tak pakz dluho ſſebe powzdwynuty nemohly. Inhed pak na tyta a na geho towarzyſſe myloſt ducha ſwateho geſt wlyta, a ſwietlo nebeſke gie oſwietylo, Pro nyezto nechawſſe mrzkoſty wſiech ſwich hrziechow, ku pokany ſye nawratyly. ſ tyem pak na daleku put ſedſe, welykym vtrpenym tyela ſwa trudyly gſu.

XX.

O gednom mnychu, kterak geho dyabel k ſmylſtwy przywedl ſwu zloſty.

DIw tento gyſtym ſwiedeczſtwym od ſprawedlnych lydy wzwiediel ſem, genz w zhorzyeyſſyem egyptu w gednom | klaſterzie ne przied mnohem[4]) dny ſtal ſye ieſt, A to proto, aby wſyem a naywiecze mladym, kakzkolywek czyſtym przyklad [5]) ſſel, aby ſie zenſkych obyczeyow a gych mluwenye tuto przyhodu chowaly. Mnych geden mlady, kraſny, ale dobrymy nrawy ſtary, w ſwey cziſtoczie zachowaly, wſyem gynym bil ieſt na przyklad mnychom, ſlawneho Ieronyma przienabozny mylownyk. dwanaczt let w ſtarzy gſſa[6]), vſtawnye na modlytwach bil a navczeny ſwateho piſma. chtye czyſtotu ſwu zachowaty, bogie ſye, aby wydyenym zenſkym vmyſla

---

[1]) M. *Ieronymowu.* — [2]) Vynecháno a snad nepřeloženo: in vanum praeterirent. Te tot, quae gessisti peccaminum, jam poeniteat. — [3]) Před tím psáno a podtečkováno: *prow.* — [4]) mnohymy *O.* — [5]) przykladem *O.* — [6]) Nesprávně přeloženo: in monasterio degens.

ſweho nenaprznyl, nye tak ſye[1]) toho ſtrachowaſſe, ze, na to wzpomana, traſſl[2]) ſie ieſt. Pro nyezto geho vmyſlu dyabel, lydſky neprzietel, zawidye, ſwe ſtare zloſty proty nyemu zbudyl ieſt, mrzky zgyadownyk[3]) lydſky we dne y w noczy toho mladencze wzbuzowanym rozlycznym a myſlenym ſkarzedym nutyeſſe a toho czynyczy za dwa myeſſiecye neprzieſtal. Mnych pak ten mudry v bozie a w blahoſlaweneho Ieronyma oſtrzyehanye poruczyl ſye ieſt, A tak wytyeznu ſylu, to ieſt poſty a modlytwamy ſye obradyw[4]) nad pokuſſenym dyabelſkym ieſt ſwie[67]tyezyl.

Przyemluwa toto ieſt.

PrOſſym, ſlyſſte tuto rziecz, mlady y ſtarzy, a gye ſnaznye poſlu^cha^yte a wyzte,[5]) kterakeho nebezpeczſtwie myl^n^a[6]) okaſſa[7]) ieſt zenſka, a tyemto ſye przykladem vczte. Ay tot vzrzyew ſye dyabel przyemozena gſucze, Iakzto lew rzewa, chytrzyeyſſych chytroſty ial ſye hledaty k ſkſodye[8]) toho mladencze, aby geho pohltyty mohl. Byl ieſt mezy nyma boy ſſ obu ſtranu, Nebo dyabel ſ gedne ſtrany ſwu chytroſtry[9]) lſtywe poſſadky proty mladenczy ſtrogyeſſe, Ay tot mladenecz ſ druhe ſtrany modlytwy a obranu ſlawneho Ieronyma dyablowy wzpaczowaſſe, w tom bogy rozkoſnem ſyly mezy ſobu nelytowachu wazyty. Sta ſye pak potom, ze zatyem przypade potrzieba, aby tento mnych k uotczy domow iako tezmyerz bezdyeky bral ſye, genz na ſmrtedlney poſtely lezieſſe. Nebo otecz welyku boleſt gmagie, krzyczyeſſe a rzka: Nevzrzymly ſyna meho, beze mne bude. Bogye ſye mnych, aby zenſkym wydyenym ſrdcze ſweho nepoſkwornyl,[10]) radyegy proty otczy nezly proty buohu nemyloſt chtye ſpachaty; Ale wſak pro^ſ^bamy bratrſkymy gſa naweden, myſlyl to vczynyty, ze, wyſſed z klaſtera, otczie nawſtyewil. Neb zagiſte wydyel[11]) ieſt on to, ze nycz mnychu nenye ſkodly|wyeyſſyeho, nez po vlyczyech a po zakutnyech a po mnoſtwy lydy ſiemo tamo tkymaty[12]) ſye, Nebo nyzadny pokoy nenye w tom czlowieku, ktoz ſ mnohymy lydmy geſſytnym mluwenym ſie zapletugye. iako prawie woda rybam w rziecz^y^e zdrawie dawa, takez mnychom w klaſterzie mlczenye a klaſterzſke bydlenye zywot wieczny dawa. w otczowie domu trzy dny prziebyw, mnych welmy ſobie zateſkl[13]), ze by ſye byl v wiecznem zalarzy widiel[14]) okowana.

[1]) ze ſe *U.* — [2]) M. *trzaſl*, jak v *O* a *U.* — [3]) tentator. — [4]) M. *okradyw.* — [5]) wyezte *O* — [6]) Za tím podtečkováno: *ak.* — [7]) M. *okraſſa*, jak v *O* a *U.* — [8]) M. *ſſkodye*, jak v *O* a *U.* — [9]) M. *chytroſty.* — [10]) M. *nepoſkwrnyl*, jak v *U.* — [11]) M. *wyedyel* (sciebat), jak v *U.* — [12]) circumire; ſkymati *U.* — [13]) zateſklil *U.* — [14]) M. *radyegy wydyel*, jak v *O* a *U.*

Przyemluwa.

PO trzech dnech pak ſ geho ſeſtru welmy kraſnu vda ſye gemu nohy czeſſaty otczowy. takz pak nyekterak nechtyecy ſeſtra geho dotkla ſye ieſt, Pro nyezto ynhed tak welmy w ſmylney horkoſty ſeſtry ſwe ſrdcze geho ranyeno bilo a przynuczenym dyabelſkym zaſtrzieleno, ze gednak ynhed, by pro hanbu nebylo, k tomu vczynku byl by gy myel [1]). E bieda, byeda, czo pak rzku potom o tyech, kteryz [2]) gednak vſtawycznye v mluwenye zenſkych pozywagy obiczyeow?[3]) Ba ktere tyem mnychom cztyſtoty[4]) bude zachowanye tak tyekagycz a ſ zenamy mluwiecz czaſto? Takt prawie czlowiek hledye na zemy [5]), moz w czyſtotye oſtaty, iako plewa w ohny leziecy neſhorzyety, Nebo brzka ſkoda a takmyerz nevczyekage [6]) nehody nebezpecz||noſt kazdemu czlowieku newyerna kraſſa zenſka ieſt. Tomu[to] mnychu ten ſtrach przygyde, gehozto ſye ſeſtrachowaſſe [7]), a to ſye gemu przyhodylo, gehozto ſye ſtydyeſſe, a to ſnad wſyem gynym na przyklad welyky. Protoz nenye to prawa wiecz w tom otczowa [8]) a materam poſluſnu byty, w nyemzto duſſy ſkoda mohla by byty.

Przyem. [9])

TEnto mnych z klaſtera welmy nerad wygyde, Ale mrzkym ſmylſtwem ſeſtry ſwe zazeh ſye, nycz gyneho nemyſle, nez neſtydlywym wzdy na ny hledyenym gednak nykdy na klaſter ieſt nezwzpomanul [10]). Zatyem otecz bil zdraw a mnych, kakes omluwy ſobie nalezagye, den ote dne do klaſtera wratyty ſſye wztahowaſſe [11]). kdyz przy[e]by trzy myeſſyecye doma, ſ gedne [12]) ſtrany w klaſterzye a z druhe otecz y wſſyeczka czeled welmy ſye tomu dywiechu, procz by na toho mnycha tak welyka promyena ſpadla; Ale proto ze przyczyny, procz by to bylo, newiedyechu, ten gyſty czyn te wieczi nebieſſe gym znam neb ſwiedom, procz by ſye dlyl wratyti. [13]) Se dwiema zatiem [14]) gynyma mnychoma, genz pon poſlana bieſta, wratyl ſye ieſt, teſknoſt rozprawuge gyma, wraczuge ſye, kteruz, wiſ ſed z domu otczie ſweho, przygal na ſſye. w klaſtrzie [15]) gſa, gye ſye tu zyty, ande ſrdcze od mylowanye ſeſtrzyny neodſtupylo. gyz gyneho nycz neczynyeſſe, nez te mrzkoſty dogyty zadaſſe. tot ieſt geho gyz bylo v bozych ſluſbach myſlenye, aby tu czieſtu nalezl, genzto by [16]) ſwoy vmyſl naplnyty mohl. tak od bozie ſprawednoſty [17]) byeſſe ſye wzbludyl, ze ſam ſobie nerozzumyeſſe;

---

[1]) Později předěláno v *nutil.* — [2]) M. *kterzyz.* — [3]) M. *obiczyegow.* — [4]) M. *czyſtoty.* — [5]) M. *zeny,* — [6]) neutyekage *O* a *U.* — [7]) M. *ſtrachowaſſe,* jak v *U.* — [8]) M. *otczom,* jak v *O* a *U.* — [9]) Nedopsáno: *Przyemluwa.* — [10]) M. *newzpomanul.* — [11]) tardat. — [12]) Před tím psáno a podtečkováno: *ſgede.* — [13]) Předěláno *i* z *y.* — [14]) zagyſte *O.* — [15]) M. *klaſterzie.* — [16]) genz by *O.* — [17]) M. *ſprawedlnoſty.*

Nebo vſtawicznye nowymy ſtrzielamy ſmylne zadoſty dyabel geho ſtrzyeleſſye. iakzto dym zhynowachu dnowe geho, ztroſkotawachu ſye iakto na ochly koſty geho neb na ſkwarzydle [1]), a zywot geho nemoczen bieſſe, byl ieſt gyz rowen hlupey twarzy. myloſty bozye naſledowaty duſſyem [2]) gyz zapomanul bieſſe, wzdyczky myſlyl, kterak by przyſtup przyhodny mohl gmyety, aby toho napoge napyty ſye mohl ſmrtedlneho.

Przyemluwa.

Ey bieda, bieda, kterak ſu chudy a pſotny [3]) ty wſyczkny, ktoz ſye od hoſpodyna wzdalygy! tyem [4]) wiecze ten czlowiek, genz w hrzieſſyech bydly, horſſy ieſt nezly zwierzata hlupa, czym ſye duſſye od boha wiecznym wzdalenym wzdaly! iakz nebe od zemye a wzchod ſluneczny od zapadu dalek ieſt, [68] tolyk obrany buoh dawa tomu czlowieku, ktoz w geho myloſty nadyegy gma. Takz pak myſleſſye mnych, kak by ſwoy mrzky zamyſl mohl dokonaty. Tento neſlechetny radczye, dyabel, zatyem tuto gemu radu w geho geſſytne ſrdczye wtanul [5]) ieſt, aby v puol noczy rucho mnychowe ſ ſebe ſlozye y wzal na ſſye rucho ſwieczſke, a ſ tyem z klaſtera wygda y wſſel w dom otczow a tak w komoru weyda w noczy y tagyl ſye pod lozem ſeſtry ſwe, a tak kdyz ona ſpala, aby ſye k nyey polozyl a ſwu mrzku zadoſt ſmylnu naplnyl. tato rada lybieſſe ſye mnychu tomuto, Pro nyez wſym ſnazenſtwym ial ſye ſnazyty, aby ten ſkutek ſpieſſnyegie mohl ſkonaty a tu radu dokonaty. S tyem vmyſlem v puol noczy, ano ſye wſeczko ztagylo, podle rozkazanye dyablowa przyſſed k wratom klaſternym, klyczye neſſa, gie ſie chwataty k tomu vczynku; Ale k wratom ſye przyblyzyw, czielu tu nocz biehal ſyem tamo [6]), newieda, kde ſu wrata. Strachem y dywem omawyw [7]) ſye, procz by to bylo, newiediel ieſt; w gytrſnye muſſyl ſye zaſſie do ſwe celly wratyty. w celle gyz gſſa, przyeſ cyely ten den by dywye ſye. Tez ieſt druhv [8]) nocz vmyſlyl vczynyty, iakzto ieſt vczynyl. k tomu bieſſe ſahl nedoſtateczny ſwym vmyſlem a ſwu ſylu, gehozto vczynyty nemozyeſſe, Gmyegyeſſe radyegy hlupy blazen proty lwu ſylnemu boy, gmage chwalu boyownu obdrzyety.

Kterak wzdy myſlyl, chtye zamyſl ſpachaty [9]) nemudry.

Ba y czo, nemudry, bezſmylny [10]) blazne, myſlys? Ba y czo, hlupy hlupcze marny, ſpachaty chczeſſ, Gehozto przyelyſny lew Ieronymus vczynyty brany? przieſtan, przieſtan myſlenye ſweho, ſyelencze! Opuſt a nechay

[1]) in frixorio. — [2]) M. *owſſem*, jak v *O* a *U.* — [3]) miseri — [4]) cziem *U.* — [5]) insinuat. — [6]) ſyem y tam *O.* — [7]) M. *omamyw.* — [8]) *v* z čehosi předěláno. — [9]) vczynyty a ſpachaty *O.* — [10]) M. *bezſmyſlny*, jak v *O* a *U.*

przied obrazem ſlawneho Ieronyma klekaty a geho wiecze nepozdrawowaty a gemu neſluzyty, a ynhed tobie mozenye bude dano, aby w tu iamu vpadl, kteruz gſſy wykopal, aby nebezpecznych plawany gyz ſye dopuſtyl! Nebudte tobie proſpieſny ſluzby a nabozenſtwie przieſlawneho Ieronyma, gezto plny gſu odplat a myloſty, a ynhed hrziechu toho zamyſl gmyety budes, iako by rzekl. Nebo zagiſte myegyeſſe mnych ten bludny a blaznywy a moczy dyabelſku obwazany w celle ſwey wyborny obraz ſlawneho Ieronyma na dſczye, przie[d] nymzto na kazdy den dawnym obiczyegem poklekna na ſwu kolenu, gemu ſye rozlycznye poruczowaſſe. Pro || nyezto aby geho dywna myloſt wſyem ohlaſſena byla, Toho dne geho vchowal, aby tee zloſty neczynyl, genzto vczynyty chtyeſſe. Tehdy newieda toho mnych ten, ze to dyegieſſe ſye proto, Druhu nocz opiet ke [1]) drzwem [2]) klaſterzſkym przygyde a, czoz ſye one noczy bylo przyhodylo gemu, tez ſye gemu bylo zwedlo. Protoz abich w ſlowa dale nezahabal [3]), przieſ czely myeſſyecz na kazdu nocz tez gemu wzdy przyhodylo ſye, iako one prwe noczy. kdyz pak zagiſte, iakz mnym, myeſſiecz tomu czyely prziemynu, Blahoſlaweny Ieronymus przieſwatemu gednomu mnychu toho klaſtera, an na lozy na ſwem w noczy odpoczywa, we ſnye zgyewy ſye, gemu rozprawuge, czo tento mnych czynyeſſe, A przykazuge gemu, aby to, czoz on gemu rozprawuge nynye, tez aby mnychu tomu bludnemu rozlyczyl [4]), kterak on geho pro tu czeſt, genz ieſt gemu vczynyl, oſtrziehal, aby drzwy wydiety nemohl A tak toho mrzkeho, nanz zamyſlyl bieſſe, hrziecha neuczynyl, A take, acz gedno richle neoblepſy ſye, ze ſye potom od geho oſtrzyehanye chcze ſye[5]) wzdalyty. A to rzek, ynhed od nyeho odgyde. z gytra pak, kdyz by ten m|nych to wſeczko, czoz wydyel a ſlyſal od ſlawneho Ieronyma, mnychu druhemu onomu ieſt rozprawyl a rozlyczyl, Ale mnych ten mluwieſſe, by tomu nerozumyel, czoz on mluwyl, Ial ſye ieſt mnohymy rotyty kletwamy ſycz y onak a rzka: pro mdlobu hlawy twe [6]) tyto giſte wieczy ze ſnad gſu ſye tobie kolotaly. [7]) Takz ten mnych to rozlyczyw, ſ tyem przycz y odgyde. Tehdy on vradowaw ſye welmy, nyzadne czty, iakzto drziewe czynyl, ſlawnemu Ieronymowy vczynyty y vmyſlyw, zamyſlyl druhe tee noczy drzwy klaſterzſke odmeknuty, Aby k ſkutku ſwemu neſlechetnemu, gehoz tak z dawna zadal, mohl przygyty a gyey podle ſwe wole pachaty. [8]) A abich kratczie rzekl, czehoz hubenecz neſlechetny ſnaſnym vmyſlem vczynyty zadaſſe, kdyz ſluzbu obyczeynu a czeſt ſlawnemu Ieronymowy czynyty opuſtyl, moczen ieſt bil toho, czoz ieſt zadal, iakz chtyel, tak vczynyl; Ale wſak na ſkonany tohoto ſkutka przieſlawneho Ieronyma myloſt od nyeho neodſtupyla.

---

[1]) Předchází *kde*, což jest později přeškrtnuto. — [2]) drzwom *O*; dwerzom *U*. — [3]) inhaeream; nezabahal *U*. — [4]) declarare. — [5]) *ſye* podruhé zbytečno. — [6]) Předchází podtečkováné: *me*. — [7]) kolataly *O* a *U*. — [8]) ſpachaty *O*.

Kterak gyz z klaſtera byl wyſſel, chtyc zamyſl ſwoy dokonaty ſ ſeſtru ſwu.

WIſſed pak zagiſte nocznyeho czaſſu mnych ten ſ klaſtera, w gyne rucho [69] zmy[e]nyw ſye, taynye otczowa domu doſſed, ten den cziely ſyemo tamo [ſye] ſpulal[1]) A, kdyz mrktyeſſe, w dom wſel, k lozy, na nyemzto dyewka, ſeſtra geho, ſpaty obyczyey gmyegieſſe, taynye przyſtupyw, pod lozem ſie tagyl tak prawie dluho, donyadz[2]) gye vſnuwſe nevczytyl.[3]) Tehdy pak ten gyſty mnych ſwlek ſye, k boku prawemu ſeſtry ſwe przylehl ieſt. k tomu ſeſtra geho bedlywye ſpieczi ynhed ze ſna probrala ſye A, iakz muzye podle ſebe lezyecze poczytyla,[4]) welmy ſie przyezezyſſy,[5]) welyky krzyk a wolanye wypuſtywſſy, wſyczku czeled obecznye k ſobie ſwolala. wſyczkny pobyezechu ſwietlem k lozy dyewczynu A takz hledagicz y nalezechu tohoto mnycha na lozy lezyecze. dywiechu y take ſtrachowachu ſye przytele. k tomu vzrzyechu to wſyczkny, kteryz przybyehly k tomu biechu y zelechu toho naſylnye, horlywye. Otaza otecz ſyna, ktera by byla gemu k takey neſlechetnoſty przyczyna? A ſyn pak ſweho czynu ohawnoſt lehuczky[6]) ge ſye rozprawieczy, ſweho hrziechu[7]) zawynyenye. Iakz zagiſte ſlawny Ieronymus powiediel byl gemu, chtiel ieſt, aby ten mnych blaznowſtwie[8]) | ſweho ſye pogiſtyl[9]) a potom pokornyegy a mudrzyegy byl k uoſtrzyezeny a k ranyeny[10]) ſebe w bogy takem, A aby take przykladem toho mnycha potom wiecz nyzadny do ſwe[11]) ſwatoſty tak welmy nedouſſal.[12]) Neb zagiſte, czym ktery czlowiek wieczſye ieſt ſwatoſty a lepſyeho zywota, kdyz na protywnem morzy ſwieta tohoto, plne[13]) mnozſtwie neprzatel, tyeleſenſtwym mdlym a nedoſtatecznym bydly, wieczſye ma byty bazen y mudroſty k uoſtrzyehany ſebe; Nebt bezczyſlne mrzky a neſlechetny ten pokuſſytel dyabel a k ſkodye lydſke ma chytroſty. ktoz neopatrnye a nemudrzie chody na tomto ſwietye, prziewelmy lehczie popaden bude od dyabla. zawierne a zagiſte nyczt wiecze neſkody czlowieku, nezly wzhrz[y]egycze radu gynych[14]) lydy dobrych, y by[d]lety, iakz wole geho gemu rady. Nebo ktoz gedynke ſwe woly douſſa we wſyech wieczech, czozkoly czyny, mrzky konecz w tom wezme. welyky ſtrach a bazen tyemto przyczynem[15]) przykladem o naſſyey welyke khrzehkoſty[16]) a o dyabelkey zloſty a chytroſty nam wſyem ieſt vkazan, welyka y take nadyegye ſmylowanye hrzieſnym wſyem ieſt ohlaſſena a rozlyczena w tomto przykladye. Vzrzyew ſye zagiſte || mnych tak ohyzdyena a oklamana od dyabla A tak welyku

---

[1]) circumivit; tulal *U.* — [2]) donyewadz *U.* — [3]) neuczy *O*; nevczil *U.* — [4]) sentiens; poczyla *O* a *U.* — [5]) expavescens; przyezyeſyla *O*; przezaſila ſe *U.* — [6]) silentio, lehky *O* a *U.* — [7]) Za tím v originale psáno a podtečkováno: *rozprawenye.* — [8]) stultitiam. — [9]) experiri. — [10]) M. *branyeny*, jak v *U.* — [11]) V originále předchází: *od ſwe*, což podtečkováno. — [12]) douſſal *O* a *U.* — [13]) M. *plnem* (pleno). — [14]) Předchází v originale: *gich*, což podtečkováno. — [15]) przyczynnym *U*; finito. — [16]) M. *krzehkoſty.*

pſotu a hubenſtwym iata gſucze, Inhed z pomoczi ſlawneho Ieronyma, gehoz ieſt wzdyczky ſluzebnyk byl nabozny, ſwu neſlechetnoſt a ſwu wynu przyerychle wyznaw, k ſobie ſye nawratyw a ſye opatrzyl, kterak ieſt vczynyl; z domu otczie ſweho beze wſeho pomeſkanye wyſſed, kwyle a zelegye, k ſtudnyczy ſwateho pokanye ieſt poſpieſſyl. Potom pak w ſwem klaſterzie za dwie letye w takeho pokanye a trpenye vkrutnoſty ſye nuzyl a muczyl,[1]) ze czlowieczie ſrdcze toho wymyſlyty nemohlo by, A kdyz ſie czaſſ dwu letu dokona, nedawno ſ tohoto ſwietu ſczaſtnye ieſt vmrziel.

XXI.

O tom, geſto geden kardynal nenawydyel ſwateho Ieronyma.

DOſtoyneho damaſa, Byſkupa portunſkeho, przied tyem drziewe lyſty wzem, nyektere wieczy na nych pſane ſnaznym a pylnym rozumom[2]) zrozumyel ſem, gychzto wiecíj pro czeſt a pro doſtogenſtwie geho rozprawyty neopuſtym. Cardynal geden w rzymye, gmenem Celeſtinus, przieſlawneho[3]) Ieronyma nenawyſtnyk a vtrhacz welyky, kdyz dne gednoho w ſwemu[4]) gſſa kardynalſkem podle obyczyegye obyczieneho[5]) marnymy a ſmylnymy vſty na nyeho neprawymy ſlowy | a zloſtnymy vtrhl ſye ieſt, Inhed w trzyewyech przypuzen gſa boleſty, k myeſtu taynemu przyrozeny czlowiecziemu obyczyenemu przyſſed, wſyeczka trzyewa z ſebe wylynul[6]) a drzyewe, nezly odtawad odſel, az zdechl.

XXII.

O gynem kardynalu, kterak gemu v boha myloſt vproſſyl ſwaty Ieronymus.

GIny opiet knyez kardynal, ondrzyey gmenem, nerowny tomuto gyz gmenowanemu, Ale przieſlawneho Ieronyma przienabozny naſledownyk, Potom tu w myeſtye Rzymſkem, ano mnozy okolo nyeho ſtogie, ſkonczal[7]) ieſt. kdyz gyz po ſlubach[8]) gemu vczynyenych, iakzto wiernych krzieſtanow przy pohrzeby[9]) obyczyegno ieſt czynyty, tyelem w koſtele bieſſe, an tu papez gednak ſe wſyem zakowſtwem y ſ lydem rzymſkym ſtaſſe, genzto ke czty tohoto giſteho ondrziege kardinala ſeſly ſye byechu, Tehdy on na parach[10]) wypuſty huhlanye[11]) a czaſte geczenye, ano ſſye wſychny

---

[1]) mutil *U*; se afflixit. — [2]) M. *rozumem*, *e* předěláno v *o*. — [3]) ſwateho *U*. — [4]) M. *ſniemu* (in conventu). — [5]) M. *obycziegneho*, jak v *U*. — [6]) emanavit. — [7]) ſkonal *U*. — [8]) M. *ſluzbach*, jak v *U*. — [9]) pohrzyebu *O*. — [10]) in feretro. — [11]) Psáno původně *hluhlanye*, načež prvé *l* vyškrábáno; ululatibus.

ſtrachugy a iako zmameny[1]) gſucze, iakzto iako by ſye z ſnowe[2]) ſpanye probral a proczytyl, dywnye ieſt[3]) powſtal. A kdyz od papezye rzymſkeho, wyhnawſe z wyeczſyeho koſtela ſwateho petra apoſtola wſieczky lydy[4]) a drzwy zawrzywſe, Ota[70]zan by ten giſty kardinal, by czo[5]) to bylo, ze ieſt wſtal, an odpowiedye tato ſlowa: kdyz ſem, prawy, na bozyem ſtal ſudye a gyz iako pro drahe rucho a pro krmye rozkoſne, gychzto ſem, nynye przielyſnu przelyſnoſty zyw gſa, pozywal, na pekelne muky biech odſuzen a potupen, Inhed prziſſed geden ſwietleyſſy nezly ſluncze, ſtwyeiſſy[6]) nezly ſnyeh, genz my ſye ieſt ſlawny Ieronymus zdal gſucze, iakz ſem od tyech porozumyel, geſto tu ſtogiecz to mezy ſobu rozprawiechu, Poklek na kolenu przied ſudcíj, proſby ſwe wzdaw, duſſy mu k tyelu opiet nawratyty ſye obdrzal ieſt. kterazto ſlowa dokona ſlawny Ieronymus, tu okem mzenye duſſye ma odtowad[7]) odſedſſy, iako ted wydyte, k tyelu ſye przygednala. Pro ty wiecíj papez y wſychny, ktoz ſlyſſyechu, dywiechu ſye welmy, y biechu ty wiecíj take wſyeczkny lydu ohlaſſeny, genz przied koſtelem ſtachu, czakagycze, Ale ynhed rychle, zlamawſe drzwy, neczakagicz otewrzenye, w koſtel ſye wſyeczkny whluczychu, welykymy hlaſſy boha a ſwateho Ieronyma ſpolu chwalecze.

XXIII.

Przyem.

Welyky ny ſmutek myſly naſſye ſmuczuge | proto, ze, iakz rozumyegi a wyedye mnozy z byſkupow, take z gynych duchownych, boha a pana gezu criſta, myeſto nyehozto zde na ſwietye gſu, zapomynagicz, zemſkych wiecíj a tyeleſnych ſye nadrzye, gichzto boh ieſt brzycho gich, ſbozye lydy chudich A krmy prziedrahich, to ieſt, ze krwe gezu criſtowy ſ ghercy a ſ gynymy bohatczy hlubynu ſweho brzycha naplnygy k wzbuzeny ſmylſtwa mrzkeho, A ruchem drahym den ote dne przielyſnoſty ruch drahich den ote dne gym zbywa, Any nad nym mrzkoſt magy,[8]) a chudych pak nebozatek, lydy[9]) chude, gychzto wſyle a pot chwatlywu ruku lotrowſku a draczowu vchwatywſe zeru a ſkrzie hrdla ſwa zenu, any hladem a zymu mru, a nycz netbagy na nye. Ba tyt zagiſte neyſu byſkupowe any duchownycy, ale dyablownycíj; Nebo biſkup zawierne Anebot przieſwaty anebot dyabelſky ieſt. Gyſtye welykeho doſtogenſtwie ſtaw ieſt[10]) byſkupowy,[11]) ale bezczyſlnych nebezpeczenſtwie a przyhod plny, geſto prziemaly hrziech

---

[1]) Psáno původně: znameny. — [2]) M. *ſnoweho*, jak v U. — [3]) Předchází *ſye*, což částečně vyškrábáno. — [4]) Psáno původně: *lydey*, *e* vyškrabáno. — [5]) Psáno původně *by czo*, ale nadepsaná písmena *b a* znamenají, že se má čísti: *czo by*. — [6]) splendidior; ſtkwyeyſſy *O* a *U.* — [7]) *to* později z čehosi předěláno. — [8]) Místo toto v českém překladě zkomoleno a zní v originale: vestimentorumque de die in diem superfluitabus abutuntur. — [9]) totiz lidi *U.* — [10]) geſt byl *U.* — [11]) byſkupuow *O.*

gynym, przyetyezky pak byſkupu bywa poczten. hrziech zagiſte byſkupow ſkrzie przyklad, to wiez zly, v poddanych lydech ſye rozmnozyge. ‖ tomu, ktoz wiecze przygyma, poczet wietczy roſte gemu przied bohem. kolykz wiernye owecz gezu criſtowych nebo obmeſkanym byſkupowym Nebo przykladem zlym w hrziechy zabludy, z tolyka hoſpodynu poczet wydaty ma. Ey bieda, bieda, auguſtine myly, co rzku? Tyezke nam naſtawa brzyemye, tyezka nuoſſye![1]) Ale mdla ramena iaz gmage, y czoz pak na pleczíj poneſſu? Gſſu zagiſte mnye, auguſtyne, nuzye ſe wſiech ſtran mye rmutyecze,[2]) kdyz tyezke przihody a nehody welyke opatrzygy, welykym ſtrachem a bazny, genz we mnye roſte, muczym a mutym ſye vſtawnye. Lepe ieſt od ſtawu byſkupoweho vtyekaty, nezly geho zadaty. Chwalyty budu byſkupowe[3]) zagiſte to, genzto ieſt poruczenſtwie[4]) gezu criſta, pana naſſeho, Ale w tyech giſtych, genzto ieſt w tom byſkupowy zywot weden rytyerzow zemſkych, geſto ſwieta tohoto chluby a chwaly zadagy gmyety, nechwalym, nye radym gym, aby tyem byſkupowym wzhrzyely a od nyeho vtyekaly, iakz mohu naywiecze. Neb lepe by gym bylo, aby ſwietczſkymy zywot a prziebytek wedly ſwietſky, nezly v byſkupowem doſtogenſtwy take wieczy | czynyty a do hlubyn pekelnych ſtupyty, tam nad gyne muczeny byty gmagycze tyem wiecze, czym wiecze darow nad gyne przygyely, neb wiedie a znagy: Mnoho byſkupow radyeſſe[5]) gmye gmagycze, nezly ſkutek, wiecze wlkow chwatawych, nezly paſtyerzyew owecz gezu criſta; ſpieſſe ſboru ſwate czyerekwe zkazytelowe, nezly zprawczy, genzto almuzny krzieſtanſke lupyte a derucze vſſyle chudych przyelyſſenſtwym krmy a rucha hltagy a zeru ſwymy vſty, ze mrzka a ohawna a placztywa ieſt to wiez[6]) o tom mluwyty. Tyto wieczy protot ſem rzekl, aby taka ohawnoſt ſwyem[7]) lydem byla ohlaſſena, aby aſſa ponye,[8]) kdyz ſye boha nebogye, lydy ſye ſtydyecze od ſwych ohawnoſty nyekterak ſye wzdalyly.[9]) Proſſymt, ſlyſte wſyczkny taczíj byſkupowe, czoz chczmy rozprawiety, aby aſſa ponye[10]) gynych lydy ſmutky a horzem ſye kazaly.

XXIV.

Kterak wydyenye geden puſtennyk wydyel, geſto gmu buoh byl zgyewyl.

W horzyeyſſych kragynach egypſkych na gedney puſczy puſtey, pro nepokoge prziebytka od lydy gednak nebydlygicyey,[11]) prziebywal ieſt mnych geden, gmenem helyaſſ, welmy ſtary, welyku ſwatoſty zywota ſweho ſtkwye-

---

[1]) sarcina. — [2]) mutycze *O.* — [3]) Psáno původně: *byſkupowye, y* vyškrabáno. — [4]) vicariatum. — [5]) potius; mnoho *O* a *U.* — [6]) M. *wiecz*, jak správně předcházelo, ale pozdějším opravovatelem omylem podtečkováno. — [7]) M. *wſyem*, jak v *U.* — [8]) quatenus. [9]) retardentur. — [10]) saltem. — [11]) *gicye* čehosi předěláno; inhabitabili; nebydlegici *U.*

[71]gye ſye, kteryzto za zywota przeſlawneho Ieronyma gemu w obyczyeygy leten welmy byl ieſt, kteryzto [1]) mnychu przieblazeny Ieronymus czaſto rozprawieſſe, ze duch proroczſtwie w ſobie gma. Ten giſty mnych dne gednoho, iakzto mnoho mnychow mnye ſwiedczylo a prawylo gyſtych a doſtoynych, k wierzye podobnych, geſto gſu z gyeho vſt ſlyſſyely mnohokrat ty wieczy od nyeho, kdyz na ſwych modlytwach obyczyeynych bdyeſſe, a prziſſed ſen gey iako otrapy, takz [2]) on nyekterak tu y vſnu, ay tot v wiedyeny, kterymz czynem czaſtokrat buoh wſemohuczy welyke a tayne [3]) ſwatoſty ſwym wiernym zgewne, [4]) w gedney ſyeny welmy kraſney a newymluwney okraſſy a od ſmrtedlnych lydy nykdy take ſyeny newydaney, tak iakz ſye gemu zdalo wydyety. A kdyz pak ieſt za chwyly po tey giſtey ſyeny ſyemo tamo chodye, gegye okaſſye [5]) tak welmy kraſney a rychley dywagye [6]) ſye, vzrzyel od gednyech prziewelmy kraſnych mladenczow, nalyt dyelagy geden tron welmy welebny, kobercy a prziedrahymy zlatohlawy a gynymy rozlycznymy okraſſamy wſudy ſe wſwiech [7]) ſtran po ſtyenach oſtyeragy a okraſlugy a newymluwne. [8]) Na nyem|zto potom kral geden prziewelyky a kraſny, gehozto obezrzyenye take ieſt chutnoſty a lybeznoſty [9]) bylo, ze by nycz czlowiek wiecze mymo to nyzadny gmyety nechtyel k radoſty, przyſſed poſſadyl ſye, aby ſudy ſudyl, Ande welyke mnozſtwie muzow, nezly ſluncze ſwietleyſſych, gey oklyczylo. zatyem pak duſſye gednoho, genzto ieſt, iakz on od nyekterych tu ſtogyeczych potom wzwyedyel, Byſkup byl anconſjtaⁿſkij, rzyetyezy ſwazana a ohnywymy okowy okowana, ſyrnee [10]) gyſkry iako z komyna z ſebe wypuſtyegicz, od zlich duchow k kralowey ſtolyczy by przyneſſena. kterazto duſſye, drzyewe nezly by otazana, gye ſſye vkrutnymy hlaſſy krzycyeczy, ze ieſt muk pekelnych doſtoyna, tuto mezy gynymy naywiecze a naʸprwe przyczynu prawieczy a lyczyeczy, ze tohoto ſwieta geſſytnych pych a marnoſty ſnazen byl, w kwaſſyech rozkoznych a w ruſſyech drahych a w gynych rozlycznych blaznowſtwych ſye kochal a lyboſt gmyel. Ta kdyz dokona ſlowa, czo ſye ſta, Inhed ſud tyemto ſudcſj by wyneſſen, aby mukam pekelnym dana byla A, kdyz ſye ſ tyelem ſberze, aby pak na wieky obapolnye muky gmyela a trpiela. Inhed geden welyky zaſtup zlych duchow ſ ſo||bu wzemſe odtawad hroznymy hlaſſy otgydechu.

O theodonyowy, [11]) *kak gemu myloſt obdrzal v hoſpodyna ſlawny Ieronymus.*

POtom pak gednoho gyne [12]) duſſye, geſto ieſt Theodonyowa, [13]) iakz tomu take opiet rozumyel, pana Rzymſkeho, bratra drzʸewe rzeczeneho doſtoyneho Damaſſa byſkupa, byla ieſt Przied ſtolyczy kralewu przyneſſena,

[1]) M. *kteremuzto.* — [2]) yakz *O* a *U.* — [3]) tayne wyeczy a *O.* — [4]) M. *zgewuge;* reserat. — [5]) M. *okraſſye.* — [6]) dywye *O;* admiraretur. — [7]) M. *wſiech.* — [8]) *a newymluwne* přidáno v českém překladě. — [9]) suavitatis. — [10]) ſyrenee *U.* — [11]) M. *theodoſyowy.* — [12]) M. *gyneho.* — [13]) M. *Theodoſyowa.*

ano gy mnoho zlych duchow przyneſlo y obklyczylo gy, przietyezczye mnohu wieczy gy vſtawnye wynyecze. A kdyz od tyech dyablow z[a] dluhu chwylu zaloba by, a nyzadny proty tomu nycz neodpowiedie, Muz geden ſedmkrat kraſſy, nezly ſluncze, a tak, iakz ſye gemu zdalo, gednak nad gyne tu ſtogiecze powyſſenyeyſſy, na kralewey ſedye prawycy, powſtal ieſt, kteryzto kdyz wſta, kral ruku ſwu gynym wſyem mlcziety kaza. Tehdy on [wz]ſtaw wſyem tyem, gymzto gymy geho wynyechu, oprziel ſye a rzek: totot ieſt moy wierny a nabozny, zwlaſczy ſluzebnyk, genzto my vſtawycznye czynvl ieſt czeſt; gymzto ynhed ſmyeloſt mluwenye otgye a gym owſem mlczyety kazal. Potom pak on poklek przied kralem, tomuto ſwemu prziewiernemu ſluzie obyczyenu ſwu myloſty a ſmylowanym bezczyſlnym | prziemyloſtywie myloſt a wieczny prziebytek obdrzal ſwym orudowanym [1]) a proſbu. Iakz chtyel, tak obdrzal, tak wſak, aby za ty hrzyechy, czoz gych na ſwietye vczynyl, w oczyſczy byl oczyſczen. Tehdy ynhed ten weſken zaſtup duchow duchow [2]) mrzkych ieczziecze a huhlycze ſ toho myeſta ſye precz hnu.

PO chwyly pak gedne hodyny mladenecz geden przyekraſny, rychlem [3]) krokem po ſyeny gda, k nyemu przyſtupyw, wecze gemu, ze ieſt od petra, patriczye [4]) rzymſkeho, geho przyewyrneho [5]) ſluzebnyka, poſlany, aby geho vſlyſſye, [6]) ſyna gemu v hoſpodina obdrziety raczyl. k tomu kral odpowiedye: Czehoz od ſlawneho Ieronyma petr zada a proſſy, ſtan ſye gemu wſeczko. To kdyz ſye tak wſeczko dokona, Inhed mnych ten ze ſna procytyw, welyke dyeky a chwalu bohu a ſwatemu Ieronymowy wzdal ieſt. kteryzto mnych den ten znamenaw, w ny[e]mzto tak dywne wiecy wydyel byl, Potom pak to wzwyedyel a tomu zrozumyel, ze tehoz dne byſkup anconſjtanſky a theodonyus, [7]) pan Rzymſky, ſ tohoto ſwieta vmrzyely gſu. Pro nyezto giſta a ſwiedoma ieſt to wiecz, ze ty ſnowe omylny neby[72] [8]) ſly gſu.

XXV.

AVguſtine myly, welyke dywanye [9]) nyekterym, yako by nyetſo noweho a neſlychaneho kto gym propowyedyel, zdals ſye, ze kdyz na twych drzewnych lyſtech, geſſto ſem od tebe przygal, Ianowy krztytelowy a gynym Apoſſtolom przyeſwateho Ieronyma w ſlawye a w ſwatoſty gyſtye ſwatecznymy doſwyedczowanymy a dywnymy wydyenymy dolyczowal. Zagyſte nenyet w tom nyzadne pochybenye, Ale przyeprawa, wſſye wyery y wſſeho

---

[1]) mylowanym *O* a *U.* — [2]) Podruhé zbytečno a nepodtečkováno. — [3]) M. *rychlym*, jak v *O* a *U.* — [4]) patritio. — [5]) M. *przyewyerneho*, jak v *U.* — [6]) M. *proſby vſlyſſye.* — [7]) M. *theodoſyus.* — [8]) Za tím následující dva listy jsou vytrženy a text těchto ztracených listů otištěn dle rukopisu Olomouckého. — [9]) admirationem.

nabozenſtwye przyedooſtoyna geſt to wyecz, yakoz gſy ty powyedyel; Ale wſſak mnymt, nyetſo dywanye nyekterym przychodye, gymz geho przyeſwaty przybytek a zazrakowe neznamy a neſwyedomy gſu. Ale ze twa taka gſu bydla dolyczowanye k zgeweny teyto gyſtey prawdye a k ukazanye zgewenemu,[1]) ze mych welmy lehkych a ſproſtnych nynye neſluſſalo przyczynyty k nym, Ale wſſak gyne wſſeczko opuſtycze, dywne wydyenye, kterezto dooſtoyny muz Czyryllus, byſku[2]) alexanderſky, wydyel, na kratcze rozprawym, kterezto przyed nyekterym czaſem ſwymy lyſty ke mnye poſlanymy mnye rozlyczyl geſt.[3])

O gednom kraſnem wydyeny, kterak ſwaty Ieronymus ſwatemu Ianu rowen geſt.

Po umrzyeny blazeneho Ieronyma przyeſlawnem leto kdyz ſye ſkona, w den narozenye przyeſlawneho Iana krztytele bozyho, Po gytrzny, drzewe rzeczeny byſkup obyczeynym obyczegem ſam przyed oltarzem ſlawneho ſwateho Iana krztytele bozyho poklek na ſwu kolenu, o geho ſlawye a o geho wzwyſſeny welykym nabozenſtwym myſlyl geſt. Inhed pak rychlym ſnem tu geſt vſnul. Ano ay tot w koſtel, yakz gyſtye zdalo ſye gemu, w tom vſnuty wydyel geſt, po dwu a po dwu welmy welyky[4]) dywnym rzadem gdyſſye gednyech przyekraſnych lydy, nad wſſeczek lydſky rozum wynykagyczych, geden po druhem, zpyewanye przyeſladka zpywagycz. Potom pak po dwu wſſychny k oltarzy ſſedſſye, w koſtele zſadychu. kdyz tyech lydy koſtel gyz byeſſye pln, Po wſſyech tyech pak dwa muzye nad gyne powyſſenyeyſſy, we wſſem k ſobye podobna, bezczyſlnye nezly ſluncze kraſſye, w rucho przyeſtkwuczye odyen,[5]) zlatem a drahym kamenym wſſudy newymluwenye[6]) ſtkwyegy ſye, przyſſedſſye, w koſtel ſpolu wgydeſſta. k gychzto przyſſczy[7]) wſſychny, geſſto w koſtele byechu, ynhed poklekſſye, gym przyewelyku poczeſt[8]) wzdachu. Tehdy dwa ta muzye geden druhemu poczeſt[8]) vczynyw, na zlatych ſtoly[9]) dywnu rozlycznoſty a okraſu draheho kamenye okraſſlenych, do[10]) gednyech mladenczow gym przyprawenych, oba ſpolu ſedeſſta a tak chwyly przyemlczeſſta.

O tom, kterak ſye czſtyla, kto by nayprwe mluwyty gmyel, kapytola.

O[11]) Tak za tyem, kdyz przyemlczeſta chwyly mezy ſobu, Pocze geden druheho k mluwenye ponuczety.[12]) a kdyz tak dluha roznycze[13]) by mezy

---

[1]) zgewnemu *U.* — [2]) M. *byſkup*, jak v *U.* — [3]) affirmabat. — [4]) Za tím vynecháno snad: *zaſtup* (turba). — [5]) M. *odiena*, jak v *U.* — [6]) newymluwnie *U.* — [7]) przigiſtı *U.* — [8]) poczeſtnoſt *U.* — [9]) M. *ſtolyciech*, jak v *U.* — [10]) M. *od.* — [11]) *A. U.* — [12]) impellere. — [13]) alteratio.

nymy, kto by nayprwe myel mluwyty, Poczechu wſſyczkny hlaſy welykymy wolaty, aby Ieronymus Ianowu ſlawu a wzwelyczenye,[1]) gehozto toho dne hod byeſſe, wylyczyl a wymluwyl. Pro nyezto ynhed rzecz poczem mluwyty, chwaly przyeblahoſlaweneho krztytele bozyho takey rzeczy ſladkoſty a taku okraſu ſlow A takym mudrym rozumem a ſſlechtylym yal ſye mluwyty, ze by nyzadny yazyk czlowyeczy rozlyczyty toho nemohl. kdyz pak tu rzecz dokona, druhy, gehozto Ianem krztytelem wſſychny, geſſto tu byechu, gmenowachu, gemu welmy podyekowachu,[2]) tuto rzeczy k tyem, geſſto tu byechu, Ieronymowye czſty a ſlawye mluwyty ſye yal a rzka takto:

TEntot geſt towarzyſſ muoy, myly Ieronymus, mnye w ſlawye y w ſwatoſty rowny, genzto porzad mey chwaly nynye geſt lyczyl; Pro nyezto dooſtoyno geſt, abych geho chwalenye nynye mluwyl. Tentot geſt zagyſte ſwyetlo czerekwy[3]) ſwatey, tmy precz zapuzuge a wſſeczky ſlepe oſwyeczyge ſwyetlem ſprawedlnoſty. Tentot geſt ſtudnycze wody mudroſty ſpaſytedlney, k nyezto zyezywy[4]) kdyz przyſtupugy, przyeſſczedrze napogeny bywagy. Tentot geſt ſtrom przyewyſoky, gehozto geſt wrch w nebe wſahl, pod gehozto vczeny lyſtym ſ chutneho owocze vſt geho ptaczy nebeſſczy, toczyz lyde ſmyſlem rozumnyeyſſy, a wſſeczek dobytek, to wyez lyde menye rozumyegycz, przyewelmy hoynye naſyczeny bywagy. Tentot geſt ſe mnu na onom ſwyetye byl puſtennyk a zagyſte tak welmy tyelo ſwe vtrpenym trudyl,[5]) yako ya. Tentot geſt ſe mnu byl ſtkwuczy a czyſta panna. Tentot geſt ſe mnu byl duchem prorokowym oſwyeczen. Tentot geſt ſe mnu vczennyk[6]) byl ſprawedlnoſty. yaz pro prawdu a ſprawedlnoſt muoy zywot dokonal ſem, A tento, acz tak zywota tyeleſneho, Ale wſſak pro prawdu a pro ſprawedlnoſt vczenye ſweho przyemudrzye wymyſleneho weſſken czas ſwuoy na onom ſwyetye w umuczenye,[7]) w protywenſtwych a w boleſty wedl geſt. Iaz wyery krzeſtanſke poſel[8]) gſa przyedbyehl ſem gy, zowa k nyey lydy; tento pak potom przyſſed, byl geſt pak tey wyery podpyeratel A od kaczyrzuow, genz gy trhagy, byl geſt obrancze. Geſſto ya gedynku na krztu myma rukama kryſta pana w yordanye ſem ſye dotekl, Tento pak kryſta netolyk gmyel geſt rukama ſwyma na oltarzy mnohokrat, ale y uſty ſwymy geho przygal. Tentot my geſt w ſwatoſty wſſy wyeczy rowen. Nynye zagyſte oba ſpolu rowen odplaty zywota wyeczneho ſpolu ſye radugycz pozywawye.[9]) Tytot wyeczy a gyne mnohe blahoſlaweny ſwaty Ian mluwyl geſt, gychzto ten byſkup geſt[10]) Czyryllus nemohl geſt ſpamatowaty wſſyeho.[11]) A tak za tyem, ano gyz prawa[12]) dennye hodyna, przyſſel kuſtr[13]) do koſtela, vzrzew, ano byſkup

---

[1]) wzwelebenie *U.* — [2]) M. *podyekowach.* — [3]) cierkwie *U.* — [4]) ziezliwi *U.* — [5]) maceravit. — [6]) doctor. — [7]) muczenie *U.* — [8]) poſlem *U.* — [9]) M. *pozywame,* ak v *U.* — [10]) *geſt* zbytečno. — [11]) wſſech *U.* — [12]) M. *prwa* (prima). — [13]) custos.

ſpy, geho geſt wzbudyl. Proczytyw pak zagyſte byſkup, ſtrachem, dywem y radoſty welyku, czoz wydyel, ſ placzem kuſtrowy rozprawyl. Potom pak dne toho ſluzye mſſy przyeſlawnye, wydyenye toto dywne wſſemu lydu rozprawyl geſt.

XXVI.

O tom, geſto ſwateho Ieronyma tyelo z hrobu w gyny drahy przyelozyty chtyely.

GEſt gynych bezczyſlnych dywuow wyecze, genzto mohly by rozpraweny byty, przyeprawych a uzytecznych a rozprawugyczych, nezly tyechto, kterzyzto w tyechto kratkych knyhach gſu napſany, Ale aby dluhoſty pſany teſknoſt[1]) nyektera tyem, geſſto cztu, nebyla, gedynke geſſcze ſ gedynkym dywem tomuto pyſanye konecz bude, genzto v betleemye ſtal ſye geſt, gemuz geſt myeſyecz geſſcze nezmynul. po teyto nedyely, geſto nynye mynula, po ochtabech letnycz wſſyeczka ma podbyſkupye, byſkupy a welyke mnozſtwye tak muzy yakz zen do koſtela, w nyemz tyelo przyeſlawneho Ieronyma odpoczywa, ſpolu ſwolaw czſty a[2]) dooſtoynoſty dooſtoynu a[2]) naboznu, nayprwe yaz ſem w rucho poſwatne oblekl ſye, k hrobu, w nyemzto tyelo geho dooſtoyne lezy, Przyſtupyw, hrobu ſye gech kopaty, abych odtowad wynma[3]) tyelo przyeſwate, w hrobu mramorowem, dywnu okraſu wſſudy okraſſlenem, geſſto na to byl vczynyen, polozyl. A kdyz gyz hrob by odkopan, wſſyczkny na to hledyechu, ande tyelo przyeſwate proſtrzyed hrobu, yakzto v powyetrzy, ſ nyzadney ſtrany zemye ſye nedotykage, czelo a neporuſſeno, any kterak poſſkwrnyeno byeſſye. Genzto odtowad zdwyhſſye, ſ przyewelmy welyku wony a chutnu, ze takey wonye wonyenye lydſkey[4]) nykdy neczylo, na oltarzy ſmy polozyly, aby tu przyeſwata ſwatoſt od lydy byla wydyna.

ALe kolyk ſye geſt toho dne ſlawnych dywuow ſtalo przede mnu a przyed gynymy przyede wſſemy, genz tu byechu, gych wylozyty a wy prawyty nykaz[5]) bych nemohl: Seſtnadczte ſlepych twarzy ſwu ſwatoſty dotek ſye, wydyenye gſu ynhed przygely. Trze[6]) byeſſownyczy[7]) zlaſſcze rzyetyezy ſwazany gſucze, w ten koſtel od mnohych lydy wneſeny gſucze, ynhed gſu zproſſczeny byly. Zenky gedney, wdowy chudey, dyetatko, ſynaczek gegy gedynky, w koſtele pro mnozſtwy lydy byl geſt vdawen, kterehozto maty nalezſſy, zelegyczy a placzyczy, Inhed na rucze ſwogy tyelo wzemſſy, do hrobu, w nyemzto ſlawneho Ieronyma tyelo pohrabano bylo, przyneſla a w hrob gye wrhla, rzkuczy ſlowa tato: Slawny Ieronyme,

---

[1]) taedii. — [2]) y *U.* — [3]) wygma *U.* — [4]) M. *lydſke.* — [5]) *nykakz*, jak v *U.* — [6]) Trzie *U.* — [7]) daemoniaci.

odtadto neodeydu, donyewadz my nenawratyſſ ſyna meho gedyneho,[1]) gehoz gſem ztratyła. Dywny zagyſte buoh w ſwych ſwatych, czynye tak zazraky nezname. Inhed yakz vmrleho dytyete tyelo zemye ſye dotklo, duſſye gemu geſt nawraczena. Czlowyek opyet geden tyelo ſyna ſweho, geſſto trzy dny pohrabano byeſſye w zemy, wynyem z zemye, Inhed k hrobu tomu byezaw, doneſl a ge w hrob vwrhl, kteryzto mrtwy mladenecz ten ynhed k zdrawye drzyewnymu byl geſt nawraczen.

Przyemluwa.

BEz poczta bylo geſt dywuow tu, genz ſu ſye ſtaly od gytra az do weczera, kterehozto zagyſte czaſu ſlawne tyelo Ieronymowo z hrobu wynyato, na oltarzy poſtaweno bylo. Ale kdyz o tyech gyſtych dywyech dale rozprawyety nebudu, Gednoho, geſſto tey noczy ſtal ſye, mlczety nebudu.

XXVII.

W neſſporny hodynu zagyſte tyelo to przyeſwate w hrob, geſſto ſmy vdyelaly byly, wlozyly ſmy, Ale zytra[2]) hrob prazdny nalezly ſmy A tyelo przyeſlawne w drzewnym hro)[74]bu nawraczeno gſucze nalezly ſmy. Gemuzto kdyz iaz prziewelmy ſie dywiech, Druhu nocz mnye, a ya ſpym, ſlawny Ieronymus zgyewyw ſye v wydyeny, mnoho welykych wieczy mnye ieſt zgyewyl, Ale mezy gynymy rzyecz[my] tato my ieſt rzekl ſlowa: wyez to, Cyrylle, aby tyelo me z tohoto hrobu, w nyemzto lezy, nykakz wynyato nebylo, Donyawadz[3]) myeſto Ieruzalemſke od newyernych lydy nebude iato, kterehozto zagiſte czaſſu do rzyma przyneſſeno ieſt, tam odpoczywaczy bude czaſſu mnoheho. k tomu iaz procytyw wſyem byſkupom a gynym krzyeſtanom wiernym rozprawyl ſem to; kterak nebo kdyly[4]) ty wiecſj przydu, yaz tomu wiecz nerozumyegy. A zdaly pak czo vzyteczneho nebo dobreho w teyto ſem rzekl epyſtole, ne memu, Ale przyeſlawneho Ieronyma zaſluzeny bud poczteno, A, pakly czo przielyſneho a nevzytecczneho a nedobreho, gedynkey nemudroſty a zamezkany ta wiecz przyhodywſy ſye ode wſyech ſuzena bud. Auguſtyne myly, pamyetlyw bud mnv na modlytwach twych. amen, tako boh day.[5])

---

[1]) gedynkeho *U.* — [2]) z gytra *U.* — [3]) donyewadz *U.* — [4]) kdeli *U.* — [5]) V *U* rubrikatorem připsáno: *Dokonana geſt kniha Ieronimowa.*

SLOVNÍČEK.

(Záhlavní slova otištěna jsou v transkripci, uvedené příklady však původním pravopisem. Připojená prvá arabská číslice značí stránku, druhá pak řádek stránky.)

aj toť, ecce: Ay tot myly otecz *73*, 8; Ay tot kwiet *73*, 11; Ay tot czyprziff *73*, 13; ay tot kolyk zlych wieczy przywody *119*, 19; Ay tot znamenay *121*, 7 atd.

ale-brž, sed potius: Ale brz procz lyde nekazy ffye *93*, 29.

an, ana, ano, at: An odpowyedye *65*, 5; An wecze *65*, 6; ana gemu odpowiedye *79* 28; any gdu *108*, 10; an na to hledy *111*, 31 atd.; et: Ana wecze *65*, 8; cum: ano by neſtaczyly *74*, 28.

ande, ježto: Ande z nych gducze dyablowe wen *66*, 30; ande geden druhemu zlorzieczy *101*, 12; ande ſrdcze neodſtupylo *129*, 29; Ande welyke mnozſtwie gey oklyczylo *136*, 20 atd.

anjel, angelus: angele zelegy *11*, 2; angiel prwy *27*, 26; angel *27*, 29 atd

antikrist, Antichristus: ieſt antikrzit *26*, 23; antikrzit prziſſel *26*, 24; antikrzyſtowe *26*, 25.

asa-poně, tamen: aſſa ponye lydy zda bi ſſe ſtydyal *18*, 34, 35; saltem: aſſa ponie bal by ſie *27*, 22; aſſa ponye bazny *56*, 24; aſſa ponye pamiet bud *69*, 21; aſſa ponye nekazy ſſye *93*, 30; abi aſſa ponye przieſtaly *95*, 9 atd.; quatenus: aſſa ponye *135*, 26.

aspidový, aspidum: ged aſpidowy *6*, 20.

ba: Ba bludilit gſu *8*, 14; Ba wy *10*, 32; Ba nayprwe *13*, 35; Ba wiernye (Ita quidem) *15*, 14; Ba naſleduytez ieho *16*, 10; Ba bieda (vae) *20*, 12; Ba y kde pýcha, ba y kde ſmylſtwo *21*, 22 atd.

báseň, fabula: baſnyemy leſtnymy *1*, 19.

bázeň, timor: bez bazny *7*, 18; bazen bozie *11*, 26; bozie bazen, bazen marnu zapuzie *12*, 13; bazen bozie *12*, 14 atd.; disciplina: Pochopte bazen geho *15*, 18.

bázlivý: v bazlywych (eruditis) myſleny *60*, 25.

bdění, vigiliae: na bdyeny *2*, 1.

bděti, incumbere: na modlytwach bdyeſſe *136*, 7.

běda, heu: Ey bieda nam *45*, 33; A bieda, bieda *46*, 7; Bieda mnye *51*, 7; Bieda, bieda *68*, 4; Bieda *70*, 19 atd.; vae, vae: bieda, bieda tyem *56*, 23.

bedlivě: ſeſtra bedlywie ſpieczi (levi somno dormiens) *132*, 9.

bedry, lumbi: Budte bedry waſſye podpaſſany *36*, 27.

běsovník, daemoniacus: O gednom byeſſownyku *99*, 22; Trze byeſſownyczy *140*, 30; obsessus: kdyz kteremu bieſſownyku obraz vkazan by byl *118*, 12.

bezčíslný, innumerabilis: bezcziſlne potwory *9*, 17; oſwieczenym bezczyſlneho blahoſlawenſtwie *63*, 26; infinitus: pokladow bezcziſlne mudroſty *77*, 31; v bezcziſlney wieczi *78*, 15; bezczyſlne chytroſty *132*, 26; bezczyſlnych nebezpeczenſtwie plny *134*, 34; bezczyſlnym ſmylowanym *137*, 11 atd. — **bezčíslně:** bezczyſlnye ſtkwucznyeyſſye *83*, 25.

bezděčně: bezdyecznye gy k tomu i prziprawieſs *36*, 21.

bezděky, violenter: vſyle bezdieky otgymagy *21*, 24; coacte: bezdyeky odſtupity muſſyl *100*, 19; bezdieky z domu geho wen wypudychu *104*, 8: iako tezmyerz bezdyeky bral ſye *128*, 19.

bezednivý, bezedný: na hlubynach bezednywych *57*, 5.

bezmál, paulominus: gehoz bezmal nemohu dogyty *97*, 13.

bezpečenstvie, securitas: z nebezpeczenſtwie do bezpeczenſtwie *43*, 4.

bezpečlivě, secure: bezpeczlywie tomu rozumyegy 93, 34.

bezpřiemný, inaestimabilis: pro boleſt bezprziemne ſkody 68, 2. — **bezpřiemně:** bezprzyemnye drzymy 32, 17.

bieda, aerumna: biedy 45, 15; pro biedu 84, 16 atd.

blahoslavenstvie, beatitudo: oſwieczenym bezczyſlneho blahoſlawenſtwie 63, 26; blahoſlawenſtwym 79, 10; ieſt blahoſlawenſtwie 84, 10; blahoſlawenſtwie geho ieſt ſlawa gych a blahoſlawenſtwie gych ieſt blahoſlawenſtwie geho 86, 5 a 6 atd.

blahoslavnost, beatitudo: blah(o)ſlawnoſt 57, 3; wſeczka blahoſlawnoſt 88, 9.

blahoslavovati, beatificare: ty y blahoſlawuge 78, 2.

blázen, stultus: blazny vczynyeny gſu 8, 16; toho blazna wazaſſe 118, 2 atd.; fatuus: blazny vpadly gſu 8, 18.

bláznice, insana: radyeyſſy ieſt blaznyczy chtyela ſluty 113, 35.

bláznivý, fatuus: blaznywy ſynowe 27, 6; otczowe blaznywy 122, 19; otczowe y matery blaznywy 123, 12; insipiens: kto tak blaznywy ieſt 33, 4; stultus: blaznywa myloſt 37, 28; Blaznywe myloſty zawazanye 118, 2; nemudrym a blaznywym newyedyenym 121, 4; insanus: blaznywy mladenecz 119, 16; errans: blaznywy 131, 6 atd.

bláznostvie, vesania: blaznoſtwy gych 7, 21; stultitia: blaznowſtwie 38, 5; z blaznowſtwym do wyeczſſieho blaznoſtwie whabaſſ 40, 24; aby blaznowſtwie ſweho ſye pogiſtyl 132, 19; w gynych rozlycznych blaznowſtwych 136, 29 atd.

blíženstvie, cognatio: pro laſku blyzenſtwie 37, 14.

bližší, blížný: na ſwem blyzſiem 18, 31.

bludný, devius: gdyeſta gednu bludnu czieſtu 108, 4; mnych ten bludny 121, 6; errans: mnychu bludnemu 131, 20.

blýskotina, coruscatio: Oſwietyly gſu ſye blyſkoczyny 44, 29.

bóh, buoh, Deus: pro buoh 7, 5; buoh 9, 7; 13, 27; 14, 2; 16, 10; bez buoha 38, 25; boh day 18, 33; boh geho ſudczy bude 22, 10; aby boh czten byl 33, 7; boh rzekl 35, 3; boh vczynyl 35, 11 atd.

bohatec, dives: Bohatecz 16, 16; o bohatczich 21, 4; gynym bohatczom 21, 34; hubenych bohatczow 26, 9; ſ gynymy bohatczy 134, 26 atd.

bojovánie, militia: zywot ieſt boiowanye 11, 26.

bolenie, pressura: bolenye a truchloſt 96, 12.

bratřice, fratres: bratrzyce 12, 9; Bratrzicze ma 18, 2; bratrzycze 38, 23; bratrzycze 91, 33.

bratřie, fratres: bratrzie myla 4, 26; k bratrzy ſye obratyw 10, 25; bratrzi w hoſpodynu mye porucz 49, 26; k bratrzi ſye obratyw 49, 29; bratrzy ſwey kazal 91, 12.

bratřstvie, fraternitas: gednyem ſpolnym bratrzſtwym 47, 24.

břidkost, romphaea: plekna brzydkoſt 34, 26, 27.

břiemie, opera: brzyemye hrziechow ſloz ſ ſebe 127, 14; pondus: Tyezke nam naſtawa brzyemye 135, 7 atd.

brzcě, cito: brzczie zamynugy 28, 34; brzczie zmynu 107, 15; velociter: tak brzczie 68, 23; 70, 2; vehementer: ſtrachem brzczye przezeſſany gſucz 126, 15.

brzký, momentaneus: z brzkych wieczy 34, 10; zywot brzky 43, 16; promtus: nycz tak brzkeho nemnym 119, 20; vehemens: brzky ſtrach 120, 25; zwonyenye brzſke 124, 17; repentinus: brzka ſmrt 121, 12; propinquus: brzka ſkoda 129, 11.

bydlo: ze twa taka gſu bydla dolyczowanye (rationes) 138, 4.

bystřina, decursus: podle byſtrzyn wodnych 39, 33.

cierkev, cěrekve, ecclesia: za ſwatu czierkew 3, 30; ſwatey matczie czierkwy 67, 28; ſwatey czierkwy 68, 19; ſwatu czierkew 70, 3, 12 atd.; proſtrzied czierekwe 3, 25; ſlup wſie czierekwye 7, 28; w ſwate czierekwy 15, 4; w lonye ſwate czierekwie 34, 2; k ſwietlu ſwate czierekwe 67, 6 atd.

čakánie, exspectatio: po brzo zhynugyeziem czakany 92, 33.

čakati, morari: czaka 17, 1, 2; expectare: czaka przikazanye 18, 5; czakaty 51, 28; ia czakam tebe 51, 31. Czakam tebe 53, 6; nebywa czakano 72, 13; dokonanye neczakagy 94, 8; czakaly ſmy 96, 4 atd. praestolari: ſluha czaka dokonanye 51, 30.

čarodějenstvie, maleficia: by czarodiegenſtwym to ſye ſtallo 106, 6.

čarodějník, magus: O gednom czarodyeynyku 117, 18; nalezl czarodyeynyka 118, 6; ten czarodyeynyk 118, 6; poſmyew ſye czarodyeynyk 118, 15; w czarodyeynyka ſye vwazal 118, 31 atd.

čarodějný: by czarodyeyne wieczy (veneficia) byly 111, 34.

čáry, incantationes: ſwymy czary lydy zabiegie 106, 9; veneficium: czarom myelo to przypſano byty 112, 7; artes: gymyz czary pachal 119, 10.

čásek, tempus: tohoto czaſku kraczyczkeho 38, 29; w kratkem czaſku 56, 19.

časnost: z czaſnoſty (de temporali vita) k wiacznoſty 43, 5.

časný, momentaneus: chwalu czaſnu mylugycz 56, 10; temporalis: k wieczney y k czaſtey (m. *czaſney*) ſmrty 35, 5; przyebytka czaſſneho zbawen ieſt 119, 18: czaſnym ſbozym (transitoriis) przielyſſ bohaty 112, 16 atd.

čeled, familia: otecz y wſſyeczka czeled 129, 23; wſyczku czeled k ſobie ſwolala 132, 11.

čeledný: otecz czeledny (pater familias) 11, 33.

čest, honor: taku czfty wynykaff *65*, 5; czeft czynyty *131*, 35; ke czty tohoto ondrziege *133*, 30; Ieronymowye czfty a flawye *139*, 9; czfty a dooftoynofty *140*, 16 atd.; reverentia: pro tu czeft *131*, 21; nyzadne czty vczynyty vmyflyw *131*, 30; pro czeft a pro doftogenftwie *133*, 13, genzto my czynyl ieft czeft *137*, 9 atd.

čin, effectus: czynte wieczi *129*, 25; modus: kterymz czynem *136*, 8

číti, sentire: czyl ieft to *16*, 18; okuffenye czyge chutnoft *57*, 13; take wonye ieft nebilo czilo *78*, 4; iakez fem nebyl czyl *85*, 11; wonyenye nykdy neczylo *140*, 25 atd; cernere: ktoz czygie fye *48*, 14.

člověčstvie, humanitas: taks czlowieczftwie przygal *54*, 20; bez czlowieczftwie *54*, 21; czlowieczftwie nebylo *54*, 23; czlowieczftwie *54*, 25, 26, 27; pro to czlowieczftwie *54*, 37 atd.

črný, niger: Czyrna gfy *44*, 25; bych czrn byl *53*, 3.

črv, vermis: czrwie tyela tweho *24*, 4; krmye gfem crwom *51*, 5.

čso, quid, quod: Ba czfo geft tu ftrachu *97*, 35; czfoz pak mluwyty geft *98*, 10 atd.

čstíti, colere: kterak fye czftyla *138*, 31 atd

čstnost, virtus: prziebytkem y czftnofty zawrzieny fucz *112*, 30.

čtenie, evangelium: we czteny byl rziekl *100*, 14.

ďábel v. **diábel.**

dánie: dawatel iako danye (quod datur) *60*, 15.

darmo, gratis: wibogigicz mye darmo *45*, 6.

darovánie, donaria: darowanye *124*, 13.

dáti, dáti: v placz fie daducz *69*, 5; na modlytwy fie dada *75*, 12 atd.

dědičsky: dyedyczfky drziety bude zemy (haereditate) *12*, 21.

děvečka, puella: dyeweczky tyelefnu okraffu okrafleny *125*, 29.

děvice, virgo: Dwanaczt bylo diewicz *12*, 26; fe wfiemy dyewicziemy *82*, 9.

diábel, diabolus: f dyebly narziekaty budete *23*, 6 atd

diáblovník, daemoniacus: ale dyablownycij *134*, 32.

diel-diel, partim-partim: genzto dyel od prawych fwiedkow a dyel fam fwyma oczyma fem wydyel *107*, 33 a 34.

dielně, particulariter: ne po czaftkach any dyelnye *124*, 1.

dievka, virgo: z blahoflawene dyewky *17*, 21; z czifte dyewka narodil fye *89*, 16; dyewka, feftra geho *132*, 6; puella: f dyewku od(d)an gffa *126*, 1; offydlen gfa mylofty tee dyewky *126*, 3; te dyewky neflechetnofty *126*, 7.

div, admiratio: dyw nadywy (nad dywy) wynykaffye *64*, 26; ftrachem y dywem vzeffe fye *127*, 17; Strachem y dywem omamyw fye *130*, 25; dywem *140*, 1 atd.; miraculum: dywomly czyly czarom myelo to przypfano byty *112*, 7; ten dyw opatrzychu *112*, 12; Pro radowanye welykeho dywu *112*, 26; tento dyw *112*, 26; geft dywuow wyecze *140*, 8 atd.

divanie, admiratio: Nyzadne dywanye *81*, 32; dywanym tak newydanym *78*, 30; ftrach y dywanye *108*, 19; bilo geft welike dywanye *111*, 28; welyke dywanye *137*, 29 atd.

divati sě, admirari: gegye ok(r)affye dywagye fye *136*, 13.

divenie, admiratio; neflychane dywenye *107*, 16; dywyenym otrapen gfa *117*. 10.

divnost, admiratio: taka dywnoft ieft byla *64*, 18, 19.

divný, mirabilis: dywne wieczy vczynyl *8*, 12; dywneho muzie *49*, 20; dywny buoh *65*, 18; dywny v weleflawenftwy *65*. 18; bozie prawyczie dywna *77*, 28 atd.; admirabilis: dywny chram *31*, 25; v miefto ftanku dywneho *62*, 27; aby tyem dywnyeffy bil *101*, 31 atd.; mirus: dywna myloft *131*, 10; dywnym rzadem *138*, 18; dywnu rozlycznofty *138*, 28; mirificus: dywnymy wydyenymy dolyczowal *137*, 33.

dlíti, morari: nerodyz dlyty *44*, 5; procz by fye dlyl wratyti *129*, 26.

dlúhost, longitudo: w dluhofty dnow *45*, 13; *62*, 27; pro dluhoft gfem nepopfal *96*, 19 atd.; prolixitas: aby dluhofty pfany tefknoft nebyla *140*, 10.

dlužný: iakz gfu dluzny (teneantur) *56*, 26.

Dobeš, Tobias: onen dobes *50*, 24.

dobytčě, bestia: horfy, nez hlupe dobyczye *35*, 2.

dočakati, exspectare: aby fudu bozieho tu nedoczakala *114*, 6.

dokonánie, finis: bez dokonanye czaffu *23*, 6; dokonanye dobreho nebywa *25*, 37; ktere bude dokonanye *78*, 15; bez dokonanye *78*, 20; *79*, 12; w radofty bez dokonanye *89*, 4 atd.; opus: fwrchowane dokonanye *29*, 10.

dolíčenie, dolíčovánie, ratio: pakly wfak dolyczenye poziczilo by toho *82*, 23; kdyz nyzadneho newyzy w tom dolyczenye fyczneho *82*, 25; fwymy dolyczowanymy *88*, 6; dolyczowanye bylo ieft *88*, 11; bydla dolyczowanye *138*, 4 atd. experimentum: fprawedlnofty dolyczenye *90*, 21; ieft zgyewno k dolyczeny (approbatur) *92*, 18; k dolyczeny nepotrzebuge *122*, 9; pro dolyczenye prawdy byeffe potrzyebie *123*, 7; solutio: dolyczenye to zgewno ieft *94*, 24.

dolíčiti, dolíčovati, probare: fnazowachu fye dolyczyty *88*, 7; comprobare: iakz dolyczeno ieft *117*, 26; mohl bich toho dolyczyty *122*, 10; dywnymy wydyenymy dolyczowal *137*, 33; testari: wfyeczka potwrzowanye dolyczygy a fwiedczye *123*, 33.

dolový, vallium: vwyrzyn dolowych *5*, 31.

domóv: kazdy ſye domow (ad propria) wratyl 101, 17.

domovník, domesticus: domownykom 10, 30

doňadž, doňavadž, doněvadž, donidž, donec: Donyadz 1, 22; donyewadz 5, 27; 141, 1; donydz 44, 3; 78. 23; 97, 1; 126, 35; dum: Donyawadz 38, 29; Doniewadz 11, 27; quousque: donawadz 11, 14; 96, 4; 141, 21; donydz 24, 5; quoque: Donyewadz 116, 15; quamdiu: donyadz 132, 7; antequam: donydz 21, 8.

dosáhnúti, dosieci, capere: aby czty ſobie doſyhly 13, 31; attingere: nemozemy doſſyeczy 71, 10; apprehendere: zywota neſkonagyczieho doſyehne 61, 25.

dosavad, dosovad, hucusque: doſowad 10, 10; hactenus: az doſawad nemohl wgyty tam 121, 7.

dospěšný, sufficiens: kto byl by doſpieſſen 72, 18.

dóstojenstvie, dignitas: O welykoſty geho doſtogenſtwie 3, 28: powiſſenym doſtogenſtwie 19, 16; doſtogenſtwie 77, 7; gradus: czym v wietſiem gſte doſtogenſtwy 14, 33; doſtogenſtwym 20, 6, 21; meritum: Gyſtye welykeho doſtogenſtwie ieſt 134, 33; culmen: v byſkupowem doſtogenſtwy 135, 18 atd.

dóstojný, dignus: doſtogen ſem 7, 31; neygſy boha doſtogen 19, 28; Doſtoyna ieſt byla duſſie v pekle przi(e)bywaty 52, 16; wſye chwaly ieſt doſtogen 85, 33 atd. venerabilis: doſtoyny otczye 76, 18; doſtoyny Euzebius 76, 32; doſtoyny otcze 86, 20; Doſtoyny arczybyſkup 124, 8; biſkup doſtoyny 124, 26 atd.

dosvědčovánie, ratio: ſwateczNymy doſwyedczowanymy 137, 33

dotčenie, tactus: dotczenye tenkoſt naleza 57, 13.

dovoditi, deducere: k propaſtney ztratye dowodyl 46, 13.

dráčóv, raptoris: chwatlywu ruku lotrowſku a draczowu vchwatywſe 134, 30.

drahně: ſe mnv przyeſ drahnye dnow (diebus pluribus) bydlyty 124, 15.

dřéve: drzewe rzeczeny byſkup 138, 13.

dřevní, solitus: nawratyla ſye k drziewnym modlytwam 113. 27; pristinus: w drzewnych lyſtech 137, 31; k zdrawye drzyewnymu byl geſt nawraczen 141, 7; w drzewnym hrobu 141, 16; — **dřevně**: byl rozprawiel ono drzyewnye 96, 29.

dřěvo, lignum: drziewo zywota 3, 26; drziewa liſtye 3, 26; aby z toho drziewa negedl 28. 11: iako drzyewo 39, 33; na drziewu ſwateho krzyzie 52, 15 atd.; arbor: drziewo korzene negmage 68, 16; stirps: na drziewie krzyzye 41, 29 atd.

druhé, iterum: tye druhe krzyzygy 58, 6; secundo: tehdy druhe rychle prziſſed 96, 10.

druhýnadctý, duodenus: k druhemu nadcztemu letu gyz ſahl bil 122, 27.

dřvi, fores: ke drzwem klaſterzſkym przygyde 131, 12; drzwy zawrzywſe 134, 4; zlamawſe drzwy 134, 16; ostia: aby drzwy wydiety nemohl 131, 21; drzwy odmeknuty 131, 32.

dska, tabula: dſſka zhlazena 40, 16; na dſſcze geho ſrdcze napſano 40, 19; obraz na dſczye 131, 8.

duchovenstvie, spiritualitas: poczatek gych duchowenſtwie 31, 5; po duchowenſtwy 36, 6; gednoſtaynye duchowenſtwye (unitatem spiritus) zachowaty 47, 20.

duchovní, spiritualis: geſto duchowny ſte 10, 32; w nyekterych duchownych 31, 3; gmenem gſu duchowny 31, 4; w duchownych 36, 6.

duchovník, sacerdos: neyſu byſkupowe any duchownycy 134, 31.

dvadcětý, vicesimus: dwadcziety den 98, 34.

dvój, duplex: dwoy duch helyaſſow 47, 5; dwoy byl vtyeſſytel 47, 16.

dvór, panská schůze: hry, dwory, klanye 22, 26.

dvorný: wiecz tak dworne mnohe dywnu (sed non minus mirabile) 105, 20.

dvunádcět, dvanáct: do dwunadczet let zywota ſweho 125, 25.

dýmanie: przied dymanym wietru (ante faciem venti) 2, 29.

é, ej, eia: Pro nyezto ey nu 17, 17; Ey nu, dobrzy rytyerzy 46, 21; Pro nyezto ey nu 60, 10; utinam: Ey by geho nawratyl 70, 11; Ey moy pane 78, 32; Ey moy myly 79, 27; Ey bich 120, 31; heu: E bieda 11, 15; ey bieda 32, 20; Ey bieda 58, 10; Ey bieda, bieda 68, 16; Ey bieda, bieda 69, 7, 28; Ey bieda 94, 4; E bieda 129, 6; E naſtoyte 97, 25; 114, 31; vae, vae: Ey bieda, bieda 56, 18 atd.

epistola, epištola, epistola: epyſtolamy geho gſem ſye navczyl 76, 11; chtye kratke poſelſtwye nebo epiſtolu pſaty 77, 16; Dokonala ſye epyſtola neb poſſelſtwie 86, 34; vczynyl byl gednu epiſtolu 100, 30.

frejovánie, procatio: freiowanye, tanczowanye 22, 26; tanczow a freiowanye 24, 27.

Heliáš, Elias: mnych geden gmenem helyaſſ 135, 36.

hladánie: k hladany (ad erudiendum) w ſprawedlnoſty 48, 30.

hladovitý, famelicus: hladowyty, laczny gſucze 70, 13.

hlásný, custos: hlaſny pozedny 45, 3.

hlasov : wſiech hlaſſowych nadob (instrumentorum) 81, 20.

hledánie, hleděnie, visus: za wilne hledanye 23, 16; neſtydlywym hledyenym 129, 20.

hlubina, ingluvies: hlubynu ſweho brzycha naplnygy 134, 26.

hluk, concio: hluk weſken toho lotrowſtwa 110, 2; multitudo: nemaly hluk lydy ſye ſbyeze 111, 29.

hlupec: hlupy hlupcze marny *130*, 32.
hod, solemnitas: gehozto hod byeſſe *139*, 3; convivium: hody welyke *22*, 27; O hody przíedrahe *59*, 8; tyechto hodow kwaſſu pozywaty *60*, 12.
hodný: hodno ieſt (licet) *71*, 2; k ſnyedu bilo hodne *75*, 11; fas: ey by mnye ſluſſalo a hodne bylo *78*, 33; by hodne bylo *85*, 5.
hodovánie, solemnitas: ſladke hodowanye angelſke *72*, 8
hořenie, fervor: horzeny mylofty *85*, 14 a 15.
horutný, inopinabilis: na tu horutnu krzywdu *100*, 13.
hospodářný, hospitalis: Bud hoſpodarzen *48*, 24.
hrady: acz by hrady (castra) ſtawiely *12*, 21.
hřbitov, coemeterium: w hrzbytowie pohrabany gſu *99*, 27; na hrzbytowye *124*, 24.
hřésti: z hrobu, w nyemz hrzbyelo (jacuisti barathro) *55*, 14.
hromazditi, hromážditi, coacervare: krzywe proroky nam hromazdiecze *1*, 20; w hromadu gye hromazdiecze *21*, 29; congregare: hromazdte czty *24*, 28; kamenye hromazdye *32*, 27
hróza, hrůza: hrozy baty ſie *17*, 3; pro przyczinu welykeho ſtrachu a hrozy *112*, 28
hrozlivý: Tyto wieczi tak hrozlywe *96*, 18.
hubenec, miser: O hubenczí hubeny *20*, 29; o hubencziech *21*, 6; hubenczow *22*, 21; Ba hubencze *28*, 4; hubencze pſotny *32*, 11; O hubencze *32*, 12; oſlepen gſa hubenecz *117*, 33 atd.
hubenstvie, miseria: hubenſtwie tohoto zywota *11*, 6; na hubenſtwy ſwieta tohoto *11*, 14; gych hubenſtwie *26*, 11; aerumnae: hubenſtwymy *2*, 3; hubenſtwie *5*, 16; na hubenſtwie (in agone) *12*, 2; po hubenſtwy *72*, 7; pro hubenſtwie *84*, 16; w hubenſtwie ſmutkow *104*, 38 atd.
hubený, miser: tyela hubeneho przíebytek *5*, 32; z tiela hubeneho *9*, 14; o wy pſotny a hubeny *20*, 18; mdly a hubeny ieſt *22*, 14; hubeny a mrzczi *22*, 34; hubenych bohatczow *26*, 9 atd.
huhlati, ululare: ieczíecze a huhlycze *137*, 15.
huhlánie, ululatus: huhlanymy a wzdichanym *120*, 30; wypuſty huhlanye *133*, 31.
húně, houně: odyen gſa w huny *4*, 28.
hyběti, perire: hibiet, an nebezpeczneho tapanie dopuſty ſye *113*, 1; ba hybiet gym ſ ohnyem pekelnym *121*, 10; hibiet *113*, 1.
chlebný, panis: w chlebney twarzy *59*, 9.
chlebuový, panis: pod chlebuowu twarnoſty *59*, 13.
chod, gradus: ruczym chodem wſtupyw *123*, 1.
chochtánie, cachinnationes: ſ welykym chochtanym *114*, 2.
choť, sponsa: od twe choty *70*, 2.
chovati sě, fugere: chowaite ſye ſmylſtwa, chowaite *34*, 28; ſlowa chowayte ſye prazdneho *39*, 25; ſl(o)wa ieſſytneho chowal ſye *75*, 22; evitare: aby ſie zenſkych obyczeyow chowaly *127*, 30.
chřbet, dorsum: na chrzebtye *17*, 7; tergum: chrzebty gſu obratyly *108*, 25.
chřiepě, nares: taky ſmrad w chrzyepy mogy wſel *120*, 18.
chtěnie, voluntas: ze by dwie wuoly nebo dwie chtyeny byly *100*, 11.
chtieti, velle: czoz chczmy rozprawiety *135*, 29 atd.
churaviti, macerare: ſwe tyeleſſenſtwie mrtwyla a churawily *74*, 33; tyelo mrtwyl a churawil *75*, 7
churavuost, macies: churawuoſtij zlybyewelo *10*, 20.
chuť, suavitas: kde ieſt wſyeczka chut *72*, 6.
chutnošč, chutnost, suavitas: w chutnoſty *39*, 19; Twe wonye chutnoſt *59*, 33; wony chutnoſt oſtala *80*, 22; gychzto chutnoſczemy *81*, 22; obezrzyenye take ieſt chutnoſty a lybeznoſty bylo *136*, 18; sapor: okuſſenye czyge chutnoſt *57*, 13
chutný, suavis: chutnych ſlow *2*, 21; k przíechutney wony *43*, 6; przíechutnych hlaſſow *81*, 18; ſ welyku wony a chutnu *140*, 24. — **chutně**: wierztez chutnye gemu *16*, 9; naſleduytez ieho chutnye *16*, 10; chutnye a muznye *22*, 15; chutnye a ſprawedlnye *22*, 17; chutnye k tomu geho nutye *93*, 6 atd.; protinus: w ſtrziecy ſobie chutnye gidechu *109*, 6; vehementer: gye ſye chutnye zwonyty *114*, 14.
chválenie, laudes: abych geho chwalenye mluwyl *139*, 13.
chválitel, laudator: nedoſtateczny chwalytel *74*, 17.
chvátající, rapax: wlczie chwatagyczi *15*, 7.
chvátavý, rapax: wlczie chwatawy *31*, 7; wlk chwatawy *100*, 23; wiecze wlkow chwatawych *135*, 21. — **chvátavě**, festinanter: precz chwatawie odſel *96*, 5; chwatawie do koſtela biezal *116*, 22
chvatlivý, rapax: chwatlywu ruku lotrowſku a draczowu vchwatywſe *134*, 29.
chvíle, hora: za chwyly tralo *82*, 12; za nyekteru chwyly *114*, 24; za chwyly chodye *136*, 11; po gedney chwyly (uno elapso instanti) *122*, 2; za dluhu chwylu (in longum); *137*, 3; aliquantulum: tak chwyly przyemlczeſſta *138*, 29; chwyly przyemlczeſta *138*, 32.
chvilka, hora: za chwylku przíemlczaw *125*, 5.
chybovati sě, ignorare: toho ſie nechybuge *22*, 9, 10.
chýliti: na gedno y na druhe chylecz wſyeczky lydy *123*, 28.
chytrost, ars: chytrzyeyſſych chytroſty ial ſye hledaty *128*, 13; bezczyſlne chytroſty *132*, 26; astutia: ſwu chytroſty *128*, 15;

calliditas: w dyabelſkey zloſty a chytroſty *132*, 33.
chytrý, subtilis: Myſtr ch(y)trych ſlow *14*, 4; chytrzyeyſſych chytroſty ial ſye hledaty *128*, 13.
inhed, statim: ynhed *10*, 15; *89*, 11; *99*, 20; protinus: ynhed *10*, 23; *90*, 6; *99*, 24; *101*, 10; *105*, 25 atd.; subito: ynhed *85*, 10; *96*, 11; ynhed ſie gme pychv *16*, 27; ynhed naprznyeny bywagy *16*, 28; Inhed ſtogy *22*, 2; continuo: ynhed obdrziety *86*, 32; confestim: ynhed *102*, 21; mox: ynhed *139*, 3 atd.
jakéž, quam: tak krzieſtene yakez kaczierzy *89*. 6; tak wiernych, iakez take obrancij *90*, 19; iakez gedyny mrzky ſkutek zatraty *113*, 2.
jakto, jakžto, ut: iakto nyekdy *3*, 4; iakzto lwowe *6*. 12; yakzto myloſtywy *9*, 25; tamquam: iakto nevrozene *20*, 20; yakzto krzyſtal *3*, 24; iakzto bozym ſluham *10*, 30; iakzto vmrleho *11*, 3 atd.; sicut: iakto pauczynye *6*, 12; iakzto dym *130*, 2; iakto na ochly *130*, 2; quasi: iakzto hwiezdy *14*, 10 atd.
jáz, ego: gſem iaz *2*, 29; iaz to znagy *25*, 7; zyw gſem yaz *28*, 30; yaz powſtanu *44*, 2 atd. Vedle toho užívá se též **já:** prawy ia to *25*, 9; ia za to gmam *25*, 36; ya gſem *28*, 3 atd
ječenie, ululatus: pocze ieczenye *106*, 33; ſ welykym ieczenym *107*, 8; ieczenye wznyelo ieſt *107*, 18; gemitus: wypuſty czaſte geczenye *133*, 31.
ječeti: geczal a ſtonal (gemitibus et ululatibus pandens) *118*, 26; ieczziecze (gemens) a huhlycze *137*, 15.
jedenie, manducatio: abi tye to gedenye rozſudylo *58*, 6; k gedenye klade ſye *60*, 13.
jedinký, solus: gmie gedvnke ſamo *26*, 20; genz gedynka (dwa) ſpatrzyly biechu *108*, 15; tato gedynka dwa widucze poczeſtna czlowieky *108*, 36; ſ gedynkym dywem *140*, 11 atd. — **jedinké,** tantum: gedynke *5*, 23; *75*, 1; *127*, 7; *132*, 30; *140*, 10; nisi: gedynke *6*, 9; *75*, 6, 9; *83*, 27; *104*, 24; solum: a gedynke czyny *14*, 19; gedynke pokornym *20*, 9; to gedynke ſamo prziekazanye gmyel *28*, 10; gedynke wladarzy *32*, 2 atd. — **jedinkú,** semel: gedynku ob den owocze *75*, 10; ya gedynku ſem ſye dotekl *139*, 31.
jednak, paene: gednak *4*, 7; *76*, 13; *78*, 31; *81*, 4, 22; *82*, 15; *85*, 3 atd. praecipue ano by gednak neſtaczyly *74*, 28.
jedné, solum: gedne ſamo ſmylne zazehanye *5*, 25; gedne ſkrzie ohyzdu *8*, 2; gedne poſtawu ſamu gſu *30*, 30; gedne tyemto czinem *84*, 12 atd. — **jedno,** solum: gedno ktoz bogige 7, 13; gedno ieſt mnye platno *14*. 9; nisi: gedno baty ſie *11*, 32; gedno toto *13*, 23; gedno kterakos *22*, 5; gedno z mozſtwie 23, 1; gedno vſty *27*, 20; Lecz gedno *123*, 18 atd.; tantum: Myſtr gedno chıtrych ſlow *14*, 4; dummodo: kdyz by gedno czynyl gyey *14*, 18; quam: nycz gyneho gedno *111*, 17 atd.
jednospojnost: gednoſpoynoſt gednoho bozſtwie y czlowieczſtwie ſtala ſye ieſt *54*, 26.
jednost, unitas: gednoſty troynoſty *80*, 14
jednostajenstvie: wole ieſt w gednoſtaygenſtwie (una et eadem voluntas) *38*, 22; boh y czlowiek gſy w gednoſtagenſtwi *54*, 28; unitas: k gednoſtagenſtwy *64*, 2.
jednostajný, unus: hlaſ gednoſtaynye *10*, 7; gednoſtayna wiecz (unum) ieſt *12*, 14; z gednoſtayneho korzene *16*, 23; oſtaw w gednoſtayne a w gedney oſobye *51*, 15 atd; solus: gednoſtayny buoh *54*, 16.
jelikož, nisi: gelykoz opatrzyge *84*, 13.
jelíž, donec: gyelyz by mye naplnyl *124*, 11.
jeskyně, fovea: Lyſky ieſkynye magy *16*, 4.
ješčba, substantia: w gednoſtagenſtwi gedne geſſczby *54*, 28; w gedney podſtatye neb geſſczbie *55*, 6
ješitnost, vanitas: at nevzrzy ieſſytnoſty *12*, 15; w geſſytnoſtech *26*, 2.
ješitný, vanus: Baznie ieſſytne neyma *12*, 14; pokora geſſytna *18*, 29; z marneho a ieſſytneho piſma *75*, 29; ze geſſytnych pych ſnazen byl *136*, 27 atd.; otiosus: ſl(o)wa ieſſytneho chowal ſye *75*, 22.
jevenie: pro gewenye (declarando) dywu *116*, 18.
jherec, histrio: ſ ghercy a ſ gynymy bohatczy *134*, 25.
jhra, ludus: gedyne we yhrach *121*, 2; ſwu ghru chtyechu poczyety *121*, 29; weſken czaſſ we yhrach ztrawyw *122*, 26; ghry tee giſte neymage *122*, 29; geſto gher brany *122*, 31; ſ teto ghry newſtanu *122*, 32. Vedle **jhra** užívá se též **hra:** hry przyemrzke *121*, 9; pro mrzku hru *121*, 14; tuto hru dokonamy *122*, 1; poczıely ſwu hru *122*, 2; pocziechu ſwu hru *122*, 2 atd.
jhráti, ludere: ghragyczie biechu *123*, 5; ale též **hráti:** w kteremz hragyechu *123*, 1. atd.
jieti, capere: ynhed ſu gye gyely *110*, 26; gemſe gye *110*, 29; gely geho *117*, 1; Donyawadz myeſto nebude iato *141*, 21. — **jieti sě:** gme ſie rozbohaczowaty *16*, 26; gechu ſye wraczowaty *108*, 22; gechu ſye wzpytaty *108*, 37; ial ſye ieſt myſlyty *111*, 33 atd.
jíl, limus: geſto gſy z gylu zemſkeho ſtworzyl *50*, 9; Vſtrnul ſem v gilu *62*, 19.
jinak, alioquin: Gynak mne gmyety nebudes *127*, 15.
jinopřislý, alienus: ſynow gynoprzyſlych *44*, 11.

jinozemní, alienus: w gynozemnyey wlafty *45*, 17.
jistost, certitudo: prziegiftu giftoft vkazalo *55*, 14; kteruzto gyftofty naffie wiera ftwrzena ieft *55*, 15; experientia: kdyz by giftu znal gyftofty *93*, 20; gyftymy gyftoftmy moz vkazano byty *119*, 25.
jistota, experientia: abychom gyftoty tyech muk zkufyly *98*, 28.
jíti, ire: genzto gdychu *65*, 1; fpafytel f nym fpolu gdyeffye *65*, 2; gdyefta bludnu cziestu *108*, 4; pergere: gydech nalyt *106*, 12; gradior: kadyz ony diechu *108*, 11; przierzyedczy du *123*, 32; venire: f wamy gidechu *109*, 12; do betlema gdyefta *110*, 19 atd.
jitřně, matutinale: w gytrfnye *130*, 26.
jmě, nomen: gmye geho *2*, 9; gmie krzieftanfke gmyety *26*, 20; gmye ma ten *26*, 21; gemuzto gmye ieft nade wfeczka gmena *26*. 27; flyffyecze to geho gmye *104*, 12 atd.
jmieti, possidere: czoz on fam gma *4*, 7; czoz gma *11*, 10; habere: czo geho gmyel *6*, 5; dovffanye gmage *8*, 4; Neymyei nadiegye *26*, 18; ze mocz gmas *36*, 17; inesse: kdyz czaff gmamy *121*, 12 atd.
kadyž, qua: tady, kadyz ony diechu *108*, 11.
kakýs, quidam: kakes nadutye vcha *14*, 5; kakyms vrozenym *20*, 6; kakus mocy *20*, 6; kakyf fud *21*, 21; kakes okolky *25*, 1; mnym iako kakus fmyeloft *87*, 11 atd.
kakžkoli, kakžkolivěk, quam; kakzkoly mnohymy fwiedky *122*, 9; quamquam: kakzkoly welmy maly *36* 10; kakzkoly ne(do)ftoyneho *79*, 22; kakzkoly nedoftateczne *86*, 19; quamvis: kakzkoly *13*, 16; kakzkolywek *17*, 8; w zbozy kakzkoliwek mrzkem *39*, 3 atd.; quantumcumque: kakzkolywek czyftym *127*, 28.
kapitola, capitulum: do kapytoly wfieczky fwolala *113*, 20; do kapytoly fwolany byly *113*, 21; wen fu z kapytoly wybiehly *114*, 3; wgyde w kapytolu *114*, 13; do kapytoly pofpieffyla *114*. 16.
kázanie, praeceptum: podle kazanye bozyeho *21*, 5; praedicatio: kazanye *13*, 26; *22*, 21 atd.
kázati, imperare: kazal lotrom *108* 10; wfyem mlcziety kaza *137*, 6; jubere: kazal katom *111*, 30; gyey kazal *114*, 5; wygyty kazal *114*, 21; postulare: ffobie otewrzyety kazal *126*, 14; praenotare: gym mlczyety kazal *137*, 10; corripere: gefto fynow fwich nekazy *122*, 23 atd. — **kázati sě**, terreri: nehodamy gyftymy nekazy ffye *93*, 31; gynych lydy fmutky a horzem fye kazaly *135*, 30; discere: kazte fye tyemto mladenczem *119*, 14; przykladem toho mladenczie fye kazte (sint astuti) *126*, 6 atd.
kbel, modius: pode kbelem *2*, 20.
klánie, hostiludia: dwory, klanye *22*, 26.
klektati, garrire: nez to wzdy klektaffe *116*, 25.
kletva, sacramentum: Ial fye ieft mnohymy rotyty kletwamy *131*, 27.
klevetati, garrire: klewetachu *113*, 23.
klnúti sě: klnucze fye a przyffahagycze (conjurabant) *110*, 27.
knieže, princeps: knyeze pokoge *68*, 24; ne menfy ieft knyezat koftelnych *70*, 24; f apofftolfkym knyezetem *98*, 19; knyeze gedno *108*, 7; k fwemu knyezety *108*, 25 atd.; senator: knyezety Rzymfkemu *87*, 27; haeresiarcha: o knyezety kaczirzkem *100*, 9; f tyem knyezetem *100*, 34; to gifte knyeze *101*, 3; proty tomu knyezety kaczerfkemu *101*, 10; to knyeze zloftne kaczyerfke *101*, 23 atd.
kniežky, volumen: w kratkych knyezkach *77*, 2; opusculum: z gyednyech knyzek *100*, 26; knyzky flozyl byl *101*, 3.
knižný, librorum: knyznych fwazkow *3*, 19.
kochati sě, incumbi: w lonye czierekwie fie bude kochaty *34*, 2; delectari: w blaznowftwych fye kochal *136*, 29 atd.
koliko, kolikem, quot: kolyko ieft nemocznych *67*, 16; kolykem poczeftmi wye powyffowaty *89*, 21; kolykem obyczíegy *109*, 35.
kolotati, somniare: by fie we fnie nyeczfo o nyem kolotalo *22*, 7; by fie gemu ze fpanye kolotalo *25*, 22; z welykeho opylftwie to kolotalo fye gyey *113*. 24; tyto gifte wieczy gfu fye tobie kolotaly *131*, 29.
kóň, equus: falefny kon *16*, 20 atd.
končiny, fines: az do konczyn zemfkych *2*, 11; do konczyn (terminos) fwieta *3*, 6 atd.
kořen, radix: trnye neprziepuftyeyte za korzen gyty *123*, 14; z korzen (radicitus) precz zkazye *89*, 11.
koronovati, coronare: nebude koronowan *7*, 13; ten bude koronowan *11*, 27 atd.
kostelní, ecclesiae: knyezat koftelnych *70*, 24; fluham koftelnym *76*, 6.
kostkář, hráč v koftky: gednoho koftkarzye fpalyl ohen *121*, 18; gyne koftkarzye zemye pohltyla *121*, 26; koftkarzy *121*, 27; gyneho koftkarze dyabel pochwatyl *122*, 6.
kóže, kuože, saccus: Opala bieffe kuozie vdy *4*. 29.
kracičký, brevis: czafku kraczyczkeho *38*, 29; zywot kraczytky *43*, 9.
krajenín, compatriota: fwemu kragyenynu *82*, 10.
králevstvie, královstvie, regnum: kralewftwie *3*, 4 a 5; od kralewftwie *12*, 26; do kralewftwie nebefkeho *12*, 4, 5; kralewftwie nebefkého dofly *20*, 9; do kralewftwie *104*, 23; ale též: do kralowftwie *11*, 3; kralowftwym *27*, 3 atd.
křesťánek, fidelis: wfyem wiernym krzieftankom *69*, 22.
krmě, esca: krmye dyablowa *12*, 7;

O krmye przieſwata *59*, 17; cibus: krmye duſſie *14*, 16; ſkrzie zapowiedyenu krmy *60*, 23; krmye gſy *62*, 17; pro krmye rozkoſne *134*, 6; ferculum: O krmye przienaywyſſie *60*, 19; krmy prziedrahich *134*, 25.
krópě, gutta: w kazdey kropy *59*, 10, 12, 15
krópička, stilla: naymenſye kropyczky wody budete zadaty *23*, 20.
krýti, abscondere: procz twarz twu krigieſſe w zemy *92*, 6 atd.
kterako, kterakos, quomodo: kterako *97*, 19; gedno kterakos *22*, *6*.
kteraký, quantus: kterakeho nebezpeczſtwie mylna okraſſa ieſt zenſka *128*, 11; — **kteraký-li,** quidam: kterake-li hadanye *6*, 11.
kterakžkolivěk, quanquam: kterakzkolywek *120*, 8; *126*, 28.
ktož, qui: ktoz bogige 7, 13; ktoz *12*, 5, 6; ktoz wieczſy ieſt *18*, 19, 21 atd.
kumpletní, completorii: hodyna kompletnye *64*, 8; w hodynu kumpletny *66*, 3; hodyna kompletnye 77, 25; w kompletny hodynu *81*, 14; w kumpletny hodynu *116*, 3 atd.
kupčenie, mercimonia: kterez kupczenye
kupecstvie, merces: wiecznych kupeczſtwy *72*, 35.
kustr, custos; wieczſſyeho koſtela kuſtr *124*, 20; przyſſel kuſtr do koſtela *139*, 38: kuſtrowy rozprawyl *140*, 2.
neſſes *127*, 7.
kvas, convivium: w kwaſſyech rozkoznych *136*, 28.
kvísti, florere: ktwe-ly wynnyczie *53*, 8.
lahoda, delectamentum: twe lſty a twe lahody *43*, 20; wſyczky lahody *61*, 15.
lahodný, vanus: ochotnoſty lahodne *43*, 21.
lajno, stercus: z layna powzdwyhuge 7, 8; powzdwyhny z layna chudeho *51*, 10; nezly ktere layno *72*, 24.
lakomstvie, cupiditas: lakomſtwie *31*, 13.
lakomstvo, avaritia: prawe lakomſtwo *31*, 6.
lakota, cupiditas: rozmohla ſie lakota *31*, 4; gula: z korzene lakoty *35*, 10.
lánie, blasphemia: ſlowa lanye *121*, 23; weſken czaſſ w lany ztrawyw *122*, 25.
láti, increpare: lagieſſe gym *108*, 26; lala gyey *114*, 16; blasphemare: ial ſye laty *121*, 23.
leč, nam: Lecz gedno *123*, 18 atd.
ledva, vix: ledwa *5*, 22; *21*, 12; *25*, 16; *30*, 25; ledwa bich wyprawyl *67*, 8; ledwa chtiel *75*, 5; ledwa mluwyty moziech *94*, 3 atd.; pene: ze ledwa hlaſſ wypuſtyty mohl *88*, 29; ledwa ze prizieſ prah prizieſtupy *115*, 3.
lehúčky, silentio: ſyn ohawnoſt lehuczky ge ſye rozprawieczy *132*, 17.
lekciový: na czteny lekczyowem (in lectionibus) *2*, 2.
leptati, dissecare: leptachu ſie *7*, 1.
lepý: lepi ieſt taky zwieſtowacz mlczie, nezli mluwie *13*, 25.
lest, dolus: leſt a krzywda *3*, 13 atd.
lestný, erroneus: baſnyemy leſtnymy *1*, 19; leſtne a krzywe proroky (pseudoprophetas) hromazdiecze *1*, 20; dolosus: od lydy leſtnych *49*, 11.
letnice, Pentecostes: w ochtabech letnycz *140*, 14.
letný: gemu w obyczyegy leten welmy byl ieſt (familiarissimus valde fuit) *136*, 2.
lháč, mendax: dyabla, lhacze, naſſledugy *41*, 2; tomuto lhaczy ſtalo ſye *102*, 20; toho lhaczie vſlyſſyewſſy *104*, 3.
lhostajenstvie: rozkoſ neb lhoſtagenſtwie *15*, 21.
libeznost, suavitas: take ieſt chutnoſty a lybeznoſty *136*, 18.
libost, delectatio: w lyboſtech 7, 9; nutus: k ſwey lyboſty *57*, 6; placitum: vczynym twu lyboſt *107*, 11; lyboſt gmyel (delectabatur) *136*, 29.
licoměrník, pharisaeus: ſprawedlnoſt lyczemyernykow *19*, 15; hypocrita: ſylwana lyczomyernyka gſucze *104*, 10.
líčenie: pro obranu ſweho lyczenye (suae partis) *115*, 23.
líčiti, testari: To mnyſſie liczіechu *92*, 17; to tak lycziechu *100*, 17; proty nam lyczyl *101*, 5; allegare: gednu rzyecz lyczyeſſe *115*, 23; comprobare: lyczyty a ſwiedczyty budu *122*, 11; assignare: przyczynu prawieczy a lyczyeczy *136*, 27; prosequi: porzad mey chwaly geſt lyczyl *139*, 12 atd.
litý, dirus: lyta ſmrty *68*, 17; atrox: mezi wlky welmy lytymy *106*, 12.
lodí, navis: ſmrtedlna lody *11*, 12; lody cziela *12*, 30; plnu lody poſtawil *72*, 35.
lóno, sinus: w ſwe lono *9*, 10; w lonu abrahama *45*, 18; gremium: w lonye ſwate czierekwie *34*, 2; ohen w ſwem lonye noſſy *35*, 18; w ſwem lonye *35*, 25.
lotrovstvo, latrones: przіemnoho lotrowſtwa (latronum quam plurimi) *109*, 31; hluk weſken toho lotrowſtwa *110*, 2.
ložce, cubilis: lew w lozczi ſwem *16*, 31.
lpěti, pendere: prorokwe lpy *38*, 15.
lučišče, arcus: luczyſcze ztyeragye *2*, 6; w mem luczyſczy *3*, 1; Luczyſſcze napiely 7, 2; Luczіſcze ſylnich *8*, 8; zlamay luczіſcze *45*, 9 atd.
lupenie: lupenye (m. *kobilky*, locustas) gedl yeſt *4*, 31.
lúpež, spolium: lupezye k nyemu przynoſſyly *108*, 9.
lúpiti, depraedari: lupyty y take mordowaty ial ſye geſt *126*, 22; genzto almuzny lupyte *135*, 23.
malitký, minimus: z malitkych hrziechow *13*, 14; parvulus: malitku hrſtku drzal by *78*, 18.
malomocný, leprosus: na tyelo malomoczneho *10*, 22.
marnost: ze geſſytnych pych a marnoſty (pompis) ſnazen byl *136*, 27.

marný, superstitiosus: bafnyemy marnymy *1*, 19; temerarius: marnu fmyelofty *121*, 22; marnymy a fmylnymy vfty *133*, 16.
máti, matera, mater: otczowe i matery *122*, 13; nemudroft zlych otczow y mater *122*, 23; otczowe y matery blaznywy *123*, 12; materam poflufnu byty *129*, 15; kterehozto maty nalezffy *140*, 34.
mdliti, debilitare: tyelo mdly *35*, 4.
mdloba, vacuitas: pro mdlobu hlawy twe *131*, 28.
měščenín, civis: chwala wfyech myefczan *57*, 3; wfyech myefczan *72*, 9; z naywieczfych myefczanow myefczenyn geden *76*, 28; z myefczan nebefkych *82*, 13.
mešpor, vesperae: Po mefporziech *75*, 11; az prawie do mefpora *100*, 35.
mezdnář, mercenarius: mezdnarzow *15*, 5.
miešek, pera: nenoffyty myefka *16*, 6.
Mikeš, Nicolaus: od mykffye *124*, 5.
milosrdie, misericordia: mylofrdym fwym *9*, 9; by bozie mylofrdye mnye nepomohlo *95*, 22 atd.
milost, caritas: myloft *12*, 14; *14*, 23; mylofty w nyem nenye *14*, 26; mylofty neymyel *37*, 12; ktoz prawu myloft gma *37*, 12; Tent prawu myloft gma *37*, 13 atd.; amor: pro przielyfnu miloft *37*, 28; blaznywa myloft *37*, 28; Takowa miloft *38*, 1; myloft gma *38*, 4; Taka myloft *38*, 5 atd.; pietas: obyczyenu fwu mylofty *137*, 11 atd.; gratia: milofty bozie *38*, 28; Myloft bozie *38*, 28; ku obdrzeny mylofty bozie *41*, 8; myloft obdrzal *41*, 9; fkrzie miloft *44*, 12 atd.; clementia: dywna myloft *131*, 10; myloft przieflawneho Ieronyma *131*, 37. atd.
milostný, pius: myloftny placz *1*, 8; dobrym myloftna *43*, 36; on ieft myloftny *46*, 24; myloftny ieft hofpodyn *46*, 30; miloftny famaritane *52*, 2 atd.; amoris: obwazanym myloftnym *125*, 30.
milovánie, caritas: bydlyly v mylowany *37*, 16; Taka myloft nenye mylowanye *38*, 5; dilectio: welyke mylowanye *120*, 14.
minúti, transire: myn kalych tento ote mne *100*, 15.
mistr, doctor: Myftr *14*, 4.
mládec, mládenec, parvulus: mladenecz *33*, 28; juvenis: O dwu mladenczy *110*, 13; dwiema mladczyema *110*, 18; dwa mladcze *110*, 19; ta dwa mladencze *110*, 25; Tyto mladenczy *110*, 27; narziekanye newynnych mladczow *110*, 34; newynna ta dwa mladczie *112*, 15; iakz mladczy bylo napowyedyeno *126*, 7 atd.
mlazší, discipulus: nohy fwych mlazfych *18*, 10.
mluvenie, loquelae: mluwenye *4*, 2; fmyeloft mluwenye (loquendi) *137*, 9; v mluwenye (in colloquendo) *129*, 7 atd.
mnieti, existimare: Za radoft to mnyete fobie *29*, 8; gefto mnyegy *31*, 11; Nemny mne mluwyty *76*, 18; aestimare: ze by nyekto mnyel *75*, 18; putare: mnyegy *31*, 14; ze bych mnyel *76*, 19; nemny mn* *82*, 19; iakz mnym *92*, 25; mnyen ieft bil *107*, 6 atd; arbitrari: wfyczku fprawedlnoft fwu mnyegy gfucze *32*, 30; cogitare: nemny nyzadny *33*, 31; credere: mnyegycze to *89*, 24.
množnost, quantitas: welykoft a mnoznoft flawy *77*, 12; wieczfyey chwaly gfa mnoznofty *85*, 27.
množný, abundus: Day wam mnoznv roffu *47*, 29.
moc, virtus: mocz flawy geho *8*, 7; moczy potratyl biech *77*, 28; znamu czynyeczy mocz geho *77*, 28 atd.
moci, posse: any mohugiczie wylyczeno byty *77*, 23 atd.
mocniti sě: kdyz fye mocznal czlowiek naylep iako wzchodyty na tomto fwietye *38*, 32.
mocnost, virtus: vczynte mocznoft waffy *36*, 30 atd.
mocný, compos: kdyz ieft moczen byl *112*, 2; moczen ieft bil toho *131*, 36 atd.
modlitva, modltva, oratio: myefto me modltwy *5*, 33; na fwich modlytwach *7*, 5; modlytwy *37*, 27; modlytwam *41*, 4; nabozna modlytwa *41*, 5; modlytwa powzdwyhuge *41*, 5 atd.
mokrý, perfusus: Ia wefken gfa mokr *101*, 32; wfyeczka placzem mokra gffuczy *114*, 27; placzem wefken mokr ieft byl (madefacto) *117*, 7.
možénie, facultas: yakz nayfpyeff mozenye bude *77*, 3; podle mozenye meho (ut possum) *100*, 6; *104*, 20; potestas: ynhed tobie mozenye bu :e dano *131*, 2.
mrkati, mrktati: ano gyz mrkaty (claudi dies) poczynaffe *96*, 19; kdyz mrktyeffe (noctis crepusculo) *132*, 5.
mrtviti, macerare: fwe tyeleffenftwie mrtwyla *74*, 33; tyelo mrtwyl a churawil *75*, 7; tyeleffenftwie fwe mrtwyl *75*, 19.
mrva, stipula: iakzto mrwa *51*, 9.
mrzkost, vitium: gednu mrzkoft w fobie bil zadrzal *113*, 5; abusio: tato bieffe mrzkoft *113*, 6; spurcitium: nechawffe mrzkofty wfiech fwich hrziechow *127*, 20; mrzkofty dogyty zadaffe *129*, 31; any nad nym mrzkoft magy *134*, 28 atd.
mrzký: bohu hrziech mrzek ieft *28*, 15; (displiceat); nequitiae: wy mrzczy dyablowe *95*, 30; mrzky dyabel *104*, 4; dyabla mrzkeho (nequam spiritum) *118*, 24; vilior: mrzczyeyffe a ohawnyeyfie *72*, 24; mrzkym fukenczem fye odyewal *75*, 8; dyelo fproftne y mrzke (vilissime) *86*, 19; nefandus: f vczennyky mrzkymy *100*, 35; mrzky dyable *107*, 2; pessimus: tuto fyety mrzku *117*, 26; mrzky zgyadownyk *128*, 3; odibilis: mrzky konecz wezme *132*, 31 atd.
mučenník, martyr: muczennyk *5*, 1, 7; fwieczy muczenyczy *82*, 8; prawi ieft muczennyk *84*, 19 atd.
mučenníkový: odplaty muczennykowe neztratyl by *84*, 19.

mudrák, scriba: fprawedlnoft mudrakow *19*, 14.

muka, poena: wfyecky muky *93*, 16; k naymenfyey muczie *93*, 17; coz fie zde muky zdagy *93*, 18; kdyz by ty muky znal *93*, 20; chtiel by wfyemy mukamy muczen byty *93*, 21; nezly naymenfy muku muczen byty *93*, 23; ftrach tyech muk *93*, 24 atd,; **reatum**: k fwey muczie *58*, 5; tu ieft muka (pejus) *16*, 22; agones: muky *5*, 14.

mútiti, angustiare: fe wfiech ftran muty *11*, 9; timere: welmy fie muty *11*, 12; contristari: nerodte fye mutyty *102*, 6; mutym fye vftawnye *135*, 11

mužsky, viriliter: mufky czynte *46*, 29.

mylný, fallax: mylna ok(r)affa ieft zenfka *128*, 11.

mženie, ictus: w gednom mzeny oka *54*, 3; w okem mzenye widiety *95*, 18; w okem mzenye newymluwenye *97*, 16; tu okem mzenye duffye odfedffy *134*, 13; punctum: w okem mzeny ftupy *39*, 4.

nábožénstvie, devotio: pro fwateho Ieronyma nabozenftwye *77*, 4; wfym nabozenftwym *86*, 16; iakz twe zada nabozenftwie *87*, 34; pro czeft a pro nabozenftwye *98*, 21; genzto tak welyku zadofty y nabozenftwym *101*, 7 atd.; veneratio: doftoynym nabozenftwym *112*, 20

nábožný, devotus: nabozny zwlafczy fluzebnyk *137*, 8.

načierati, haurire: Naczyeraymy wodu *8*, 13; aby naczierala wody *51*, 20; naczieragy fobie fpaffienye *61*, 11.

nadržěti sě, sequi: ftopiegi fie nadrzte *15*, 30; przyklady fie nadrziemy *19*, 23; otczie fye nadrzy *33*, 31; insistere: bohatftwie fie nadrzal *21*, 9; tebe fye nadrziecz *56*, 10; cohaerere: bozie wole fye nadrzala *82*, 19; inhaerere: aby fye fwatofty nadrzely *81*, 10; zemfkych wieczij fye nadrzye *134*, 24; adhaerere: boha fie nadierzity *27*, 11; Tebe zada fye nadrziety *62*, 1; continere: od plakanye nemohl fye ieft nadrziety *45*, 29.

nadtrápiti, nadtrapovati, opprimere: fen mye nadtrapyl *5*, 22; welyku zymnycy by nadtrapen (aestuans) *9*, 23; Taky fmutnek a zaloft geho nadtrapowal *117*, 35; fnem gffa nadtrapen (fessus) *75*, 13; ftudenyczy welyku byl ieft nadtrapen (concussus) *91*, 11

nadutie, inflatio: kakes nadutye vcha *14*, 5.

najavo: wypufczeno bilo nagawo (proferret) *64*, 10.

najposléz, novissime: Naypoflez *9*, 11.

najspieš, najspiešo, citius: yakz nayfpyeff *77*, 3; iakz nayfpies mohla *114*, 26; iakz nayfpieffe mozes *127*, 14.

nalit: nalyt pak dofiy gfu *11*, 19; gydech nalyt *106*, 12; nalyt dyelagy tron *136*, 14; Nalyt ay tot prziewelyky zaftup *64*, 21.

náměstek, posterus: wffyem namyeftkuom *2*, 21.

nápast: zdagy fye w tobie napafty gfucze (videntur in te accidentia) *59*, 3; viz **nepast**.

nápastný: wieczi gfu przypadne neb napaftne (existunt accidentia) *57*, 16; viz **nepastný**.

naplniti, implere: naplnyen bywa dobreho *59*, 21 atd.

naprázdno, vanum: naprazdno *41*, 3.

naprzněný, nefandus: naprznienymy fkutki *15*, 14.

naprzniti, polluere: cziefty naprznyeny bywagy *16*, 28; violare: aby vmyfla fweho nenaprznyl *128*, 1.

napsati, pingere: obraz, genz na celle napfan bieffe *118*, 9; czoz na nowy lyft napyffano bude *123*, 11.

násilně, vehementer: myel bych fye dywyty nafylnye welmy tomu *93*, 29; prziedyeffyla fye nafylnye welmy *103*, 21; zelechu toho nafylnye *132*, 15.

následovník: twich flepyegy byl nafledownyk *79*, 21; cultor: od nafledownykow tee fmluwy *89*, 22; przienabozny nafledownyk *133*, 25; discipulus: fe wfyemy geho nafledownyky *100*, 31; ty nafledownycy *102*, 26; filius: fwymy nafledownyky *101*, 24.

nastáti: Ey naftoyte *45*, 30; *46*, 8; Ba naftoyte *67*, 27; Ey naftoyte *68*, 12. E naftoyte (heu) *97*, 25; E naftoyte *114*, 31; insistere: kdyz ia naftach tomu *93*, 5; na obyczyeynych hrach naftogye *122*, 29; czyflo gich ieft rozlycznym hrziechem naftogiecze *123*, 26.

našec, byssus: w zlatohaw a naffiecz *16*, 17.

naučenie, disciplina: bazen a navczenye *67*, 27.

naučitel, doctor: nauczytel *3*, 15; nauczitelowe *14*, 28; navczytel *46*, 1, 2; Bud nauczytel *48*, 24; kde navczitel *69*, 17.

navésti, inclinare: profbamy gfa naweden *128*, 24.

navščiviti, navštieviti, visitare: abychom hrobu nawfcziewyly *109*, 10; kdyz mne nawftyewyty newzhrdyew *124*, 14.

navštievenie, visitatio: vtyeffenym fweho nawftyewenye naplnyl *124*, 12.

návyšší: pod ruku boha nawiffieho *17*, 18.

ně, nie imo: Nye wiecze *14*, 18; nye abych rzekl *19*, 17; Nye zda my fie *22*, 8; nye abych powiedial *48*, 14; Nye wffeczko *97*, 31 atd.; quin imo: nye wiecz *15*, 6; *20*, 30; nye gednak *123*, 33; nonne: n(y)e y lotrowe gfu *21*, 23; nye wiecz owfem *26*, 21; quin: Nye take chowal fye *75*, 22; quin ut: nye hry *22*, 26; sed: nye gefcze wiecze *92*, 18 atd.

nebezpečnost, periculum: nebezpecznoft kazdemu ieft *129*, 12.

nebezpečstvie, casus: kterakeho nebezpeczftwie *128*, 11.

nebydlijici, inhabitabilis: od lydy gednak nebydlygicyey (pufczy) *135*, 34.

nečasný, intempestivus: fmrt neczafna *23*, 1.

nečinitel: ſkutkem neczynytel gſa *14*, 4.
něčso: nyeczſo gyneho (quod aliud) *70*, 7; nyeczſo (quaedam) toho powiedye *93*, 4; yako by nyecſo noweho *137*, 29; nyetſo dywanye *138*, 2.
nedokonaný, interminabilis: nedokonanym dokonanym *20*, 25.
nedomněný, inopinabilis: O znamenye nedomnyenye mylоſty *60*, 14.
nedomyslijící, inopinabilis: nedomyſlygyczy wiecz *51*, 16.
nedostatečník, imbecillis: nedoſtatecznyk prziepſotny *120*, 10.
nedostatečný: nedoſtateczny byly (egue-runt) *15*, 20; inops: nedoſtateczny ſie vczynyl *16*, 1.
neduh, pestis: iako neduha chowal ſye *75*, 22.
nedužívý: neduzyw gſem (langueo) *44*, 20; w gehozto mylowany neduzyw gſem *68*, 8.
nehoda: tak ieſt ten giſty pohrom a nehoda (pestis) przyeſtala *125*, 14.
nechvile, tempestas: nechwile pohruzyla mye *62*, 21.
někaký, aliquis: lupenye nyekakeho *75*, 10; nyekakeho korzenye *75*, 11; ſl(o)wa nyekakeho chowal ſye *75*, 22; nyekaku rziecz vczynyty *77*, 13 atd.
nekozník, pestifer: an ſye nekoſnyk promyenyl *103*, 32, ten nekoznyk *104*, 4.
něktorak, něktorako, aliquantulum: nyekterako *9*, 27; *44*, 7; *120*, 29; on nyekterak tu y vſnu *136*, 7; aliqualiter: nyekterak ſye wzdalyly *135*, 28.
něktoraký, aliqualis: Nyekteraky ſtud *36*, 10.
někto, quis: nyekto *21*, 15; nyekto dye *25*, 5; dye nyekto *25*, 13; rzekl by nyekto *33*, 6; ze by nyekto mnyel *75*, 18 atd.
nemilost, crudelitas: nezly proty buohu nemyloſt chtye ſpachaty *128*, 23.
nemocný: zywot geho nemoczen bieſſe (infirmatur) *130*, 3.
nenávistník, aemulus; nenawyſtnyk a vtrhacz welyky *133*, 15.
neobyklý, insuetus: o zazracziech neobyklych *87*, 13.
neopatrný, invisibilis: O ſwietloſty neopatrna *50*, 23.
nepast, accidentia: chlebe nepaſty *58*, 31; viz **nápast**.
nepastný: ty gyſte wieczy nepaſtne gſucze (illa non fore accidentia) *57*, 15; viz **nápastný**.
nepočtující, innumerabilis: wieci nepocztugycze *5*, 16.
nepochycující, incomprehensibilis: ſwietlo nepochiczigiczie *60*, 2.
neposkvrnný, intemeratus: wyera nepoſkwrnna *67*, 15.
neroditi, nolle: Nerodte prziekaziety *10*, 13; nerodyl wierzyty *16*, 18; nerodte hrzieſſyty *18*, 36; nerodte ſie ſtrachowaty *26*, 9; ſmrty ſie nerod baty *26*, 16 atd.
nerozumnětedlný, irrationabilis: nerozumnyetedlnye *74*, 13.
neskonající, interminabilis: zywota neſkonagyczieho doſyehne *61*, 25.
neskonaný, interminabilis: ſpaſſienye zywota neſkonaneho *61*, 11.
neslíčně: geſto gſem neſlycznye (minus debite) a neprziehodnye powiedіel *86*, 24.
nesmiernost, immensitas: O myloſty bozye neſmyernoſty *65*, 20; majestas: chwaleny nezmyerney nezmyernoſty *86*, 26.
nesmierný: w uopilſtwie neſmyerny (ebrietati deditus) *124*, 20.
nesnadnost, aenigma: piſſem ſwatych przieneſnadne neſnadnoſty odmykage *2*, 13; ſkryte neſnadnoſty *76*, 5; neſnadnoſtmy zawazene ſmyſly *76*, 5.
nestydlivý, impudicus: neſtydlywu ſwu ruku *105*, 15; neſtydlywy kuſtr *124*, 20; temerarius; neſtydlywymy vſty prawyeſſe *115*, 25; improbus: neſtydlywym hledyenym *129*, 19.
nesvědomý, inscius: w krzieſtanſke wierze neſwyedoma *107*, 35; gymz zazrakowe neznamy a neſwyedomy gſu *138*, 3.
nesytě, insaturabiliter: neſſitye *15*, 12.
nešporní, vespertinus: W neſſporny hodynu *141*, 14.
nešvárný, deformis: vdy neſwarne *4*, 29; tyelo neſwarne *10*, 19.
netáhnúti: Ay tot netaze ſwaty Ieronym precz mynuty (conffestim disparuit) *102*, 20.
netolik, netoliko, non solum: netolyk vcziſtyly *15*, 12; netolyk vſty *90*, 35; netolyk tyem *93*, 10; netolyko vkor ſtrpiety vtyekam *104*, 20; netolyk pohanow *123*, 23 atd.
netrájící, intolerabilis: dnow tyechto netragiczieho wieku *9*, 11.
netresktající, irreprehensibilis: tobie netreſktagicziemu *48*, 19.
neumělost, imperitia: mey nevmyeloſty *86*, 25.
neumělý, imperitus: Teto rzeczy neumyele(ho) *86*, 18.
neumenie, imperitia: pro nevmenye ſmyſla meho *83*, 13; me nevmenye przietrpie *86*, 23
neustavičný, instabilis: ſwieta neuſtawiczneho *20*, 19.
nevědénie, ignorantia: blaznywym newyedyenym *121*, 4.
nevidomý, invisibilis: O ſwietloſty newydoma *62*, 8.
nevymluvenie: O newymluwení dywow (O ineffabilis admiratio) 57, 12.
nevymluvený, nevymluvný, ineffabilis: newymluwne myloſrdenſtwie *4*, 5; muzy newymluwny 7, 26; muzie newymluwneho *9*, 1; w tey newymluweney radoſty *65*, 13; newymluwne hlubokoſty *74*, 22; w ſyeny newymluwney okraſſy *136*, 10 atd.; — **nevymluveně**, ineffabiliter: newymluwenye *97*, 16.
nevymluvující, ineffabilis: pro newymluwugyczy myloſt *84*, 34; od zywych lydy newymluwugiczy gſu *94*, 31.

nevymyslijící, inaestimabilis: newymiflygiczie radoft *67*, 29.
nevypravující, inextricabilis: przye ku oprzyeny newiprawugiczie *100*, 17.
nevzpytající, inscrutabilis: o newzpitagyczye fwatofty *58*, 30.
nevzpytavý, investigabilis: newzpytawym porozenym *54*, 16.
nezhasijící, inextinguibilis. O fwietlofty nezhaffygiczye *62*, 8.
neznámý, insuetus: widucze nezname wieczi *110*, 2; nezname zazraky *110*, 7.
nežit, ulcus: Przygmy nezitow plneho *45*, 17, 18.
nic, ničs, ničse, nihil: bez tebe nyczfe *60*, 10; zagyfte nyczs (minime quidem) *65*, 4; nyczehoz nyczs dobreho nebylo *98*, 13; nyczs gyneho nebyeffye *98*, 15; o tom nycze newieducze *110*, 27; o tom nyczehoz nycz newied(ie)fta 110, 28 atd.
nie viz **ně**.
niestěj, fornax: yako z nyeftyege gifkry wypufczowaffe *120*, 23.
nikak, nikakž, nijak: Nyka(k)z *16*, 11; nykakz newende *27*, 2; Nykakz to nemoz byty *38*, 3; ze to nykakz nemoz byty *40*, 6; nyka(k)z newidyely *63*, 11 atd.; nullatenus: nykakz ieft nerozumyelo *78*, 14; nykakz newyndu *78*, 28; neztratyl by nykakz *84*, 20 atd.
nikakýž: dielo iako nykakez *86*, 19.
nikdiež: nykdyez menfy, nykdyez wieczfy, nykdyez wyffy *59*, 16. 17.
nikto: neftrachuge fie nykoheho *7*, 11 atd.
nona, hodina devátá: Od nony neb od poledne az do mefpora *100*, 35.
nóše, nuoše, sarcina: nuoffye tyezka *72*, 29; flozyw tuto giftu nuoffy *72*, 30; tyezka nuoffye *135*, 7.
novoščěp, novella plantatio: iako nowoffcziepy *9*, 24.
nožnice, vagina: mecz z noznycz wytrhl *105*, 15.
nožný, pedis: od paty nozne *52*, 14.
nrav, mos: nrawowe geho *67*, 27; dobrymy nrawy okrafen byl *120*, 7; dobrych nrawow zlyffen gfa *122*, 24; dobrymy nrawy obhradyty *123*, 9; zhynuczymy nrawy gffa navczen *123*, 10 atd.
nu viz **é, ej**.
nutiti, jubere: Apoftol nuty *16*, 6.
núze, aerumna: nuziemy neb hubenftwymy *2*, 3; afflictio: nuze *5*. 14; nuzie *93*, 16; necessitas: nuzy trpiecze *14*, 22; gehozto nuzie a tefknoft tyfkne *25*, 23; angustiae; nuzye mye rmutyecze *135*, 8.
nuziti, affligere: w vkrutnofty fye nuzyl a muczyl *133*, 6.
ob: ob czieftu (ex opposito) proti onomu okenczy bieffe *123*, 5.
obapolně: aby obapolnye muky gmyela *136*, 31.
obdržěti, impetrare: obdrzal ieft *134*, 12; aby obdrziety raczyl *137*, 20; adipisci: myloft obdrzal *137*, 12; tak obdrzal *137*, 13; kak gemu myloft obdrzal *136*, 34.
obezřěnie, aspectus: gehozto obezrzyenye take ieft chutnofty *136*, 17.
obhraditi: dobrymy nrawy obhradyty (informatus) *123*, 9; munire: pofty a modlytwamy fye ob(h)radyw *128*, 8.
obchoditi, circumire; obchodyly gfu miefto *45*, 2; miefto obchodyecze *70*, 13, 14; implicare: w dobrych fye obchodyla *117*, 28; kdyz f tyemy wieczmy obchodyeffe *126*, 23
obinúti, cooperire: pitlem gey obynuchu *10*, 23; pytlowym przykrowem obynuto *66*, 11.
obklik, orbis: obklyku zemfkemu *44*, 30; ambitus: w gych obklyku *56*, 31.
oblastní, singularis: po twem oblaftnyem wzkrzieffeny *55*, 18; oblaftnye fwobodnoft *61*, 16.
oblehčenie, remedium: oblehczenye *38*, 3.
obleňovati sě, pigrare: neoblenyg fye pfaty *69*, 19.
oblepšiti, polepšiti: oblepfyly fwoy prziebytek *25*, 11; aedificare: czierkew ieft zgednal a oblepfyl *76*, 7. — **oblepšiti sě**, polepšiti se: na zdrawy fye oblepfywffe *25*, 35; aby fye oblepfyly *112*, 25; richle oblepfy fye *131*, 23; corrigere: any fye chtyely poznaty neb oblepfyty *95*, 2.
oblúditi, deludere: fny myfl czafto obluzena bywa *85*, 19.
oblúpiti, exspoliare: czizie opafky oblupyl *31*, 16.
obmeškánie, mora: beze wffeho obmefkanye *114*, 8.
obramiti, vibrare: kazdemu oczy obramy (obrany **U.**) *63*, 11.
obrana, protectio: obranu flawneho Ieronyma *128*, 16.
obránce, protector: aby byl wewodu a obranczi lidu *47*, 3; obranczi *70*, 4; obranczie vczynyw fye *72*, 3; defensor: te fmluwy obrancij *90*, 19; byl geft obrancze *139*, 31.
obrániti, protegere: od meczow obranyty *112*, 3.
obtiežěnie, coenum: obtyezenye zbywfy tyelefneho *63*, 24; gravitas: donydz gfy w uobtyezeny tohoto tyela *97*, 2.
obvázanie, retes: obwazanym myloftnym *125*, 30.
obvázati, circumligare: tu mylofty gfa obwazan *119*, 16; mancipatus: moczy dyabelfku obwazany *131*, 7.
obyčej, modus: any obicziege wye *37*, 30; ritus: na ten obycziey pohanfky fluffye *108*, 1; mos: obyczyenym obyczyegem dal ieft *124*, 24; podle obyczyegye obyczieneho *133*, 16; obyczeynym obycze gem *138*, 14 atd.: exemplum: aby fie zenfkych obyczeyow chowaly *127*, 29; consuetudo: dawnym obiczyegem *131*, 8.
obyčejný: od obiczeneho biczowanye *5*, 26; solitus: pomocznyk obyczieny *69*, 3; obyczyenym obyczyegem dal ieft *124*, 13; k fkutkom obyczienym *126*,

33; podle obyczyegye obyczieneho *133*, 16; na fwych modlytwach obyczyeynych bdyeffe *136*, 6 atd.; usitatus: aby obyczenich biehow nedyelalo *78*, 11.

obyknúti, solere: obykna przyebywaty *40*, 7; geftoff dawaty obykl *119*, 3.

obživenie, sustentatio: wfeczko obzywenye *59*, 27.

očistec, purgatorium: w oczyfczy byl oczyfczen *137*, 14.

očistiti, purgare: w oczyfczy byl oczyfczen *137*, 14.

očitý, manifestus: oczytu fprawedlnoft vczynyl *35*, 11; oczitu giftotu *78*, 21; *96*, 13. — **očitě**: kdyz oczitye widyely *67*, 5.

odejdenie: Po geho odeydenye (eo abeunte) *121*, 6.

oděnec, armiger: odyenecz wiery *68*, 25.

oděnie, arma: odyenye a fcyty *2*, 7; tyelefne odyenye *10*, 4; Odyenye waffe *34*, 17; filne odyenye *34*, 18; flozyw ftare odyenye *73*, 24 atd.; armatura: w odyenie bozie *34*, 7; w bozyem odyenye *34*, 9; bez odyenye (inermes) *121*, 11.

odiva, monstrum: k tey odywie gydech *106*, 12.

odjieti, odjímati, auferre: odnoffyege a odgymage boge *2*, 6; odgymagicz duch knyzecy *44*, 27; gymzto fmyeloft otgie *137*, 9; depraedare: vfyle otgymagy *21*, 24.

odjiti, discedere: precz odgyde *85*, 8; abscedere: chwatawie odfel *96*, 5; y otgyde *114*. 11; excedere: odtawad precz odgide *96*, 2; abire: kdyz otgyde *96*, 5; recedere: odtawad otgydechu *136*, 33.

odkovad, odkovadž, unde: odkowadz *10*, 16; otkowad *69*, 32; odkowadly by fly *109*, 8; usquequo: odkowad dokowad twa zloft bude traty *105*, 33.

odmeknúti, reserare: Odmek zamky *126*, 12; zamyflyl drzwy odmeknuty *131*, 32.

odmluviti, excusare: kto by fye odmluwity mohl *71*, 3.

odňadvadž, quod: odnyadwadz ieft prziflo *53*, 17.

odnositi, auffere: odnoffyege a odgymage boge *2*, 6.

odpoviedati, denegare: poflaty mnye neodpowieday *77*, 4; fwe mylofty mnye neodpowieday *119*, 3. — **odpověděti sě, odpoviedati sě**, detestari: bohatftwie odpowiedamy fie *19*, 25; renunciare: odpowiez fie wfeho *28*, 21; abnegare: fam febe fie odpowiez *28*, 22.

odpuščenie, licentia: nyektere odpufcenye dano my bud *127*, 4; odpufcyenye gmyey *127*, 7.

odpúzěti: precz odpuzyeff *43*, 26.

odsavad, hinc: odfawad odgyty *118*, 18.

odstúpiti, recedere: frdcze od mylowanye neodftupylo *129*, 30; deficere: myloft od nyeho neodftupyla *131*, 38; odftupity (chybně m. **podftupity**) *100*, 19.

odtad, odtadto, odtavad, odtovad, inde: odtawad wiffed *7*, 24; odtowad prizde *13*, 22; Nah gfem odtawad przifflel *53*, 18; otawad neczakagycz *56*, 18; Daleko ieft odtawad *72*, 12; odtawad precz odgide *96*, 2; odtowad wychody *119*, 24 atd.; ex eodem loco: odtad wyffed *118*, 31; hinc: odtadto neodeydu *141*, 1.

odtisknúti, excludere: od kralewftwie odtyfczena *12*, 26.

odtucha, remedium: gyne odtuchy gmyety nemoha *117*, 34.

ohavný, abominabilis: ohawen ieft bohu *39*, 23.

ohněvý, igneus, ignis: plamen ohnyewy *112*, 4; rzietyezy ohnyewymy fwazan gfa *120*, 23; plamenem ohnyewym pofwadlo *124*, 32.

ohrada: w fchranye a w ohradye matky gedynke dyewky marye zawrzyen gfa *54*, 17.

ohromiti: kterak dyably ohromyl *96*, 24.

ohyzda, infamia: fkrzie ohyzdu *8*, 2; fkrzie tu ohyzdu na fobie chtye vtyffyty *105*, 4.

ohyzdénie, infamia: ohyzdenye tak fye proneflo *104*, 34.

ohyzditi, deturpare: Vzrzyew fye mnych tak ohyzdyena *132*, 35.

ochle: ztrofkotawachu fye iakto na ochly kofty neb na fkwarzydle (in frixorio) *130*, 3.

ochotenstvie, suavitas: w chutnofty neb w ochotenftwie *39*, *19*, 20.

ochotnost, blanditia: na twey ochotnofty lahodne netba *43*, 21.

ochotný, hilaris: ochotnym oblyczyegem *10*, 5.

ochtáb, octava: po ochtabech letnycz *140*, 14.

okem mženie viz **mženie**.

okénce, fenestra: k gednomu okenczy *123*, 4; proty onomu okenczy bieffe *123*, 5.

oklíčiti, circumdare: welyke mnozftwie gey oklyczylo *136*, 20.

okolek: kakes okolky myenye fobie *25*, 1; ambitus: czoz w gich okolku lpy *81*, 25; okolkem prawy (circumloquar) *97*, 12.

okovaný, vinculatus: Slyf okowaneho narziekanie *45*, 16.

okovy, colligationes: rozwiez okowy me *45*, 16; vincula: zlom okowy *45*, 21; w okowach *48*, 11.

okrasa, pulchritudo: tyelefnu okraffu okraflen(e)y *125*, 29; mylna ok(r)affa ieft zenfka *128*, 11; fyen newymluwney okraffy *136*, 10; gegye ok(r)affye dywagye fye *136*, 12; rozlycznymy okraffamy *136*, 15 atd.; ornatus: taku okrafu flow *139*, 5.

okršlek, orbis: okrflek zemfky *78*, 10; okrflek zemye *78*, 18.

okušenie, gustus: okuffenye czyge chutnoft *57*, 13.

omámiti, perterrere: Strachem y dywem omamyw fye *130*, 25.

omylnost: beze wffye omylnofty *97*, 35.

omylný, vanus: ty fnowe omylny nebyly *137*, 27.

onudy: fudy y onudy (undique) *46*, 6.
opáčiti, opačovati, allegare: nam opaczowal a proty nam lyczyl *101*, 5; saepe dicere: aby gemu ty wieczy opaczowal *105*, 13; opponere: tato flowa gemu opaczyl *105*, 16.
opasek, marsupium: czizie opafky *31*, 16.
opatice, abbatissa: aby opatycy y gyne yeptyfky fwolala *113*, 14; gdy ku opatyczy *114*, 8: opatyczye ze fna procytywffy *114*, 14; Slyffyecz to opatycze *114*, 22.
opatřenie, conspectus: przyed opatrzenym bozym *5*, 11.
opatřitel, spectator: opatrzytel gfa wfyech *104*, 37.
opatřiti, opatrovati, opatřovati, intueri: twarzy opatrzyw *9*, 25; toho dyabla opatrzychu *103*, 21; opatrzywfe *103*, 35; kdyz tyto opatrzy *108*, 10; kdyz nehody welyke opatrzygy *135*, 10 atd.; contemplari: aby twarzy zenfke opatrowaly *22*, 20; genzto twarz opatrzigy *57*, 4; twarnofty bozy opatrzyge *84*, 13; videre: kdyz to opatrzy *53*, 28; buozy twarnoft neb wydyenye opatrugy *94*, 16 atd.; cernere: gefto tuto nynie opatrugy *55*, 9; zafluzenye opatrzywffe *90*, 21; ten diw opatrzychu *112*, 12; opatrzyl feu geho *117*, 14; prospicere: opatrzygy fye *68*, 5; recognoscere: k fobie fye nawratyl a fye opatrzyl *133*, 3 atd.
opatrnost, conspectus: opatrnoft dyabla *23*, 16; przied opatrnoft twu *51*, 32; species: gychzto opatrnoft tak ieft byla hrozna *95*, 15.
opieti, obducere: Opala kuozie vdy *4*, 29.
opiákati: wodu gfu oplakany (unda lavit) *123*, 14.
opomietati, abjicere: opomyetagycz rozumyetedlnoft *115*, 17.
opřieti sě, opponere: wfyem tyem oprziel fye *137*, 7.
opustiti, postponere: ze na fmrty opuftyl fem fye zpowiedaty *121*, 3; dobreho nyeczo k geho czty neopuftyl *126*, 31; dimittere: gychzto rozprawyty neopuftym *133*, 14.
orudovánie, intercessio: orudowanye przied hofpodynem *67*, 25; orudowanym fwym *69*, 4; prziemyloftnym orudowanyem *73*, 33; fwym orudowanym *137*, 12; interventio: twym orudowanym *79*, 23; mye geho orudowanye poruczyl *86*, 31.
orudovati: chczy orudowaty a proffyty (supplicem exstitisse) *127*, 12.
orudovník, supplex: orudownykem mne gmyety nebudes *127*, 15.
oružie, arma: genz oruzie fwe wzemfe *108*, 10; romphaea: oruzie fweho nemohly fu wzdwyhnuty *109*, 32.
osidliti, osidlovati, illaqueare: ty gych ofydlygeff *43*, 19; offydlyty duffye *49*, 14; duffye ofydlygycz *117*, 24; offydlen gfa mylofty *126*, 2.
osidlo, laqueus: ku ofydlu ztraczenye *11*, 20; pln gfy offydl *43*, 18; wywed mye z uoffydla *62*, 22; indiscretio: ofydlem dofly gfu *11*, 21.
osiřalý, orbatus: matczie po takem otczi offyrzaley *68*, 2.
osinúti: pro plakanye a pro bdyenye oflnul byl (privatus corporali lumine oculorum) *99*, 19.
osoba, forma: o boziey ofobie *15*, 30; offobu fluzebnu na fie wfem *16*, 1; persona: nezbiera offob *19*, 8.
osobitel, possessor: ale ne offobitelowe *32*, 2.
osobiti, possidere: pokoy fobie offobyw bez fkonanye *71*, 24.
osobstvie: iakz ieft w offobftwie *44*, 24.
ostaružný, aetate grandaevus: geptyfka oftaruzna *113*, 9.
ostáti, zanechati: neoftanuly toho hrziechu *113*, 15.
ostati, manere: oftala gfu *111*, 25; hrdla cziela oftala *111*, 31; nechcze wiecze oftaty *114*, 18.
ostaviti, ostavovati, derelinquere: Gemuz oftawen ieft *17*, 10; fwatych fwych neoftawa *92*, 13; relinquere: przyklad oftawyl *18*, 10; ya waff po fobie oftawym *46*, 26; po mnye oftawugy *49*, 21; naff gfy oftawyl *70*, 7 atd.; dimittere: przietele ye oftawyly *32*, 12; oftawyly to *32*, 13; deserere: any ten tebe oftaway *61*, 26.
ostierati, sternere: po ftyenach oftyeragy a okraflugy *136*, 16.
ostřěženie: k uoftrzyezeny (ad cavendum) febe *132*, 20.
ostřiehanie, custodia: w blahoflaweneho Ieronyma oftrzyehanye poruczyl fye ieft *128*, 6; od geho oftrzyehanye *131*, 23; k uoftrzyehany febe (se tuendi) *132*, 25.
ostúpiti, obsidere: oftupyly gey *6*, 18.
osviecenie, illuminatio: me ofwyeczenie *3*, 2.
otejdenie: aby oteydenye (abeundi gratiam) *118*, 28.
otpora, vectis: otpory zlamuge *6*, 30.
otrap, stupor: iako w otrapye *64*, 19; tak geho otrap byeffye otrapyl *64*, 30; w otrapye (stupefacti) *81*, 23. anxietas: w tom giftem myfly fwe otrapie *64*, 21.
otrápenie, extasis: iako w kakems otrapeny *64*, 16.
otrápiti, opprimere: tak geho otrap byeffye otrapyl *64*, 30; dywyenym otrapen gfa (amens factus) *117*, 10; ftrachem otrapeny gfucze (percussae) *118*, 23; a prziffed fen gey iako otrapy *136*, 7.
otvořiti, adaperire: Otworz frdcze waffe *47*, 30; Otworz gemu wrata *50*, 13.
ovšem, penitus: nycz neyfmy owfem *41*, 22; utique: Nebo muz owfem poctywy *87*, 19: gym owfem mlczyety kazal *137*, 9.
ozdobenie: to marne ozdobenye na nyem bieffe (vane decoratus) *120*, 8.
ozdobný, decorus: gfy ofdobna *44*, 25.
padenie, ruina: padenye pekelne *11*, 23;

padenym, hrzieſſenym nemoczen gſa *58*, 1.
páchanie, actus: O tom pachany *91*, 23; ſ tyem pachanym *92*, 8.
páchati, agere: toho pachaty *114*, 18; ktoz gy pachagy *121*, *9*: facere: kdyz by przieſtala pachaty tyech wieczy *114*, 25; exercere: gymyz czary pachal *119*, 10; operari: gyey pachaty *131*, 33.
panstvie, dominium: ku panſtwy Conſtantynopolytanſkemu *110*, 30.
pára, fumus: para brzo zmynugyczie *14*, 5.
páry, feretrum: on na parach wypuſty huhlanye *133*, 31.
pásti, pascere: Paſtez ſwe weſſele *23*, 21 atd.
pastviti sě, pasci: ſ czeſtyem ſie paſtwy *21*, 21 atd.
paučina, aranea: iako pauczynye *6*, 13; iakzto pawczyna (texente) *20*, 24; iako pawczina *38*, 31, 32.
peleš, cellula: w peleſſy me *5*, 29.
pětnácte, quindecim: Pietynaczte dnow *121*, 20.
pied, pugillus: pyedy gy obklyczygye *57*, 4.
piesň, pieseň: kteruz pieſſnu neb rziecz dokonaw *63*, 4; canticum: pieſſen weſſelu wyſpiewaty *67*, 23; zpyeway nowu pieſſu *71*, 17; budu zpiewaty pieſſen nowu *73*, 7.
pilný, avidus: pylen biech geho rzieczy *124*, 17.
psánie: pyſſanym (scribendo) vczye *75*, 24; scriptum: v pyſſany rozdal *80*, 12; opus: tomuto pyſanye konecz bude *140*, 11.
psati, scribere: genz tobie piſſal *69*, 25.
písmo, scriptura: z marneho piſma (litterarum studiis) *75*, 29; ſwateho piſma ſluzbie *75*, 30; v pyſmye praczowanye *82*, 33; ſwata piſma na nye wolagy *95*, 3; ta giſta pyſma *102*,' 17 atd.; littera: wſyech pokolenye pyſma *76*, 14.
plačivý: oczy ſwu placzywu *9*, 27; w placzywem mieſtye *68*, 29.
plačlivý, lacrymarum: z placzlyweho vdola *53*, 10.
plačtivý, deflendus: placztywa ieſt to wiecz *135*, 25.
plast, favus: plaſt ſtredu *44*, 26.
plátněný, lineus: platnycnym pitlem *10*, 23.
plavánie, navigatio: z plawanie morze *9*, 16; naufragia: nebezpecznych plawany gyz ſye dopuſtyl *131*, 3.
plavati, plúti, inundare: oczi radoſty w ſlzach plawachu *50*, 3; effluere: potoczkowe krwe plowiechu *75*, 21.
plece, brachia: kazdeho pleczma k ſobie przyklyczyw *49*, 32; scapula: coz pak na pleczij poneſſu *135*, 8.
plekný: plekna brzydkoſt (romphaea) *34*, 26. 27.
plémě, semen: plemye geho *15*, 24.
plnost, arduum: plnoſtem ſie nauczygy *13*, 30; ubertas: z plnoſty domu *21*, 26.
plostiti, loqui: aby mnoho rzieczy neploſtyl *105*, 26.
plovost: plowoſt ſtreduczymy (mellifluorum) hlaſſy *64*. 23.
poběhnúti, currere: ſluhy ke mnye pobiezychu *117*, 13; accurrere: pobiezechu k tey celle *118*, 23.
pocestník, viator: by ony poczeſtnycy byly *109*, 3; Tato poczyeſtnyky dywieſta ſie *109*, 12.
poctivost, reverentia: wſy pocztywuoſty *86*, 16.
poctivý, venerabilis: pocztywy otcze *86*, 29; Pocztywemu muzy *87*, 4; muz pocztywy *87*, 19; pocztywemu otczy *87*, 25
počakati, exspectare: Poczakay *92*, 23.
počátek, causa: kterychzto radoſty ſam buoh gym ieſt poczatek *94*, 22; principium: ieſt wſyech wieczi poczatek a dokonanye *96*, 33.
počest, honor: kolykem poczeſtmi wye powyſſowaty, *89*, 22; reverentia: gym przyewelyku poczeſt wzdachu *138*, 26; geden druhemu poczeſt vczynyw *138*, 37.
počieti, incipere: poczem od wſchodu *2*, 5; rzecz poczem mluwyty *139*, 3 atd.
počísti, imputare: hrziech byſkupu bywa poczten *135*, 1; zaſluzeny bud poczteno *141*, 27.
počíti, sentire: twrdoſt poczy *10*, 25; ynhed ſem we mnve poczil *85*, 11; nepoczywſe te rany *111*, 25; meczow ony nepoczychu *111*, 27; scire: yakz toho dyabla poczychu *118*, 24.
podbiskupie, suffraganei: me byſkupy y podbyſkupye ſwolaw *88*, 19; ſwymy podbyſkupymy y byſkupy *100*, 33; podbyſkupye *140*, 14.
podkládati sě, podložiti sě, exponere: ke wſem nehodam podklada ſie *28*, 7; ty podlozyty ſie gmaſſ *28*, 8
podkloniti, reclinere: kde by hlawu podklonyl *16*, 6.
podlé, juxta: podle geſlyczek ſye ſeygdu *89*, 6; apud: podle doleyſſye tebaydy *115*, 6; secundum: podle ſkutkow geho rownye nenye *116*, 13; circa: podle klaſtera wzdy chodyeſſe *117*, 33; Stogyechu podle koſtela *124*, 27; podle obyczyegye obyczieneho (more solito) *133*, 16 atd.
podloha, subjectus: bez podlohy *57*, 16.
podobenstvie: podle podobenſtwie (instar) *18*, 18; ku podobenſtwy (instar) *67*, 30; aenigma: v podobenſtwí *9*, 19; forma: v podobenſtwy ſylwanowye *107*, 5.
podobný: mnoho mnychow k wierzye podobnych (fideque digni) *136*, 5.
podpěradlo, baculus: (podpieradlo naſſie ho) prziebywanye *70*, 29.
podpěratel, sustentator: tey wyery podpyeratel *139*, 30.
podpojiti, crapulare: podpogen gſa wynem *16*, 33.

podstata, substantia: nenye podſtaty *62*, 19.

podstúpiti, subire: ze by to giſte vmuczenye odſtupity (chybně m. podſtupity) muſſyl *100*, 19.

podtrhovati, supplantare: podtrhugycze ſlepegie geho *6*, 21; surripere: zadoſt podtrhuge *12*, 25.

podvoje, fores: w gich podwogiech ſtogy *22*, 2.

pohádka, quaestio: w neſnadney pohadczie *77*, 18; nenye pochybenye any pohadky *123*, 25.

pohoršiti, scandalizare: kto pohorzyl ſie ieſt *6*, 1.

pohrabati, pohřésti, sepelire: pohraban byl *16*, 4; aby tyelo me naho pohrzebly *53*, 16; aby geho na hrzbitowie pohrzebly *91*, 18; tielo naho pohrzebly ſme *99*, 27; w nyemzto tyelo pohrabano bylo *140*, 35; humare: tyela geſcze nepohrabana *89*, 9; tyelo pohrabano ieſt *89*, 9; kdez tyelo pohrabano ieſt *89*, 17; tyelo ieſt pohrabano *99*, 26; tyelo to pohrzebly ſmy *107*, 25; geſſto trzy dny pohrabano byeſſye w zemy *141*, 5; tumulare: w hrzbytowie ony czlowiekowe pohrabany gſu *99*, 29.

pohřeb: sepultura: dotkna ſye pohrzieby dooſtoyneho Euſebia *99*, 10; funus: ku pohrzyeby przyprawylo ſye *107*, 22; iakzto przy pohrzeby obyczyegno ieſt czyny*y *133*, 28.

pohrom, impetus: Pohrom nau vczynyly *7*, 19; ruina: taky pohrom ſye wzdalyl *121*, 14; strepitus: takey pohrom byl ieſt *124*, 14; wieczſy pohrom byl ieſt *124*, 34; rumor: tyem pohromem *124*, 15; pestilentia: ten pohrom nemohl by prziemynuty *125*, 10; pestis: ten gyſty pohrom *125*, 14.

pohynúti, deficere: dnowe mogy pohynuly gſu *44*, 6; we mnoſtwy rad pohynul gſſy *69*, 29.

pochmatnúti, surripere: ktereho gſy pochmatla *68*, 20.

pochoditi, procedere: pochodye od bozie ſtolyczie *3*, 24; oriri: pochodyt z korzene lakoty *35*, 10; tendere: od nyehozto wſyeczky wieczy ſye poczynagy a pochodye *97*, 1.

pochodnost, processio: ducha ſwateho od otczie a ot ſyna pochodnoſt *80*, 15.

pochopiti, apprehendere: Pochopte bazen geho *15*, 18; comprehendere: tmy aby was nepochopyly *39*, 14.

pochotnost, sapor: twe pochotnoſty ſladkoſt *60*, 1; suavitas: pro welyku pochotnoſt tyech zwukow *81*, 23

pochutný, suavis: pochutny ieſt hoſpodyn *15*, 20.

pochvátiti, pochvacovati, pochvatnúti, rapere: aby pochwatl geho *16*, 31; zena duſſy pochwaczuge *35*, 24; aby naſſ ſmrt nepochwatla *121*, 12; gyneho koſtkarze dyabel pochwatyl *122*, 6.

pochybenie, dubium: Nyzadnemu pochybenye nenye *76*, 24; pochybenye w tey geho ſwatoſty gmagicze *81*, 7. Nyzadnemu nebyway pochybenye *82*, 17; nenye w tom pochybenye *86*, 32; bez pochybenye *92*, 27 atd.; ambiguitas: nenyet w tom pochybenye *137*, 34; quaestio: nenye pochybenye any pohadky *123*, 25.

pochybovánie, admiratio: geſtly tobie ktere pochybowanye *94*, 21.

pochybovati sě, latere: nepochybowaly ſye w tom *81*, 6; ambigere: nepochybuyte ſye *83*, 14; nepochybugy ſie *87*, 18.

pojedenie, esus: az do pogedenye *75*, 17.

pojistiti sě, experiri: aby blaznowſtwie ſweho ſye pogiſtyl *132*, 19.

pojiščený: pogiſczenym ſwiedomym (experientia) *76*, 11.

pojíti, venire: Poydu *6*, 7; Podtez *96*, 11; poydyz po mnye richle *107*, 14; pogydeſta *109*, 12 atd.

pokázati, demonstrare: kdyz gſy ſye pokazal *107*, 4.

pokniřenie, simulatio: wſeczko poknyrzenye *33*, 21.

pokojík, pax: aby bylo v pokogyku mieſto *44*, 33.

pokolenie, generatio: przrewraczene pokolenie *7*, 15; natio: wſyech pokolenye pyſma *76*, 13.

pokušovánie, tentatio: pokuſſowanye *5*, 15.

pokušovati, tentare: nenecha naſſ pokuſſowanu byty *91*, 1.

polský, campi: bylyna polſka *68*, 11; kwiet polſky *73*, 11.

pomeškánie, mora: beze wſyeho pomeſkanye *111*, 35; retardatio: beze wſeho pomeſkanye wyſſed *133*, 4.

pomluva. colloquium: dluha pomluwa *35*, 32; aby mohl ſ nymy pomluwu gmyety *36*, 15; Mezy vtyeſſenymy pomluwamy *96*, 9.

pomocník, protector: pomocznyk w hrobye lezy *69*, 2; auxiliator: wzdalyl ſye pomocznyk *68*, 32; adjutor: pomocznyka ztratyl gſſy *69*, 28; pomocznyk a obranczie vczynyw ſye *72*, 3.

pomsta, saevitia: aby doſtoynye pomſty neuczynyla *127*, 13.

pomščenie: ſprawedlywy ieſt v pomſczeny (in puniendo) *25*, 12.

poňavadž, si: ponyawadz ſluſſye ſye baty *36*, 4; ponyawadz ſmy tohoto nevczynyly *111*, 13.

ponúcenie, ponucovanie, suggestio: dyabelſkym ponuczenym *11*, 20; *27*, 30; *28*, 3; marnym ponuczenym *20*, 7; ponuczenym dyabelſkym *28*, 9; ſwym ponuczowanym *35*, 31; ponuczenym dyablowym *126*, 2 atd.

ponúceti: Pocze k mluwenye ponuczety *138*, 33.

popadnúti, invadere: taka bazen popade wſyeczky *106*, 29; apprehendere: lotry welyky ſtrach popade *108*, 19; compre-

hendere: aby gych nepopadl *114*, 34; capere: wſyeczky ſtrach popade *111*, 28; popaden bude od dyabla *132*, 27; arripere: ſtrach mye popade *120*, 25.

poprslk, radius: iako ſlunecznym poprſlkem *63*, 10; poprſlkem praweho ſwyetla oſwyetyl *66*, 24; gegye poprſlkowe *67*, 24.

pořád, genus: porzadu chwalenye bych nedoſahl *2*, 33; officium: koſtelnie porzady *3*, 20; ordo: myeſſyecz neſtogy w ſwem porzadu *68*, 14; series: k toho rozprawenye porzadu gſem ſye nawratyl *96*, 22; Porzad vmrzenye *99*, 13; rozprawyl weſken ten porzad *118*, 26; weſken porzad a ſtanye *121*, 31; porzad mey chwaly lyczyl *139*, 12.

pořádek: zpoſſobyl porzadek w ſluzbach bozich (officiorum seriem) *76*, 6.

pořéci, ordinare: porzekl ſye ieſt *126*, 10

porobenie, servitus: acz waſſ k porobeny nuty *30*, 1.

porodnost, generatio: ſyna od otczie porodnoſt *80*, 15.

porokovati, imputare: matczie bud porokowano *68*, 2; neporokuy *86*, 28

porozenie, generatio: newzpytawym porozenym *54*, 16; naſſeho porozenye poczatku *111*, 4.

poručenstvie, vicariatum: genzto ieſt poruczenſtwie gezu criſta *135*, 12.

poručovati, commendare: gemu ſye poruczowaſſe *131*, 9.

porúhač, blasphemus: abych poruhacz byl *92*, 4.

porúhanie, opprobrium: poruhanye ſuſyedom *6*, 23; pro poruhanye *84*, 17; blesphemia: any poruhanye gych boy ſye *48*, 7.

porúhati sě, exprobrare: Cziely den poruhaly ſie mnye *45*, 4, 5; blasphemare: kdyz ſye poruhaſſe *66*, 34.

posádka, castra: lſtywe poſſadky proty mladenczy ſtrogyeſſe *128*, 15.

poselstvie, epistola: gemuzto gſy poſſelſtwie poczal pſaty *79*, 4; w mem poſſelſtwy popſano bilo *80*, 9; w kratkem poſelſtwy *83*, 19; to poſſelſtwie tobie vkaze *83*, 20; Dokonala ſye epyſtola neb poſſelſtwie *86*, 34 atd.

posiesti, invadere: ohen drzyewo to poſſyede *67*, 3.

poskvrniti, violare: aby ſrdcze ſweho nepoſkwrnyl *128*, 22.

poslušník: yzrahelyta poſluſnyk *3*, 12.

posmieti sě, deridere: gemuzto poſmyew ſye *118*, 15.

pospiienie, contumelia: poſpilenye *45*, 14; derisio: welyke poſmyewanye y poſpilenye *89*, 23.

pospilevati, blasphemare: kazdy gym poſpyleważe *104*, 13.

postava, habitus: poſtawu gſu duchowny *31*, 3; modus: w kupczowu poſtawu ſie zmyenyw *126*, 25

postavník, cereus: Neſſyeſſe w ſwey ruczie poſtawnyk *64*, 25.

posvadnúti: ano iako plamenem ohnyewym poſwadlo (violata) *124*, 32.

pošmúřený: okem poſmurzeným (connivente) *13*, 14.

potóček, rivulus: potoczkowe krwe plowiechu *75*, 21.

potomní, sequens: tento potomny *112*, 27.

potřeba: necessitas: w potrziebach *39*, 17; w ſye vſſagyczych neopuſczie v potrziebu *90*, 23; v potrziebach *104*, 40; opportunitas: w tak welykych potrzyebach *101*, 18; zatyem przypade potrzieba *128*, 19 atd.

potřebice, necessitas: mymo twu potrziebici *31*, 33.

potřebička, indigentia: potrziebiczku chudich *33*, 13.

potřebovati, requirere: potrziebowaty bude hoſpodyn *14*, 31, 32; exquirere: a gych potrziebuge *15*, 2.

potuchnúti, deficere: czlowieczy ſmyſl potuchl by *67*, 18.

potvora, reptile: bezcziſlne potwory *9*, 17; bestia: nyzadna potwora *30*, 26.

potvrzovánie, auctor: lſtywymy potwrzowanymy *73*, 28; auctoritas; potwrzowanye gednu przywodyeſſe *115*, 29; wſyeczka potwrzowanye ſwateho pyſma dolyczygy *123*, 33.

potvrzovati, asserere: Potwrzowachu take zloſtnyczy *88*, 13; prawieſſe a potwrzowaſſe toho *100*, 10.

pověst, rumor: powieſt *14*, 15; ſmrty powieſt *110*, 22

povoněnie, olfactus: powonyenye wony *57*, 13.

povýšnost, excellentia: gehozto powyſnoſt dobrzie znaſſ *87*, 22.

povznieti, intonare: hlas powznyel ieſt *55*, 3.

pozední, murorum: hlaſny pozedny *45*, 3.

poznati sě, confiteri: ze ſſye poznaſta *110*, 32.

požičiti: w ſbozy ſobye poziczenem *21*, 4; prohibere: pakly wſak dolyczenye poziczilo by toho *82*, 23.

pracný, egenus: pomahage pracznemu *7*, 8; czlowieku pracznemu *31*, 24; koliko ieſt pracznych *67*, 16.

pracovánie, jugum: tolykemu praczowany *7*, 30.

pramík: iako ſluge neb pramyk v mra morowem kameny (porphyretici lapides) *111*, 22.

pravenie, narratio: k nymzto prawenye obratyty *65*, 31.

právo, justitia: ze k nym pravo neprziſluſſieſſe *110*, 30.

prázdnost, otium: Gemu prazdnoſty nebylo *75*, 23.

prázdný, otiosus: ſlowa chowayte ſye prazdneho *39*, 25; privatus: ktoz ieſt tebe prazden *43*, 22.

pře, ratio: wybierachu z toho przietyezke przye *100*, 16; aby przy zkazyl *115*, 23.

přeblahoslavený, beatissimus: chwaly

przyeblahoflaweneho krztytele *139*, 4 atd.
přeblázniví, stultissimus: w przyeblaznywey mylofty *122*, 17.
přeblažený, beatissimus: przieblazeny Ieronymus *136*, 2 atd.
přebohatý, praedives: prziebohaty welmy *125*, 22 atd.
přebyti, manere: w otczowie domu prziebyw *128*, 31; kdyz przyeby trzy myeffyecye doma *129*, 22.
přectný, probissimus: Prziecztnemu muzy *87*, 27.
preč, přič: temnofty przicz zapuzugye (profugans) *2*, 3; precz zapudyl *6*, 15; precz zapuzye (foras mittit) *12*, 13; bieff precz *31*, 8; precz vteka *35*, 16; precz odpuzyeff *43*, 25; precz zamyetaff *43*, 29 atd.
předěsiti, perterrere: towarzyftwo prziedeffeno gfa *96*, 2; pany prziedyeffyla fye nafylnye welmy *103*, 21; terrere: Ey by fye przyedyeffyly *114*, 35.
předkládati, praemittere: bozie gmye a fwateho Ieronyma wzdy naprzied prziedkladal *101*, 8.
předóstojný. sanctissimus: prziedoftoyny otczowe *8*, 22; dignissimus: przyedoftoyna wyecz *138*, 1 atd.
předrahý, nobilissimus: vzhrzyew tak przyedrahym kamenem *125*, 26; pretiosissimus: zlato tak przyedrahe *125*, 27; przyedrahymy zlatohlawy oftyeragy *136*, 14; delicatissimus: krmy przyedrahich *134*, 25.
předvědovati, praedestinare: ty przyedwieduge *78*, 1.
předvzvěděti, scire: kdy vmrzietym fye przyedwzwyedyel *91*. 10.
přehladánie, spectaculum: k tomu welykemu przyehladany fye fbiehly *90*, 19.
přechutný, suavissimus: przyechutnu radoft *1*, 8.
překaza, impedimentum: pro przyekazu *87*, 31.
překrásný, pulcherrimus: mladenecz przyekrafny *137*, 17; speciosissimus: zaftup gednyech przyekrafnych lydy *138*, 18 atd.
přemalý, levissimus: gefto przyemaly hrziech bywa poczten *134*, 34.
přemilostivě, clementissime: przyemyloftywie obdrzal *137* 11.
přeminúti, přeminovati, transire: bez bolefty przyemynul *11*, 9; moz przyemynuty *11*, 14; przyemynugy *13*, 15; nepřiemynu *20*, 17; decurrere: kdyz mala chwylka przyemynu *92*, 23; abire: ten pohrom nemohl by przyemynuty *125*, 11; revolvere: Leto kdyz przyemynu *105*, 2; complere: kdyz tomu leto przyemynu *125*, 35; kdyz myeffiecz tomu przyemynu *131*, 16.
přemlčeti, sub silentio manere: za chwylku przyemlczaw *125*, 5; tak chwyly przyemlczeffta (silentes permanserunt) *138*, 29; kdyz przyemlczefta (facto inter illos silentio) *138*, 32.
přemluva, capitolum: O bazny przyemluwa *12*, 17; O pokorzye przyemluwa *29*, 7; podobna przyemluwa *30*, 21; przyemluwa *37*, 24; *39*, 22; *40*, 26 atd.; allocutio: przyemluwu dobrotywu geho pofylnyw *88*, 25.
přemnožný, superabundantissimus: przyemnozna a hoyna twa ftyedroft *61*, 17: O fczedrofty przyemnozna (affluentia) *65*, 21.
přemrzký, nequissimus: przyemrzky muz *105*, 23; turpissimus: hry przyemrzke *121*, 9; pessimus: po przyemrzkych rozkoffech chodye *123*, 31.
přemrzutý, teterrimus: w twarzy przyemrzuteho czlowieka *122*, 33.
přemúdře: fprawedlnoft vczenye przyemudrzye wymyfleneho (perspicacissimae) *139*, 26.
přenábožný, devotissimus: nad gyne przyenabozna *117*, 22; przyenabozny mylownyk *127*, 32; przyenabozny nafledownyk *133*, 25.
přenámilejší, dilectissimus: przyenamyleffy *10*, 13.
přeplně, plenissime: zadofty przyeplnie naplnyeny gfu *80*, 6.
přepoctivý, reverendissimus: Otczy memu przyepocztywemu *49*, 8 atd.
přepravý, verissimus: przyeprawa wyecz *137*, 34; geft dywuow przyeprawych *140*, 9.
přepsotný, miserrimus: nedoftateczny przyepfotny *120*, 10; Pro onoho knyeze przyepfotneho tyelo to fye przyehody *125*, 6; tyelo przyepfotne (miserum) *125*, 8.
přeřiedký, paucissimus: od przyerzyedkych ta cziefta ieft fwiedoma *123*, 19; rarissimus: k radoftem przyerzyedczy du *123*, 32.
přerychle: fwu wynu przyerychle wyznaw *133*, 3.
přesilný, fortissimus: przyelyfny (m. przyefylny) lew *130*, 32.
přesladký, suavissimus: zpyewanye przyefladka zpywagycz *138*, 20.
přeslavný, beatissimus: przyeflawneho Ieronyma *125*, 15; ze zywota przeflawneho Ieronyma *136*, 1; gloriosissimus: nabozenftwie przyeflawneho Ieronyma *131*, 4; myloft przyeflawneho Ieronyma *131*, 37; przyeflawneho Ieronyma nenawyftnik *133*, 14; przyeflawneho Ieronyma nafledownyk *133*, 25; Po umrzyeny przyeflawnem *138*, 12 atd.; sanctissimus: tyelo przyeflawne *141*, 16; **přeslavně**, solemnissime: fluzye mffy przyeflawnye *140*, 3.
přeslyšeti, peraudire: znazen gfem gich przyeflyffiety *76*, 34; zadage toho przyeflyffiety *96*, 23.
přesmrdutý, foetidissimus: gifkry przyefmrdute z febe wypufczowaffe *120*, 24.
přesnažně, quam plurimum: przyefnaznye *37*, 17.

přespravedlný, verissimus: prziefprawedlnym widyenym *122*, 8.
přestkvúcí, candidissimus: prziestkwuczymy obleczeny biechu wiſſywanymy *83*, 30; w rucho przyeſtkwuczye odyen *138*, 23.
přesvatý, sanctissimus: prziefwatemu mnychu *131*, 17; prziefwaty ieſt *134*, 32; przyefwateho Ieronyma *137*, 32; przyefwaty przybytek *138*, 2; tyelo przyefwate *140*, 19; przyefwata fwatoſt *140*, 25 atd.
přeširoký: cziefta ieſt przyefyroka *123*, 22.
přeštědře, largissime: przyeſſczedrze napogeny bywagy *139*, 16.
přetěžký, gravissimus: wybierachu welmy prziетyezke przye *100*, 16; przyetyezky hrziech *135*, 1. — **přetěšce,** gravissime: przietyezczye gy wynyecze *137*, 1.
přetráti, permanere: kdyz tu za chwyly tak przietraty *63*, 12.
přeúzký, arctissimus: przievzka cziefta *123*, 19.
převděčný, gratissimus: by mye wybornym vtyeſſenym fweho przlewdieczneho nawftyewenye naplnyl *124*, 12.
převeliký, maximus: kral geden prziewelyky *136*, 17; summus: gym przyewelyku poczeſt wzdachu *138*, 36.
převelmi: przlewelmy lehczie (levissime) *132*, 27; przlewelmy krafnych (nimiae pulchritudinis) *136*, 13; przyewelmy hoynye (uberrime) nafyczeny bywagy *139*, 10; f przyewelmy welyku wony *140*, 24; plurimum: kdyz iaz przlewelmy fie dywiech *141*, 17.
převěrný, fidelissimus: fwemu przlewiernemu fluzie *137*, 10; devotissimus: od przyewy(e)rneho fluzebnyka *137*, 19.
převysoký, altissimus: ftrom przyewyfoky *139*, 17.
přežádající, peroptatus: tweho przlezadagyczieho widenye *69*, 20.
přežěsiti, stupefacere: przyezeſſyly gfu ſſye *102*, 24; perterrere: ftrachem brzczye przezeſſeny gfucz *126*, 15; expavescere: welmy fie przyezezyſſy *132*, 10.
prchánie, furor: hnyewem a prchanym zazzen gſſa *126*, 16.
přibrati sě, venire: do betlemye przibral fye *124*, 9.
příčinek, causa: prziczynek fpaſſenye *63*, 29, 30.
přičiniti, addere: mnozftwie ku mnozftwi przyczynygy *21*, 29; gym przyczynygycz *56*, 22; jungere: vmyſſyl fem przyczynyty *115*, 10; subrogare: vmyflyl gfem przyczyniczy *119*, 29; apponere: aby pyfny neprziczynyl *17*, 13; nefluſſalo przyczynyty *138*, 5.
příčinný, finitus: tyemto przyczynem przykladem *132*, 31.
přiebitek, vita: na fwem prziebitku fu fie pohorfyly *25*, 35; gehozto prziebytek zly byl ieſt *25*, 37; prziebitek twoy w hofpodynu wefty *26*, 15; aby w hofpodynu prziebytek mohl nalefty *28*, 32; k buduczyemu prziebitku *29*, 17 atd.; hierarchia: Angelfke prziebitky *80*, 16; wedu przybytek fwoy (dies suos) *39*, 3; habitatio: przybitek *44*, 33; mansio: w prziebitcziech *72*, 5.
přiekora, opprobrium: Nerod fye baty priekor *48*, 6.
přielišenstvie, superfluitas: pro przielyſſenftwie *87*, 31; przyelyſſenftwym krmy *135*, 24.
přielišnost, superfluitas: przielyfnu przelyfnofty zyw gfa *134*, 7; przielyfnofty ruch drahich *134*, 27.
přielišný: abych przyelyſſen w flowyech nebyl (ne nimis succumbam verbis) *124*, 34; pakly czo przielyfneho (superfluum) *141*, 27; przyelyfny [chybně m. przyefylny (fortissimus)] *130*, 32.
přiepustiti, sinere: neprziepuſtyl by *11*, 33; przyepuſtye w hubenftwie wgity *104*, 38; Przyepuſtyfly my *118*, 18; trnye neprziepuſtyeyte za korzen gyty *123*, 14; permittere: Zawierne prziepufczie buoh *17*, 5; protywenftwym prziepuſtye przlekazety *90*, 26; dimittere: prziepufte zminuty *24*, 27; at neprzypufty *49*, 10; Prziepuſtyly kdy buoh protywenftwie *103*, 3.
přiestrach, periculum: nyzadneho prziеftrachu nebogeczí fie *29*, 21.
přietelnice, amica: przietelnyczie *43* 30; krafna przietelnycze *44*, 5; przietelnycze ma *44*, 31.
příhoda, eventus: przyhoda plakanye *123*, 15
přihrabati, condere: gefto ieſt nedoſtoynye przyhrabano (conditum) *125*, 7.
příchozí, advena: oftrziehay przichozieho *45*, 22.
příchozný, advena: przichoznemu fud vcziny *17*, 13.
přijednati: přigednals mye (adhaesisti) czlowieczenftwy *51*, 14; deputare: fwateho pifma fluzbie przygednan *75*, 30; w kralowu fluzbu byl ieſt przygednan *116*, 2; jungere: przigednana budu tyelu *79*, 14; conjungere: k tyelom przigednany magy byty *88*, 8; duſſye naſſye tyelom y gfu przygednany *99*, 2 k tyelu fye przygednala *134*, 13.
přijíti, pergere: ke drzwem przygyde *131*, 12.
přikliěiti, amplectere: kazdeho pleczma k fobie przyklyczyw *49*, 32.
přiložiti, incumbere: welyke mylowanye przylozyw k nyemu *120*, 14.
připadnúti, ingruere: zatyem przypade potrzieba *128*, 18.
přípastně: chleb gfy tu na oltarzy przipaſtnye *57*, 17.
příprava: przychyftaly przyprawu (vasa) fmrty *7*, 3.
připuditi, připúzeti, připuzovati, jubere: przypuzeno bude k mluweny *74*, 14; cogere: zeny k fmylftwu przipuzyes *105*,

34; byl przypuzen *118*, 17; impellere: przypuzen gſa boleſty *133*, 18.

přirozenie, natura: toho przyrozenye brany *16*, 12; w przyrozeny *58*, 23; od przyrozenye *53*, 20; k bozkemu przyrozeny *54*, 36; o przyrozeny lydſkem *76*, 15 atd.; nativitas: O ſlepczy od przyrozeny ſlepem *66*, 17; od przyrozeny ſlepecz *66*, 19.

přislovie, fama: ſkrzie ohyzdu a dobre przyſlowye *8*, 3; przyſlowie czlowiecze kazy *35*, 6.

přispořenie, augmentum: przieſporzienye *72*, 13; przyſporzenye *79*, 13; *94*, 9; incrementum: przisporzenym proſpiewany *61*, 16.

přispořiti, přispořovati, přispářeti, augere: bohatſtwie pychy przyſparzye *16*, 24; przyſporztes ſlechty *24*, 29; nadyege przyſporzena *55*, 16; wieczye boleſty przisporzyge *71*, 12.

přiščepiti: do ſcziepownyczie bozie przisczieppen *73*, 13.

přiščie, introitus: k gychzto przyſſczy poklekſſye *138*, 25.

přitovařišiti, přitovařišovati, sociare: przitowarziſſen budeſly blaſnywemu *40*, 23; przitowarzyſſyty kameny *53*, 19; ſweho pana k ſobie przietowarzyſſygy *82*, 6.

přivoditi, inducere: potwrzowanye gedno przywodyeſſe *115*, 29.

probrati sě, excitari: ze ſna probrala ſye *132*, 9; iako by ſye z ſnowe(ho) ſpanye probral a proczytyl *134*, 2.

procítiti, evigilare: z tyezkeho ſna proczytyw *88*, 28; excitare: iako by ſye z ſnowe(ho) ſpanye probral a proczytyl *134*, 2.

prodliti, protrahere: aby rziecz ſye neprodlyla *71*, 5 atd.

prodružiti, immergere: chtyel hrdlo geho prodruzyty *105*, 15.

proklaný, percussionis: z tohoto mieſta proklaneho *116*, 16.

proměna: dywnu promenu *22*, 25.

propastný: k propaſtney ztratye *46*, 13.

propověděnie: podle propowiedenye onoho ſlowa *59*, 18.

propověděti, dicere: Ta ſlowa kdyz propowiedyechu *122*, 1.

proročstvie, prophetia: ze duch proroczſtwie w ſobie gma *136*, 3.

prostořečiti: tyemyto ſlowy proſtorzyeczity ſye ial (prorupit in haec verba) *122*, 30

protiv: protyw nam ſwyedczye *98*, 5.

protivenstvie, afflictio: w protywenſtwych *139*, 27.

protivný, procellosus: na protywnem morzy ſwieta *132*, 23.

provozenie: ſ prowozenym gezu criſtowim *79*, 6; O prowozenye od angelow do nebes *81*, 31

provznieti, sonare: Prowznyey hlaſſ *68*, 30.

prvospie, hora prima noctis: k lotrom v prwoſpie przyſly gſu *109*, 24.

psanie, epistola: tohoto pſanye kratkoſty *86*, 25.

psota, miseria: v pſotu wiecznu vpadl *60*, 23; tak welyku pſotu a hubenſtwym iata gſucze *133*, 1.

psotník, miser: pſotnycze *24*, 1; pſotnycy hubeny *114*, 34; pſotnyk hubeny *121*, 20.

psotnost, miseria: na tohoto ſwieta pſotnoſty *45*, 14.

psotný, miser: o wy pſotny a hubeny (miseri) *20*, 18; ty pſotny a hubeny *22*, 19; o wy pſotny *24*, 21; pſotnych a hubenych bohatczow *26*, 9; hubenecz pſotny *125*, 32 atd. **psotně:** — pſotnye a hanebnye ieſt vmrziel *124*, 21.

púra, arrogantia: nyzadne we mnye any pychy any ktere pury *85*, 12.

purný, superbus: Ty purneho nenawidiſſ *60*, 26.

pústenník, monachus: prziebytek puſtennykom *5*, 19; geden puſtennyk *135*, 32; eremita: oba ſta puſtennyki *4*, 7; ian puſtennyk *74*, 31; Ieronimus puſtennyk *75*, 1; Tento geſt byl puſtennyk *139*, 21.

pustý: na gedney puſczy puſtey *135*, 34.

púště, púšče, eremum: na puſty, na tey puſty a welikey puſczy *5*, 18; na puſczi *75*, 1; na puſcy *119*, 11; desertum: drach ſie ſkrzye puſczie *5*, 31; na puſczy *57*, 20; *59*, 24; na gedney puſczy puſtey *135*, 34; solitudo: na puſczi *12*, 31; na teyto puſty *45*, 2; v puſczy *62*, 17.

pút, iter: na put wzdwyhly ſu ſſye *108*, 2; na daleku put ſedſe *127*, 11.

pútník, peregrinus: O dwu putnyku *107*, 31.

pýcha: ze geſſytnych pych a marnoſty (pompis) ſnazen byl *136*, 27.

pýchati, superbire: poczne pichaty *16*, 27.

pyšník, superbus: O pyſnycziech *21*, 4.

řád, series: Dluhy rzad a rozprawenye rzieczy bylo by *80*, 8; geho vmrzenye rzad ieſt rozprawyl *87*, 30; ordo: Angelſke rzady *80*, 16; w ſwatem rzadu *112*, 28; dywnym rzadem *138*, 18.

raděj̈še, potius: radieyſie ſie hledalo *10*, 22; radyeyſſy(e) ieſt blaznyczy chtyela ſluty *113*, 34; radyeſſe gmye gmagycze *135*, 20.

radošče, plur., laetitia: radoſſczemy *64*, 31.

rána, plaga: w ranach *39*, 18.

ratolest, ratolasl, ramus: z korzene wychodye ratoleſty *37*, 7; palmes: kdyz gy ta ſrziezana ratolaſl *67*, 32.

rčenie: podle rczenie kralowny Saby *4*, 14.

řeřeví, pruna: na rzerzewy chodyty *35*, 26.

řiedko, raro: aby rziedko bidlel *40*, 20.

rmútiti, torquere: nuzye mye rmutyecze *135*, 9.

robota, labor: roboty gym przimyſligicz *33*, 10; wſyeczka vſſyle a roboty *71*, 24.

robotný: z ſluzbi robotne ku panowany *43*, 5.

rotiti, detestare: Ial fye ieſt mnohymy rotyty kletwamy fycz y onak *131*, 27.
rovenstvie, medium: rowenſtwie chcze *37*, 21.
rovnati, comparare: budely onomu rownan *72*, 25.
rozcestie, invium: bludyty po rozczyeſty *43*, 33.
rozdielně, particulariter: rozdielnye *4*, 8.
rozdymovati: dyabel rozdymuge *35*, 30.
rozjíti: taka boleſt ieſt mye rozeſla (affuit) *120*, 34.
rozkázanie: podle rozkazanye dyablowa *130*, 22.
rozkládati, reputare: To kdyz ſam w ſobie rozkladach *120*, 19.
rozličiti, declarare: rozlyczyly ſu gym *109*, 25; aby mnychu rozlyczyl *131*, 20; nadyegye ieſt ohlaſſena a rozlyczena w tomto przykladye *132*, 34; ze by rozlyczyty toho nemohl *139*, 6; enarrare: onomu ieſt rozprawyl a rozlyczyl *131*, 26; mnych to rozlyczyw *131*, 29; affirmare: lyſty ke mnye poſlanymy mnye rozlyczyl geſt *138*, 9.
rozličně, pluries: gemu ſye rozlycznye poruczowaſſe *131*, 9.
rozličnost, varietas: dywnu rozlycznoſty *138*, 28.
róznice, altercatio: kdyz tak dluha roznycze by mezy nymy *138*, 33; tye giſtye dwie wuoly mezy ſſobu nyekdy roznieci (discordes) by gmyele *100*, 12.
rózno: rozno rozpraſuge (dissipat) *15*, 9.
rozpáčiti, revocare: aby gy od dobreho vmyſla rozpaczyl *117*, 31.
rozplaviti, distillare: ſtred rozplowugycy ſie *44*, 25.
rozpravenie, narratio: toho rozprawenye porzadu *96*, 22; rozprawenye dywow *100*, 3; v mem rozpraweny *100*, 4; toho dywu rozprawenye vkaze *113*, 3; tyemto rozprawenym *119*, 33 atd.
rozpraviti, rozprávěti, rozpravovati, intimare: geho vmrzenye rzad ieſt rozprawyl, *87*, 30; poczyely rozprawiety *90*, 10; loqui: Tyto wieczi mnye ieſt rozprawyl *96*, 18; enarrare: wſeczko rozprawyl ieſt *89*, 14; kdyz rozprawichu *90*, 18; nezname zazraky rozprawywſſe *110*, 8; on rozprawowaſſe *117*, 15; patefacere: aby wſyem rozprawyly *90*, 12; dicere coz rozprawiegy *122*, 9; declarare: iakz rozprawym dolegye *90*, 17; nam geſt rozprawyl *98*, 26; aby mnye rozprawyl (edisseras) *93*, 9; narrare: lotrowe rozprawyly *109*, 15; tractare: rozprawym *110*, 17 atd.
rozprostřievati sě, affluere: w hoſpodynu rozproſtrzieważſe ſye *46*, 20.
rozpuditi, rozpuzovati, dispergere: rozpuzugy *15*, 7; dissipare: rozpudyl *48*, 17.
rozpuzenie, dispersio: rozpuzenye a rozpraſſenye *46*, 9.
rozskřvieti, liquefacere: Duſſie rozſkrzwiela ſie ieſt *44*, 35; koſty me rozkrzwyely gſu ſye (confrixa sunt) *50*, 31.
rozsúditi, dijudicare: aby tye rozſudylo *58*, 6.
rozumětedlnost, ratio: opomyetagycz rozumyetedlnoſt *115*, 17.
rozumětedlný, rationalis: rozumyetedlne ſtworzenye *74*, 12; aby lydmy rozumyetedlnymy byty ſie ſnazyly *115*, 15; compos: any bych take rozumyetedlen byl tyech wieczy pſaty *99*, 7.
rozvrci, aestimare: by rozum znamenal a gye ſycz y onak rozwrhl *96*, 15.
rozžéci, accendere: kdyz ſwietlo rozzezechu *103*, 30.
ručest: na ruczeſt (subito) *64*, 16.
ručí, velox: ruczym chodem wſtupyw *123*, 1; **ruče,** protinus: ruczez nechaygycze geho *95*, 31; velociter: rucze przyſſly gſu *108*, 26.
řváti, rugire: iakzto lew rzewa *12*, 2; *128*, 13.
řvavý, rugiens: lew rzwawy *101*, 25.
rydánie: Aby zlobu a rydanye (saevitiam diri pectoris) vmyſla ſweho vkrutneho mohl kochaty *100*, 25; ſrſſaty biechu ſwym rydanym *106*, 13.
rydati: budu ridaty a zlobyty *69*, 1.
rychtář, sententiae lator: vſlyſſyew to rychtarz *111*, 30; judex: zaſſage ſye rychtarz *111*, 32; rychtarz chtie ſye vgiſtyty *112*, 6; przybyehl bieſſe rychtarz *112*, 12; rychtarzowy zgyewyl ſye *116*, 19; Lek ſye rychtarz *116*, 21 atd.
rychlý, vehemens: gegye ok(r)aſſye rychley dywagye ſye *136*, 13.
rytieř, miles: dobri rityerz *7*, 12; dobrzy rytyerzy *46*, 22; wierny riczyerz *49*, 24; geden rytyerz *122*, 16; ſyn toho rytyerze *122*, 24.
sáhnúti, aspirare: any lzye ſahnuty *4*, 8.
sápati, lacerare: ſprawedlnoſt wiery ſwate ſſapaty budu *46*, 17.
sberu sě, jungo: kdyz ſye ſ tyelem ſberze *136*, 31.
sbor, plebs: w ſborziech lydſkych *13*, 31; ſboru krzieſtanſkeho *68*, 28; ſbor wſyech wiernych *71*, 29; coetus: prorokow ſbor *82*, 6; ſbor wſyech wiernych *89*, 25; wſeczken ſbor wiernych *67*, 22; z ſboru lidſkeho *67*, 23; ecclesia: ſboru wiery ſwate *49*, 13; w ſboru ſwatych *73*, 8; cohors: wſeho nebeſkeho ſboru *79*, 6; multitudo: ſ przyewelykym ſborem *98*, 19; concio: weſken ſbor *101*, 28.
sbožie, substantia: ſbozie ſwieta *14*, 21; divitiae: lhoſtagenſtwie w ſbozy magicze *15*, 21; w ſbozy ſwem *20*, 4; res transitoriae: w zbozy bohata *107*, 35; czaſnym ſbozym bohaty *122*, 16; opes: mnoho ſhromazdywſſe ſbozie *108*, 2; stipendia: ſbozye lydy chudich *134*, 24.
sčiniti, jungere: czaſto den ſczynye ſ noczy *5*, 26.
seděti, siesti: przyed oblyczey boha na ſudye ſedyegyczyho *97*, 18; consedere: oba ſpolu ſedeſſta *138*, 29.

selhati, mentiri: ze by fe'hal *115*, 30.
sěmo tamo, sěmo i tamo, huc illucque: fpulage fye fyemo y tamo *36*, 20; fyemo tamo dywye fye *64*, 20; bude fye fpulaty fyemo y tamo *68*, 33; fyemo y tamo na ciefty wyffyelage gye *108*, 8; fyemo tamo tyekage *101*, 24; fyemo tamo tyekagy *117*, 24; fyemo tamo bludyw *126*, 21; fiemo tamo tkymyty fye (circumire) *128*, 27; biehal fyem tamo *130*, 24; fyemo tamo fye fpulal (circumivit) *132*, 5; fyemo tamo chody *136*, 10 atd.
senný, foeni: iakzto kwiet fyenny *69*, 25.
sežženie, combustio: že by fezzenie byl doftogen *106*, 10.
shrnúti, skrýti: nemagicz fie kdye fhrnuty *21*, 33.
shromážděnie, cumulus: zhromazdy(e)nye *4*, 6.
schovati, sepelire: tyelo w hrobu fchowano ieft *24*, 22; tyelo geho fchowano *66*, 19, 20; kterak ho zemye fchowaty nechtyela *124*, 7; gehozto tyelo w hrobu ieft fchowano *124*, 22; fugere: ze by chtyel fchowaty fye vmuczenye *100*, 15.
schučenie, secta: schuczenye neb fmluwa *88*, 4; toho zchuffenye zloftnyczy *88*, 14; w fchuczeny neboy fye *88*, 26.
schuravenie, maceratio: tyela zchurawenye *5*, 15.
sic i onak: by ge fycz y onak rozwrhl *96*, 15; lal fye ieft mnohymy klewetamy rotyty fycz y onak *131*, 28.
sieň, palatium: Syeni krafne *21*, 30; po wiecznych fyenech *73*, 23; w gedney fyeny *136*, 9; take fyeny newydaney *136*, 10; po tey giftey fyeny chodye *136*, 12; po fyeny gda *137*, 18 atd.
síla, fortitudo: w bohu polozyl geft fylu *8*, 7; robur: on geft fylu podpaffan *8*, 9.
silnost, fortitudo: w geho ramene fylnofty *75*, 33.
silný, fortis: Luczifcze fylnich *8*, 8; fyln vczynyen ieft *8*, 10 atd.
sjednánie, foedus: nebyway fgednanye f hrzyechi *18*, 25.
sjednati, sjednávati, conjungere: picha ieft fgednana *16*, 21, donydz fie nefgedna *24*, 5; unire: duffie fgyednana a fpogena byla f bozftwym *54*, 34; adunire: fgednalo gfy *4*, 6; solidare: tak gfu v bozie fgednany *79*, 33; redigere: f hlupymy zwierzaty fye fgednawagy *115*, 18.
skázati, indicere: byfkup modlytwy fkazaw lydu *124*, 34.
sklopiti, sklopovati, concludere: nefklopuy mne w ruku neprzatelfku *62*, 26; includere: okrflek zemfky w hrfty fklopyty *78*, 11.
skonánie, finis: na fkonany tohoto fkutku *131*, 37.
skonati, finire: modlytwu když fkona *90*, 5; Ten hlaff kdyz fye fkona *92*, 23; aby ten fkutek mohl fkonaty *130*, 21; complere: leto kdyz fye fkona *138*, 12.
skončiti, exspirare: fkonczal ieft *133*, 26.
skoralý, squalidus: tyelo zkorale a nefwarne *10*, 19.
skoro, paulisper: zhynet fkoro *45*, 10; de proximo: Nebo fkoro tebe czakam *99*, 8; fkoro nechtyecze wiedyety *114*, 1.
skřehtánie: w tom fkrzyehtany zubow *23*, *9* atd.
skřivedlný, falso compositus: tyech giftich knyh fkrzywedlnych gffucz nevkazal *101*, 15.
skutek: aby f ny fkutek fwoy mohl myety (ejus amplexibus frui) *126*, 3; vitium: mnoho mrzkych fkutkow fpachal *126*, 29; opus: k neflechetnym fkutkom obyczienym *126*, 32; k fkutku femu neflechetnemu *131*, 32; na fkonany tohoto fkutku *131*, 37; essentia: radyeffe gmye gmagycze nezly fkutek *135*, 21.
sladkost: wfyech zwucznych fladkofty (symphoniae) *81*, 20.
slavnost, laus: dayte chwalu flawnofty geho *42*, 23.
slíbiti sě, placere: aby fie flybil *28*, 8; aby fye lydem flybyly *32*, 29; zadayte fye flybyty *47*, 25; chtyecze fye flybyty *102*, 36; complacere: w nymzto my fye ieft dobrzie flybyl *55*, 5.
sličný: procz by nebilo flyczno (nefas) *82*, 26; debitus: kteraku flycznu a doftoynu czeft napfal bych *83*, 18, flycznu a hodnu mylofty *86*, 23; aptus: flycznu przyczynu nalezty *83*, 22 — **sličně,** opportune: zwieftuy flowo bozie flycznye *48*, 27.
slovce, verbulum: flowecz malych nemohu pokornye fnefty *104*, 21.
slovutenstvie, fama: przyfporztes flechty a flowutenftwie *24*, 29, 30.
sluje: iako fluge neb pramyk v mramorowem kameny (uti porphyretici lapides) *111*, 22.
slúp, columna: flup zlaty, *7*, 28.
slušno: Slufno bud (liceat) *67*, 29.
smědý, fuscus: bych crn neb fmyed byl *53*, 3.
smieti sě, ridere: fmyety fye budete *34* 21; gye fye fmyety *114*, 22.
smilný, libidinum: fmylne zazehanye *5*, 25; w fmylney horkofty *129*, 4; luxuriosus: muzy fmylnemu *7*, 18; muz fmylny *13*, 21 czlowieka fmylneho *40*, 6; temerarius: marnymy a fmylnymy vfty *133*, 16.
smilstvie, fornicatio: w mrzkem fmylftwy *36*, 7; malitia: toto ohawne fmylftwie *36*, 12; luxuria: neczíftotu fmilftwie *12*, 32; z czafteho obyczyegie fmylftwie (frequenti mulierum usu) *23*, 2
smilstvo, luxuria: bylo by fmylftwo *4*, 33: kde fmylftwo *21*, 22; fmylftwo *22*, 2; Mecz dyablow ieft fmylftwo *34*, 26 atd.; lasciviae: zakowftwo fmylftwu poddanne *6*, 15; libido: pro mrzke fmylftwo *126*, 1; mrzkym fmylftwem *129*, 18.
smlúva, smulva, secta: fmulwy a zakony kaczierzfke *1*, 21; fchuczenye neb fmluwa hrozneho kaczierzftwie *88* 4; Ta gyfta fmluwa *88*, 17; te fmluwy kaczierzy

89, 7 od nafledownykow tee fmluwy *89*, 23; te fmluwy obrancij *90*, 19; fmulwy arryanfke *16*, 8; Tu fmluwu kdyz dokonachu *101*, 16.

smutek, tribulatio: aby fye vkazaly w fmutcziech *39*, 17; ftraffywy fmutek byl ieft *124*, 35; amaritudo: lyd fmutku gffa naplnyen *124*, 35.

smútiti, smucovati, turbare: flepeye me fmutyly fie *8*, 12; tribulare: gefto waff fmuczugy *36*, 31; affligi: kdyz fmuczeny gfmy *90*, 35; fmutyw fye (tristis) welmy *106*, 11; commovere: fmutek myfly naffye fmuczuge *134*, 21.

smysliti, cogitare: fnaznye a pylnye fmyflech *83*, 18.

snaženstvie: wfym fnazenftwym ial fye fnazyty *130*, 20.

snažiti sě, snažovati sě, niti: fnazowachu fye (nitebatur) *88*, 7: studere: fnafyty fye po czieftach cztnofty tam blyzyty *123*, 2; wfym fnazenftwym ial fye fnazyty *130*, 20.

snažnost, diligentia: f welyku fnaznofty *24*, 4; *120*, 3.

snažný, avidus: pylen a znazen gfem gich przieflyffiety *76*, 34; fnazen gfa darow dawaty *124*, 13; fnaznym a pylnym rozumom *133*, 12; pylnye a fnaznye myfleffe *126*, 8; fnazen byl (intentus) *136*, 27. — **snažně,** avide: fnaznye a pylnye myflech *77*, 11; ia fnaznye a pylnye fmyflech *83*, 18; chwaly fnaznye wzdawagicze *125*, 13; diligenter: kdyz fye znaznie poczechu ptaty *110*, 24.

sněd, pastus: gefto k fnyedu bilo hodne *75*, 10.

sněm, chorus: vczennykow fnyem *82*, 7; conventus: w fe(n)mu gffa kardynalfkem *133*, 15.

snový, somni: iako by fye z fnowe(ho) fpanye probral *134*, 1.

snuzenie, afflictiones: pro fnuzenye *84*, 17.

snuzený: obtyezene a fnuzene (oppressos) vzdrawuge *2*, 11.

snuziti, agitare: znamenayz, kterakymy ftrachy byly fmy fnuzeny *98*, 3.

sól, suol, sal: fuol ku ozdobie *14*, 16.

sotně: gyz na ffotnych (in extremis) bieffe *113*, 35; kdyz gyz na ffotnych bieffe (pene perniciei) *118*, 35.

spadnúti, irrepere: na mnycha promyena fpadla *129*, 14.

spáchati, perpetrare: taku zloft fpachal *115*, 26; agere: czo fpachaty chczeff *130*, 32; peragere: tak gfucze fpachany *126*, 7; exercere: mnoho mrzkych fkutkow fpachal *126*, 29; nemyloft chtye fpachaty *128*, 23; explere: aby taku zloft fpachaty mohl *126*, 37; chtye zamyfl fpachaty nemudry *130*, 30.

spatrovati, cernere: rozfiedlyny fpatrowach *5*, 31.

spiatý, compeditus: rozwiez fpateho *45*, 21; fpen w nebeffa ruczie *50*, 2.

spolek: we fpolczie *85*, 1.

spolný: gemuzto famemu gyednyem fpolnym (in una simul) bratrzftwym zywy gfucze *47*, 24.

spomocník, adjutor: on bude fpomocznyk was *46*, 23; ze ia tomuto chczy fpomocznykem byty *95*, 31.

spoře: roffu przieplnye a fporzie (plenissime) fkropeney *2*, 20.

spósobitel, gubernator: zpoffobytely moy *62*, 23.

správce, rector: wy zprawcze *14*, 28; fpieffe zkazytelowe nezly zprawczy *135*, 23.

spravedlnost, veritas: k fprawedlnofty fwate wiery gfu fye nawratyly *67*, 5; justitia: Tcnt geft bil fprawedlnofty wodczie *68*, 25; przied bozy fprawedlnofty *127*, 12

správně, juste: Sprawnyet trpym tyto wieczy *106*, 15.

spravovánie, gubernatio: twym zprawowanym vprziemnu czieftu bez vraza chodyl *79*, 24; dispensatio: o dywne zprawowanye *89*, 20.

sprostnost, simplicitas: fproftnofty geho nafledowaty *33*, 33.

sprostný, simplex: Sproftnych lydy frdczye *13*, 14; iakto nevrozene a fproftne (ignobiles) *20*, 20; w fproftnem ruffye *31*, 6; fproftny iakzto holubyczky *36*, 26; duffye fproftnych lydy *49*, 15 atd.; imperitus: mych fproftnych nefluffalo przyczynyty *138*, 5.

srst, pilus: w huny z welbludowych frfty *4*, 29.

sršat býti: Poczie frffat byty (saevire) *101*, 35; genz nan trffaty biechu fwym rydanym *106*, 13.

sršeti, captare: frffiety budu na duffy *46*, 14.

ssaditi, ssazovati, deponere: Ty pifneho sfazuges *61*, 2: w koftele zfadychu (ad sedendum se ponebant) *138*, 21.

sstarati sě: Mlad fem byl a ftaral fem fie (senui) *15*, 13.

stan, statio: w pokoynem ftanu vtwrdyl *72*, 37.

stánie: tey giftey wieczi wefken porzad a ftanye *121*, 31.

starost, aetas: w ozmnacztem letye ftarofty fwe *120*, 11; canities: na ftaroft gych zmyenyty nemohl *123*, 10.

statek, substantia: ftatek a vfyle lydfke fehlty wfe *15*, 11.

státi: gyz ftalo weffele *23*, 14; stare: Stogieffe tu wefken fbor *101*, 28.

stav, status: memu fye radugy ftawu *65*, 11; znamenagicz w gych ftawiech dobre fpolu y zle *123*, 29; ftaw byfkupowy *134*, 33; od ftawu byfkupoweho vtyekaly *135*, 11.

stiehnúti, capere: tebe ftyehnuty nemoze *56*, 31.

stieň, umbra: z ftyenye fmrty *45*, 21; v wlafty ftyenye fmrtedlneho *45*, 23; iakzto ftyeni *52*; proftrzied ftyenye *62*, 2.

stkvěnie, splendor: ſtkwienye *9*, 2; coruscatio: mnohych dywow ſtkwienym ſwietie ſye *63*, 27.
stkvieti sě, relucere: gmu ſye ſtkwiety *28*, 21.
stkvúcí, splendidus: ſtkwuczie rzieka *3*, 24; bezczyſlnye nad ſluncze ſtkwucznyeyſſye (fulgentes) *83*, 25; wyeſſy nezly ſnyeh *134*, 8; nitidus: ſtkwuczy panna *139*, 22.
stolice, sedes: od bozie ſtolycze *3*, 25; majestas: k kralowey ſtolyczy *136*, 24; Przied ſtolyczy kralewa *136*, 38; cathedra: na zlatych ſtoly(ciech) *138*, 27 atd.
stonati: geczal a ſtonal (gemitibus et ululatibus pandens) *118*, 26.
stopěje, vestigium: ſtopiegi ſie nadrzte *15*, 30.
stovařišiti: ſe wſiemy dyewicziemy ſtowarzywſy ſye (comitata) *82*, 9; sociare: ztowarziſſe zemye *53*, 19.
strachující, stupendus: O pokrme ſtrachugiczy *61*, 12.
strašivý, formidabilis: wiecz ſtraſſywa a hrozna *91*, 24; formidandus: Tyto wieczi ſmrtedlnym ſtraſſywie *96*, 18; tremebundus: hlaſſem ſtraſſywym *120*, 30; pavoris: ſtraſſywy ſmutek *124*, 35; obstupens: ſtraſſywemu lydu tyto wieczi ieſt powiedyel *125*, 5.
stráže, stráž, custodia: w geho ſta ſye ſtrazy poruczyla *108*, 6; ze w ſtraz ſmy ſye poruczyly *109*, 18; custos: ſtrazy twym mne gmyety nebudes *127*, 15
strážný, custos: Nalezly mye ſtrazny *45*, 2.
stred, mel: ſtred leſny gedl geſt *4*, 31; ſtred przieſladky *69*, 27; favus: ſtred rozplowugycy ſie *44*, 25; plaſt ſtredu *44*, 26.
stredúcí: plowoſt ſtreduczymy hlaſſy (melli-fluorum cantuum) *64*, 23.
střiece: w ſtrzieczi wiſſel ieſt (obviam venit) *81*, 34; w ſtrzieczy ſobie chutnye gidechu *109*, 6; occurrere: ſwemu kragyenynu w ſtrzieczi gdu *82*, 10; obviare: w ſtrziecy biezal *120*, 34.
střieci, custodiri: geho ſtrziecy przykazal *117*, 6.
střiezvý, sobrius: Strzyezwy budte *12*, 1; Bud ſtrziezew *48* 24.
studenice, febris: ſtudenyczy (languore febrium) welyku byl ieſt nadtrapen *91*, 11.
studnice, fons: k ſtudnyczy ſwateho pokanye ieſt poſpieſſyl *133*, 5; Tentot geſt ſtudnycze wody mudroſty *139*, 15.
stvrditi, firmare: at ſtwrdy na mye oczi ſwogy *53*, 22; corroborare: kdyz wyera ſye ſtwrdyla welmy pewnye *67*, 16.
stvrzenie, firmamentum: ſtwrzenye *12* 22.
stydětí sě, revereri: lydy zda bi ſſe ſtydyal *18*, 35.
stýskati sě, pigere: ze ſye nam zywu byty ſtyſkaſſe *88*. 18.
sud, vas: ſud prziedywny *3*, 31; wſſiech cztnoſty ſude *7*, 26; kakyſ ſud *21*, 21; ſud ſem ſmrduty *51*, 4.
súd, judicium: ſudu bozieho nechtyecze wiedyety *114*, 1; abych buduczieho ſudu bozieho neczakala *114*, 22; geho welyky ſud *114*, 33; ſud od boha przyſſel *115*, 2; o bozyem ſudu *115*, 11 atd.; sententia: aby ſud wydan byl *98*, 16; naſſyeho ſudu prodlyty *98*, 20; by ſud wydan *110*, 33; ſudu bozieho tu nedoczakala *114*, 6; ſud by wyneſſen *136*, 30.
súdce, judex: gſte ſudcze myſleny *19*, 13; boh geho ſudczy bude *22*, 10; nyzadny ſudczi geho nebude *22*, 11; by boha, ſudczi ſweho, znaly *22*, 17; ſudczis wczynyen *55*, 26; ze geſt on ſſudczy gſucze *93*. 26; takym hroznym ſudczy gſucze *97*, 29; przed tyemto ſudczy tagyty ſie nemohu *97*, 31 atd.
sudec, vasculum: w maly ſudecz *78*, 9.
súdeček, vasculum: w przievzkem ſudeczku *78*, 17.
súditi: aby ſudy ſudyl (ut judicia exerceret) *136*, 19; judicare: gedynkey nemudroſty ta wiecz ſuzena bud *141*, 29 atd.
sudlice, lancea: ſ naprzyezenymy ſudlycziemy *126*, 34.
sudy: ſudy y onudy (undique) *46*, 6.
sukence, pannum: welmy chudym ſukenczem ſye odyewal *75*, 8.
sukně, tunica: z teto ſuknye ſmrtedlne *44*, 34.
svár, seditio: w ſwarziech *39*, 18.
svařidlo, frixorium: iakzto na ſwarzydle *50*, 31. V. *škvařidlo.*
svátečný, efficax: ſwatecznymy doſwyedczowanymy *137*, 32.
svatost, mysterium: o newzpitagyczye ſwatoſty *58*, *20*; sanctitas: po tak newymluwne ſwatoſty *76*, 21; wyznawagy ſwatoſt geho *76*, 22; aby do ſwe ſwatoſty nedouſſal *132*, 21; wieczſye ieſt ſwatoſty *132*, 22 atd.
svatynní: orudowanym ſwym ſwatynym *69*, 4.
svazek, nodus: ſwazky ſmyſlow rozwazuge *2*, 13; knyznych ſwazkow (volumina) *3*, 19.
svědečstvie, testamentum: w geho ſwyedeczſtwy *28*, 18
svědomý, conscius: ſwiedomy gſucz myſleny *5*, 30; expertus: czlowieku ſwidomemu *13*. 33; sciens: gemuzto wſſyeczko ſwyedomo byeſſye *98*, 8; cognitus: ta cziesta ieſt ſwiedoma *123*, 20; gychzto nyzadne oſlepenye nenye ſwiedomo *123*, 27; czyn te wieczi nebieſſe gym znam neb ſwiedom *129*. 26; giſta a ſwiedoma ieſt to wiecz *137*, 27 atd.
světlost, claritas: Dal gemu ſwyetloſt wyecznu *65*, 14.
sviecen, lucerna: ſwieczny horzte *36*, 27; vhaſl ieſt ſwieczen *69*, 30.
svietedlnice, lucerna: podobenſtwy ſwietedlnyczie neb lucerny *2*, 19.
svobodnost, liberalitas: neſlychana ſwobodnoſt *61*, 17.
svodič, seductor: od ſwodyczow *48*, 12.
svozovánie, seductio: ſwozowanye z dobrich czieſt *69* 8.

svrchovánie, perfectio: gma fye ftkwiety fwrchowanye *28*, 21.
svrchovaný, principalis: geden ieft fwrchowany *15*, 15; perfectus: fwrchowane dokonanye *29*, 10; fwrchowanyeffieho zywota byl *76*, 27; ktoz fwrchowan (capere perfectionem) chcze bity *28*, 25; aby fwrchowany mohl byty *48*, 30; nebo fwrchowany gfu *85*, 21.
šachta, lacus: w fachtu vpadly gfu *8*, 18; w tu ffachtu vpadl *105*, 19.
ščastnost, felicitas: wfelykteru zczaftnofty *79*, 10.
ščedie: buduczicmu ffczyedy (posteris) *76*, 4.
ščekot, strepitus: ten fczekot *124*, 27
ščěpiti, štěpiti, plantare: drzyewo podle byltrzyn wodnych ffcziepene *39*, 33: wynnyczí fcziepil fy *45*, 31; ftyepil *48*, 18.
ščěpovnice, viridarium: do fcziepowynyczie ieft przifcziepen *73*, 12.
ščestie, felicitas: po mnohem zcziefty *11*, 18 atd.
ščír, scorpio: fczyrom towarziff fem bil *5*, 23.
ščít, scutum: odyenye a fcyty *2*, 7; fczitem gfa obhrazen *73*, 2.
šeředník: kazanye ferzednykow *22*, 21.
šielenec, fatuus: fielenecz nemudry *101*, 27; fyelencze *130*, 33.
šívati sě: discurrere: fywagicz fie *63*, 13.
škvarek: iakzto fqwarek (foenum) zprahly *44*, 18.
škvařidlo, frixorium: ztrofkotowachu fye iakto na ochly kofty geho neb na fkwa rzydle *130*, 3.
šlechta, nobilitas: zhynet waffie flechta *23*, 10; przyfporztes flechty *24*, 29.
šlechtilý: takym mudrym rozumem a ffiechtylym *139*, 5. — **šlechtile**: tak zyapnye a fiechtyle takowych wyeczy rozprawyety *97*, 22.
šlepěje, vestigia: toho flepiegy wzkazuge nafledowaty *87*, 7; nyzadnych flepiegy widye y nemoziefta *108*, 5
špilenie: fpilenye *24*, 26.
špulák, tulák: fpulakowe *22*, 22.
špulati sě, circumire: fpula fie *12*, 2; fpulagicz fye *46*, 6; budu fye fpulaty *68*, *68*, 33 atd.
táhnúti, vehere: k nebeffom tyehne *41*, 6; appetere: k fwey podobye fye tyehne *53*, 20.
tajiti sě, latere: pocze tagyty fye iako kryge fie *103*, 27; latitare: pod lozem fie tagyl *132*, 7.
tajnice, occultum: fedye w taynycy *16*, 29.
takež, similiter: ty fam takez czynyff *48*, 21; takez precz gfu fye braly *112*. 17; idem: takez mnychom mlczenye *128*, 29.
takměř: takmyerz nevczyekage *129*, 11.
tako, sic: tako ieft mnye odpowiediel *93*, 6.
tamo v. **sěmo.**
tělesenstvie, caro: podle tyelefenftwie *10*, 3; zbod tielefenftwie (carnes) *12*, 15; fmrduteho tyeleffenftwie *20*, 5; pro lafku tyeleffenftwye *37*, 14; w mem tieleffenftwie *42*, 13 atd.; pelis: w tomto tyeleffenftwye *11*, 27; w twem tyelefenftwie *54*, 32; fwe tyeleffenftwie *74*, 32, 33 atd.
tenkost, subtilitas: dotczenye tenkoft naleza *57*, 14.
tenť, hic: kdyz fye to ftalo tet hodyny *98*, 30.
tepr: tepr pocznе *57*, 25; poczynagy tepr *57*, 27.
teřich, venter: terzych fwoy naplnye *22*, 2.
tesklivý: Tefklywa ieft (taedet) duffye ma *68*, 10; tefklywo czafto gye miluwiety *96*, 26.
teskno: tefkno by bilo rozprawiety *67*, 17.
tesknost, taedium: tefknoft rozprawuge gyma *129*, 28; aby tefknoft nyektera nebyla *140*, 10.
těžěti: fvnt, gymz tyezal *73*, 5.
tiekati, discurrere: fyemo tamo tyekage *101*, 25; fyemo tamo tyekagy *117*, 24; tak tyekagycz *129*, 9; pergere cursu: f nymy teka *120*, 33.
téžměř: wfyeczka tezmyerz placzem mokra gffuczy *114*, 26; kdyz tezmyerz iako hlupymy zwierzaty znamenaly by fye *115*, 13; iako tezmyerz bezdyeky bral fye *128*, 19.
tkymati, circumire: fiemo tamo tkymaty fye *128*, 27.
tobolka, sacculus: nenoffyty tobolky *16*, 6.
točíš, scilicet: toczis *8*, 9, 28, 31; *13*, 21; *14*, 3, 12; *15*, 6, 11, 22 atd.
toliko, tot: w nyemz tolyko mnozftwy *11*, 7; wydyel geft tolyko zaftupuow *64*, 27; tolyko dywow czynye *80*, 23; O nyemzto tolyko ieft fwiedkow *103*, 10; tolyko duffy nelapa *117*, 25 atd. — **tolikem,** tot: tolykem a takymy odplatamy *81*, 9; acz tolykem plakanye *111*, 18.
toť, hinc: tot f gedney ftrany *98*, *4*; tot z druhey ftrany *98*, 7; Ay tot zly fkutkowe *98*, 12; Ay tot nas wywolawachu *98*, 15; Ay tot mladenecz wzpaczowaffe *128*, 16; ecce: Ay tot myly Ieronymus *98*, 17.
tovařiš, socius: mudrzieffyeho towarziff byl *40*, 22; towarzyff zemye *76*, 22; tyff gemu byl towarzyff *76*, 20; ieft moy towarzyff *84*, 5; tento moy towarzyff *84*, 15 atd.
tovařiška, monialis: aby ffye towarzyfkam gegye to neprzyhodylo *113*, 28.
tovařišstvie, societas: vtiekay przied towarzyftwym *40*, 5; dobre towarziftwie *40*, 13; vftawicznym towarziftwym *40*, 23 atd.; consortium: doyde towarziftwie *59*, 23; conversatio: genz zleho towarzyftwie pozywa *40*, 7; zle towarzyftwye ffkody *40*, 12.
tovařišstvo, societas: zle towarzyftwo *40*, 3; iakehoz towarzyftwa vzywa *40*, 4; dobreho towarzyftwa *40*, 15; od towarziftwa *40*, 17; wfeczko towarzyftwo precz odgyde *85*, 8 atd.

třasutý, tremendus: w ten trzaſſuty den *55*, 28.
tráti, perseverare: Netra w hnyewu *33*, 29; permanere: tral deſſiet let *126*, 24; nemoz twrdye traty *35*, 17; durare: dluhy czaſſ tral tu ſe mnu *124*, 16; perdurare: az do pogedenye tral ieſt *75*, 17; wonyenye za chwyly ieſt tralo *82*, 12; vigere: dokawad twa zloſt bude traty *105*, 34.
třepetati, perstrepere: ma myſlenye trzepetachu *78*, 7.
třepina, vasa fictilis: w trziepynach *29*, 12.
třesenie, tremor: ſ trzeſſenym *15*, 18.
tresktánie, castigatio: mynuty bez treſktanye *18*, 30; w treſktanie *19*, 3; treſktanye (corrigi) nechcze trpiety *30*, 27; k treſktanye (ad arguendum) *48*, 29; ſyny treſktanym vczyty *123*, 13.
tresktati, corripere: gye ieſt treſktal *6*, 12; corrigere: treſktaty *48*, 21; kohoz treſkczes *48*, 20; treſktal geho *122*, 18; reprehendere: z hrziechow treſktaty *18*, 28; arguere: ze tye bude treſktaty *36*, 24; punire: gyne treſktaty *38*, 8.
trojnost, trinitas: gednoſty troynoſty *80*, 14.
trón, tribunal: nalyt dyelagy geden tron 14
trpenie, patientia: trpenye *34*, 17; w mnohem trpeny *39*. 17; afflictio: trpenye *45*, 15; pro trpenye *84*, 16; tormentum: trpenye welmy welyke *93*, 18; w takeho pokanye a trpenye vkrutnoſty *133*, 6.
trpkošče, pl., asperitas: trpkoſczemy a ukrutenſtwym *74*, 32.
trpnost, patientia: w pokorzie neb trpnoſty *29*, 14.
trúba, tuba: iako truba *6*, 29; *18*. 32.
truditi, macerare: tyelo ſwe vtrpenym trudyl *139*, 22. — **truditi sě**: welykym vtrpenym tyela ſwa trudyly gſu (magnis se corporum asperitatibus tradiderunt) *127*, 22.
truchlost, angustia: w truchloſtech *39*, 18; bolenye a truchloſt *96*, 12.
truchlý: twarzy ſmutkem truchle opatrzyw *9*, 25.
tudiež, ibidem: kdyz tyela tudyez muczena budu *94*, 9; Byli gſu take tudyz *97*, 23.
tvář, species: w chlebney twarzy *59*, 9; w twarzy prziemrzuteho czlowieka *122*, 33; animans: zloſtnyeyſſy wſiech twarzy *103*, 14; animal: byl ieſt gyz rowen hlupey twarzy (irrationabili animali) *130*, 4.
tvárnost, species: pod twarnoſty chleba *59*, 8; v wynney twarnoſty *59*, 10, 11; pod chlebuowu twarnoſty *59*, 13; w twarnoſty wynney *59*, 14; twarnoſty bozy ſpatrzyge *84*, 13; buozy twarnoſt *94*, 15, forma: gych twarnoſt widiety *95*, 18; wzem na ſſye twarnoſt tohoto czlowieka *103*, 18; w twarnoſty geho *107*, 4.
tvrditi, contexere: kterez gſem w hromadu twrdyl *49*, 11.
tvrdost, asperitas: twrdoſt zemnu *10*, 25; firmamentum: twrdoſty ma *62*, 23; anchora: Twrdoſt nadyege *72*, 36
tiepiti, respicere: Oczi geho typita na chudeho *16*, 30.
uběhovati, incurrere: w ktere vbyehuges ponyzenye *55*, 1.
ubodený, infixus: ſ meczem w hrdlo vbodenym *116*, 19.
ucítiti, existimare: donyadz gye vſnuwſe nevczytyl *132*, 7.
účastnost, participatio: twu vczaſtnoſty *58*, 3.
učenie, scientia: ſedmero vczenye *76*, 8; studium: na vczeny ſwateho piſma *127*, 33; doctrina: pro ſprawedlnoſt vczenye ſweho *139*, 26.
učenník, discipulus: vczennyk *1*, 3; vczennyczi bez miſtra *70*, 15; vczennyka *77*, 15; vczennykow ſnyem *81*, 7; vczennyk geho *87*, 20; ſ geho vczennyky *100*, 34 atd. **doctor**: vczennyk faleſny *13*, 17; vczenyk vprziemnoſty *68*, 25; vczennykom dany bywagy *84*, 23; vczennyk byl ſprawedlnoſty *139*, 24.
účinek, opus: podle vczynkow gych *55*, 29; gie ſie chwataty k tomu vczynku *130*, 23; k tomu vczynku byl by gy myel *129*, 6.
úd, articulus: koſty po vdyech mohly byty zeczteny *10*, 21.
udieti sě, contingere: kdyz mnye ſye wgyty vda *93*, 1; vda ſye gemu nohy czeſſaty otczowy *129*, 2.
udáviti, suffocare: byl geſt vdawen *140*, 33.
udělánie, opus: vdielanye naywiſſyeho *3*, 31
udieti, impertire: by ſwe ſlawy vdal *85*, 6.
údol, vallis: z tohoto placzlyweho vdola *53*, 10.
úfati, praesumere: ſam do ſebe vſſa *11*, 30; do ſebe vſſagiciemu *13*, 8; sperare: w tye vſſagiczym newzhrzieſſ *89*, 32; w ſye vſſagyczych neopuſczie *90*, 23; genzto nyzadnym w ſye vſſagyczym newzhrdye *101*, 19; neopuſtye w ſye dovſſagyeczych *102*, 6 atd.
uhaněnie: vhanyenye a hanbu wziely *23*, 10, 11.
uhaněti, confundere: gyne necztnye vhanyegycze *20*, 20.
úhelný, angularis: kamen vhelny *7*, 28; kamenye vhelneho *74*, 6.
uchovati, retinere: Toho dne geho vchowal *131*, 10.
uchvátiti, uchvátnúti, rapere: to giſte dyetye vchwatl ieſt *123*, 2; vſyle chwatlywu ruku vchwatywſe 134, 30.
ujednati, ordinare: yakz vgednal *66*, 11; czoz byl vgednal a przykazal *125*, 12
ujistiti sě, experiri: rychtarz chtie ſye vgiſtyty *112*, 7.
ukárati: ande geden druhemu zlorzieczy a vkara (opprobria diceret) *101*, 13.
ukázati, exercere: krzywdu w tom vkazal *86*, 4; exhibere: chwalu, kteruz my Ieronymowy vkazugemy, gym wſyem vkazugemy a czynymy *86*, 7.
úkora, tribulatio: mnohe vkory gmate *29*, 8; injuria: netoliko vkor ſtrpiety vtyekam *104*, 20.

úkorný, contumeliosus: pro nenawyſt vkornych ſlow *29*, 22.
ukrocenie, tranquillitas: vkroczenym *5*, 27.
ukrutenstvie, severitas: vkrutenſtwie w ſprawedlnoſty *30*, 6; asperitas: trpkoſczemy a vkrutenſtwym *74*, 32; w vkrutnoſty *133*, 6; ferocitas: wſeho vkrutenſtwye nechawſſe *109*, 20.
ukrutnost, crudelitas: vkrutnoſt ieſt *30*, 8.
ukrutný, dirus: gye ſſye vkrutnymy hlaſſy krzycyeczy *136*, 25.
uliti, influere: ſwietlem myloſty boziey vlytym *75*, 31.
um: z umv wyſtupyw (amens) *78*, 31; iako bez vma gſſucze (amentes) *108*, 33.
umělý, sciens: kazdemu vmyelemu *14*, 17.
uměnie, scientia: o vmeny *1*, 16; w umyeny *39*, 19; na(u)czuge wſemu vmyeny *48*, 33; welykeho vmyenye *49*, 20; z chudoby meho vmenye *86*, 22.
umiešeti, umiešovati, : zakony kaczierzſke vwozowachu a vmyeſſowachu (introducebant) *1*, 22 interponere: lybe mezy tyem vmyeſſyw *99*, 15.
umořovati, mort ficare: hrziechi vmorzige *7*, 7.
umřenie, exitus: vmrzienye *9*, 4: pro geho vmrzenie (eo abeunte) *70*, 10; w den vmrzyenye *77*, 5; taynoſty vmrzenye geho *77*, 32; obitus: w czaſſ ieho vmrzenye *77*, 8; w hodynu vmrzenye Ieronymowa *80*, 31; vmrzyenye muzie tohoto *87*, 17; geho vmrzenye rzad ieſt rozprawyl *87*, 29; vmrzyenye doſtoyneho euſebia *91*, 3 atd.
umřieti, migrare: kdy vmrzietym ſye prziedwzwyedyel (se migraturum scierat) *91*, 10.
umučenie, martyrium: w umuczenye *139*, 27.
úmysl, propositum: geho vmyſlu dyabel zawidye *128*, 2; animus: ſnaſnym vmyſlem *131*, 34.
umysliti, statuere: vmyſlyli ſye radyty *109*, 2; censere: vmyſlyl ſem *115*, 10; proponere: vmyſlyl vczynyty *130*, 27; vczynyty vmyſlyw *131*, 31.
upřiemný, rectus: vprziemnu czieſtu *79*, 24.
upřieti, firmare: twarz w zemy vpra *91*, 32.
upustiti, upuščovati, dimittere: w geſſytnoſt vpuſczuges *60*, 26. immittere: w maly ſudecz by mohlo vpuſcziczy morze *78*, 10.
uradovati sě, gaudere: Tehdy on vradowaw ſye *131*, 30.
urozenie, nobilitas: kakyms vrozenym *20*, 6; progenies: tyeleſnym vrozenym *125*, 22.
urozený, nobilis: z pokolenye vrozeneho *21*, 8; vrozeny biechu zagiſte *110*, 35; gednoho dobrzye vrozeneho umyſl *117*, 31; — **dobře urozený,** nobilissimus: gedney zenye dobrzie vrozeney *103*, 29; Muzye dwa dobrzye vrozena *107*, 34; geden dobrzye vrozeny rytyerz *122*, 16.
úsilé, pondus: nemalym vſſylym *3*, 20. labor: vſyle *5*, 13; w uſylych *6*, 2: za uſſile *9*, 9; ſtatek vſyle *15*, 11; Tobie bude wyeczſye vſſyle *48*, 23. merces: vſyle chudym otgymagy *21*, 24; ſ vſſylem chudych lydy *31*, 13; derucze vſſyle chudych *135*, 23 atd.
usilovánie, labores: mnohym vſſylowanym *2*, 2; pro vſſylowanye *84*, 16.
usilovati, : ſ potem vſſyluge *2*, 1; laborare: vſſilowal gſem *62*. 21; za kteruz vſſylowal *71*, 29; takym vſſylym vſſylowal *73*, 4; supportare: w nyemzto gſy muznye vſſylowal *63*, 17.
uslyšenie, exauditio: nyzadne pomoczy neymyechu vſlyſſenye ſweho *124*, 29.
uslyšovati, exaudire: vſlyſſuge zadoſt *17*, 10
ustanoviti : ſye vſtanowywſſy (gradum fingens et stans) *65*, 3.
ustati, deficere: nevſtanes *48*, 8.
ustavičný, : vſtawiczen gſa na modlytwach *7*, 7; assiduus: vſtawicznym towarziſtwym *40*, 23; continuus: vſtawicznym modlytwam vſtawiczny budte (instate) *41*, 4; continuatus: ſ uſtawicznym placzem *53*, 13; aby gye v pokorzie vſtawyczny vczynyl *104*, 39. — **ustavičně,** continue: vſtawycznye ſpachal *126*, 28; genzto my vſtawycznye czynyl ieſt czeſt *137*, 8.
ustaviti, constituere: vſtawi wam zakon *46*, 27; vſtawugi czie *48*, 16; statuere: oba ſpolu vſtawiſta *101*, 13.
ústavně, continue: vſtawnye ſly ſſym) *76*, 34; geſto mnye ſye vſtawnye protywie *79*, 25; ano vſtawnye ſwata piſma na nye wolagy *95*, 3; vſtawnye na modlytwach bil *127*, 33; mutym ſye vſtawnye *135*, 11 atd.
ustrnúti, infigere: Vſtrnul gſem w gilu *62*, 18.
usypovati, dormire: vſſypuge *49*, 17.
utajiti sě, : v mne vtagywſe ſye (sub silentio) *83*, 32.
utkati, obviam venire: tymz obyczegem vtkawſſye angely *64*, 28; obviare: geho vtka *99*, 24.
útočištný, refugii: k brziehu vtocziſtnemu *105*, 6.
utrápiti, opprimere: ſen mye vtrapy *83*, 23.
utrhač, detractor: nenawyſtnyk a vtrhacz *133*, 15.
utrhánie, utrhovánie, detractatio: any vtrhanie any poſmyewanye *38*, 21; vtrhowanye blyznyemu *119*, 22.
utrhnúti sě, prorumpere: neprawymy ſlowy a zloſtnymy na nyeho vtrhl ſye ieſt *133*, 17.
utrpenie, : vtrpenye ieſt gmyel (se abstinuit) *75*, 5; abstinentia: welmy tyelo ſwe vtrpenym trudyl *139*, 22.
utvrditi, firmare: vtwrdyl geſt ruku *8*, 20; Twrdoſt gyz vtwrdyl *72*, 37.
uvlřina, concavum: zadach vwyrzyn dolowych *5*, 31.

uvozovati, introducere: zakony kaczierzſke vwozowachu *1*, 22 atd.
uznamenati, cernere: kdyz ſye ſ muzem ſama vznamena gſuczy *103*, 22.
užasnúti sě, stupere: ia ſye vzaſſ *78*, 30; stupefacere: vzaſla ſye *118*, 21; ſtrachem y dywem vzeſſe ſye *127*, 17.
užěsenie, stupor: vzeſſenym y dywanym lek ſye *77*, 26
úžěst: lekſe ſye vzyeſty welyku *103*, 32.
užženie, incendium: doſtoyno by bylo vzzenye *66*, 34.
vděčný, acceptabilis: wdyeczne modlytwy *38*, 4; wdyeczny ten czaſſ ieſt *39*, 10.
vdružiti, infigere: mecz obrazu w hrdlo wdruzy *116*, 12.
věc, virtus: w mnohych wyeczech *1*, 11 atd.
veď: ya wed take (similiter) ſhrzieſſyl *28*, 4.
věčechně, amplius: ſebraw wyecheknye (sic) ſilu *79*, 18.
věk, generatio: Nebo od wieku a v wiek a nad wiek ledwa bich wyprawyl *67*, 8.
velblúd, -ový, camelus: z welbludowych ſrſty *4*, 28; welbludowy *20*, 14
velebenstvie, magnificentia: wzdaymy welebenſtwie a chwalu bohu *71*, 31.
velebnost, majestas: buoh dywny wſyemy welebnoſt(m)y *92*, 12.
veleslavenstvie: weſken ieſt weleſlawenſtwym moczy ſwe *59*, 16; majestas: dywny v weleſlawenſtwy ſwem *65*, 19.
veličiti, magnificare: welyczmy a chwalmy hoſpodyna *85*, 20; welyczmy diela geho *85*, 21; Swateho Ieronyma welyczmy *85*, 22; welyczmy geho *85*, 32 atd.
velim: welym wiecze *123*, 26; potius: nye welym ſpieſſe *85*, 5; quin imo: welym wiecze zagiſte iaz rzku *123*, 27.
věrně, věrněť, certe: wierniet *15*, 8; wiernyet nenyet *17*, 19; quidem: Ba wiernye *15*, 15; quippe: wiernye dywym ſye tomu *104*, 29.
věrovánie: o wierowany *39*, 22; *40*, 26; przyſſaha neb wy(e)rowanye *40*, 30.
věrovati: procz przíſſahagy a wierugy *40*, 32.
veselé: lyde ſ weſſelym (laetabundus) *125*, 13.
veš, s přívěsky **cek, ken, cken, chen** atd., omnis: ſe wſiech ſtran *30*, 15; wſiech cztnoſty *37*, 6; wſyemy czyny *38*, 12; wſyem wole ieſt *38*, 22; wſyem ieſt dana *38*, 28; we wſiech wieczech *39*, 16; chwala wſyech *57*, 3 atd.; za wſiczku radoſt *29*, 8; wſyczku zlobu, wſyczku leſt *33*, 20, 21; wſyczku czierkew *76*, 7; weſken hnyew *24*, 25; weſken w hrzieſſiech *25*, 18; aby weſken mrtew bil *28*, 22; weſken ſmyſl *67*, 18; hluk weſken *110*, 2 atd.
vévoda, dux: aby byl wewodu lydu *47*, 3.
vhabati, dilabi: do blaznoſtwie whabaſſ *40*, 24.
vhlučiti, intrare: w koſtel ſye wſyeczkny whluczychu *134*, 17.
viděnie, visus: ze wſyech lydy wydienye zmynu *107*, 14; przieſprawedlnym widyenym *122*, 8; wydyenym zenſkym *127*, 34; aby zenſkym wydyenym ſrdcze nepoſkwornyl *128*, 22; wydyenye przygely *140*, 30; visio: tyem widyenym lekſy ſye *113*, 17; hrozneho gſucz wydyenye *120*, 21; w tom wydyeny *120*, 24; ſwym wlaſtnym wydyenym *122*, 11; v wiedyeny *136*, 8; wydyenye dywne *140*, 3 atd.
vienie: przied wichrowym wyenym *51*, 9.
vicher: wicher protywenſtwie *103*, 1.
vilník: wylnykow *22*, 22.
vilnost: wilnoſt k ſkutku ſie ſtrogy *22*, 3.
vítěz, athleta: Przieſlawneho wityeze *74*, 5.
vklopotati, immergere: mecz w geho v wlaſtnye hrdlo wklopotal ieſt *105*, 18.
vládánie: ktoz wladanym tyeleſnym wieczſy ieſt *18*, 19.
vlast, patria: k wieczney wlaſty *10*, 12; do wlaſty *42* 33; regio: w gynozemnyey wlaſty *45*, 17; bidligiczieho v wlaſty *45*, 23.
vlastní, singularis: wlaſtny czeſt *65*, 26.
vlažnost, refrigerium: gdu do wlaznoſty *42*, 25.
vníti, vjíti, ingredi: do kralewſtwie newende *12*, 5; wnyty *20*, 15; intrare: newende tam *26*, 33; newendete do kralowſtwie *33*, 28; wendu do domu *42*, 25; kaz mnye vnyty *45*, 19; wnyde a wſtupy *77*, 25; ktozkoly wendu *78*, 27; dwa muzye do koſtela wnydeſta *105*, 29; wgyde w kapytolu *114*, 13 atd.; adipiscere: do ſlawy wieczne myely wnyty *90*, 16; ire: kdyz mnye ſye wgyty vda *93*, 1; introire: w les wgydeſta *108*, 4; do wſy wgideſta *110*, 21 atd.
vódce, dux: Tentot geſt wodczie *4*, 9; wodcze zywota meho *50*, 8; ſprawedlnoſty wodczie *68*, 25; wodczie waſ *68*, 29; wodczie twoy *69*, 17; rector: wuodczie *69*, 17.
vókol: wokol giſkry. z ſebe wypuſczowaſſe *120*, 23.
vóle, vuole, voluntas: woly geho ſye wzeprziety *3*, 8; wſyem wole ieſt *38*, 22; abiſte czynyly geho wuoly *47*, 31; geho wole bozie wole wiecz ſye nadrzala *82*, 19; ze by dwie wuoly byly *100*, 11; tye dwie wuoly roznyti bygmyele, *100*, 12 atd.
vóně, odor: k prziechutney wony *42*, 6; v wony twych maſty *44*, 3; powonyenye wony *57*, 13; przielyſnu wony wonyegiczy *73*, 11; ſ neſlychanu wony wſiech wony *77*, 24 atd.
voněnie, olfactus: wonyenye take wonye nykdy ieſt nebilo czilo *78*, 34. ze takey wonye wonyenye lidſkey neczylo *140*, 25; odor: wonyenye za chwyly ieſt tralo *82*, 12.
voněti, redolere: tyelo geho wonyalo ieſt wonyemy *70*, 27.
vozataj, auriga: myloſtywy wozatagy *70*, 20.

vracovati, retrogredi: gechu ſye take k nyma opiet zaſſie wraczowaty *108*, 23.
vrch, cacumen: wrch w nebe geſt wſahl *139*, 17.
vrovnati sě, comparari: Nyzadny nemoze ſye wrownaty *40*, 13; nemoz ſye wrownaty *71*, 9.
vrtránie, murmuratio: nyzadne wrtranye *38*, 21.
vsáhnúti, ascendere: gehozto geſt wrch w nebe wſahl *139*, 17.
vstýchati sě, pertimescere: wſtichach ſie *5*, 29.
vstrašiti, stupefacere: tyem wiecze wſtraſſywſſe ſye *108*, 24.
vtanúti, insinuare: tuto gemu radu w geho ſrdczye wtanul ieſt *130*, 15.
vtip, opinio: ten gyſty wtyp *104*, 34.
vtipně: iaz rzku wtypnye (respective) *123*, 28.
vybíjeti, expugnare: wybygan byl protywenſtwym *49*, 12.
výbojník, propugnator: wyboynyk *73*, 26.
vybojovati, debellare: geſto mye wyboyowaty zadagy *92*, 1.
výbornost, elegantia: mnohe mudroſty wybornoſty okraſlen byl *120*, 7.
výborný, electus: wyborny *12*, 8.
vychoditi, exire: wychodye ratoleſty *37*, 7; z tohoto ſwieta wichozigiczi *82*, 1.
vyličiti, vyličovati, dilucidare: temne wieczy wylyczyge *2*, 14; declarare: ſwymy lyſty ieſt wylyczil *76*, 32; any mohugiczie wylyczeno byty *77*, 23; testari: kteryzto wylyczowachu *99*, 17; explicare: aby ſlawu wylyczyl *139*, 3.
vylnúti, emanare: trzyewa z ſebe wylynul *133*, 19.
vymietati: z tyech wyeczy wymyetaſſe a prawieſſe *100*, 19.
vymluviti, vymluvovati, promere: by gedno geho chwaly wymluwowaly *86*, 28; explicare: aby ſlawu wylyczyl a wymluwyl *139*, 3.
vynieti, auferre: odtowad wynma tyelo *140*, 19; extrahere: Czlowyek tyelo ſyna wynyem z zemye *141*, 5; aby tyelo me z tohoto hrobu nykakz wynyato nebylo *141*, 20; evaginare: mecz wynyety nemohl *116*, 7.
vyniknúti, exspoliare: wynyknucz z tohoto ſwieta *34*, 10.
vyníti, vyjíti, egredi: wyndyem na pole *53*, 8; gymzto gſy wynyty kazal *90*, 4; mnych z klaſtera welmy nerad wygyde *139*, 18 atd.; exire: nykakz newyndu wen *78*, 28.
vypléti, extirpare: z korzen wyplewu *89*, 12.
vypraviti, declarare: wyprawyl ſkryte neſnadnoſty *76*, 5; enarrare: tyem to wſeczko wyprawyl *107*, 7; dicere: To wſeczko wyprawym *107*, 8; narrare: Gednu wiecz tuto wyprawym *107*, 33; subrogare: tuto wyprawym *121*, 16.
vypustiti, vypuščovati: hlaſy hrozne z ſebe pocze wypuſczowaty *106*, 33; erumpere; giſkry z ſebe wypuſczowaſſe *120*, 24: emittere: wypuſty huhlanye *133* 31.
vypytati, indagare: by chtiel wypitaty *67*, 19.
vyvoditi, introducere: wywodiechu onu gyſtu rziecz *100*, 14.
vyznávati: iakz ty wyznawagy (fantur) *121*, 30.
vzběruch (?), acceptor: wzbieruch oſſob lydſkych *82*, 28.
vzbierati, elicere: wzbierachu z toho przye *100*, 10.
vzblúditi sě: tak od bozie ſprawedlnoſty byeſſe ſye wzbludyl *129*, 33.
vzbuzenie: k wzbuzeny (ad incitandam) ſmylſtwa *134*, 26.
vzbuzovánie, tentatio: wzbuzowanym rozlycznym *128*, 1.
vzdálenie: duſſye od boha ſye wiecznym wzdalenym wzdaly *130*, 11.
vzdáliti, vzdalovati, expectare: newzdalygtez *39*, 9; elongare: ktoz ſye od hoſpodyna wzdalygy *130*, 9; duſſye od boha wiecznym wzdalenym ſye wzdaly *130*, 11; removere: od geho oſtrzyehanye chcze ſye wzdalyty *131*, 24; retardari: nyekterak ſye wzdalyly *135*, 28.
vzdržeti sě, continere: od plakanye wzdrzieti ſye nemohl *116*, 4.
vzepřieti sě, resistere: by ſye mohl wzeprzie'y *3*, 8.
vzhonošovati sě, extolli: wzhonoſſygy ſie *20*, 7.
vzhrděti: kdyz mne nawſtyewyty newzhrdyew (minime contentus) *124*, 14.
vzhrzěti, despicere: wzhrziely gym *6*, 16; ze byl wzhrzyen od nyeho *105*, 12; wzhrzena od nych byla *113*, 26; spernere: ſwietem wzhrzie *34*, 1; Procz mym towarzyſtwym wzhrzieſſ *88*, 32; w tye vſſagiczym newzhrzieſſ *89*, 32; nyzadnym newzhrdye *101*, 19; vzhrzyew tak przyedrahym kamenem *125*, 26; wzhrzyegycze radu gynych lydy *132*, 29 atd.: contemnere: geſto tobu wzhrzegi *55*, 31.
vzchod, oriens: poczem od wſchodu ſluneczneho *2*, 5; wzchod ſluneczny *130*, 11; ortus: wſchod ſluneczny *95*, 32.
vzchoditi, oriri: ſlunczy wzchodyty wely *29*, 28; vzchodyty na tomto ſwietye *39*, 1 atd.
vzieti, accipere: na ſie wſem *16*, 1; na rucze ſwogy tyelo wzemſſy *140*, 35; recipere: otczie wzemſy *68*, 17; liſty wzem *133*, 12; sumere: diabel wzem na ſſye twarnoſt *103*, 18; valedicere: wzem odpuſczenye *89*, 12; capere: prawu (ruku) wzem *106*, 26; ruku geho wzem *117*, 8; assumere: oruzie ſwe wzemſe *108*, 11; adipisci: ſmyeloſt wzemſe *109*, 6; ferre: ſ ſobu wzemſe *136*, 33.
vznieti, resonare: wſudy by wznyelo a zwuczalo *81*, 22; sonare: ieczenye wſudy wznyelo ieſt *107*, 19
vzpáčiti, vzpačovati: pak druhe ynhed

ſye wzpacy *123*, 21; mladenecz modlytwy dyablowy wzpaczowaſſe *128*, 17.
vzpiečiti, resistere: kto by ſye wzpieczil gym *69*, 9.
vzpietiti, discrepari: any od toho ſluſſie ſye komu wzpyetyty neb protywyty *123*,37.
vzpomanúti: na to wzpomana *128*, 1; recordari: na klaſter ieſt newzpomanul *129*, 20.
vzprostřieti: wzproſtrzie ſwoy oblyczey w hnyewu *36*, 25.
vzpytati, vzpytovati, percunctari: Tak wzpytagy na bozi zakon *22*, 22; gechu ſye wzpytaty pylnie *108*, 37; iala ſye wzpytaty *118*, 22; perscrutari: wzpitagicziemu *80*, 10; ruminare: o zakonu boziem wzpitano bud *39*, 31; perquirere: zywot neb prziebitky kazdeho zwlaſcze wzpytal *75*, 26; inquirere: yal ſem ſye wzpitaty *93*, 4; interrogare: kdyz wzpytaſſ ſie *93*, 23.
vzróst, aetas: wiek nebo wzroſt *11*, 13; na wzroſtu rozſtyeſſe *120*, 5.
vztáhnúti, vztahovati: aby byla wztyezena ruka twa *51*, 32; tardare: do klaſtera wratyty ſſye wztahowaſſe *129*, 22.
vzvelíčenie, magnificentia: wzweliczenye *6*, 26: aby ſlawu a wzwelyczenye wylyczyl *139*, 2.
vzveličiti, vzveličovati, mirificare: Ieronyma geſt wzwelyczyl *66*, 13; magnificare: gynym gye wzwelyczige *83* 17.
vzvolenec, athleta: pochmatla gſy wzwolenczie *68*, 20.
vzvrci, tradere: aby ty mladencze na ohen wzwrhly *111*, 35.
vzvýšenie, excellentia: o geho wzwyſſeny *138*, 15
zabit, zádava: chudyn(y)e zabit czynyecz *33*, 10
zabylstvie, furia: zabylſtwym a rydanym gſucze roznyeczenye *105*, 32.
zabývati sě, zapomínati: zabywage ſye, *91* 30.
zahabati, inhaerere: abich w ſlowa dale nezahabal *131*, 14.
zajedno, unanimiter: zagedno *7*, 19.
zajiekavý, balbutiens: zagyekaweho dyetete *74*, 9.
zajisté, enim: zagyſte kdyz ſye modlech *120*, 17; kdyz zagiſte *121*, 29; nebo zagiſte *122*, 22; Neb zagiſte kazdy *123*, 21; itaque: w tom zagiſte wydyeny *120*, 24; Ta ſlowa zagiſte *122*, 1; Stogyechu zagiſte *124*. 26; Wiſſed pak zagiſte *132*, 3 atd.; namque: wzroſtl zagiſte ſyn *122*, 24; Tez zagiſte hodyny *123*, 4; zagiſte ten biſkup *124*, 16; kdyz tomu zagiſte leto przyemynu *125*, 34 atd.; quoque: Zagiſte *123*, 34; quidam: bogiechu ſye zagiſte *124*, 28.
zaklínánie, veneficium: w zaklynanych dyabelſkych vmyeleho *118*, 5; carmen: ſwym zaklynanym *118*, 7.
zaklopiti, claudere: w przievzkem ſudeczku zaklopil *78*, 17.
zákon, lex: weſken zakon *30*, 9; przyrozeny zakon *32*, 23; ſtary zakon *32*, 25; religio: daremnye ieſt ten zakon *30*, 16; gichzto zakon daremny ieſt *30*, 30; zakon cziſty *30*, 31; ordo: zakonem mnych *30*, 20; testamentum: nowy zakon *32*, 25; oboy zakon *32*, 26.
zákonný, religiosus: dobry a zakony zywot wedly gſu *110*, 9.
zákonsky: w nyemz zakonczky bydlechu *112*, 31.
zakrýti, operire: kteruz zakrily biechu *8*, 18.
zákútně: po vlyczyech a po zakutnyech *128*, 26.
zaminovati: genz brzczie zamynugy (labuntur) *28*, 34.
zamračilý, caligans: zamraczyla ſrdczie *14*, 14.
zamračiti, obumbrare; geſto biechu zamraczeny *66*, 28; obscurare: zamraczilo ſye ſluncze me *68*, 14.
zámúcenie, turbatio: pro zamuczenye *104*, 7.
zámutek, tribulatio: we wſech zamutczyech *5*, 6 atd.
zamútiti, conturbare: nebil zamuczen *8*, 20; contristare: zde gſem zamuczen bywal *43*, 8; Inhed ſye zamutye *103*, 2; agitari: wyery zamutyty neprziepuſtyla *88*, 21.
zámysl, cogitatio: kak by ſwoy mrzky zamyſl mohl dokonaty *130*, 14; chtye zamyſl ſpachaty nemudry *130*, 30; zamyſl gmyety budes *131*, 5.
zamysliti, cogitare: nanz zamyſlyl bieſſe *131*, 22; proponere: zamyſlyl drzwy odmeknuty *131*, 31.
zápětie: ony opiet y opiet w zapyetye vderzyechu *111*, 26.
zapletenie, laqueus: zapletenye ſmyechu *83*, 6.
zapomanúti, oblivisci: gyz zapomanul bieſſe *130*, 5
zapúzeti mittere: precz zapuzye *12*, 13.
zaslúženie, meritum: zaſluzenye *77*, 7; Welike Ieronyma zaſluzenye *108*, 13; ſkrzie zaſluzeny ſwateho Ieronyma *110*, 11; zaſluzeny bud poczteno *141*, 27.
zatesknúti: mnych welmy ſobie zateſkl (taedio tam vehementer affectus est) *128*, 31.
zatracenie, perditio: marneho zatraczenye *1*, 21; od ztraty a zatraczenie *2*, 4 atd.
zatratiti, damnare: by zatraczeny nebyly *123*, 25 atd.
zavázánie, catena: Blaznywe myloſty zawazanye *118*, 2.
závažie, talentum: zawazie nebo ſvnt *73*, 5.
zavěrně, vero: zawyerne *11*, 2; *76*, 10; siquidem: zawierne *108*, 13; vere: zawierne ſſyroka ieſt *13*, 6; zawierne ne wſſyczkny *13*, 10; nempe: Nebo ty ten gſy zawierne *55*, 2; etenim: Zawierne ieſt *13*, 17; certe: zawierne *67*, 11; *68*, 24; *69*, 29; *70*, 5; *132*, 28; enim: Gſu

zawierne *14*, 13; neb zawierne *14*, 30, 32 atd.
zavinénie, peccatum: zawyenyenye gych *7*, 21.
zavítati, venire: zawitagicz *43*, 30.
zavržený, reprobus: zawrzeny a nedoftoyny gfem *87*, 11.
zažéci: myloftij wefken zazzen gffa (fervidus) *124*, 10; inflammare: prchanym zazzen gffa *120*, 17; mrzkym fmylftwem zazeh fye *129*, 29 *atd.*
zažehánie, incendium: fmylne zazehanye *5*, 25.
zažženie: f zazenym welykeho horka *22*, 4.
zažženy, accensus: poftawnyk zazeny *64*, 25.
zbósti, configere: zbod tielefenftwie *12*, 15.
zbohatiti sě: zbohatywfe fye *56*, 20.
zbýti, resolvere obtyezenye zbywfy tyelefneho *63*, 24.
zda, si: aby zda fnad fye obratyla *115*, 11.
zdáviti, opprimere: wfyeczky zdawyl *115*, 4.
zdechnúti, exspirare: az zdechl *133*, 20.
zdělati, superaedificare: abifte iako kamenowe zdyelany mohly byty *39*, 15
zemný, terrae: twrdoft zemnu *10*, 25.
zetleti, corrumpi: at neprzypufty zetlety *49*, 10.
zetříeti, conterere: aby tye zetrzela *24*, 2; elidere: powzdwyhny zetrzieleho *45*, 22.
zevna, extra: any zewna odluczen *57*, 2.
zhořejší, superior: podle fhorzyeyfye tebhaydy *112*, 29; w zhorzyeyffyem egyptu *127*, 27.
zhrděti, contemnere: gedno lecz by zhrdiel *61*, 18.
zhynovati, deficere: iakzto dym zhynowachu dnowe geho *130*, 2.
zhynující: po brzo zhynugycziem (momentaneam) czakany *92*, 33; caducus: mrzkymy a zhynuczymy nrawy gffa naczen *123*, 10.
zchlúba, laus: zadoft fwieczke fchluby *12*, 25.
získati: duffie zifczete (possidebitis) *29*, 14; az y zyfczy (non nisi victor exsurgam) *122*. 32.
zjadač, persequutor: Nebud ziadacz *48*, 26.
zjadovník, tentator: mrzky zgyadownyk *128*, 3.
zjapně: brany tak zyapnye a flechtyle takowych wyeczy rozprawyety *97*, 22.
zjednánie, conditio: Tyem zgednanym *41*, 26; ordinatio: w zgyednany bozych fluzeb *82*, 34; zgednanye k chlebu przichodne *58*, 31
zjednati, ordinare: kostelnie porzady zgednal *3*, 21; aedificare: wfyczku czierkew ieft zgednal a oblepfyl *76*, 7.
zjevník, publicanus: zgiewnyczy czynye *37*, 14.
zkazitel, destructor: zkazytelow *15*, 10; fboru fwate czyerekwe zkazytelowe *135*, 22.
zkazovati, destruere: duffy y tielo zkazygete *23*, 4.
zkaženie, destructio: zkazenye y rozpraffenye *70*, 35.
zlášče, praecipue: zlaffcze rzyetyezy fwazany gfucze *140*, 30.
zlatohlav, purpura: w zlatohaw *16*, 17; pziedrahymy zlatohlawy oftyeragy *136*, 15.
zliběvěti, afficere: churawuofty zlybyewelo *10*, 20.
zlišiti: Abych te flawy nebil zlyffen (non sim expers) *102*, 12; destituere: dobrych zlyffen gfa *122*, 25; privare: aby odplat nebyl zlyffen *126*, 27; nyzadneho z(l)yffena (exsortem) tebe nechczes vczynyty *61*, 18.
zloba, iracundia: na waffy zlobu *18*, *36*; malitia: zloba *20*, 3.
zlobivý, iniquus: zlobywu nenawyfty *6*, 16; mocz zlobywich *17*, 12 (maligni); od iazyku zlobyweho *72*, 4; malignans: rada zlobywych *68*, 31; pestifer: zlobywe gyeptyfky *113*, 37.
zločinstvie, malefactum: od zloczynftwie gych *51*, 23.
zlomiti, frangere: aby chleba flomyl *2*, 2.
zlost nequitia: ze tak mnoho zlofty wzburzyl *101*, 11; taku zloft bieffe fpachal *115*, 26; fwe zlofty zbudyl ieft *128*, 3; fallacia: zgyew twe zlofty *107*, 3; temeritas: fwu zlofty odpowiedaffe *115*, 30; scelus: aby taku zloft fpachaty mohl *126*, 37; malum: aby tee zlofty neczynyl *131*, 11.
zlostivý, iniquus: muczeny byly od zloftywich *17*, 6
zlostník, malignans: nepowftanet proty zloftnykom *69*, 3, 4; zloftnyk wzburzyl fve ieft *103*, 14; nequissimus: toho zchuffenye zloftnyczy *88*, 14; haeresiarcha: toho zloftnyka pozwa *100*, 30.
zlostný, iniquus wfiem zloftnym *6*, 29; muzie zloftny *7*, 14; muzi zloftnemu *7*, 18; impius: zloftny *7*, 1; pestifer: kaczierz zloftny *115*, 28; zloftne fmluwy *116*, 8; malus: od hlaffu zloftnich *45*, 4; maledictus: towarzyftwo zloftnych duchow *90*, 2; nequam: zloftny duch *122*, 32.
zlosynstvie: kterezto zlofynftwie *88*, 6.
zmámiti: iako zmameny (amentes) *124*, 26; *134*, 1.
zmilostný, pius: zmyloftny ieziffy *52*, 18.
zminúti, pertransire: nemoz zmynuty *11*, 8; para brzo zmynugyczie *14*, 5; prziebytek brzczie zmynugiczy *72*, 27; genz nemoz zmynuty *114*, 33; disparere: y zmynu precz *113*, 16; *127*, 16; praeterire: czaffu prziepufte zmynuty *24*, 27; decurrere: kdyz iako hodyna tomu zmynu *96*, 9; evanescere: z lydfkeho wydyenye ieft zmynul *102*, 18; brzczie zmynu *107*, 15; explere: Pietynaczte dnow tomu nezmynulo *121*, 20; gemuz geft myefyecz geffcze nezmynul *140*, 12 atd.
zmisati, disparere: ynhed ten hlaff zmiffa *63*, 22; pramen zmiffal wod z fwich *69*, 10; z woczy zmyffalo ieft *80*, 21; y zmyffa *89*, 13; z chramu wen zmyffa *107*, 8 atd.;

evanescere: z geho oczy zmyſſa *65*, 12; od nyeho ynhed zmyſſa *92*, 17; zmyſſa z gegye oczy *113*, 33.
známek: ze gich potom wiecz y znamek nebyl wydyen (ut nil ex eis amplius fuerit visum) *122*, 4.
známost, cognitio: bylaly geſt ktera kdy znamoſt *65*, 6.
zpamatovati, memoriae commendare: Czyryllus nemohl geſt ſpamatowaty wſſyeho *139*, 37.
zpievánie, cantilena: w zpyewanych *4*, 11; cantus: zpyewanye przyeſladka zpywagycz *138*, 20.
zpósobenie, dispensatio: bozym zpoſſobenym widiel *80*, 32; genz to bozym zpoſſobenym wydiely *92*, 18: bil mylowan pro geho tak kraſne zpoſſobenye *120*, 9.
zpósobiti: gye geſt zprawil a zpoſſobyl (direxit) *2*, 24; zprawy neb zpoſſoby (dirigit) iazyk *3*, 3; zpoſſobuge wſſeczko (disponens) *9*, 10; ſlowem zpoſſobuge *15*, 31; disponere: gey zpoſſobyl *76*, 4; k pſany bich ſye zpoſſobyl *83*, *21*; praeparare: zpoſſobyl porzadek *76*, 6.
zpósobovánie: ktoz peczem a zpoſſobowany zyw ieſt (negotiis) *28*, 25.
zpráhnúti: koſty iakzto ſqwarek zprahly (aruit) *44*, 19.
zproščenie: liberatio; pro twe zproſczenye *127*, 9.
zpytati, inquirere: gechu ſye ſe wſyech ſtran zpietaty *110*, 23.
zřědlný, conspicuus: zrziedlne ſwietlo *63*. 25.
zřěnie, norma: twe cziеſty zrzienye *69*, 16,
zrozuměti, intelligere: ſnaznym rozumom zrozumyel ſem *133*, 12.
zšlechtěle, subtile: zſlechtyelegye widie *94*, 29.
ztajiti. ano ſye wſeczko ztagylo *130*, 22.
ztierati, conterere: luczyſcze gych ztyeragye *2*, 7; genz gſy ztyeral gych zuby *46*, 11.
ztracenec, damnatus: o tyech hubenych ztraczenczow *94*, 30.
ztracenie, perditio: ku oſydlu ztracenye *11*, 21; na ztraczenye *123*, 22, 23.
ztracený, damnatus: duſſye ztraczenych *88*, 10; duſſye ztracenych, *94*, 31.
ztráta, perditio: od ztraty a zatraczenie (a perditione) *2*, 4; od ztraty bludow *2*, 25; od ztraty *72*, 4; interitus: k propaſtney ztratye *46*, 13.
ztroskotati, ztroskotovati, ztroskotávati, conterere: luczyſcze gych neb moc ztyeragye a ztroſkotuge *2*, 7; mocz ztroſkotuge *17*, 12; confringere: prawiczie ztroſkotala neprzately *8*, 11; Ty ztroſkotugez rohy *44*, 28; genz gſy ztroſkotawal zrnowcie *46*, 11; ztroſkotawachu ſye *130*, 2.
zúfalstvie, pertinacia: gych zuffalſtwie welmy zelela *113*, 26; durities: zuffalſtwie gych wieduczy *113*. 33; duritia: w ſwem zuffalſtwi oſtaw *116*, 24.
zúfánie, duritia: pakly w ſwem zuffany oſtanu *114*, 9; zawyſt y zuffanye *119*, 23.
zúfati, desperare: abich od bozie myloſty gyz wiecze zuffal *95*, 21.
zváti, invitare: zeny zowu *22*, 28; zowa k nyey lydy *139*, 29.
zvěktalý, haerens: koſty zczwyktale (sic) *5*, 22.
zvésti: tez ſye gemu bylo zwedlo *131*, 14.
zvěstovač: lepi ieſt zwieſtowacz *13*, 25.
zvláští, zvláščí, proprius: ſwu moczy zwlaſty *55*, 22; praecipius: wyboynyk zwlaſczy *73*, 37; zwlaſczy ſluzebnyk *137*, 8.
zvučeti, resonare: wſudy by vznyelo a zwuczalo *81*, 23.
ž' = **že**: z doſtogen ſem *7*, 31.
žádný, nullus: y zadny nemoz *10*, 2; y zadny nema *16*, 19; aby nemohl y zadny *48*, 20; nenye y zadne pocztywuoſty *50*, 26; egens: by chleba zadno bylo *15*, *25*.
žádost, affectio: genzto welyku zadoſty a mylowanym cztyeſſe *101*, 7.
žákovstvo, clerici: zakowſtwo *6*, 15; clerus: zakowſtwo przyprawylo ſye *107*, 22; papez ſe wſyem zakowſtwem *133*, 29.
žasavý, tremebundus: zaſſawym hlaſſem powediech *78*, 32.
žasnúti, sě, žasati sě, obstupere: ſmrty ſie oſtychagy neb ſaſſagy *24*, 17; nowymy dywy zaſſal gſem ſye *78*, 5; formidare: any ſye (ſrdcze) zaſſay *46*, 32 stupere: zaſſach ſye *101*, 32; wiecze zaſſage ſye *111*, 32; excitare: welykym ſtrachem zzyeſſywſe ſye *124*, 25.
žéci, ardere: plameny mohl zzen byty *95*, 17.
ženka, mulier: Zenky gedney dyetatko *140*, 32.
žieze, žiezn, sitis: zzyezy *5*, 14; zyezn vhaſſuges *43*, 25; zyezn *45*, 15
žiezivý, sitiens: ziezywa ieſt duſſie *51*, 19; aby zyezywa nebyla *51*, 21; zyezyw bil *54*, 19; zyezyw gſem *62*, 18; nebude zyezyw *71*, 25; zyezywy przyſtupugy *139*, 16.
živnost: zywnoſt ma (vivere) bude cryſtus *42*, 29; zywnoſt neſkonagiczie *43*, 10.
život, vita: O zywte ſwieta *43*, 12; zywot lſtywy *43*, 12; ty gſy zywot *43*, 13; zywot mdly *43*, 13; život lhawy *43*, 14 atd.
žrnovec, mola: zrnowcie zubow lwowych *46*, 12.

OPRAVY A DODATKY.

Na str. 1 ř. 12 tištěno: piſmiech za *piſmech* (*i* později nadepsáno).
» » 5 » 40 » wſtiehah za *wſtiehaeh.*
» » 5 » 41 » v wyrzyn za *vwyrzyn.*
» » 10 » 20 » churawnoſty za *churawuoſty.*
» » 16 » 27 » yhned za *ynhed.*
» » 21 » 4 » bahatczich za *bohatczich.*
» » 22 » 36 » ignoret za *ignorat.*
» » 29 » 27, 28, 31 tištěno 9, 10, 11 za 10, 11, 12.
» » 37 » 21 tištěno: ſkrownoſt za *ſkrownoſt.*
» » 38 » 1 » sobie za *ſobie.*
» » 38 » 2 » Nykakzto za *Nykakz to.*
» » 48 » 13 » blaznywiet za *blaznywiet.*
» » 49 » 1 » Pzyemluwa za *Przyemluwa.*
» » 59 » 34 » accenditia za *accidentia.*
» » 64 » 27 » zaſtupupuow za *zaſtupuow.*
» » 67 » 35 » konczow za *konczyn.*
» » 79 » 22 » kazkoly za *kakzkoly.*
» » 92 » 17 » genzto za *genz to.*
» » 100 » 12 » roznyti za *roznyci.*
» » 100 » 16 » wzbierachu za *wybierachu.*
» » 102 » 18 psáno: horze zajisté za *hroze* (minans)
» » 104 » 30 tištěno: yakto za *yak to.*
» » 105 » 32, 33, 39 tištěno 9, 10, 10 za 10, 11, 11.
» » 106 » 26 tištěno: prykazal za *przykazal.*
» » 113 » 38 » hybčti za *kyběti.*
» » 116 » 34 » inficit za *infixit.*
» » 120 » 24 » velmy za *welmy.*
» » 122 » 2 » pocziely[1] [a]gfu za *pocziely*[b] [a]*gſu.*
» » 127 » 33 » navczeny za *na vczeny.*
» » 130 » 33 psáno: przyelyſny nejspíše za *przyeſylny.*
» » 134 » 40 tištěno: superfluitabus za *superfluitatibus.*
» » 138 » 4 psáno: bydla nejspíše za *byla.*
» » 143 sl. 1 ř. 32 tištěno: blaznostvie za *blaznovstvie.*
» » 143 » 2 » 5 » břiemie za *břiemě.*
» » 149 » 2 » 26 » dvunádcět za *dvanácět*
» » 150 » 1 » 23 » hřésti za *hřbieti.*
» » 150 » 1 » 56 » hyběti, perire za *hyběť, vae.*
» » 150 » 2 » 18 » churavuost za *churavost.*
» » 150 » 2 » 21 » chutnošč, chutnost za *chutnost.*
» » 151 » 1 » 59 » jedné za *jedne.*
» » 151 » 2 » 38 » jherec za *jhřec.*
» » 151 » 2 » 65 » jinopřislý za *jinopřišlý.*
» » 152 » 1 » 66 » hostiludia za *hastiludia.*
» » 152 » 2 » 6 » klnúti za *kléti.*
» » 152 2 » 18 » kniežky za *knížky.*
» » 152 » 2 » 54 » kracičky za *kracičky, kracítký.*
» » 153 » 1 » 19 » quanquam za *quamquam.*
» » 153 » 1 » 28 » kupczenye za *kupczenye neſſes* 127, 7
(přehozeno do ř. 34)

Na str. 153	sl. 1	ř. 29	tištěno:	kupecstvie za *kupečstvie.*
» » 153	» 2	» 1	»	lepý za *lepí*
» » 153	» 2	» 36	»	litý za *litý.*
» » 153	» 2	» 48	»	lpěti za *lpieti.*
» » 153	» 2	» 53	»	kobilky za *kobylky.*
» » 153	» 2	» 60	»	malitký za *malitký.*
» » 154	» 1	» 4	»	matera za *pl. matery.*
» » 154	» 1	» 16	»	mešpor za *mešpory.*
» » 154	» 1	» 50	»	mládec za *mladec.*
» » 154	» 2	» 15	»	moci, posse za *mohucí.*
» » 154	» 2	» 37	»	mrktati za *mrktěti.*
» » 154	» 2	» 46	»	spurcitium za *spurcitia.*
» » 155	» 1	» 56	»	najavo za *na javo.*
» » 155	» 1	» 62	»	nalit za *nalit.*
» » 155	» 2	» 9	»	vanum za *in vanum.*
» » 155	» 2	» 44	»	navščivití za *navščieviti.*
» » 155	» 2	» 50	»	ně, nie za *nie.*
» » 156	» 1	» 30	»	nekozník za *nekošník.*
» » 156	» 1	» 65	»	nerozumnětedlný za *nerozumětedlný.*
» » 156	» 2	» 30	»	conffestim za *confestim.*
» » 156	» 2	» 37	»	netrájící za *netrajicí.*
» » 157	» 1	» 9	»	nezhasijící za *nezhašijicí.*
» » 157	» 1	» 22	»	niestěj za *niestěje.*
» » 157	» 2	» 16	»	oblastní za *oblášlní.*
» » 157	» 2	» 36	»	obramiti za *obramiti (?).*
» » 157	» 2	» 64	»	obyčejný za *obyčený, obyčejný.*
» » 158	» 1	» 31	»	odjiti za *odjíti.*
» » 158	» 1	» 47	»	odnositi za *odnošovati.*
» » 158	» 2	» 23	»	ohyzděnie za *ohyžděnie.*
» » 160	» 1	» 23	»	pětinácte za *patnácte.*
» » 160	» 1	» 44	»	plačivý za *plaččivý.*
» » 160	» 1	» 50	»	plast za *plást.*
» » 160	» 2	» 1	»	plostiti za *ploštiti.*
» » 160	» 2	» 3	»	plovost asi za *plovostredúci.*
» » 160	» 2	» 13	»	venerabi is za *venerabilis.*
» » 161	» 2	» 56	»	ponúcenie, ponucovanie za *ponučenie, ponučovánie.*
» » 162	» 1	» 5	»	poprslk za *paprslek.*
» » 162	» 1	» 19	»	poŕéci za *poŕéci sě.*
» » 162	» 1	» 29	»	vicariatum za *vicariatus.*
» » 162	» 1	» 57	»	pospilenie za *pošpilenie.*
» » 162	» 1	» 60	»	pospilovati za *pošpilovati.*
» » 162	» 2	» 52	»	pramík za *pramýk.*
» » 163	» 1	» 9	»	přebyti za *přebýti.*
» » 163	» 2	» 22	»	přenábozný za *přenábožný.*
» » 164	» 1	» 63	»	přiebitek za *přiebytek.*
» » 164	» 2	» 20	»	přiepustiti za *přěpustiti.*

V některých výtiscích tohoto vydání nebyly jasně otištěny čárky a tečky, na př.: str. 51 ř. 27 za *iejí* tečka, str. 61 ř. 12 za *vlyeffeny* čárka, str. 110 ř. 17 za *budu* čárka.

OBSAH.

Strana

Úvod . . . . V.—XV.

Epištola blaženého Eusebia o smrti slavného Jeronyma . . . . 1— 73

Epištola sv. Augustina o velikosti a o dóstojenství sv. Jeronyma . . . . . 74— 86

Epištola sv. Cyrilla o diviech sv. Jeronyma . . . . 87—141

Slovníček . . . . 142—177

Opravy a dodatky k poznámkám a k slovníčku 178-179

